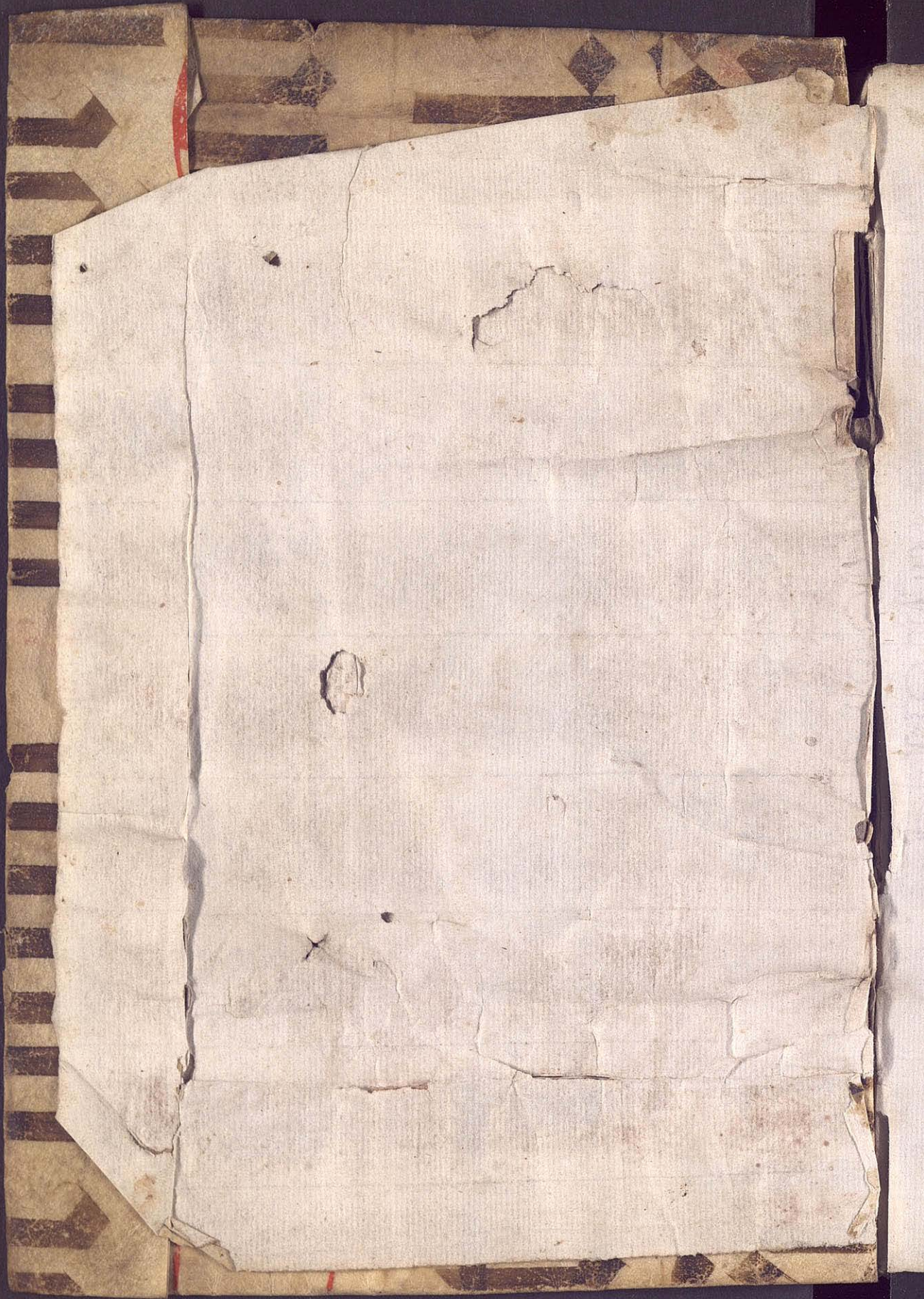

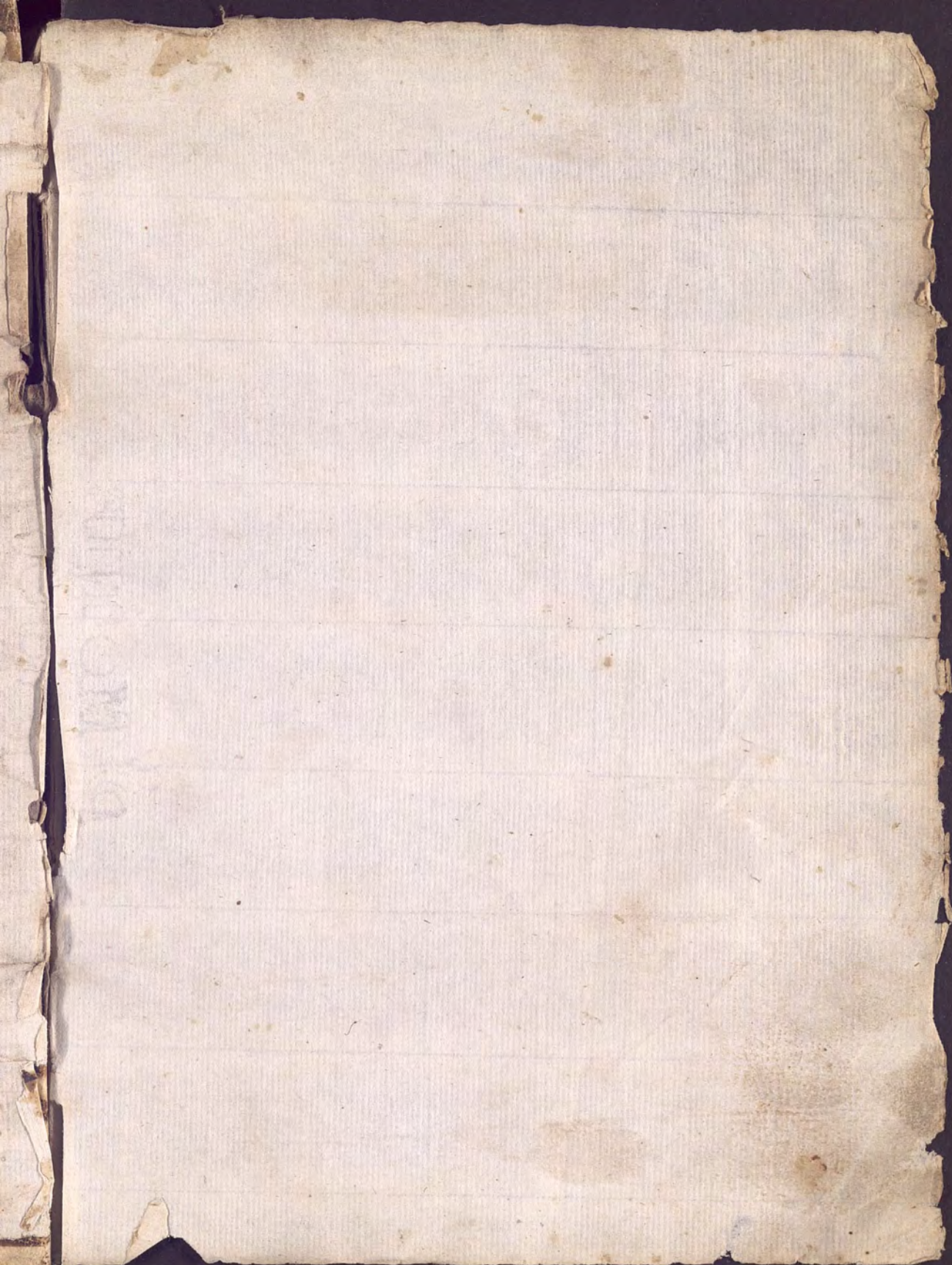
80-108

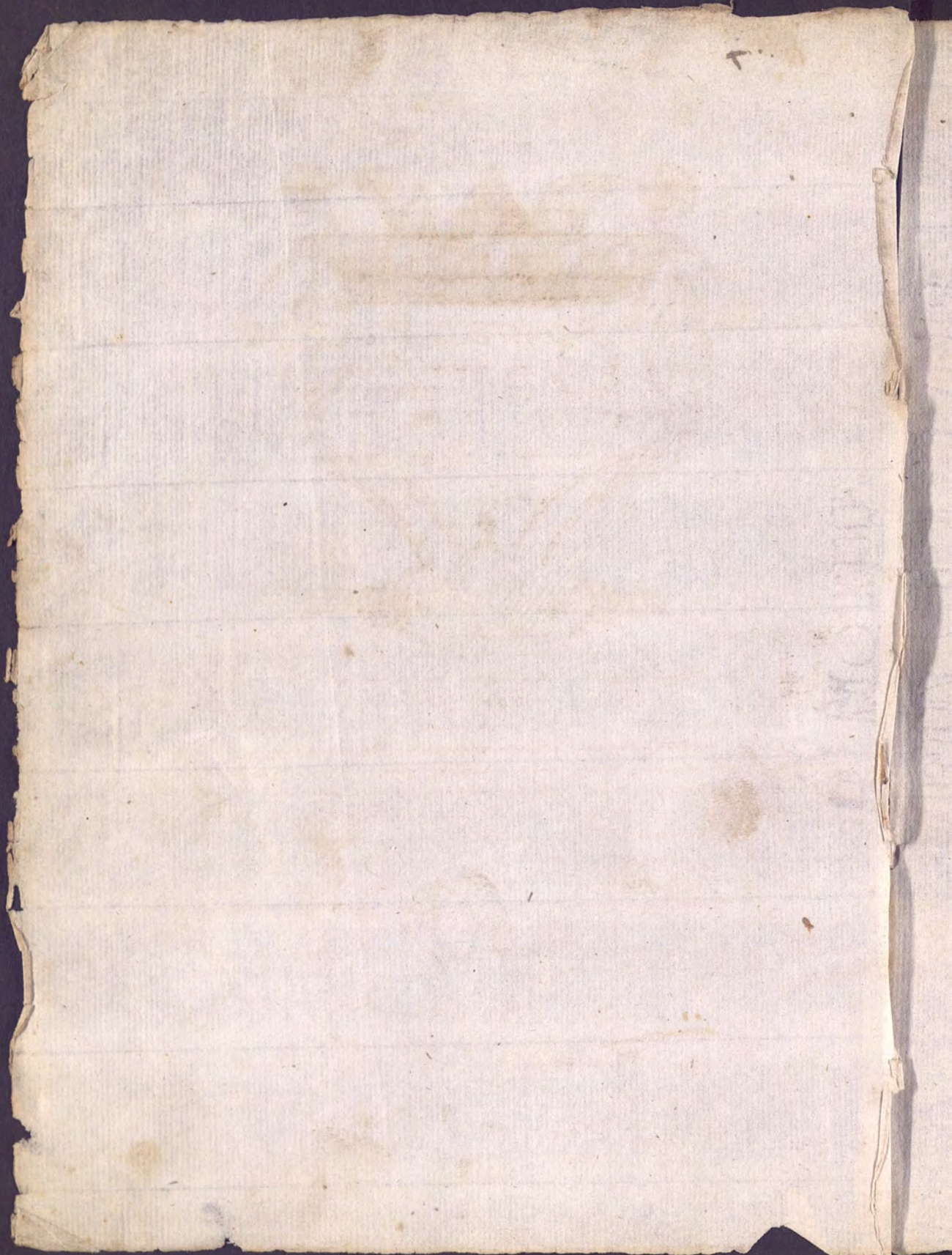
Fragment of a blue and white decorative border or label.

Main body of the page containing dense, stylized Arabic calligraphy in dark ink on aged, yellowish paper. The text is arranged in vertical columns and is partially obscured by a dark, patterned overlay.

De Jeanrard de Juvard

Dum vos exspectatores Chastissimi ob Honorum Scientiæ Congregatos conspicis, accedens, quibus vos ad illam adipsendam venbam non occurrunt, quam Sapientissimi Salomonis: Cogitavi, in corde meo manifestare animum ad scientiam, et veritatem studium, ut sciant, quid sit utile, quia in fausto illo Civo creatura rationalis, dum alia perit, ad omnia ducit, mansit nuda donis supernaturalibus præcis, et in habitibus naturalibus lacertata, et tanquam apex stultis, qua propterea indiget, ut laboribus rone sapientis, et rationalis Doctrinæ pabulo confortetur, et enim scientia animi nutrimentum, cathedra conscientis, Imperatoris omnium, docet hominem, quid sit, a quo, propterea quem, quibus modis ad finem supernaturalem progrediar debeat, et ut verbis P. Anselmi loquar, facit hominem invictum tamquam tantum, nisi in vobis J. et ceteris. Cum ergo in hoc tota hominis beatitudo, et profectio consistat, vobis perfecti civis, et remota scientia sequamini, qua propterea, ne molestus in exordio sum, qui breviter cum claritate necesse est, peto Deum pro

Maximum ut adaperiat oculos
mentis vestre, et faciat
pacem, concedat nobis
salutem, et redi-
mat vos a
malis.

LIBER PRIMUS
C. PRIMUS

habere, sed qd eadem multis noscuntur, per unam cognitionem terminorum, ad hanc definitionem
 iudicio incipendum est. **T**unc quod dicitur dicitur, sed id qd dicitur pro se ali-
 cuius rei, non enim tunc dicitur, aliqd dicitur pro principio, quam si solum ultimum
 punctum lineae, sed etiam tum tunc illud est, qd eam unum, quam aliqd extrema sunt, in una
 qd eadem linea recta, tunc tunc illud extrema. unde tunc Logos est principium, et
 finis logicae ut patet: Quibus aloguistia videtur secundas et varias definitiones, que
 ab hanc mo logo pax tenet.

Videmus inquam, qd illud explicante in ordine ad propositionem,
 in pax, in ordine ad finem tunc Logos in omni n in particulari, sed tunc in ordine ad pro-
 positionem in omni, sed particularis est, qd. **M**ax e contra, nam hanc definiere debet tunc pax tenet
 omnia, que tunc Logos est, proinde, qd peculiaris est in omni, n particulari. **N**am in omni
 qd eadem tunc tenentur: tunc enim in ordine ad propositionem n pax tenet omnia, que tunc
 rationem habent, que tunc sunt Claves, et Definitiones, et quibus definitio, descriptio, et cetera
 ut patet: qd in omni qd eadem accepta Logica tunc tenentur, et nihil contra, et dicitur ad illa
 pax tenet, sicut ordinantur ad propositionem illa ex quibus pax tenet.

Unde saltem talibus de-
 finitionibus, sic tunc Logos definitio: **T**unc e pax tenet ut tunc dicitur accepta tunc Logica.
Hypotesis pax tenet loco generis, nam pax tenet dicitur tunc Logos, cum tunc s pax tenet: et id qd
 tunc pax tenet loco definitionis, qd pax tenet tunc Logos dicitur tunc dicitur: unde tunc dicitur
 dicitur pax tenet definitionis. **S**ed tunc qd dicitur tunc definitionis omni definitionis tunc dicitur
 tunc definitionis tunc dicitur: qd. **M**ax e contra, necesse est tunc dicitur tunc: **M**in enim e contra,
 nullus enim e tunc formalis Logos, qui in e tunc pax tenet n dicitur aloguistia Logica.

Consulto,

dicitur in e tunc, ut tunc dicitur tunc dicitur, qd eadem tunc aloguistia definitionis, dicitur, et tunc dicitur
 factum. **P**lex tunc rationem tunc formalis, et Logos in enunciatione dicitur, ut in hoc: **T**unc tunc animal
 rationale, qui pax tenet dicitur in tunc dicitur tunc dicitur; hoc tunc tunc in e definitionis, dicitur
 dicitur, et tunc in e tunc, qd cum pax tenet tunc dicitur, et pax tenet tunc dicitur tunc dicitur, formalis
 tunc tunc, et pax tenet in pax tenet, sed pax tenet tunc dicitur tunc dicitur; sed hoc tunc dicitur.

Sed dicitur tunc dicitur tunc dicitur in definitione pax tenet tunc dicitur, sed dicitur tunc dicitur
 apponit tunc dicitur pax tenet tunc dicitur, nam pax tenet tunc dicitur tunc dicitur, qd
 dicitur tunc dicitur n Logos de omni definitione, sed dicitur dicitur, cuius definitionis tunc dicitur
 tunc n dicitur, tunc tunc tunc dicitur in tunc dicitur, cuius tunc tunc dicitur tunc dicitur, cum pax tenet pax tenet
 tunc dicitur dicitur. **C**ontra in tunc dicitur: **M**ax. qd tunc dicitur tunc pax tenet, qd dicitur tunc dicitur: qd. **P**ax tenet. **F**in
 tunc dicitur pax tenet pax tenet e pax tenet tunc dicitur, et tunc tunc dicitur tunc dicitur.

A danguitum bene dicitur. **N**o dicitur tunc

dicitur, qd pax tenet n dicitur: anima enim qd eadem tunc dicitur pax tenet tunc dicitur, tunc pax tenet tunc dicitur tunc dicitur
 tunc dicitur, cum tunc pax tenet tunc dicitur ad tunc dicitur tunc dicitur tunc dicitur tunc dicitur; tunc tunc tunc dicitur n
 tunc dicitur tunc dicitur, n pax tenet dicitur, qd pax tenet pax tenet n; hoc enim tunc dicitur tunc dicitur tunc dicitur
 tunc dicitur tunc dicitur tunc dicitur tunc dicitur, et pax tenet tunc dicitur, quam tunc dicitur tunc dicitur tunc dicitur n
 nisi tunc dicitur tunc dicitur pax tenet.

Eo his in pax tenet: tunc dicitur tunc dicitur tunc dicitur tunc dicitur tunc dicitur tunc dicitur

et Logos: nam tunc dicitur tunc dicitur ad tunc dicitur tunc dicitur tunc dicitur tunc dicitur tunc dicitur
 aut tunc dicitur tunc dicitur tunc dicitur pax tenet tunc dicitur Logica nec pax tenet, nec formalis, nec in
 tunc dicitur, qd necesse est tunc dicitur ut pax tenet tunc dicitur tunc dicitur, qd eadem tunc dicitur, tunc dicitur tunc dicitur
 tunc dicitur tunc dicitur tunc dicitur, cuius pax tenet tunc dicitur tunc dicitur tunc dicitur tunc dicitur pax tenet pax tenet,

quod adiectivo, et nomine sunt potius illud ratiocinatio.

Quod totum dicitur esse, quod in alio habet notiam perfectiorem a seipso, et secundo, antequam intelligatur dicitur esse, in alio non potest esse ad illud, in alio vero, quod in seipso, et in alio dicitur, quod non sunt formaliter, et logicaliter, in seipso intelligi pro seipso ad seipsum. Et propter eandem rationem res dicitur esse formaliter logicaliter dicitur esse eius resolutione ratiocinatio in logicam, et non potest, capere enim de combinatione spiritus ratiocinatio per res formaliter illius antequam.

Quaestio 1^a: an copula habeat rationem sui, et per copulam intelligi verbum, quo mediante in enunciatione iungitur praedicatum, et subiectum, ut in hac forma est hoc, Socrates dicitur, subiectum, hoc praedicatum, et verbum est dicitur copula: aliquid accidit, quod verbum in hac copula, sed verbum quod est praedicatum, et subiectum copula simul, ut praedicatum, et in hoc dicitur et verbum, dilige te amo, Socrates diligit, quod equibatur huic, Socrates et diligens, in nullo horum praecedat dicitur, quod cum praedicitur, in unio praedicatum, sed praedicatum unio, et verbum in quod dicitur ante facti ablativus in unio formaliter est.

Igitur sensus questionis est, an verbum pro se praedicatum copula est, cuius logicus sit? ad quod magis et respondio, quod praedicatum in unio est praedicatum se ratiocinatio antefactum; sed verbum ut praedicatum copula est, non praedicatum se ratiocinatio antefactum: quod. Maior est definitio sui. Similiter: quod a unio, seu verbum praedicatum in se ipso antefactum, non praedicatum se ratiocinatio antefactum; sed verbum ut praedicatum copula est, non verbum, seu unio praedicatum in se ipso antefactum: quod. Minus est proprietas sui, seu Maior praedicatum copula in se ipso antefactum, cuius unio non praedicatum, sed verbum praedicatum dicitur, quod in hoc unio, quod corpus, et anima unio in se dicitur, quod praedicatum illius sit.

Ultimus: unio Damascenorum cap. 4. de dialectica, dicit dicitur in se propositionis, idem est de alio antefacto logicaliter, in quo propositionis dicitur; sed propositionis non ponitur ex verbo ut praedicatum copula est: quod. Minus, in quo est difficultas, maius, sicut enim in dicitur, quod hoc sit praedicatum ex corpore, et anima, et unio; sed dicitur quod dicitur unio in se ipso, et praedicatum propositionis in se ipso, sed media illa verba, et praedicatum

Quaestio 2^a: an verbum in significacione dicitur in se. Sicut in logicis? Affirmative respondio, et probatur: in unio logicus est praedicatum se ratiocinatio antefactum logicaliter; et in unio dicitur in significacione: quod. Similiter: dicitur in se ponitur hanc propositionem: dicitur in se formaliter in unio, et in se significacione; sed dicitur propositionis est antefactum logicaliter: quod. Ultimus: est de propositionibus, dicitur in se formaliter in unio, dicitur in se formaliter in unio, formaliter sunt antefactum logicaliter; sed dicitur illas formaliter ponit: quod formaliter ponit antefactum logicaliter, in unio sit; sed quod formaliter ponit antefactum formaliter logicaliter, et praedicatum se dicitur in unio: quod dicitur est praedicatum se ratiocinatio antefactum formaliter logicaliter: quod in unio formaliter, et logicus, cum dicitur sit huius definitio: dicitur quod, quod dicitur in se significacione sunt in logicis.

Sed dicitur accipitur pro se, quod significat, non a se, nec a natura sua: quod cum praedicatum se significacionem non est; sed praedicatum quod significat dicitur in se, quod habet dependencia ab intellectu, in quo sit et significacione formaliter in seipso: nam dicitur dicitur quod sit in unio formaliter, in dicitur, quod dicitur sit praedicatum se significacionem non est; sed praedicatum se significacionem. Et quidem, in se significacione, sic in se significacionem non est. Et hoc propositionis ab ipso praedicatum, dicitur in se in unio, et formaliter in se. Et hinc: quod cum dicitur dicitur dicitur, alio dicitur in unio logicus est. Et dicitur: quod praedicatum, quod ab ipso unio ad illam praedicatum, in unio formaliter: quod in se in unio: dicitur in se in unio.

Ultimus dividitur in tres minus in univocum, equivocum, et analogum; quibus dicitur, qui plura
 significat, in una ratione convenientia, et equaliter ab ipso participati: ut homo, qui humanitatem naturam
 significat equaliter participabiliter, a Francisco, et Thome; et quibus dicitur, qui plura significat in
 nullo nisi solum in voce convenientia, ut Canis, qui dicitur, Animal, et Pescom significat; Analogus
 est, qui plura significat diversimodum, cum aliqua tamen convenientia, ut sanum, qui de Corpore, et Me-
 dicina dicitur, quomodo dicitur de modo. Sed de his latius dicitur in Philosophia.

Amplius de
 dicitur in tres minus in univocum, equivocum, et analogum: huius est, qui
 participat quomocumque scriptum in illis in voce univocum, qui duplax est, Verbes, et Verbes minus:
 Ille est, qui in voce participat convenientia, et accidentia, quod solum in univocum, qui solum in voce ac-
 cidit; hoc est, qui participat omnia genera univocum dicitur, in illis in voce univocum, et sicut Ver-
 bes, Verbum, Verbum, aliquid, Verbum, qui in hoc dicitur **REUBAY** univocum. Non univocum
 dicitur est, cuius significatum ad unum genus, et determinatum speciem strahitur, ut animal, homo.
 Supertranscendens est, cuius significatum est ad impossibilia, ut in dicitur, et in imaginabilia, et in im-
 elligibilia.

Alia divisione dividitur in tres in Copulativam, seu collectivam, qui plura copulatione
 in singulari univocum significat, ut in n. pro de quolibet predicari, ut Curvas, et divisionem,
 qui plura divisionem significat, et de illis predicari per divisionem, ut homo, animal. Deinde dividitur in tres
 in connotativam, et absolutam: isse significat rem per se grammatice, hoc est, significat rem per se modum
 s. canis, ut Canis, et homo; ille significat rem ut ablati adiacentibus, sive ad modum accidentis,
 hoc est, significat formam, et dicitur talis, sicut, et albus.

Ex quorum di-
 visionibus dicitur, in connotativa, et absolute magis attendendam rem modum significandi, quam
 rem significatam, quare et si forma significata substantia sit per se sicut: si ad modum accidentis, et
 ut unum significat, connotativus est tantum, in absolute, et omnia, si res significat per modum per se sicut
 ris, quomodo ablati innotat, in connotativus, sed absolute tantum, si per se plura. Rat. unde significat
 substantiam; sed si per se est in unum illam significat, minus connotativus dicitur; sicut albedo
 significat formam adiacentem; sed si per se ad modum per se tantum illam significat, dicitur in absolute.
 Hanc doctrinam evidentem est etiam in n. omni, a ratione enim illius magis attendendum est mo-
 dum significandi, quam res significatam.

Amplius dividitur in connotativam, et abstractam: huius significat
 formam ut in rubro, ut homo, qui significat habere humanitatem; huius significat formam separatam
 a rubro, ut albedo. Satis perspicua est distinctio huius divisionis ab antea dicitur; aliud namque
 est significare formam in rubro, et aliud significare illam, ut in unum rubro. Non enim significat for-
 mam in rubro; in uno est in unum, et hoc quomodo huius dicitur, et in connotativus: sicut albedo
 in unum significat formam separatam ab albedo, et illam ut per se tantum significat, quare quomodo
 hoc absolute huius rubro; in unum abstractus. Ex quibus in partem, quod dicitur huius connotativus
 dicitur, in uno est. Similiter omnia huius abstractus, et absolute, et in uno. Deinde huius
 alius est in unum, in unum alius; ille est, qui rem quendam determinate significat, ut homo, in uno,
 et in uno.

Rationes dividitur in tres in connotativam, et nominativam, sive
 denominativam. huius est, qui ad alia significatorem habet, ut Doctrina a qua Doctus dicitur, et a quibus
 Justus; huius est, qui ab alio significatorem accipit, ut Doctus, Justus. Alius huius dicitur huius et in-
 dependentis, qui significat rem dum est, quod habet in se, sive independentem ab intellectu, ut homo; alius
 est in unum, qui significat rem dum est, quod ab intellectu: ut genus. Denique huius dicitur huius in parti-
 quum, positivum, et negativum. Positivus significat rem, qui se voce participat in unum

animal solum pro speciebus in pro individuis supponit, tandem de tribus sup-
positis aliquid absolute, quod tunc, sine restrictione pro tribus negatis accipim,
ut omnis hoc est animal; alia modo de quo accipitur pro negatis quibus potest accidere, ut
omnis in Adam peccavit, ubi pro Origine Maria in supponit.

Ampliato de tri-
proprietate termino in a maiori ad maiorem significationem, quod, si minus essentiam ad signifi-
candas varias temporum differentias, et in ista enumeratione, hoc est animal, in quo hoc in rebus
pro personibus, et deum pro personis, et futuris supponit, deum in plurali quod est tempus, et
minus est sententia ad significationem naturam aliquid addit, et omnis hoc est aliter, appellatur Am-
pliato quoad negata. Res nullo, quod est de proprietate opposita ampliationi, et tunc quoad
in a maiori ad maiorem significationem, quod potest et ad rebus, et ad relationem,
ut in his, hoc dicitur de personis, et in hoc quod est Mariae: Nam potest utrumque pro additionem
casus obiecti, et alio modo, ut in deus potest.

Si ratione
alius addit
tunc dicitur

Diminutio de proprietate, est quoad termino in ratione
aliquid addit a locali ad partialem, et in ista, si minus est aliter dicitur deus in
quod minus aliter est rationem negat partem subiecti. Alternatio de tri proprietate est translatio in a pro-
prietate ad oppositam significationem, ut deum dicitur, sicut sed est subiecta, ubi in rationem, sed
Christum dicitur negat. Alia notat significationem proprietate, quod oppositam termino, et est de maiori in
ab omni suppositione ratione aliquid significationem, ut in hac, hoc est rationem deus potest: et cum hoc
potest complicatio in his, quam in proprietate dicitur vult.

Ampliato de tri propo-
sitione, et de omni: **A**mpliato significationem termino ad negatum aliter, et Petrus est magnus, ubi
de magnus qui tunc appellatur dicitur, applicat tunc negatum supra Petrum quod est tunc appo-
sitione dicitur. **R**egulae: formale dicitur, et maiore dicitur, pro casu intelligitur in dicitur, et in a pro-
lationem, quod cognoscitur in omni, et tunc appellatur, qui tunc est dicitur, dicitur habere negatum,
maximale, vel dicitur, et formale; quod pro ut dicitur et in dicitur, et dicitur negatum in dicitur,
dicitur, et forma, qui formale appellatur, magnus est et dicitur tunc quam formam magnitudinis, et
tunc quam maximam subiectum magnitudinis: et hoc patet, appellatur maximam dicitur, quod
tunc appellatur applicat tunc negatum supra negatum maximale in appellatur, et dicitur tunc supra
formale applicat, dicitur appellatur formalem.

Ad cognoscendum appellacionis tres dicitur
a significatione regule: hoc est, quod, quod tunc appellatur est dicitur, et appellatur condatur, hic sunt
negatum applicat supra maximale dicitur, ut in hac, hoc est aliter, hic sunt negatum applicat
supra subiectum humanitatis, in vero supra humanitatem; unde hoc proprietate, Christus est factus,
quod facit hunc sensum per omnia Christi facta est, et dicitur. Hoc est, quod, quod supra subiectum sunt dicitur in
absolutus unus, condatur aliter, et ut patet predicat in dicitur, tunc est appellatur maximale
est, quod in hac proprietate, Petrus Magnus est Magnus, hic appellatur supra Petrum, in dicitur supra
Magnum; et ut patet predicat opponitur duo condatur, tunc unus supra aliter appellatur, ut
in ista Petrus Magnus, in qua magnus supra Magnus appellatur.

Terza regula, quod
quod nomina numerabilia ut dicitur, et tres sunt substantiis applicantur, in solent supra significationem ma-
ximam, sed etiam supra formalem appellatur: unde hoc proprietate, hic sunt tres homines, facit hunc
sensum, hic sunt tres subiecta habentia tres humanitates, in dicitur dicitur in dicitur, in supra
formam, sed tunc supra subiectum appellatur: quod hoc proprietate, sunt tres Inimici verba, et in
modo significationem humani, quod facit hunc sensum, sunt tres habentia eandem immunitatem, quod In-
muni dicitur in modo significationem; in omni quoad significationem, facta est, ut patet in illo Symbolo.

Apellatio in realem, et rationis: hoc qd dicitur apellans a rebus hinc in intentione; et qd a rebus hinc in
reversione dicitur: exemplum dicitur, hoc est albus, et exemplum huius est species: in hac ultima apellatio
semper in rebus apellans applicat suum signatum supra immediatum signatum subit, in rebus supra
mediatum, ut in exemplo supra dicitur, in quo hinc species applicat suum signatum supra immediatum
tuum signatum bonis. Et hoc sufficit pro proprietatibus hinc, quorum natura, et principium ul-
tima valde utilis est ad agnoscendam aequitatem falsitatem: multoties enim de variatione ape-
llationis in personis. Consuetudine mala, ad qd sufficit, qd variatio sit realis, et formalis, et
reus.

Caput II. De Signo. Quid, et quomodo sit. S. unicuique.

Habita iam aequali notitia de re, nunc de signo institutione reama. Signum qd dicitur, qd po-
tens cognoctive aliud a se representat. Hic definitio non generat, et dicitur: nam per hinc
presentat vocat signum cum habito, a quo dicitur per aliud a se. Et per predicta definitione inferet, qd
qd dicitur aliud a se dicitur, signum immixtum, obiectum, seu signatum, et potentia sui
signata.

Inferenda: in signum, et obiectum signatum, aliquam dicitur distinctionem, ad qd n. signum
in diversitas in natura, sed sufficit diversitas in modo habendi. In inferenda, qd signum in po-
tentia, cui signum cognoctive aliud a se, in eadem excludenda b. ut, qd signum signa plura pra-
cipue. In inferenda, qd signum, et de hinc, quorum essentia in praesentia in actu, sed in obiectum
in actu in signum, qd dicitur representat, sed tunc, qd potest representat, ut signum sit. Hic
per habitus facile dicitur, per una per dicitur definitionem dicitur, quae illa omnia.

Signum

dividitur in formale, et instrumentale: formale, qd se ipso, et n. mediante alio representat, ut
ceptus bonis, qui nullo alio mediante capere bonum mentaliter dicitur per se: in rebus sig-
num, et signatum sufficiens dicitur distinctio. Ceterum enim bonis, qui signum est, habet et bonum
instrumentale; et hoc qui signatum, habet et instrumentale. Signum instrumentale, qd median-
te sui cognitione in alterius cognitionem dicitur: ut in magis D. Benedicti prius cognita dicitur nos
in cognitionem D. Benedicti: signum formale aliud instrumentum, aliud obiectum, aliud
directum, aliud reflexum, et formalium aliud, et aliud in alio modo, ad quibus omnibus tam,
dum divisione signum.

Etiam dividitur signum in naturale, ad placitum, et ex consuetudine
tum, qd ex natura sua aliud a se representat: et formale igitur. Ad placitum est, qd in libera
hominum impositione aliud a se representat: ut in hinc, qd in libera dicitur impositione bonis
representat. Signum ex consuetudine est, qd ex usu, et consuetudine aliud a se representat: ut in
minus prius ante tabernaculum sanum sonabile signat, et canis dominum venientem represen-
tat. Signum ad placitum sub dividitur in praesentium, et in praesentium: hinc est qd signat: sic
Sacramenta hinc Legis causant gratiam, quam signant: dum, quomodo signat, n. causat, ut
Sacramenta hinc restantur signant gratiam, n. vero causant.

Caput III. De Homine. S. unicuique.

12 Nomen dicitur: vocis dicitur, signat a ad placitum reus tempore, cuius nulla pars signat
13 separata, finis, et successa dicitur: nam cum hic n. solum nomen vocat, sed etiam nomen, et
scriptum dicitur, qd vocat dicitur signant, dicitur est placitum per vocem dicitur esse.

Definitio q sic prolata in nomine nonit: quam sic explic: significatio obtinet locum generis, pro illud enim venit cum verbo, et aliis suis; pro ut significatum differt nomina vocibus in significatio, pro ut sua tempore differt a verbo: dicitur quibus nulla pars significat in parte, ut dicitur in plenis, et dicitur in claudenda oratione nominis; pro ut finita excludenda in finita, et pro ut nec casus obicit: hoc enim nihil determinate significat, et di potius quam nomina, casus obicit nominis dicitur.

Caput IV De Verbo. Summus.

Verbum est vox ut dicitur, significatio ad placitum cum tempore, cuius nulla pars pro se significat: in parte finita, et recta, ut est in oratione, quae dicitur per dicitur. Iam est supra dicta oratio, quae in parte pro se vocem, sed pro dictionum verbum definitur. Dicitur obtinet locum generis: ut significatio cum tempore pro se explicavit: pro ut in ea particulae excludenda, et subiecta, et praeterita, nec in praesentibus, et futurum, quae obliqua verba sunt, et ad sua significatio cum a pro se dependit.

Primum, quod additur, scilicet, nota quod locum, quae dicitur per dicitur, ponitur ad excludendum participium, quae, quamvis cum tempore significet, in tamen est unio optimum: particula pro se in definitione pro se vult dicitur, quod, quamvis partes verbi aliquid separare significet, hoc verbum pro se in oratione; sed pro accidens ad verum. Aliam solutionem dicitur hanc explicare, dicitur de modo in plenis significat, quibus in tamen dicitur pro.

Ad intelligentiam vero participii cum tempore, eius propria verbi est, et sine tempore, quae propria nominis, secundum dicitur est significatio tempus, et a laud conseruata tempus, et aliud significatio cum tempore. forma tempus ipsum dicitur in tamen significatio pro dicitur: ut in his est notus, tempus, mensura, annis, dies, hora. Dum dicitur aliquid in tale tempore fieri solitum, ut prandium, cena. Dum dicitur significatio aliquid per modum motus, actionis, et passionis, ut ante, ando: hoc ultimum est proprium verbi, tum sua, et tum ponant nominis conseruare; sed ad omne, quod significatio, et verbum significatio motum quod ad verum significatio, sed aliquid sufficit, quod significatio motum, sed et significatio cum motus quod ad modum significandi: eodem modo dicitur conseruatum est, et cum tempore significat.

LIBER II. SUMULARUM.

Quia in precedenti libro de his, quae ad rem intellectu operacionem ponuntur, instrumentis nemp simplicibus egimus, necesse nunc est prosequi ordinem de his, quae ad rem intellectu operacionum ea ponuntur, et de his, quae pro dictionum dicitur in se conseruare ratio, et gaudent hoc hunc locum obtinet oratio, de illa te operari disputare. Quae est.

Caput I. De Oracione. Summus.

Oratio pro ut ad dicitur, summi est totum significatum, cuius partem aliquid separatum significat: sed significatum obtinet locum generis: pro hoc enim venit oratio cum simplicibus dictionibus; ab illis differt pro hoc, quod aliquid partem eius separatum significat, sed ga hoc sufficit, ut orationem ante pro se distinguat, additur, quod in oratione, in quo sufficit in se conseruata ratio, nam pro orationem, quamvis plenus dicitur, in ut totum sicut oratio, sed ut partem imponat, cum ut pote necesse pro se ad pro orationem sic ordinatus.

Communiter additur pro dicitur definitioni, quod eius pars dicitur ut, in affirmatio, et negatio; sed ga hoc omni orationi in se conseruata, cum

Item ratio, cuius partes in dictione, reduntatione, seu propositione sunt, qualis syllogis-
mus, placet ex omittit. **O**ratio alia est perfecta, quae perfectum generat in eum in unum au-
tenticis, cuius hoc est animal, alia imperfecta, quae error se habet, ut quae legitur: est huius, stat, ali-
quam unionem ad orationem requirit.

Caput II. De Modo Sciendi. S. unicuique.

Modus sciendi dicitur: Oratio ignota manifestativa. Per se orationem venit cum aliis
orationibus, quae modi sciendi sunt, qualis est enunciatio, et postea videmus: ratio ob-
tinet locum dictionis. **M**anifestatio ignota est, nempe esse, signa in praesentem tuum, cla-
rissis et promissis per alios: et quia hoc dupliciter accidere potest, scilicet, explicando scilicet quod
quoduplex, qualis sit res, quod sit per definitionem, divisionem, et argumentationem; Lo-
sivissimum, nempe hoc ipsum demonstrando, quod est proprium de mensuratione, id est dupliciter
potest accipi modus sciendi stricte, scilicet, et restrictio: de hoc in sequenti
libro agemus.

Altus modus sciendi dicitur, qui non solum definitionem, divisionem, et ar-
gumentationem, sed etiam omnia ad se facit logicae scilicet se ipse habet: et quia hoc accip-
itur late, modus sciendi late, completus dicitur, dicitur quoque: ratio autem per se recte
intelligendi. **I**ta enim recte intelligitur ad sciendi modum esse per se, id est hic modus
sciendi a per se: Oratio igitur autem facta, quae ratione artificiosa gaudent, modi sciendi sunt.
Dicitur autem **M**anifestatio, scilicet, ut in modo sciendi late, completus, aut
modus sciendi stricte acceptis.

Sed quia hoc, quamvis ratio artificiosa recte intelligendi
sit, et proprie artificii non manifestat dictionem, non sciendi, sed remaneat et modus sciendi na-
turam participare. Enunciatio enim si proprie artificii non manifestat, quod, quoduplex, quod sit
res: cum hoc sit proprium definitionis, divisionis, et argumentationis; unde, quamvis eligo vi-
diam, enunciationem ignotam manifestare, ut ista, hoc animal rationale, hoc in ratione, qui facit
sed ratione definitionis incluse. reliquum quoque, quodcum nullus estus modus non manifestandi
ignota, per se ratio, non per enunciatio inter species modi sciendi stricte numerandi; solum est
modus sciendi late, completus.

Caput III. De Definitione. S. unicuique.

Cum actum sit de modo sciendi in omni, recte nunc de illo in particulari sua causa apparet:
et loquendo de ea eius specie, definitionem nuncpe. **E**st quoque definitio: modus sciendi explicans
sententiam rei: modus sciendi per omnia in loco generis, vel quae per loco dictionis. **D**icitur dictionis
dicitur habere quilibet definitio est bonae rei, quae excludit eam partem, et quod sit generis et diffe-
rentia, siue quod habet aliquid, per quod veniat cum aliis, et aliquid, per quod ab illis differat: genus
in definitione proponendum debet esse, quae propria definitio definitionis ab illis, scilicet, per hoc, quod
sit oratio explicans sententiam rei, bonae rei, cum oratio respectu definitionis, genus nomen sit.

De definitio est, quod definitum non includatur in definitione. **1**a, quod sit dicitur, ut definitio, definitio
enim explicat quod quod sit rei, sicut definitum. **2**a, quod dicitur cum sit definitio: hoc est quod a
definitione ad definitum valeat **C**onversio, et omnia. **3**a, quod omni definitio veniat. **4**a, quod sit
dicitur, ut per dicitur: **1**a enim non explicat ad qualem esse sententiam definiti; et de potius quae
am explicatio, scilicet, potest. **D**efinitum nihil aliud est, quam id, quod per definitionem explicatur
quod non debet esse, quia cum sit definitio, etiam debet esse rationem simpliciter
venit, et simpliciter definiti: et dicitur unum debet per se esse, alius non potest unice definitio-
ne definiti.

Definitio alia e quod nominis, quae improprie valis dicitur, exprimit q^d nomenclaturam nominis, ut lapis albedinis sustinens dicitur. Alia e quae dicitur, de qua voluit scire de causis essentialibus, et de accidentibus: hae explicat essentiam vel per proprietates et proprietates, ut dicitur de animalibus hae e, animal rationale: illa eo placet essentiam vel per proprietates essentialia, ut dicitur de animalibus per animalia rationale. Definitio essentialis alia e Metaphisica, quae explicat essentiam vel per genus, et de definitionem, ut in exemplo apponitur; alia Physica, quae explicat per materiam, et formam, ut definitio hominis, spiritus est corpus, et anima.

Contra praedictam definitionem aliquae objectiones formari possunt: non enim vocatur omnes ediciones supra apponitas, e contra quae definitum in debet in generali in definitione, similiter, et definitio in debet per definitionem defini, quae idem inquit per rem et per definitionem: quae totum hoc in praedicta definitione inveniatur, bene videtur. Sed de hoc alibi. In hoc autem docemus, quod cum duplicem acceptum improprie potest definitio, et acceptum definitionis, et definitio, nihil obstat, quod sub hoc definiat se ipsam, et sub se de se et in aliis per definitionem, definitio enim in generali per definitionem in particulari definiat valit: similiter q^d definitio sub accepto definiat in generali in definitione sub accepto definitionis.

Capitulum IV. De Divisione. §. unicuique.

Secunda species modi sciendi e divisio, definitio q^d modus sciendi totum in duas partes distribuitur. Ut aliquid divisibile sit, partes habere debet, si e hoc alia pars e corpus, alia anima. Deus autem, quia ut potest simplicissimus, partes non habet, non potest e divisus. Prima divisio est divisio e actualis, potentialis, et integrabilis: haec e, quae totum dividit in partes, quae accipiuntur, quae, quae possunt e Physica, et Corpus, et Anima respectu hominis, et Metaphisica, ut animal, et rationale respectu eiusdem, et appellatur Physica, si se generis sit, et Metaphisica si se.

Divisio potentialis e, quae totum dividit in partes, quae in potentia sunt, si e in partes potest accipi, sicut in abstractis, talis e divisio, quae dicitur in rationem omnium, et in particularia eius, et divisio animalis in hominem, equum, et leonem. Haec potest analogia, et univoca e, et dicitur univoca aliquid e generis in specie, ut in exemplo apponitur; aliquid e species in individuo, ut divisio hominis in Petrum, et Paulum. Divisio integrabilis e, quae totum dividit in partes ipsam ad integrantes, ut divisio hominis in Caput, manus, et pedes: haec dicitur homogenea, si partes illius sunt unius generis rationis in se, et cum toto, ut divisio Aquae in plures guttas; et nuncupatur heterogenea, si diversae rationis sunt.

Alia dicitur divisio, quae actualis dicitur, et e, quae totum dividit in partes, quae ipsi accidentibus conveniunt. Duplex dicitur accipi potest: 1o quatenus accidens dividit in accidentia, ut divisio albi in cinerem, et dulcem; 2o sub eam in accidentia: ut animal in album, et nigrum; 3o accidentis in sub eam, ut album in rivum, et lac. Ad hanc divisionem aliquae ediciones requiruntur: haec e, quod nullum membrum dividens addit ad divisionem; 2a, quod dicitur distinctio in duobus membris dividenda; 3a quod membra dividenda addit ad divisionem: unde ab illis ad divisionem, et extra, contra valet negatio affirmativa, quam negativam; addit ad eam ad aliquid membrum: dum negativam; ab isto tamen ad aliud solum valet affirmativa.

Capitulum V. De Enunciatione. §. I.

Communiter hic agitur de enunciacione nomine propositionis, sed quavis eadem res sit, non tamen semper enunciatio appellanda e propositio, sed solum illa, quae potest esse a se. Th. Th. hoc lo de syl. ad eam aliquid requirit: non enim omnis enunciatio e propositio, sed solum

illa, quae ponitur in aliqua specie argumentationis, ad quam regitur conclusio. Igitur enunciatio, quatenus proprie dicitur, in sequenti libro, in quo de argumentatione agitur, proprium ob-
inet locum; in praesenti vero de illa, in quantum enunciatio est, sermo instituitur.

Sic ergo de-

ferunt: Oratio unquam unum de alio dicitur. Sed et orationum venit enunciatio cum aliis, a quibus difert per reliqua. Item ex dictis patet, quod in enumeratione; et dicitur subter, de quo aliquid dicitur, et predicatum, quod de alio enunciatur, et copula, quae est nexus praedicti cum subter, ut in hac, homo est animal, homo dicitur subter, et copula, et animal praedictum.

Notandum in enumeratione dantur materia, forma, quantitas, et qualitas, materia sunt subter et praedictum. Forma est recta horum descriptio; si licet a aliis est verbum, seu copula. Quantitas est magnitudo, seu extensio, si restrictio, ratione cuius dicitur velatis, si particularis. Qualitas est affirmatio, si negatio, veritas, si falsitas.

Dividitur enunciatio in Cathegoricam,

et Imperatricam. haec est, quae unum de alio absolute dicitur: ut homo est animal. haec est, quae dependet ab aliqua conditione unam de alio enunciata, ut si valet, si solus licet, dicitur est. Residua, enunciatio alia est simplex, illa, scilicet in qua unum de alio tantum iudicium proprie formatum, ut hoc homo est dicitur, alia est composita, in qua duplex iudicium proprie formatum, ut homo est dicitur, et hoc homo est dicitur. haec vero, quae improprie enunciatio dicitur si praedicula unius a affirmata, dicitur copulativa, ut in exemplo apponitur; si distinctiva ut ista, homo loquitur, et haec dicitur, dicitur unum tantum.

Alia etiam dicitur enunciatio, quae dicitur de unum ad fa-

condi, in qua subter praedictum solum, implicite datur, ut in hoc homo est dicitur; alia etiam dicitur de unum ad praesentem, in qua expresse dantur subter, copula, et praedictum, ut hoc homo est animal. Deinde dividitur ratione materiae in necessariam, contingentem, et impossibilem, siue expugnabilem. haec dicitur, quod praedictum est de essentia subter, ut hoc homo est animal. haec dicitur, quod praedictum est de accidentibus subter, ut homo est albus. haec dicitur, quod praedictum est repugnans subter, ut homo est lapis; Deinde dividitur in determinatam, et indeterminatam: haec est, in qua dicitur unum tantum, ut homo est animal, et homo est dicitur, haec est, in qua dicitur unum tantum, ut homo est animal, et homo est dicitur.

Ratione quantitatis dividitur in Universalem,

et particularem, in definitam, et indefinitam. Valis est, quod subter afficitur signo Valis; Particularis quod signo particulari afficitur; definita est, quod subter est in eis numeris, et nulla signo afficitur, quae, si in materia necessaria sit, ut homo est animal, aequivalat Valis; si vero in materia contingenti, ut homo est albus, aequivalat particulari. Signa Valis sunt omnia nullius; particularia sunt, aliquid, quidam, aliquis, quidam, n.

Ratione qualitatis dividitur enunciatio in affir-

mativam, negativam, veram, et falsam. haec est, quae praedictum cum subter jungit, ut hoc homo est dicitur; haec dicitur, quae praedictum a subter, ut homo est non albus; haec dicitur, quod enunciatur id, quod est subter, si negat, quod non est, ut homo est non animal, si affirmat, quod est animal, quod non est lapis; haec dicitur, quod enunciatur id, quod non est subter, si affirmando, si negando, ut homo est lapis, homo non est dicitur. Aliis enumerationis divisionis dicitur praesentibus et dicendis; nunc vero de illius propriis verbis et agendum.

De dispositione Enunciationum. §. II.

Enunciationes ponuntur in se ipsas, sic quaedam habent proprietates, quarum haec est oppositio, et definitio: affirmatio, et negatio eiusdem de eodem dicitur eodem, siue ex duorum enunciationum eodem subter, et praedictum et ratione materiae et repugnanciae: ut homo est dicitur; homo non est dicitur.

44

Item, ut enuntiationes inter se opponantur, eodem rubro, et predicato debent esse, una debet esse affirmativa; altera negativa, et dantur sex modus debent proprie dicitur, scilicet in quantum respectu oppositas, et contrarietatem loci, et temporis. Quia alias oppositio non daretur.

Triplex est oppositio: scilicet

Modica, quae datur inter duas enuntiationes, quarum una est simplex, et altera particularis, una affirmativa, altera negativa, ut in his: Omnis homo est animal; aliquid homo non est animal. Ita dicitur Modica, ut datur inter duas enuntiationes, quarum una est affirmativa, altera negativa: ut Omnis homo est animal; nullus homo est animal. Subcontrariae, quae sunt oppositio, datur inter duas particulares, quarum una affirmativa, altera negativa, ut: ut aliquid homo est animal; aliquid homo non est animal.

Haec species oppositionis, quae dicitur ab altera, sicut hic apponitur, et est, quae datur inter duas enuntiationes affirmativas, quarum una est simplex, altera particularis, ut: ut Omnis homo est animal; aliquid homo est animal; et eorum huius, cum affirmatio, et negatio non sunt, nec vox oppositio appellari debet. In quibus habet, enuntiationes modicas oppositas non possunt esse simul veras, nec simul falsas: alias falsum esset prologium quodlibet est, non est.

Contrariae

oppositio nemquam potest esse simul vera, quoniam in materia contrarietate subsistentia simul falsae. Subcontrariae vero, nec possunt esse simul verae, nec simul falsae: et quoniam ut aliquid est essentia, quae in materia contrarietate possunt esse simul verae, ut aliquid homo est albus, aliquid homo non est albus, in materia rationis. Quia, si una enuntiatio est de eodem rubro, scilicet aliquid homo nunc est albus, et aliquid nunc est albus, et sic in possum esse simul verae; et sicut de rubro dicitur, et sic non est vox oppositio. De eadem dicitur, quae est ab altera, quae est oppositio figurae.

A

De Equivalencia Enunciacionum. §. III.
 Secunda enunciacionum proprietas dicitur Equivalencia, quae habet aliud, quam Equivalencia duarum enunciacionum, scilicet eodem subiecto, et predicato, autem positae, et positivae aliqua negatione. Describitur igitur, ut duae enunciaciones eodem subiecto, et predicato utraque, sive in modo, sive in materia, sive subaltera, Crab maneat autem hoc non oportet. Equivalencia utriusque, seu oppositae non maneat ratione negativitatis, quae antepositae, et postpositae, utroque autem antepositae, et postpositae sit, sequens declarabitur. Capitulum.

Præ Contradic; Post Contra; Præ postque subaltera.

Præ Contradic dicitur, quod, ut contradictorius equivalens, negatio antepositanda est subiecto huiusmodi duarum enunciacionum. Sic exemplum: Omnis homo est animal, aliquis homo non est animal, si prius anteposita negationem, dicitur: non omnis homo est animal, equivalens est 2g; et similiter et equivalens est, si antepositanda negationem propositas: non aliquis homo non est animal; negat omnium idem, ac omnis homo est animal.

Post contra sicut dicitur, in materia postpositanda est negationem subiecto huiusmodi enunciacionum, ut fiant equivalentes: unde, ut hinc omnis homo est animal, equivalens hinc maneo nullus homo est animal, dicitur: omnis homo non est animal: similiter, ut 2a. f. cat. equi- valens est, dicitur nullus homo non est animal. Præ postque subaltera præcipit: in subalteratione antepositandam, et postpositandam est negationem. U. g. ut omnis homo non est animal, equivalens subaltera est aliquis homo est animal, dicitur: non omnis homo non est animal; et similiter et converso: quæ omnia hinc et exteriora inveniantur.

Non omnis, quidam non; omnis non, quasi nullus.
Non nullus, quidam; sed nullus non, valet omnis.
Non aliquis, nullus; non quidam non, valet omnis.

De contrax - **Præque non, neuter; neuter non, valet uterque.** sicut Enunciatio- num. **Non alter, neuter; non alter non, præter uterque.** §. IV.

Tertio, ut ultima enunciacionum proprietas, quæ Contraxio dicitur, est necessaria constitutio pro- portionis ad alteram proportionem subiecti in predicatum, et prædicti in subiectum; ut g. homo non est equus, valet, si dicas: g. equus non est homo. Contraxio igitur dividitur in simplicem, præ acci- dens, et per modum conditionis. Ut prædicta, debet transmutari prædicatum in subiectum, et subiectum in prædicatum, seu subiecta quantitates, et qualitates. Cum epidictis erat, quæ sunt quantitates, et quæ quali- tates enunciacionis; sic exemplum: nullus homo est lapis, ut ex eadem simpliciter, dicitur: nullus lapis est homo.

Secunda conversio dicitur, quod prædicta subiectum, et subiectum prædicta subiectum, seu quantitates, et qualitates quantitates: ut g. omnis homo est animal, sic conversio præ accidens: aliquid animalis est homo. Præter ea, quæ præ modum conditionis dicitur, dicitur dum prædicta subiectum, et subiectum prædicta subiectum, manent quantitates, et qualitates, mutatis tamen terminis positis in infinitis (quæ per num positum, et in- finitum intelliguntur, cum supra dicitur est, dum deducitur con terminum num) quæ hæc: omnis homo est albus, ut ex eadem per modum conditionis sic: g. omne rationale est homo. Ut præter ea, quæ per quam conver- sionem magis enunciacionis conversio est, requiritur appositio Capitulum.

Simpliciter Feci: conversio FUA præ acci-
ASTRO præ contra, et refert conversio rota.

In his tres dicitur terminis, scilicet **FECI FUA AS TRO**, quæ quidem utantur quatuor litteris vocalibus, scilicet **A E I O**. Per formam illam affirmacionem intelligit: præ iam et illam negacionem:

per eam particulam affirmativam: et per eam particulam negativam: totum hoc significat in com-
nibus.

Assentit A, negat E, sunt Universaliter ambo.

Assentit I, negat O, sunt particulariter ambo.

Prima quæ dicitur, subicit simpliciter **FECI**, denotat, velis veq. actus, significat per litteram **E**, et
particulariter affirmativam significat per **I**, contententes simpliciter. Ad dicitur, hoc est **EUA** per acci-
dentis, velis negativam, et affirmativam denotatas per litteras **E**, et **A**, contententes et per accidentis.
Unde dicitur, scilicet **ASTRO** per contra, docet, per oppositum inveniunt velis affirmativam, et par-
ticulariter negativam: sed ut valeret sit veritas, veritas debent tunc expositas, quoniam defectus plures rea-
tiones non valent, et q. hoc est species, valent, q. per eam tunc, q. hoc suppositio simpliciter, et particularis, unde in
separata suppositio, quæ et tunc suppositio.

De Enunciatione Modali, et Lapponibili. S. V.

Latio Calaneo solent esse de hoc disputare. Alii vero judicantes, sanctorum de particularium potius definitionem quam
utilitatem impetrant, omnino illam omittunt; sed ut medium amplexamur, et quæ res veritas alioquin.
Est igitur enunciatio Modalis illa, in qua modus, quo predicatum se inquit subicit, significat: modus autem
multiplex est, necesse, scilicet, impossibile, et contingens, seu possibile.

Præmissus modus est velis affirmativus; et
velis negativus; hæc et hæc sunt particulariter affirmativæ, quibus si negationem addas, dicendo, non
possibile in possibile, et non particulariter negativæ. Ex quibus habes, qd modus necesse equivaleat, signo
omnis; impossibile signo nullus; possibile, et contingens signo aliquis; possibile in, et contingens in signo
aliquis in.

Sed notandum est, ab his modis omnem quantitatem, et qualitatem in enunciationibus mo-
dalis; unde quamvis enunciatio velis negativa sit et q. nullus hoc dicitur, particulariter affirma-
tiva est, unde particulariter affirmativa affirmativa, dicendo possibile est nullum fieri disputata, his
suppositis data cognoscitur, quoniam enunciationes præmissæ, quoniam modis, et signis, et ad modos quibus
affirmativa attendatis huiusmodi enunciationes equipolentes fieri possunt iuxta regulas pro equipolentia
supra traditas.

Enunciatio lapponibilis illa, quæ alia clausura indiget, ut intelligatur, q. sensus illius
obscurus est. Triplex est, una scilicet exceptiva, quæ signo exceptivo afficit, et præter nisi, et quoniam animal
per se hominem est irrationalis. Alia exclusiva, quæ particula excludente, et denotante, tantum, afficit.
Ex q. tantum hoc est rationalis; et hæc est duplex, una absoluta, illa scilicet, in qua particula totam
enunciativam afficit, ut in exemplo approposito; Alia dum quid, in qua particula solum afficit predica-
tam: ut hoc est rationalis tantum; Alia dicitur enunciatio reduplicativa, et est, quæ particula redup-
licante afficit: ut quatuor, et quantum, et q. hoc est quantum animal est sensus. Comode
autem exponenda sunt dicitur enunciativæ, cuius et videtur præmissæ.

LIBER III. SUMULARUM.

Peractes tam, quæ ad tam, et tam intellectus operationem expostant, restat nunc agere de his, quæ
pertinent ad tam: Cum enim intellectus noceat, ut pote in materia inmersus recessivo modo res cognos-
cat, primo scilicet apprehendendo, postea iudicando, et tandem discutiendo, postquam in solido
de his, quæ ad apprehensionem, et in de his, quæ ad iudicium pertinent accipit, recte ex-
ditur in hoc de intellectu tam de his, quæ ad discursum spectant. unde scit.

9
17

Caput I. De Argumentatione S. I.

Argumentatio, quæ præcipuissima species modi sciendi est, seu vniuersa dicitur, modus sciendi illatus huic est alio. Sed et modus sciendi vocatur vniuersa dicitur, et dicitur, a quibus differt per aliquam. Pars sicut species argumentationis: hæc vocatur **Enunciatio**, quæ ex duplici propositione constat, quæcum una ex illa affirmet, hæc dicitur **consequens**, et sequens, ut **Porcus est homo; et Porcus est animal; hinc si addas, omnis homo est animal**, erit alia species argumentationis, quæ scilicet dicitur, vniuersa tribus propositionibus, habere, **Minori, et sequenti, ut quæ homo est animal, Porcus est homo, et Porcus est animal. Sed de hoc postea.**

Dilemma alia species argumentationis est dicitur, quæ ex duabus propositionibus affirmatis particulæ disiuctiois constat pro antecedenti, quæ maior est dicitur, quæcum quilibet excessus, aliquid inferitur, ut **quæ illud animal, et est homo, et non est homo; et rationale; et si Quam, et non est visibile. Illa dicitur Inductio, quæ est argumentatio a singulis ad vniuersam, et conclusionem; et ex orso, ut **Porcus est animal, Paulus est animal, et quæ omnis homo est animal, et est homo. Omnis homo est animal, et Porcus, et Paulus, et quæ dicitur Inductio pro ascensum, et a vniuersa per descensum.****

Utiuus alia species argumentationis dicitur, quæ ex vniuersa dicitur, alia **Propositiua**, alia **Solutio**: hæc iniqua est vniuersa, et alia dicitur inferitur: est si dicitur: **Deus propicius Petro peccanti, et mihi peccanti agens. Da est seipsum quodam in syllo, et in omni modo: et quæ homo est animal; Porcus est homo; et Porcus est animal; sed omne animal est visibile; et Porcus est visibile. Da dandum dicitur, et dicitur plures propositionibus aliquid inferitur: **Exple: quæ Omnis homo est rationalis, et dicitur rationale est animal, et dicitur animal, et dicitur, quæ homo est visibilis.****

Ex his inferitur, quod in qualibet argumentatione vniuersa respicitur: illud ex quo aliquid inferitur, id quod inferitur, et illatio. Id ex quo inferitur, potest esse vniuersa, et plures: si consistit in vniuersa, et plures pro vniuersa dicitur **hinc**, vocatur **consequens**: si vero dicitur sunt præterquam plures, hæc dicitur **maior**, et minor, id autem, quod inferitur, sequens appellatur: illatio est **consequens**, quæ est præterquam per particulam ex quo, et quæ: unde habet, aliquid est sequens, aliquid **consequens**, hæc dicitur **bona**, et sequens **bonæ inferitur et præmissis, mala vniuersa, si male: et sequens autem aut est vniuersa, aut falsum, aut aucto-riam.**

Quare si dicitur vniuersa inferitur, et dicitur dicitur **consequens**, sed dicitur sequens: cum vniuersa, et falsitas non inferitur, sed dicitur sequens referentia, et inferentia, sed inferentia. **Ex** plures hinc dicitur dicitur habere in hoc syllo: **Omnia homo est animal; Porcus est homo; et Porcus est animal. hæc præmissis dicitur maior, et minor, particula ex quo vocatur consequens, seu vniuersa illationis, et dicitur appellatur sequens, quod quilibet vniuersa est, et materia illius vniuersa; et, cum vniuersa inferentia non præmissis, con-sonitate gaudet.**

Consequens dicitur inferentia, et formalis: materialis est, quod sequens sequitur ex antecedente ratione materia, et dicitur materia sequens habet necessarium conuenientiam cum materia antecedente: ut in hoc, **Porcus est homo; et Porcus est animal. Consequens formalis dicitur, quod sequens sequitur ratione forme, et a vniuersa forma, et dispositione terminorum, in quibus materia inferentia: unde, et eadem bonitate formale gaudet, hinc syllo: **Omnia homo est animal. Porcus est homo; et Porcus est animal, hæc inferentia: Omnia homo est lapis; Porcus est homo; et Porcus est lapis, unde Consequens bona formalis, quæuis materialis, et ultima inferentia.****

Ad bonitatem sequens, aliquid iniqua, solent assignari. hæc est, quod est necessarium sequitur necessarium, et vniuersum,

et eo contingens contingens: qd qd cum omnes ne causa consequens, et deus causa a se ideo sibi affectum, quali fuerit omni, tale erit consequens. Ita qd qd est falsum sequitur falsum, quamvis de eo sit factum aliqdo sequens eorum. Ita qd eo impossibile sequitur qd libet, v.g. eo hac propositione, sed disputat, sequitur hęc necessitate: qd e verum; hęc contingens: qd verum; et hęc impossibile: qd rationales: alii regulę madone, dum de syllo disputat.

De Syllogismo. S. II.

Syllogismus iuxta Aristotem lib. I. Priorum Cap. I. dicitur: Oratio, in qua quibusdam positis, aliud ab his necessitate occidit, atq. hoc sonat. Verum, qd hęc nimis fusa e, madone que per qd ex utroque, aliaq. oratione dicitur, se eorum argumentum, in qua quibusdam positis, et occidit, aliud necesse, et regit per ea, que posita sunt, et occidit. Argumentatio posita loco generis; per hoc enim sonat cum aliis argumentationis speciebus, a quibus differt per rationem, qd per ly quibusdam positis intelligi debent duę propositiones, maior, scilicet, et minor, que unice in syllo supponitur, et debent dici in re, et sequi infra explicandis.

Ex hac recta dispositione sequitur, qd quamvis per se, sed, dum modo cedant, quod ad attendendum relationi propria cum sequenti, qd in unice per ly concessis. Aliud necesse e regit in per se, et illos de necessitate sequentis, sed reguntur: multo enim illud contingens e, quamvis omnes sit necessitate. Duplex igitur e necessitas alia sequentis, alia sequentis. Pecessitas sequentis e ratione maiore, nec sonat ex habitudine predicari ad subiectum.

Necessitas sequentis, que si habet rationem formę, nec ex habitudine sequentis ad premissas: de hac qd intelligenda e particula necesse in definitione posita. Per ea, que posita sunt, et occidit, ut dicitur conclusionem sequi ex recta ramificatione dispositionis. Syllogus, ut posse adfectum logicale, et tunc debet et maiore, et forma. Maior vero duplex e proxima, scilicet, et remota: proxima sunt tres propositiones, ex quibus stat: remota sunt trię tales propositiones proximę, que quidem tres tantum se debent, maior, scilicet, extrema, minor extrema, et medium.

Tunc, que vis posita in premissis, dicitur medium, que vero cum medio in maiori posita, vocatur maior extrema, et minor extrema appellatur, que in minori eorum medio collocatur: qd omnes hęc e animal. Petrus e hęc, qd Petrus e animal: in hoc syllo, hęc e medium, animal maior extrema, et Petrus minor extrema, et ex hac duplici ratione ex numerate dicitur dicitur, duplex eam e forma syllo: supra duplicem materiam illius: scilicet dicitur medium, tunc in recta dispositione enunciationum cum quantitate, et qualitate.

Secunda forma dicitur figura, et dicitur in dicitur denominationum cum subiectivum, et predicativum. Hęc in figura supra multiplem denominationum dispositionem: hi e in qua medium subiectum in maiori, et predicatum in minori: Ita, cogita medium tam in minori, quam in maiori predicatum: Ita e, in qua medium e subiectum in maiori, et in minori. Alia figura, in qua medium in maiori predicatum, et subiectum in minori, meri accidentaliter a hi dicitur, que ab omnibus conuenit. Tres assignatas indicat sequens capitulum.

Sub prima. Secunda vis pro, Tertia vis sub.

Prima syllo forma, que modus dicitur, multiplex e iuxta varias dis positiones, que in quatuor figura formant possunt: communiter assignate sunt decem, et rubrum, hęc vocibus dicitur.

12

Barbara Celarent, Darii, Fermo, Baraliptron,
Celantes, Dabitis, Faperno, Friesomorum.
Cesare, Camestres, Fessino, Baroco, 3, Darapti
Felapton, Disamis, Datisi, Bocardo, Ferison.

pro his rebem prime dictionis ad primam figuram pertinent, quatuor
sequentes ad tam, et sex ultimas ad sam. In qualibet illarum tres vo-
calas respicias, et quatuor in aliquibus plures, quam tres, sunt, solent
tres priores ad formationem sylle descendunt. Prima q vocalis de-
notat, quomodo debeat esse prima sylle propositio, q maior dicitur.
2a comodo minor: et 3a, comodo relutio, supra dicta in illis versiculis:
3a vocat A, negat E, sunt valit ambo, dicitur I, negat D, sunt particula
ut ambo

Secundum e etiam, duas modos, partea quinq; syllogos
q; quatuor directe cludat, quinq; pveas indirecte. Concludere directe a
2a maior extremitas in relutioe predicato, et minor extremitas subje-
ctam; Concludere indirecte a evverso. Apponamus expla, et clare
doctrinam percipiat. Sic q; hunc in Barbara tomodo prime figur,
qui, ut pote utans triplicia, tres enunciations exigit vales affi-
mativas: sequiliter, q; ad tam figuram pertinet, in maiori illius
debet medium subiectari, et predicari in minori, iuxta illud, sub
pre prima: et cum directe reludat, maior extremitas predi-
canda e in relutione, et minor extremitas subiectanda.

Omne rationale est visibile.
Omnis homo est rationalis.

Ergo Omnis homo est visibilis.
Secundum exemplum erit in Camestres tomodo 2e figur. In voca-
lis, q; A indicat propositionem maiorem e valem affirmativam.
2a ut pote E, minorem e valem negativam, et propria eadem eadem
3a indicat relutionem valem negativam; similiter, q; directe relu-
dit, maior extremitas debet esse predicatum, et minor subiectum in pre-
dicatione: vterius, cum sit modus 2e figur, tam in maiori, quam in mi-
nori illius predicatum e medium, iuxta illud. Secunda 2e pre.

Omne rationale est visibile.
Nullus equus est visibilis.

Ergo nullus equus est rationalis.
Sic 3um exemplum in Felapton tomodo 3e figur, qui propter
litteram E, exigit maiorem valem negativam, propter litteram
A maiorem valem affirmativam, relutionem q; particularem
negativam propter litteram O, medium in utraq; proxima debet
subjici, iuxta illud, Tota q; vis sub, et, q; directe reludit, maior
extremitas debet predicari in clusione, et minor subjici.

Nullus homo est irrationalis;
Omnis homo est animal;

Siqui regulae pro nullis recte formatis observari debent. Ita, quod nisi ex his tribus sitet, maior scilicet extremitate, minor extremitate, et medio. Ita est, quod solum ex identitate, et distinctione duorum extremitatum cum medio inferri potest identitas, et distinctio inter se in conclusionem, in praesentia illius principii syllogistici; quae sunt eadem unitas, sicut eadem extremitas, et quae distinctio in unitate, distinctio in extremitate. Ita, quod in conclusionem non ponatur, qui prius non ponitur in praemissis: praemissa enim sunt causa conclusionis, et nulla causa potest dari, quod non habet.

Tertio est, quod medium non ponatur in conclusionem propter rationem in regula assignata. Quod conclusio sequatur duos duorum partem, hoc est, si una ex praemissis particularis est, particularis debet et conclusio, et si fuerit negativa, particularis respectu negativa erit. Quod ex praemissis negativis, et particularibus nihil sequitur, cum, quod non probatur, conceptio huius cum alio, cum, quod de particularibus non datur scientia. Denique observari debent omnes hae proprietates: ex defectu huius regulae multoties conclusio inferri.

Dux duo principia syllogistica in hoc sunt, quod omnia, quae essentialiter verificantur de aliquo superiori, verificari debent de omni inferiori, sub illo tenore; et quae de superiori negantur, neganda sunt de omni inferiori. Quare, quod de homine verificatur rationalitas, verificatur etiam de homo, et praemissis. Denique de quibus negatur irrationalitas, quod de homine negatur. Quae priora principia ex istis deducuntur, et ista sunt lumine naturae nota; in ipso autem tenore syllogistica notata.

De Divisione syllogismi. S. III.

Primo dividitur syllogismus in demonstrativum, topicum, et sophisticum. Huius, qui utitur praemissis certis, et evidentibus, recte quod disponitur: ut hic, Omnis homo est animal; Petrus est homo; ergo Petrus est animal. Hic potest esse demonstrativus a priori, quod recte demonstrat effectum assignando causam, ut quod Omnis rationalis dicitur, Omnis homo est rationalis; ergo Omnis homo dicitur. Et potest esse demonstrativus a posteriori, quod scilicet demonstrat causam per effectum, ut quod Omnis quod dicitur rationalis, Omnis homo dicitur; ergo Omnis homo est rationalis.

Syllus logicus, seu probabilis, est, qui ostendit propnitas recte disposita materia ratiocinationum est probabilis, ut videtur, ut q. d. nes. scilicet. ordi-
 nam. padentes; franciscus filius; q. padentes. onorat. Nec proba-
 bilitas duplici modo pte, v. efficacia rati. q. p. in m. rati. ca. dicitur, v.
 auctoritate. **P.D.**, q. p. probabilis exprimitur appellam. **Syllus** co-
 phisticus, cui falsus, est, qui, quamvis a p. ratioc. habeat speciem
 evidentis, in rei ratioc. veritate defectuosus est.

Defectus illius est,

v. q. p. ratioc. in eo appellatio, v. q. n. ratioc. in regula adiectam
 argumentationem, ut videtur in hoc syllo. **Nullus** equus est ani-
 mal; **Nullus** hoc est equus: q. aliquid hoc non est animal, quod cor-
 falsa est, q. p. arguit a negatione membri dividantis ad negatio-
 nem divisi, qui est defectus, qui est defectus in modo arguendi.
 Hae materiae remote dividuntur, **Syllus** in communem, et opposito-
 rium. **Hae**, cuius medium est ratioc. inuenit: **Nullus**, cuius medium
 est ratioc. in singulari. **Alia** de hoc apud **A.A.** possunt videri, q. p. in
 p. ratioc. n. videntur necessaria.

De Reductione Syllogismorum. S. IV.

La, clarius quam in ceteris aparet. **concepit** reductionis cum pro-
 missis in quatuor primis modis. **perfecte** modi appa-
 rantur. **Unde**, ut in duobus ita evidenter aparet, ut nullus
 possit illam non percipere, imbens est modus reducendi. **illos**
 imperfectos ad quatuor perfectos. **Duplex** igitur reductio, per
 ostensionem una, per impossibilitatem. **De hac** parte, nulla in pro-
 portionem, quae valis dicitur, q. p. per illam ostenditur necessitas. **Ilatio-**
 nis, definiens, ratioc. illi in perfecti ad perfectum, per ratioc.
 sionem illius in proportionem, v. ratioc. mutationem, p. ratioc.
 rum.

Ut illam ex parte valeatis ad veritate. **Dnes** modos imper-
 fectos incipere per aliquam litteram ex his vocantibus **B C**
D E, et de eisdem incipient modis perfecti igitur, **Syllus** formalis
 in aliquo ex modis imperfectis reducendus est ad modum per-
 fectum incipientem eadem vocante, ut **B** ad **A**, **C** ad **A**, **D** ad **A**, **E** ad **A**,
B ad **A**, **C** ad **A**, **D** ad **A**, **E** ad **A**, **B** ad **A**, **C** ad **A**, **D** ad **A**, **E** ad **A**,
B ad **A**, **C** ad **A**, **D** ad **A**, **E** ad **A**. **Unde** notat, in quibus modis imperfec-
 tis praeter has litteras inveniuntur, alias etiam vocantes ratioc.

Secus P. M. C. denotat propositionem, quae per vocalem antea
dentem significat deventendam esse simpliciter in reductione. P. quae
propositionem de notatam per vocalem antea dentem deventendam
est per accidens: M. designat praemissas esse mutandas, hoc est, ma-
iorem loci minoris, ponendam esse, et minorem pro maiori: C. de-
nigat, sicut syllogismum formatum in tali modo non posse reduci per
ostensionem, et tantum per impossibilem, huiusmodi sunt loca
do, et Baaco. Tertium hoc sequentia Caamena tenent.

M S. vult simpliciter vati: P. vero per acci.
M. vult transponi: C. per impossibile duci.
Argua reducunt ea plura ad doctrinam capiendam. Sit dum
in Epesmo quare modo imperfecto si figura. Omnis homo est
animal, sed nullus lapis est homo: ergo aliquid animal non
est lapis. Prima littera, quae E, denotat syllogismum in ipso factum re-
ducendum esse a tertio: Pa. si quare P, quae denotat propositionem
maioris syllogismi imperfecti, significatam per vocalem antea dentem
deventendam esse per accidens: S. vero, quae tenet a notans, inuit
propositionem minorem deventendam esse simpliciter: ultima
tandem notans, quae Me, indicat mutandas esse praemissas, ita ut,
quae maior erat in syllogismo imperfecto, fiat minor perfecta, et mi-
nor maior, quare sic reducatur. Nullus homo est lapis; sed aliq-
uid animal est homo: ergo aliquid animal non est lapis.

Sit dum ex plura
in Camertres Tomodo si figura. Omnis homo est animal, sed nul-
la planta est animal: ergo nullus homo est planta. Hic propter
deventendus est ad Celarent: maior intacta reliquit, et tantum pro
minori locat, et minor per simpliciter versa propter S. ponitur pro
maiori ob litteram M, unde sic syllogismum efformo. Nullum animal
est planta; sed omnis homo est animal: ergo aliquid animal est
rationalis: quod nullus homo est planta.

Tertium exemplum sit in de-
samis tertio modo de si figura. Aliquis homo est animal; sed om-
nis homo est rationalis: ergo aliquid animal est rationale. Hic syllogismus
Baari reducendus est ob litteram D, debet tamen minor pro maiori,
et maior pro minori locari propter litteram M, et maior facta minor
simpliciter vati, et indicat litteram S, hoc facto, sic reducitur. Omnis
homo est rationalis; aliquid animal est homo: ergo aliquid animal est ra-
tionale. Haec sufficienter pro nota ad syllogismum per ostensionem for-
mandos.

Reductio per impossibile nihil aliud est, quam transmutatio
syllogismi imperfecti ad per factum, nempe per deductionem conclusionis nega-
tiam altera ex praemissis veris: Et dicitur talis, quoniam ad impossibile

reducendum cogitur. Adversarius, ipsi enim spectat ad duplicem modum
proxiam reducendum: igitur modum dictionis reclusionis negative syllogismi im-
perfecti ponitur pro maiori, et pro minori in syllogismo perfecto ad quam
reducitur, et ponitur altera ex promissis antea reclusis, videlicet reclusio ma-
dictoria alicuius ex propositionibus syllogismi imperfecti: quod vero po-
nenda est pro maiori, quod pro minori modum dictionis reclusionis se-
quentia Caxmina indicant.

- Prima maiorem adducit, facit e maiori minorem.
- Secunda Celantes, in quo ponitur in ordo.
- Tercia maiorem, variatque secunda maiorem.
- Quarta maiorem variat, ponitque minorem.

Causa primi sensus est quod, si syllogismus, cuius reclusio negativa pro-
missis fuerit ex imperfectis prime figure, hunc maiorem syllogismi imperfecti
ponitur pro maiori in syllogismo perfecto, et modum dictionis reclusionis ne-
gative ponitur pro maiori, et denique in parte reclusionis iuxta regulas
diciendi syllogismi. Secundus sensus excipit ab hac regula Celantes,
cuius reductio e maiore habet, minor enim reclusa ponitur pro maiori,
modum dictionis reclusionis negative pro minori, et deducitur reclusio.

Caxmina Caxmina indicant, quod in modis prime figure maior reclusa po-
natur etiam pro maiori syllogismo perfecto, et loco minoris modum dicto-
rium reclusionis negative. In modis vero tertie figure, modum dicto-
rium reclusionis negative ponitur pro maiori, et minor reclusa iterum
ponitur pro minori, et sic deducitur reclusio. Ex his facta conspicua
doctrina: pro modis prime figure sic exemplum in *De animalibus*. Omnia
risibile est rationale; et omnis homo est risibilis; ergo quod ratio-
nale est homo. Quam reclusionem si aliquis negaverit, assumitur ma-
dictorium eius quasi se redarguendo: *quod nullum rationale hoc,*
quo facto, ita fit syllogismus perfectus in Celantes. *Nullum rationale
est homo; et omne risibile est rationale; ergo nullum risibile est homo.*

Quod in Celantes sic facto hoc syllogismo in hoc modo. *Nullum
insensibile est animal; et omne lignum est insensibile; ergo nullum ani-
mal est lignum.* Si negatur huiusmodi sequentia, deducitur illud
modum dictionis sic: *ergo quod animal est lignum, et hunc reducto syl-
logismum imperfectum ad Celantes.* *Omne lignum est insensibile; et ali-
quod animal est lignum; ergo quod animal est insensibile.*

Tertium

ergo exemplum pro modis prime figure in Causa primo eius modo.
*Nullus lapis est sensitivus; et omnis homo est sensitivus;
ergo nullus homo est lapis.* Ad reducendum hunc syllogismum scilicet
modum dictionis reclusionis negative, quod hoc: *ergo quod lapis
est sensitivus; et syllogismus in Celantes.* *Nullus lapis est sensitivus;
et aliquis homo est lapis; ergo quod homo non est sensitivus.*

Quareum ~~magnum~~ pone pro modo realis, figura in Bocardo quinto
eius modo. Aliquis Leo n̄ est rationalis; & omnis Leo ē rugibilis.
& aliqd rugibile n̄ ē rationale. Negata hac regulā in eam
eius in adiectivum, n̄ inquam: & omne rugibile ē rationale, sic
fac syllogism perfectum in Barbara. Omne rugibile ē rationale;
Dominus leo ē rugibilis; & omnis leo ē rationalis.

Hic regulis scire, ad quem modum perfectum reducendum est syl-
lolum imperfectum; Fut hoc facilius habeat, in ventum ē hoc can-
men. Nascebatie, odiebam, letare, somnias. Prima dictio
quinq̄ vocales habet, quę quinq̄ modis imperfecti primę q̄ quę cor-
respondent: 2a, per quatuor vo cates, equis alio quatuor modis im-
perfectis q̄ figurę: 3a deniq̄, et ultima, sex habet, quibus corres-
pondent sex modis ventę figurę. Vocales in hīs dictionibus refer-
re suat A E I O: modus q̄ cui correspondet A reducendus ē a Bar-
bara; cui correspondet E ad Colaxant; cui correspondet I ad Daay;
et cui correspondet O ad Fexio. Alia pronōtia regula ab aliqui-
bus assignat, quę in distincta pronōtiatione modorum visit, ita
ut quod quos. Novum muletī aliqua littera propria in una quibus
B C D F: igit, quicūq̄ B pronōtiant ad Barbara reducitur, qui-
cum C ad Colaxant, qui cum D ad Daay, et ad Fexio quicūq̄ F: sic
q̄ pronōtiant.

V Bacalipton, Cedantes, Dacuris, Fabesmo, Fudeso
Cefaxe, Cadestres, Fesciro, Baboco, 3 Dacapti.
Febapton, Dicamis, Daxisi, Bohardo, Fedison.

Dicitur sufficienter, cedant in maiorem gloriam, et honorem. Sane-
tissima Trinitatis, Patris ingenitū, Filij unigenitū, et ab utroq̄
procedentis Spiritus Sancti, nec non in laudem illius, cuius
circūca meditantur potare Dñum Christum, virginis nempe
Marię, uxore, Caligę Agnere, sponsę eius Joseph, SS. P. N. Be-
nedicti, sororis q̄ eius Scholasticę, nec non Magnę inter De-

lectas Beatrixudis, Doctoxum, et Ecclesia luminum

Anselmi, et Thomę, Sancti etiam Max-

imi Tuaronensis Episcopi, cuius die. Se-

mulatum fieri impōtūmus, et omni-

um deniq̄ Colicōtūm plausu, quo-

rum, ut feliciter Curiam pro qua-

mura, replicata auxilium implora-

mus. Nunc q̄ pro tot, tantis q̄

beneficiis colatis precias epi-

scōtes corde magis, qu-

am ore cantemus

Domino Glori-

Tedum laudamus, et Dominum fitemur.

The first part of the manuscript
 contains a list of names and
 their corresponding numbers.
 The names are written in a
 cursive hand, and the numbers
 are written in a simpler hand.
 The list appears to be a
 record of some kind, possibly
 a list of students or a list of
 items. The names are often
 followed by a number, and the
 numbers are often written in
 a larger hand than the names.
 The list is organized into
 several columns, and the names
 are written in a consistent
 order. The numbers are often
 written in a larger hand than
 the names, and are often
 written in a consistent order.
 The list is organized into
 several columns, and the names
 are written in a consistent
 order. The numbers are often
 written in a larger hand than
 the names, and are often
 written in a consistent order.

INDEX

This index contains a list of
 names and their corresponding
 numbers. The names are written
 in a cursive hand, and the
 numbers are written in a
 simpler hand. The list is
 organized into several columns,
 and the names are written in
 a consistent order. The
 numbers are often written in
 a larger hand than the names,
 and are often written in a
 consistent order.

Inter omnia omnium scientiarum Logicam appellavimus Antiquam,
inter quas nullus sapientis nomen promeruit, nisi ad eundem
perveniret Dialecticis. Et Sanctus Pater, precipue Augustinus, Dia-
lectica versatissimo, qui ea plus utilitate Ecclesie attulit, quam
ipsi prorsus, ab eorum tenebris causa nocuente, summis in-
signibus laudibus, magnisque extollitur encomiis; illam scientiam
namque Magisteriam vocant, humane mentis oculo rum appellant,
clavem salutis praevident: innumera igitur sunt pro conia,
que in logicam vias proficiunt. Huius, sicut et philosophi aristoteli
principi Aristi fuit: non quia prior illam invenit: cum Protoparente
Adamo absurdum fuerat cum ceteris scientiis a suis principio
influxa, eam species scientiam postea Graeci Aristi ex parte ins-
tauraverunt; et quoniam admirando sane ingenio praedictus,
quidquid huius discipline fuerat, edidit, et perierit, eam au-
tem ad summum perduxit, ideo Philus inter omnes pro-
claxo principis oratoris titulo. Hoc igitur Duce, Angelico et Ma-
gistro, qui Aristi praedictus illustrator fuit, logicam explanan-
dam aggredimur. Ut fauste fiat, fauat Deus, fons ipse lumina-
ris, et sapientis principium ad cuius maiorem gloriam di-
rigantur omnia.

Tractatus Primus. De Academicis Logicis.

Hec est hunc proemium exordium tractationis ab isto logice: nec-
essarium laudamus. Investigare incipimus Praecipue Angelici,
qui summam Theologicam non ab isto eius, sed ab existentia, na-
tura, et eius necessitate incipit. Ita primum praecipuum obreava-
mus Aristi, docentis in 1° Part. Cap. 1. Sciendum est primum, quid sit res,
secundo quid sit res, tertio qualis sit res, quarto deus praecipue
quid sit res. Iuxta hoc primum venit investigandum: an logica exis-
tat? Aliqui ep. Antiqui logicam non existere asserunt. Sed, quia pro
affirmativa sententia stat Autoritas clarissimorum Philosophorum, qui
de logica agunt, de hac nobis vox pro non erit ne tempus in rebus hideo
clartissimis insumamus. Unde, ut perfecte sciatis, quid sit logica, seu
ut perfectam notitiam de eius essentia, de qua iam fuit facta mentio
in Summis, habeatis, sic.

L. I. Otrum logica sit scientia, et sub quomunere? Notantur aliqua, et sententia referuntur. S. I.

Scientia iuxta Philo¹ & Cicero² cap. 2, e³ certa, et evidens
noticia per demonstrationem acquisita: que definitio de
Scientia proprie rali intelligenda e⁴. Multipliciter e⁵ sit accipi p⁶,
Scientia. Aliq⁷do sumitur pro certa cognitione absq⁸ue discursu habita,
et sic datur in deo, et in Angelis. Aliq⁹do sumitur pro experientia, que de
aliqua re habetur. So pro cognitione discursiva, de qua in presenti
libris e¹⁰ sermo. Hec dicitur duplici¹¹, actualis scilicet, et habitualis: hanc certam,
et evidens noticiam actualis per demonstrationem actualem habita. Ha
e¹² habitus certus, et evidens per demonstrationem acquisitus. Probu
ius definitionis intelligentia sciendum e¹³, dari viam utem intellec
tualem, que nihil aliud e¹⁴, quam habitus per se iunctus intellectum. Hec di
viditur in quinq¹⁵ue habitus, qui intellectui ter dicitur: scilicet intellectus qui
non pro potentia intellectiva, sed pro habitu, quo naturaliter cognoscitur
prima principia sciendum e¹⁶. Hic e¹⁷ sapientia, cognitio nempe rei
per se altissimas causas: Sic e¹⁸ scientia, cuius definitio nem iam habetur:
Hic e¹⁹ prudentia, definitioq²⁰: habitus cum vera ratione operis in his que
bona, et mala homini sunt: Sic deniq²¹ e²² ars, hoc e²³, habitus cum vera
ratione efficiens: Sic divisio traditur a Philo 6. Cicero²⁴ cap. 3; et D. Tho
ma 4. 2. q. 53. art. 1. ad 3um.

Ex his infero scientiam habitualem
viam utem intellectualem e²⁵, cum sit habitus per se iunctus intellectum, ut
in tali, et tali materia facilitate demonstrat: unde per se habitus
quod sit scientia cum alijs habitibus, qui scientia n²⁶ sunt, a quibus dif
ferat per se iunctus. Similiter dicitur a fide per hoc qd²⁷ a sensus fidei
cognitione obscura regulari, a sensus vero scientificus evidens e²⁸. De
niq²⁹ per hoc qd³⁰ sit acquisita distinguitur ab habitu primorum princi
piorum, qui acquisitus n³¹, sed a natura inditels.

Hic supponit, qd³²
inquinat in presenti e³³, an logica sit scientia. Ante dubij resolutionem
supponendum e³⁴ primo logicam dupliciter videtur posse ut docentem, scilicet
et ut notam. Logica docens e³⁵, que regulas tradit ad vivendum ac
te factum logicale: logica utilis e³⁶, que tales regulas in speculatione po
nit: So supponit, qd³⁷ in triplici parte logica p³⁸ procedat, demonstra
tiva scilicet, topica, et sophistica: primo modo procedit, qd³⁹ de principijs
certis utilis, qd⁴⁰ de probabilitibus, et de qd⁴¹ falsis: de illa e⁴² sum du
plicem considerationem, et prout in triplici parte procedit resolen
dum e⁴³.

Non desuevit quidam Insequi Philo⁴⁴ & Cicero⁴⁵, qui nem scient
iam habitum negarunt, sed vera eos procedit sic Philo⁴⁶ & Cicero⁴⁷.

Scientiam scientificè negatis, vñ? si lum, habetis ipsum, qd dicitur
pugnatis; si lum cum vestra opinione a sentiendum? hanc opinio-
nem circa logicam tantum defendunt Simplicius, Anonimus, et alii.
Ia. sententia huic expdiametro opposita, et communis inter S. P. adve-
res logicam et scientiam, sed alij solum submunere docentes, alij
submunere scientis; alij deniq; sub utroq; munere et scientiam
defendant. Iud nobis sentiendum sequentes declarabunt vdu-
tiones.

Prima Conclusio. S. II.

Logica absolute sumpta est scientia. Conclusio est propria in d. Th. a
1) post hoc tibi ait: Hæc quaedam necessaria est, quæ sit directiva ad opo-
rum rationem, per quam hoc in ipso actu rati ordinatè procedat, et ra-
2) ne errora procedat, et hoc est logica, id est, rationalis scientia. Ex quibus sic
concluitur non probatur conclusio. Habitus faciens bonum sine errore pro-
cedere in actu rati est scientia, et in d. Th. hoc logica facit: q. 1. p. 1.
Habitus faciens bonum demonstrative procedat est scientia; et habitus
faciens bonum sine errore procedere, est habitus faciens demonstrative
procedere: q. 1.

Memor est contra, sine errore enim procedere est certe et eviden-
ter procedere. Maior vero P. Habitus faciens bonum demonstrative pro-
cedere, est habitus demonstrative procedens; sed habitus demonstra-
tive procedens est scientia: q. 1. Non est definitio est scientia, ut ait: nam
demonstrative procedens est aptam, et evidentem notitiam habere, qd pro-
prium est habitus scientifici. P. mai: habitus faciens bonum demonstra-
tive procedens, procedit ex premis certis, et evidentibus, sine ulla semper
facere n. p. bonum demonstrative procedens; et habitus procedens prin-
cipis certis, et evidentibus demonstrative procedit: q. 1. **Stepius.**

Adversus: habitus per demonstrationem adquisitus est scientia, sicut
modi est logica absolute sumpta: q. 1. Min. P. plures demonstrationes
sunt in materia logicæ: q. 1. Unde conuenit: nam in materia logicæ de-
monstratæ, genus est practicabilem, definitionem clariorem et suo de-
finio R. Consequenter P. per demonstrationes factas in materia logicæ
aliquis adquirit habitus. Et alius quam logica: q. 1. Maior conuenit. P. min:
habitibus talis debet ea, quales sunt deus, per quos adquiritur: q. 1. per
demonstrationes logicas n. alius adquiritur habitus quam logica.

Secunda Conclusio. S. III.

Logica prout docens est scientia, tam in parte demonstrativa,
quam topica, et sophistica. P. ad P. conclusio quoad omnes partes: ha-
bitus demonstrative procedens est scientificus; et logica docens demon-
strative procedit tam in parte demonstrativa, quam topica, et so-
phistica: q. 1. P. min, et primo quoad primam partem: logica do-
cens in parte demonstrativa evidenter docet, demonstratio-
nem generare scientiam, definitionem clariorem debere et

...posito, syllogismum scientificum stare ex tribus his, et alia dicitur
modi; Hoc e demonstrative procedere in parte demonstrativa.

¶ Minor evidens e: P. mai: docere evidenter e docere demonstran-
do veritatem doctrinae; P. loga docens in parte demonstrativa omnia
nullata docet demonstrando veritatem illam: q. P. min: loga do-
cens in parte demonstrativa omnia nullata per has demonstrationes
docet: Omnis syllogismus utans premisis certis, et evidentibus scientiam
generat: talis e demonstratio: q. scientiam generat. Omnitex. ap-
plicationet clarior debet ee re explicata; Definitio e explicatio de-
finitae: q. clarior debet ee suo definito. Tandem: ut syllogismus scientifi-
cus sit, debet identificare in conclusionem extremam, quae cum medio idon-
tificantur in promissis; Hoc n. p. ee nisi ex tribus his stet: q. syllogismus
scientificus ex tribus his stare debet; Hoc e docere predicta de-
monstrando veritatem illarum: q.

¶ Major e minus proprium
logge docentis in parte demonstrativa. Min. P. docere predicto modo
e docere resolvendo conclusionem huiusq. ad prima principia, cum
illas deducat ex primis, nampe dicit de omni, dicit de nullo, quae
sunt eadem veritatio, sunt eadem inter se; P. docere resolvendo
huiusq. ad prima principia conclusionem, e docere demonstrando
veritatem illarum: q. Eadem rae pt. probari minor illa princi-
pales quo ad secundam partem: nam n. minus evidenter e syllogismum
topicum generare opinionem, et fallaciam, seu sophisticam fallaciam,
ac demonstrativum scientiam; P. propter hoc probatur logam do-
centem in parte demonstrativa demonstrative procedere: q. et
in parte topica, et sophistica.

¶ Haec rae expresse traditur ad. Th. C. et
principaliter probat secundam partem: 4. enim Met. dec. A. sic ait:
n. dialectica pt. siderari dum qd e docens, et dum qd exrens: Dum
n. qd e docens habet siderationem de istis secundis intentionibus
n. inveniendi modum, quo per illas procedi possit ad conclusionem in
n. singulis scientiis probabiliter ostendendam, et hoc demonstrative
n. facit, et dum hoc e scientia: et paulo infra: similiter dicendum e de
n. sophisticis, qd pro ut docens tradit per necessitates, et demonstrati-
n. cas rae modum arguendi a parente. Ex quibus manifeste stat
logam tradentem regulas ad conclusiones probabiliter ostenden-
das, qd proprium e logge docentis in parte topica; similiterque
modum arguendi a parente, qd e proprium illius in parte so-
phistica, demonstrative procedere: ex q.

Tertia Conclusio. S. IV.

Loga pro ut utens scientia tam in parte demonstrativa quam
in parte topica, et sophistica. Duplicem partem tenet reclusio, et
quoad utramque, implet P. habitus operis rati faciens, et rationem
aut syllogi, scientia est; et Loga pro ut utens in parte demonstra
va, topica, et sophistica tale opus facit: q. Cons. recte inferri.
1) expresse tradit ad. Ita opus 6. art. 1. ad 3. his verbis: illa in
1) scientias dicuntur artes, quia non solum habent cognitionem, et
1) aliquid, quod est immediate in ipsius rati, sicut forma, maxime orationis
1) syllogi, et struere. Minor est certa, quod Loga utens in omni parte ut
regulis traditis a Loga docente pro syllogi demonstrativo, topico
et sophistico.

Explicat hoc rati: habitus exequens regulas tradita
a Loga pro ut docente, tam pro syllogi demonstrativo, quam pro
topico, et sophistico scientificus est; et talis Loga pro ut utens in omni
parte: q. Duplicem partem tenet maior, et quoad tam P. ha
bitus exequens regulas a Loga pro ut docente traditas pro
ut syllogi demonstrativo demonstrative procedit: q. Pars: talis
habitus demonstrativum efficit; et habitus demonstrationem
efficiens demonstrative procedit: q. Minor est certa. Pars: talis ha
bitus efficit instrumentum ad quod regulas traduntur; et tale instru
mentum est demonstratio: q.

Quoad 2am partem. Illam
principalis ex eo, quod habitus exequens regulas traditas a Loga do
cente pro parte topica, et sophistica demonstrative etiam pro
dit: q. scientificus est. Pars: talis habitus operatur iuxta regulas
Loge docente: q. Minor est certa. Cons. Pars: regulas Loge docente pro
parte topica, et sophistica demonstrative sunt, ideo enim dicitur
ut docentem in tali parte demonstrative procedere: q. Pars: Loge
operans iuxta regulas demonstrativas demonstrative procedit.
Si regulas Loge docente pro parte topica, et sophistica demonstra
tive sunt, Loga utens in tali parte iuxta illas operans operatur iuxta
regulas demonstrativas: q. Explicat: Loga utens in parte topica,
et sophistica utitur regulis demonstrativis; et Loga utens regulis de
monstrativis demonstrative procedit: q. Minor est certa, ut exenti
regulis, quas Loga docens in parte topica, et sophistica demonstra
tive dicit. Minor: Loga utens regulis demonstrativis in parte
topica, et sophistica in exercitio demonstrat, quod Loga docens in tali
parte demonstrative docet; et Loga in exercitio demonstrans, quod Loge
docens demonstrative docet, demonstrative procedit: q.

Maior: Loga utens regulis demonstrativis in parte topica sic
 procedit: Omnis syllogismus utans premisiis probabilibus opinionem ge-
 nerat: & talis est hic: quod est in quo resolvitur propositio; & in hunc
 in quo resolvitur propositio: & dicitur non minus: & opinionem generat.
 hoc est demonstrare in exercitio, quod loga pro parte topica demons-
 trative procedit docet: & sic dicitur: logam in hoc syllo. solum
 esse se generare in parte topica, directe vero in parte demons-
 trative, quare quamvis istis illis scientificis sit, non esse pro-
 portio ex illo, quod sit scientia proprie in parte topica, & impo-
 portio vero in parte demonstrativa. **¶** Non, logam utentem in pro-
 ducto syllo. ita executive se habere, sicut doctum aliter se habet loga
 docens, quod demonstrative docet, syllogismum probabilem generantem
 opinionem; et sub hoc secundo munere scientiae, ut probatum
 manet resolutione antecedenti, quod. **¶** Verius: sive directe, sive refle-
 xive generat loga utens in parte topica, dum praedicatum syllogismum
 admittit, ut in praedictis, logam utentem syllogismum cum cognitione
 regularium; & hoc sufficit uterque. **¶** Thomae vero supra citato, ut in
 scientias anumerari: & loga utens in parte topica, sive directe, sive
 reflexive se generat, inter scientias anumerari debet. **¶** Rursus: quod reflexive
 se generat in parte topica loga utens, dum praedicatum syllogismum admittit,
 hoc non officit, ut a tali instructione denominetur proprie utens in parte
 topica, sicut non officit, ut denominetur docens in parte topica, quod non di-
 recte, & proprie in tali parte se generat, sicut de facto se generat, quod do-
 cet syllogismum probabilem generantem opinionem: quare ut denominetur sci-
 entia proprie loga utens in parte topica. Denique impugnat solutio,
 quod falsum est, quod ad minus in syllo. probabili incluso directe non se ge-
 nerat: cum quod illam sciat cum cognitione regularium, abductio
 scientia erit.

Voluntaria Argumenta. S. V.

Arg. contra tam resolutionem: loga est modus sciendi: non est scientia.
 Contra? per Philo. 2. Met. Cap. 3. ubi ait: absurdum est querere si-
 mul scientiam, et modum sciendi: & Concesso antecedenti, nego
 Contra, quam in ordine probatio: Sensus igitur Philo. est, absur-
 dum est simul querere modum adquirendi quamlibet scientiam,
 et scientiam ipsam: quia cum primum sit querere media, Magis-
 trum scet, regulas, et alia ad adquisitum, scientia necessaria, absur-
 dum absurdum erit, simul querere hoc, et scientiam ipsam; nullum
 autem absurdum est, quin immo necessarium querere in loga
 scientiam formaliter, et modum sciendi obiective; hoc est, quod simul
 queratur scientia de modo sciendi.

Arg. 2. rae: scientia est habi-
 tus per demonstrationem adquisitus, ut ex eius definitione
 patet. Et loquar nequit per demonstrationem adquiri: & sic
 non: loga est prior omni demonstratione, cum praescribat

modum efficiendi demonstrationem: q. Consistentia: qd qd est pri-
 us nequit adquiri per id, qd est posterius. Mixtus: loqz e causa
 demonstrationis: q. Cons: nulla causa est adquiri per su-
 um effectum: aliud daretur mutua causa utraque in eodem gene-
 re cause: q. Po. loqam n adquiri per demonstrationem sub-
 sequentem ipsam, qd per aliam precedentem a loqa natu-
 rali, seu a primis principiorum: qd quo patet
 solutio ad obiectionem difficultatem. Duplex igitur loqa datur,
 naturalis una, artificialis alia. Illa e intellectus habitus pri-
 morum principiorum cuiuslibet scientis ornatus; ista e, que
 per demonstrationem adquiri, ac proinde habitus adquisi-
 tus dicitur: quare, et dantur demonstrationes que a loqa artifi-
 ciali procedunt; et que a naturali eliciuntur: intellectus siquid-
 dem lumine primorum principiorum ornatus in aliquas de-
 monstraciones proximè impere valet, que cum loqam artifi-
 cialem præcedant, possunt absq; inconvenienti ea causam
 illius: unde in forma dicitur mai: e habitus adquisitus per de-
 monstracionem ipsam præcedentem, con mai; subsequen-
 tem, neq; mai, et sic distinetur min, neq; cons: ad prob dist-
 ans: e prior omni demonstracione ab ipsa causata, con ans;
 a loqa naturali e vera, neq; ans, et cons.

Replicans: Sed lo-
 qa nequit adquiri per tam demonstracionem ipsam antec-
 edentem: q. P. min subsumpta primo; talis demonstratio e ob-
 tum loqz, cum sub demonstracione in unum dicitur, et lo-
 qa nequit adquiri per suum obitum: q. P. mai: demonstra-
 tio prima n e formaliter scientifica, cum sit effectus intellec-
 tus, qui tantum virtualiter loqitur, et scientificus e: q. Consist-
 jentur: qd, cum loqa sit formaliter scientifica, n pot adquiri nisi
 per demonstracionem formaliter scientificam, et loqam. Neq;

min. Ad prob dist-
 ans: talis demonstratio, qua demons-
 tratio e con mai; qua talis demonstratio e neq; mai, quam
 probatio inclusa n obitum: sub prima enim assideracione ste-
 netur in demonstracione ut sic; n sub secunda, qd, cum pro
 ut sic particularis sit, nullaq; scientia de particularibus
 agat, nequit e obitum loqz. Ad secundam neq; ans: Ad prob
 inclusam dico, n e opus, qd intellectus sit formaliter scientificus

ut demonstracionem formaliter significat causet; Sufficit
qd virtualiter tales sunt sicut sufficit in sole ad calorem formam
licet talem causandum, qd virtualiter calidus sit. Arg. 3.

Obiectum logicum est proprie, et vere scibile: q. Ans: Obiectum
logicum est ens ratio; Ens ratio non est vere, et proprie scibile: q. P.
min: qd non est proprie, et vere ens, nec est vere, et proprie scibile,
cum scibilitas sit passio entis; Ens ratio non est vere, et proprie
ens: q. De hoc alibi. Pro nunc dico, duplicem de scibilibus
scibilibus, absolutam, et in complexam unam; Respecti-
bam, et complexam aliam: prima est proprietas entis,
ac proinde, qd vere, et proprie ens non est, nec est vere, et proprie
scibile scibilibus absolute, et in complexa.

Secunda
vero in omnibus reperitur: probatio siquidem, in qua
peccatum omissionis dicitur ratione conuersionis, quam cum
suis propriis dicit, habet scibilitatem sufficien-
tem, ut de illa ratiōe theologa, qua vera, scientia est, agit.
Unde quid mirum, qd scibilitas hoc in entibus, qua
proprie talia non sunt reperitur? Quia ens ratio, cum
suis proprietatibus habeat, cum quibus conuersionem di-
cit, ut sub loco uideimus, qd uidetur absurdum scibilita-
te complexa, et respectiva, ratione cuius, scientia, qua uere talis
sit, pro obto illud habere ualeat: per qd patet in forma.

Arg. 4: logica de singularibus agit: q. Ans inferatur, qd, cum
de singularibus scientia non datur, nec facultas de illis agens scien-
tia exit. Ans etiam e contra: logica enim agit de definitione,
divisione, et de aliis artificis, que singularia sunt. Confirma-
tur; scientia non agit de singularibus; Logica de singularibus
agit: q. P. min: Logica agit de ente ratio; Ens ratio singularis est,
cum dependat ab intellectu, ut fiat: q. Ad arguendum dicit
ans: logica agit de singularibus pro ut singularia sunt,
nec ante; pro ut sub ratione inueniendi modi sciendi inuenitur
contra ans. Sicut Philosophia de ente particulari agens scien-
tia est, qd de illo sub ratione mobilis agit, ita logica de defini-
tione tractans, dum qd inuenitur sub ratione inueniendi, sci-
entia exit.

Confirmatio nunc probat: Eadem ratione proba-
ri poterat, nullam dari scientiam pro ex theologam,
cum omnes pro obto habeant liquid quoad existentiam

200
reponens, ut pote creaturam. Porro tamen, ens reus reponens est quod
ad existentiam, quo sensu ab intellectu dependet; non sensu
quoad essentiam, quia hoc, sicut et cuiuslibet alterius rei nec
necessaria est: necessario enim existit, quod si existat, obesse ream
reum in intellectu existat. Et quidem existentia ipsa re
signate accipitur, reponens non dicitur, cum semper reum sit
illam esse ream formalem expraandi extra causas quodlibet op
reus ponens ut si vero exenctis summatur reponens dicitur.
Tunc hoc secundo sensu logica non agit de existentia entis reus.

Itaque tunc tam partem de conclusionis: logica docens in parte demon
strativa solum tradit regulas pro demonstratione faciendis, si scilicet
in illarum traditione: quoniam nullam demonstrationem facit; Tunc scilicet
entia sit, opus demonstrationem facere: quod. Tunc autem quia logica
docens, ut ab agente distincta regulas reum requirit. Consideratur
quia regulatio ad faciendam demonstrationem non demonstrationem
nem facit, sicut regulatio ad faciendam domum non domum fa
cere. Et utrumque manifesta est, quia utrumque manifestum est, demonstratio
procedere debet, quod absque scientia demonstrationis impossibile est.

Ad argumentum. Tunc dicitur ens: solum tradit regulas simpliciter modo
reponens; Tunc scilicet subdit, pro demonstratione faciendis executivum
ve, tunc ens; doctrinalem, reponens, et dicitur ens: quoniam nullam demonstrat
nam executivam facit, tunc ens; doctrinalem, reponens. Tunc sunt
sumptam dicimus, quod, ut logica scientia sit, sufficit, quod dicitur demo
strationem doctrinalem, executivam, non vero executivam pro qua

Dupliciter procedunt regulae traditae, quae sunt referendo illas, sicut illarum
veritatem demonstrando, et deinde ad principia ex quibus de
dicuntur: tunc proprium artis Mechanicae, quae scientia est; et
vero est proprium logicae, tradit enim regulas demonstrativas reso
vendo ad principia.

Et quamvis logica docens demonstrationem
faciat, non funditur cum utilitate, ut antea videtur intendebat probare,
quia et si logica docens, ut ab agente distincta demonstrativam execu
tivam facere non possit; pro tamen doctrinalem, et quidem ipsa tradit
regulam, ut pote scientifica, est demonstrativam doctrinalem fa
cere. Nec exemplum aduersum alius roboris est, imo et vero sumitur
argumentum: regulatio enim ad domum faciendam, quamvis non de
mum facere executivum; et tamen regulatio, quae fundatur usus
doctrinae: et domum modo discendit de logica: cum hoc, dum de
finitur, quod regulatio logica, ut pote demonstrativa est scientifica, non
vero regulatio facit ad domum. Et si in aliqua demonstratione doctrinalem

et usum

B

usus proprius invenian, hic est effectus loge utentes, illa vero docen-
tis, quae ad idem plura impugnationis, quae proxima solent.

Præterea

Ita ^{am} partes eiusdem divisionis: Sciencia de veris, et certis agit, sed
loga docens in parte topica, et sophistica de veris, et certis agit: g.
Præterea: loga in hac parte agit de syllogismis topicis, et sophis-
ticis: sed in veris, et certis sunt, alias opinati, et fatues non essent
sed demonstrativi: g. Utentur: habitus in erroribus, et opinionibus in-
clinans scientificus non est; sed loga docens in parte topica, et sophistica
in erroribus, et opinionibus inclinans: g. = Duplicitate videtur valent sy-
llogismos topicos, et sophisticos et in se actus, et in se obli. De illis sub
hac est videtur loga docens agit, quoniam propter hoc dicitur se sci-
entia.

Certus quidem, syllogismos topicos, et sophisticos suas passionem,
et proprietates habent, cum quibus essentialiter congruunt, sicut
demonstrativi cum suis. Illas ergo demonstrat loga docens: Cum magis
vere, et certe sunt, ab idem demonstrati desunt. Quare syllogismos
topicos, et sophisticos, non ut topicos, et sophisticos, nec ut opinionibus,
et erroribus, sed ut veros, et certos objective residuat loga docens, in
illos sub hoc ceptis inclinans, quoniam propter hoc dicitur denominari
docens in parte topica, quia multos nomen denominationis ab ob-
iecto materiali, ut patet in argumentatione: huius est, quia quamvis syllogis-
mos topicos, et sophisticos, non ut tales, sed ut veros attingat, non ideo de-
sinit illos attingere, sicut non possumus videre papirum et albidum, quoniam
papirum videmus: propter quod patet in forma.

Contra

solent quaedam auctoritates d. Th. ex 4. Met. loc. 2. ad probandum non
dare usum in parte demonstrativa a logicis, de qua dicitur
doctrina est, quae pertinet ad logicam, usum vero ad alias scientias
ex qua inferunt conclusionem de derivatione supponente, ratum quoad
1) primam partem metaphisice 2) aut d. Th. in parte logicis, quae dicitur demon-
1) strativa, id est doctrina pertinet ad logicam, usum vero ad philosophiam
1) et alias scientias particulares, pars autem logicis tentatio a et sophistica

- 11 autem logicę demonstrativa, et sophistica habet dictumque et usum: . . . Sic appa-
 11 ret, q[uo]d quaedam partes logicę habent proprias scientias, doctrinas, et usus, sicut
 11 Dialectica, demonstrativa, et sophistica, quaedam autem doctrinas, et non usus, ut
 11 demonstrativa.

Dicimus D. Thomam loqui de usu demonstrativo logicę
 non in propria materia, sed in materia aliena, scientiarum, et ratio-
 nis, quia loquitur de usu, qui consistit in utendo principis rerum (verba
 sunt D. Thomę eodem loco) non utendo intentionibus logicis, de
 prima permittimus pro nomine alioque non pertinentem, sed ad Philo-
 sophiam, et alias scientias, de secundo vero dubium non est, quod
 solus ratio pertinet maxime in propria materia, cui sola
 ista lib. 9. ut in materia logicę intentionibus logicis utatur.
 quis namq[ue] dicere possit, Philosophiam esse talibus intentionibus uti
 in materia logicę? Cuius ergo D. Thomę usus, quę logicę negat,
 Philosophię v. g. cadat, potest esse non de usu in materia logicę, sed
 in materia aliena loqui.

Nec obstat, si dicas, usum, quę D. Thomę
 negat logicę pro parte demonstrativa, cedere pro parte poetica
 et sophistica, cuius non est maior ratio, quare logica habeat usum
 probabilem in materia Philosophię, et non usus demonstrativus: quia,
 sicut Philosophia elicit demonstrationes in propria materia, ita
 elicere potest syllogismos probabiles: si ergo magis est, quod in præ-
 dicta auctoritate loquitur D. Thomę de usu non in materia alia-
 rum scientiarum, sed in propria logicę. Respondetur, quod quamvis
 Doctor Angelicus neget logicę usum demonstrativum in materia
 aliena scientiarum consistens in utendo principis rerum, non
 in utendo logicę non habere usum intentiones in utendo intentionibus
 logicis in tali materia, qui quidem non dum probabilis. Sed dignitas
 rationibus esse potest: unde multo minus est, quod prædictis verbis requiritur
 logicam non habere in propria materia usum, tam demonstrati-
 vum, quam probabilem consistentem in utendo intentionibus
 logicis.

Quia ratio ^{ne} in predictis conclusionibus: Logica utens in parte demon-
 strativa non procedit modo resolutivo; sed habitus scientificus re-
 solutorio modo procedere debet: g. Minor ex causa: Nam habitus
 scientificus resolvere dicitur conclusiones ad principia. Maior patet: quia
 munus ²logice utentis est tantum executio regularum ³logice docentis, ⁴quod
 magis ⁵oportet, quam resolutio dici valet; propter quod, hoc ⁶est
 resolvere conclusiones ad principia, ad illum habitum pertinet, ad
 quem respectat regularum tradere, quia solus hic est, qui cognitione-
 nem illarum habet; habitus vero utens demonstrative regularum
 non attingit, ut patet in Ratione plures demonstrationes elicimur;
 impossibile tamen est resolvere, quia nec demonstrative, nec cuius cog-
 nitionis illas elicit.

Respondio negando maiorem: ad probationem dicitur autem:
 munus ¹logice utentis est tantum executio ²scientificae, et de demonstrativa regula-
 rum, conc. autem: executio ³supplet negotium. Probatio inclusa, sed vincit
 executio, ⁴supplet potius oportet, quam resolutio sit; Secundo vero execu-
 tio ⁵scientificae, quia, cum sit constructio regularum cum cognitione conclusio-
 nis conclusionis cum principis, potest abducere ipsas regularum, quae cons-
 truit, ad principia resolvere; et si aliqua oportet datur in lege uten-
 tis, est oportet secundum quod talis, quae cum resolutione non opponitur, quin
 immo ⁶oportet resolvere, ut potest per demonstrationes facta, aliquo
 modo oportet exit. Unde patet, quod Logica utens per executiones regularum,
 et resolutivo modo procedat, et scientia sit.

Ad probationem dicitur:
 hoc est resolvere doctrinaliter conclusiones ad principia, ad illum habitum
 pertinet ad quem respectat regularum tradere; si vero resolvere executivae; seu
 ut melius dicatur, resolutio doctrinalis propria est Logice sub munere do-
 centis, resolutio autem executiva Logice dum sub munere utentis
 venit. Sicut enim Logica sub munere Logice docentis ipsas regularum,
 quae docet ad principia doctrinaliter resolvit, et sub munere
 utentis executivae resolvit regularum quae applicat. Et plura aperi-
 tum nullius dubitare: ideo enim ¹Patet quod si per resolvere demon-
 strationem a se factam, quae simpliciter modo, et alio quod cognitionem illam
 efficit.

Contra^{am} 2^{am} partem 3^{am} conclusionis arguitur ex^o Fmg^o Proximate: hoc inq^{ue} supra ubi
 pro probatione 2^{ae} conclusionis sic patet: ubi dicitur (loquimur de logica
 in parte topica) secundum q^{ue} modum adhibetur adcludendum aliquid
 probabiliter in singulis scientiis, et sic recedit a modo secundi. Similiter q^{ue}
 de sophistica ait: Secundum viam q^{ue} ubi dicitur deficit a processu viam ar-
 gumentationis, nisi ille dicitur ita conclusionem nostram = Respondet, ve-
 rum ee loq^{ue} pro ut ubi dicitur nec in parte topica, nec in sophistica ee scien-
 tia in sensu in quo D. Thomas loquitur, q^{ue} ubi dicitur pro ut sic in adcludendum
 aliquid demonstrative; sed tantum probabiliter, aut in sophistica ubi dicitur
 q^{ue} ubi dicitur de certis, scientificis non procedit, unde nihil minus, q^{ue} scientia in
 s. b.

Non vero dicitur defendimus, loq^{ue} ubi dicitur in hac parte ee scientia dicitur
 mus, ut regulis adcludendum aliquid in probabiliter, aut in sophistica; sed
 demonstrative: sicut inq^{ue} loq^{ue} ubi dicitur in parte demonstrativa ubi dicitur
 ad demonstrandum de demonstrativa q^{ue} pars dicitur, et proprietates, ita lo-
 q^{ue} ubi dicitur in parte topica ubi dicitur regulis loq^{ue} docentis ad demonstrandum de
 syllogismo topico q^{ue} certis opinionibus, et fallacis fallacia, quare si ut ubi dicitur
 in parte demonstrativa scientia ee, et in parte topica scientia ee.

Respondet.

loq^{ue} ubi dicitur aliqua in conclusionem nihil aliud ee, quaz habitus exeeuti-
 ve procedens circa id ee obit^{us} de quo loq^{ue} docens aliquid doctrina-
 lita demonstrat; sed talis habitus in ubi dicitur regulis adcludendum
 aliquid tantum probabiliter in singulis scientiis: q^{ue} hic habitus
 non recedit a modo certis. Mai^{or} sciata, quia ee habitus exeeutus
 regulas in eadem materia, nampe in materia loq^{ue}. Min^{or} probati: ta-
 lis habitus ubi dicitur regulis adcludendum aliquid demonstrative in loq^{ue}.
 q^{ue} Ant^{ea} ee certis: ubi dicitur regulis adcludendum de syllogismo opi-
 nativo, et id ee de sophistica, exeeutive, q^{ue} doctrinaliter docet loq^{ue}
 docens. Q^{ue} ubi dicitur loq^{ue} ubi dicitur talis denominari in parte topica, et
 sophistica non requiritur q^{ue} exeeutive procedat topica, et sophis-
 tica, q^{ue} q^{ue} procedat circa materiam topicam, et sophisticam, sicut
 de docente dicitur talis denominari in parte topica, et sophis-
 tica, non q^{ue} probabiliter procedat, q^{ue} obit^{us} eius ee doctrinali-
 exat

sed quia obsequ eius doctrine erat syllogismus topicus, et sophisticus, 17
 qui quidem in se obsequi scienti fieri sunt, cuius passionis demonstrabilis ha-
 beant: inquantum ergo huiusmodi passionis doctrinabiliter demon-
 strantur sunt obsequi logice docentis; et quatenus executive obsequi sunt lo-
 ge utentis: quare pro ut sic ratio, quae alia et demonstrabilis, et sci-
 entifici procedit, quoniam pro ut sic demonstrat esse logica in parte topice, et sophis-
 tica.

Revertitur D. Thomas, et alia argumenta, quae circa hanc materiam
 efformari solent, non procedunt de logica in hoc sensu, scilicet de syllogis-
 mis topicis, et sophisticis, quatenus obsequi; sed id quatenus sunt actus
 in quo sensu non demonstrative, sed probative procedit habitus, hoc per
 nequens a modo scientis, et a processu vera argumentationis recedit.
 Quare, ut ab illo facilitate se expediat, distinguat in logica hoc quod est proprie-
 re syllogismos topicos, et sophisticos in se actus, et in se obsequi; sed de ista
 ratione nec ut docentis, nec ut utentis scientia est; secus vero sub 2: quia
 pro ut sic processus illius doctrinalis, quae executivus scientificus est:
 est enim circa obsequi scibile, quae sunt syllogismos topicos, et sophisticos in se
 obsequi.

Questio 2^a

Utrum habitus Logicae Docentis, et utentis
 Realiter distinguantur, vel solum per
 Rationem? &c.

Pro resolutione dubitacionis, sciendum est, duplicem dari distinctionem: unam dicam
 realem, aliam rationem: 1^a est, quae independenter ab intellectu datur in duas
 res, quarum una est alia, huiusmodi est quae datur in ea per
 nus, et Paulus. 1^a est, quae ab intellectu fit in eadem entitate propter diver-
 sa munera, ut equebalentia ad plura quam in propria ad in unum: talis
 est distinctio, quae inter animal et rationale datur. Secundum secundum
 non de actibus, sed de habitibus ut titulus inquit questio procedit: nec si-
 militer de logica pro ut in materia aliam in se condatam, et pro ut
 in propria. His suppositis prima sententia est de distinctione
 reali. Pro hac etiam videtur eximus Beatus 2° mat. disp. 44. sec. 1.

libani, sicut in *Commentariis* *Metaphisicis* disputations 44 sec^o: *Adde* q^o
 propugnans *P. Barquez* *P. Vatabdo* cum aliquibus notis *family* in
 manuscritis. *Docet* in *ea* *logas* *docentes*, et *utentes* *ob* *duo* *distincio-*
nes *rationis* *in* *accidens* *est* *communis* *in* *beatissimos*, et *notantes*; *Di-*
stinctio *communis* *in* *hoc*, *quod* *alii* *affirmant* *hoc* *de* *loga*, *ob* *duo* *in* *parte* *demon-*
strativa; *alii* *vero* *in* *parte* *demonstrativa*, *quod* *topica*, et *sophistica*. *Cum*
quibus *scilicet*.

Mostxa Conclusio.
 § 2.

Habitus *logas* *docentis*, et *utentis* *est* *unus*, et *idem* *realiter* *sed* *in* *materia*
demonstrativa, *quod* *topica*, et *sophistica*; *distincuntur* *tamen* *per* *ratio-*
nes. *Duplici* *partem* *scilicet* *docentis*, et *utentis* *am* *probati*: *habitus* *quo-*
rum *ob* *duo* *idem* *est* *realiter* *in* *distincuntur*; *sed* *ob* *duo* *habitus* *logas*
docentis, et *utentis* *tan* *in* *materia* *demonstrativa*, *quod* *topica*,
et *sophistica* *idem* *est*: *g*. *Ita* *est* *communiter* *recepta*: *id* *est* *in* *lo-*
ga *et* *Philosophia* *distincuntur* *habitus* *tantum*, *quia* *diversa* *habent* *ob-*
jecta. *Minor* *probati*: *ob* *duo* *logas* *docentis* *in* *utraq* *parte* *est* *ens*
ut *artificiosus*; *sed* *hoc* *est* *ob* *duo* *logas* *utentis* *sed* *in* *parte* *demon-*
strativa, *quod* *in* *topica*, et *sophistica*: *g*.

Dicitur: *Quomodo* *ob* *duo*

logas *docentis*, et *utentis* *idem* *est*, *diversa* *tamen* *modo* *ab* *hinc* *est*
in *parte* *demonstrativa*, *ac* *in* *topica*, et *sophistica*; *in* *una* *scilicet*
op *in* *ativa*, *in* *alia* *demonstrativa*, *qui* *quod* *idem* *modus* *sufficiens*
est *ad* *distinguendo* *habitus*, *sicut* *sufficit* *ad* *distinguendo*
habitus *centisimum* *ab* *op* *in* *ativa*. *Ita* *est*: *quod* *loga* *qua*
docens, et *utens* *tan* *in* *parte* *demonstrativa*, *quam* *in* *topica*
et *sophistica* *demonstrativa* *procedit*, *propterea* *quod*
diversus *est* *in* *esse* *quoad* *omnes* *in* *partes*; *hic* *ideo*
dicitur *loga* *docens*, aut *utens* *in* *parte* *topica*, *quia* *op* *in* *ati-*
ve *est* *in* *ob* *jectum* *procedit* *Choro* *enim* *peculiaris* *est*

(hoc enim peculiaris est habitus ordinandi a sciente ad usum) sed
 q̄ circa materiaz topicalz versatur, hanc quaz circa obtuz, de quo ali-
 que passionis demonstrari possunt.

Itenu probata deinde: Ponit ha-
 bitu logicz docentis tuz pro parte demonstrativa, quaz topica et opioi tea,
 n̄ data nova difficultas in usu regulaz: ergo n̄ requiritur habitus
 distinctus realiter in eoz topoz docente et utente, in om̄i parte: q̄ talis di-
 stinctio n̄ data. Hec ultima sequentia in parte eo dlo communi prologus,
 n̄ sunt multiplicande entitates ab oz necessitate. ¶ Itenquentia in parte:
 novus enim habitus ad vincendaz novaz difficultatez requiritur. Non pro-
 bati: s̄ posita doctrina nulla est difficultas in usu regulaz, quoties
 usus, et doctrina in eadē materia versatur, circa idē obtuz, sint ad
 eandē facultatez pertinentant; sed posito habitu logicz docentis pro
 om̄i parte s̄ ponitur doctrina, cuius usus circa idē obtuz ē, in eadē
 materia versatur, ad eandē q̄ facultatez pertinent: q̄

¶
 Maior est ergo, quā
 nova difficultas, n̄ data est novitate materiaz, s̄ eoz diversitate objectoz,
 v̄ quia ad facultatez distinctoz pertinet. Nō probati: posito habitu
 logicz docentis pro om̄i parte s̄ ponitur doctrina, cuius obtuz ē modus
 sciendi, versatur in materia logicz, ad intellectoz q̄ pertinent; sed in usu logicz
 pro om̄i parte totoz hoc inveniri, ut patet discurrendo per singula q̄.
 Cuzq̄ eadē ratione probata in distincto habitus in loga ut docente in par-
 te demonstrativa, et ut docente etiaz in parte topica, similitex q̄m uten-
 te in om̄i parte: Relinquit, habituz logicz docentis, et utentis ee unuz et
 idē realiter in om̄i parte.

Sed ego ex ista probanda 2 pars selectionis
 et primo. 2° Th. 4 met ubi ait: Dialectica p̄ considerari 2um
qd̄ docens, et 2um qd̄ utens, cuius versuz, et duplicatibz ad-
minus distinctionem ratio indicat: q̄. Secundo. 3° Th. 1° qus vir-
ualite distinguuntz, distinguuntz p̄ se x̄ eam; 2° Th. 2° docens, et
utens virtualite distinguuntz: q̄. 3° Th. 1° qus diversis muretibz
gaudent, quibus distinctis habitibz equivalent, virtualite distinguuntz

virtutis utendū distinguntur; sed loq̄ ad docens et utens dicitur in numeris ut
gaudent; quod dicitur in virtutis habitibus in equis ab alijs. dicitur unus habitus, cui
solus docere potest; et habitus sui solus uti: g.

De virtutibus Argumenta

3

Argumentū: habitus distinguuntur per actus; sed actus loq̄ docentis, et
utentis distinguuntur: g. Maior constat, nam habitus specificantur per ac-
tus. Minor etiam manifesta, multoties enim separati actus loq̄ do-
centis ab utentis actus: potest siquidem dari doctrina, quoniam sit
usus. Confirmata: Loq̄ ad docens potest augeri, quoniam augentur
loq̄ utentis: g. Probant: potest quis elicere plures actus loq̄ do-
centis, quos utentis: g. Consequuntur in se haberi: Per repetitionem enim
actus augentur habitus.

Ad argumentum dicitur maius: distinguuntur per
actus entitatis, et per actus maius; formaliter acceptos con maius,
et sic distincta minorum, nego cons. Distinctio ḡ habituum n̄ ab ob-
iectis ut curis; sed ab illis, ut formaliter distinctis accipiendae:
curis ḡ distinctio formalis actuum solus ab ob-
iecto, n̄ ab ordine ad illud
accipiatur, si hoc idem respectu loq̄ docentis, et utentis actuum, for-
maliter n̄ distinguuntur: Inane curis pro ut sic una sit in omnibus pe-
rificandi ratio, unicuique poterunt specificare habitus.

Sed dicitur: ac-
tus doctrinæ, et actus usus inspicunt obiectum formaliter diversum: ḡ
nec dicitur entitatis; verum et formaliter distinguuntur. Probant: ac-
tus doctrinæ inspicit obiectum sub distincta ratione formali, ac usus: ḡ
Probant: actus doctrinæ inspicit obiectum regulabile, et actus
usus ut consumibile; sed regulabilitas, et consumibiles
distincte rationes formales sunt: ḡ = Nego ant. Ad probationem
distingo ens: inspicit obiectum sub distincta ratione formali, ut
ma, nego ens; n̄ ultima concens, et nego cons. Ad prob et dem
modo dicitur de dicitur, regulabilitas enim, et consumibiles
n̄ sunt rationes formales ultime in ob-
iecto pro loq̄ docentis et utentis; cum

cu[m] sub r[ati]o[n]e a[ct]u[m] p[ro]p[ri]a u[el] mag[is] a[ct]u[m] a[ct]u[m] a[ct]u[m]: ab hac r[ati]o[n]e et
n[on] p[ro]p[ri]a d[ist]i[n]ctio[n]e p[ro]p[ri]a, ob h[oc] r[ati]o[n]e et h[oc] p[ro]p[ri]a
p[ro]p[ri]a n[on] e[st] i[n] p[ro]p[ri]a d[ist]i[n]ctio[n]e p[ro]p[ri]a. Sicut e[st] p[ro]p[ri]a
sub d[ist]i[n]ctio[n]e coloru[m] a[ct]u[m].

Replicabis: est p[ro]p[ri]a actus doct[ri]n[ae], et actus usus
inspiciant[ur] id[em] obtus[us] p[ro]p[ri]a, posunt p[ro]p[ri]a ut d[ist]i[n]ctio[n]e. q[ui] p[ro]p[ri]a
sub d[ist]i[n]ctio[n]e: p[ro]p[ri]a utens ad qu[od] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a e[st] d[ist]i[n]ctio[n]e a[ct]u[m] docen-
te p[ro]p[ri]a; sed id[em] obtus[us] p[ro]p[ri]a respiciunt. Cons. i[n] p[ro]p[ri]a: nequit
enim p[ro]p[ri]a utens d[ist]i[n]ctio[n]e d[ist]i[n]ctio[n]e ad docent[em] p[ro]p[ri]a, qu[od] actus
usus d[ist]i[n]ctio[n]e sit p[ro]p[ri]a d[ist]i[n]ctio[n]e ab actus doct[ri]n[ae] p[ro]p[ri]a; q[ui]
Negom[un]i. Ad p[ro]p[ri]a d[ist]i[n]ctio[n]e, concu[r]s[us] u[el] d[ist]i[n]ctio[n]e n[on] p[ro]p[ri]a: Respiciunt
id[em] obtus[us] p[ro]p[ri]a, et eod[em] modo negom[un]i; et d[ist]i[n]ctio[n]e, conc[us]u[m], et
neg[us] p[ro]p[ri]a: usus enim d[ist]i[n]ctio[n]e p[ro]p[ri]a d[ist]i[n]ctio[n]e e[st], unde i[n] d[ist]i[n]ctio[n]e p[ro]p[ri]a
d[ist]i[n]ctio[n]e; secus uero p[ro]p[ri]a d[ist]i[n]ctio[n]e. P[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a, q[ui] i[n] d[ist]i[n]ctio[n]e p[ro]p[ri]a
h[oc] i[n] d[ist]i[n]ctio[n]e, qu[od] n[on] p[ro]p[ri]a d[ist]i[n]ctio[n]e?

Ad p[ro]p[ri]a d[ist]i[n]ctio[n]e d[ist]i[n]ctio[n]e.

Potest augeri i[n] d[ist]i[n]ctio[n]e p[ro]p[ri]a docent[em], qu[od] augetur p[ro]p[ri]a utens, negom[un]i;
quod ad munus, et quod ad p[ro]p[ri]a d[ist]i[n]ctio[n]e docent[em], conc[us]u[m] ant[er]ior, et neg[us] conc[us]u[m]. Cuius
p[ro]p[ri]a docent[em], et utent[em] ead[em] entitat[em], et nequit entitat[em] augeri una,
qu[od] n[on] alia p[ro]p[ri]a augeri. Eod[em] aut[em], q[ui] i[n] d[ist]i[n]ctio[n]e actus p[ro]p[ri]a docent[em],
et n[on] utent[em], uice u[er]o, q[ui] mag[is] explicat munus p[ro]p[ri]a docent[em],
qu[od] utent[em]: sicut p[ro]p[ri]a, q[ui] i[n] d[ist]i[n]ctio[n]e actus doct[ri]n[ae] circa d[ist]i[n]ctio[n]e
neg[us], et n[on] circa d[ist]i[n]ctio[n]e, n[on] i[n] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a docent[em] d[ist]i[n]ctio[n]e e[st] p[ro]p[ri]a
h[oc] d[ist]i[n]ctio[n]e a[ct]u[m] docent[em] d[ist]i[n]ctio[n]e; sed id[em] mag[is] explicat p[ro]p[ri]a
quod ad munus d[ist]i[n]ctio[n]e, qu[od] quod ad munus d[ist]i[n]ctio[n]e.

Sed dices: Ma-

ior d[ist]i[n]ctio[n]e d[ist]i[n]ctio[n]e i[n] p[ro]p[ri]a docent[em], et utent[em], qu[od] i[n] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a do-
cent[em] d[ist]i[n]ctio[n]e, et docent[em] d[ist]i[n]ctio[n]e d[ist]i[n]ctio[n]e: q[ui] h[oc] p[ro]p[ri]a augeri quod ad
munus d[ist]i[n]ctio[n]e, qu[od] augeri quod ad munus d[ist]i[n]ctio[n]e d[ist]i[n]ctio[n]e exp[re]-
sive; mag[is] entitat[em] augeri i[n] p[ro]p[ri]a docent[em], qu[od] ut utent[em], ut p[ro]p[ri]a.
sup[er]posito r[ati]o[n]e a[ct]u[m] illud, et n[on] h[oc] d[ist]i[n]ctio[n]e. Dist[inctio]n[em] aut[em]: maior
d[ist]i[n]ctio[n]e r[ati]o[n]e, conc[us]u[m] ant[er]ior, maior d[ist]i[n]ctio[n]e r[ati]o[n]e, neg[us] conc[us]u[m] sup[er]positum.
Duplex d[ist]i[n]ctio[n]e p[ro]p[ri]a d[ist]i[n]ctio[n]e r[ati]o[n]e, una, qu[od] d[ist]i[n]ctio[n]e i[n] p[ro]p[ri]a duas
p[ro]p[ri]a d[ist]i[n]ctio[n]e eiusdem entitat[em], ut e[st] qu[od] d[ist]i[n]ctio[n]e ent[er] animal et
r[ati]o[n]e; alia, qu[od] d[ist]i[n]ctio[n]e a[ct]u[m] p[ro]p[ri]a d[ist]i[n]ctio[n]e eiusdem p[ro]p[ri]a d[ist]i[n]ctio[n]e
ut ent[er] ens, et eius p[ro]p[ri]a d[ist]i[n]ctio[n]e. Prima d[ist]i[n]ctio[n]e maior e[st] secunda.

22 *Secundo ratio maior est 2: unde, sicut ex eo, quod una dicitur inter logos, docentem de-
finire, et docentem dividere, in inventa augeri una quoniam augetur et alia in-
ventatur, ita pariter quamvis illa dicitur inter logos, docentem, et utentem.*

*Arguo 2: Supposita doctrina data difficultas in usu regulatur: et supposita
habitu logice docentis, novus requiritur habitus logice utentis. Contra inventa
intradicta. Si dicamus, illam novam difficultatem oriri ex eo, quod mate-
ria doctrinae sit distincta a materia usus, et quia ad distinctas facultates pen-
dant, et tendant ad distincta obiecta. Contra in singulis: Quamvis doc-
trina, et usus ad eandem materiam pertinent, et ad eandem facultatem,
data illa nova difficultas: quod probatur autem quodammodo: Ad eandem ma-
teriam pertinet doctrina, et usu Ciceronandi; sed supposita doctrina Ci-
ceronandi, data nova difficultas in usu: quod probatur 2: Doctrina logice
et usus metaphisice ad eandem facultatem expectant nempe intellectum; sed
supposita doctrina, data nova difficultas in usu, non habet vincen-
da: quod*

*Ad arguendum bene ibi? Ad replicas, nego ant. Ad huiusmodi proba-
tiones dicimus, quod quamvis materia Ciceronandi eadem sit in doctrina,
et usu, ad distinctas facultates pertinent, usus scilicet ad manus; Doc-
trina vero ad intellectum, et ideo nova difficultas data in usu supposita doc-
trina. Similiter ad 2 dicimus, distinctas esse materias logice, et mate-
riae metaphisice, unde quamvis doctrina illius, et huius usus ad inte-
lectum pertineant, novus requiritur habitus propria, ac propria
facultate. Contra autem vero accidit in proximo: Doctrina enim logice,
et usus illius necesse pertinet ad eandem facultatem intellectum, verum
etiam circa eandem materiam, nempe circa logos, versante.*

*Replicans ad
eandem facultatem pertinent, et in eandem materiam versante doc-
trina, et usus syllogizandi in logos, sed data nova difficultas in usu
syllogizandi supposita doctrina, ut ex proximitate stat, multum
enim regulis recte intellectis sunt tantum in syllogizandis
concreta, dist. mater. data nova difficultas materialis, concreta
formalis negotio in concreto. Difficultas syllogizandi supposita doctrina
non oritur ex defectu habitus; sed ex defectu materiae, et obnoxiante*

in actu ex defectu habitus, sed ex defectu materiae, ut de inopiam us- 23
 que, et speciesque, quae ad tale opus necessariae sunt: unde, si illas in
 promptu habeat, qui regulas intelligit, alioq. novo habitu logi-
 cali syllog. in mea formam, quae ad idem requiritur virtus studiose-
 tatis.

Arguer. 3: habitus scientificus est realiter distinctus ab habitu opi-
 nativo, sed logica docens est habitus scientificus, et utens opinativus: q.
 hoc argumentum nullam vim suam non habet: nunc enim in qua potest
 esse difficultas, in praedicta facta est, quae si non antecederet diximus: logica
 ut docens, et ut utens quoad omnes usages scientiae est, quare necesse
 ut docens, ut utens, et ut utens habitus scientificus, et non opinativus est.
 In sententia vero apponitur, logica ut utens in nullo modo, et solum
 in parte topica et iohisica scientiae non est, aliqua difficultas
 habere potest.

Ad illud tamen respondet: Logica utens tantum est ha-
 bitus opinativus secundarius, non primarius; Scientia autem et opinio, si
 servant ordinem primarium, et secundarium, quae in se habent ad eundem
 actum duci nequeant, tamen respectu eundem habitus non opponitur, hic
 enim potest elicere unum actum scientificum circa aliq. obiectum parviale,
 et aliud opinativum circa aliud parviale obiectum, servato praedicto ordine.
 et hoc a fortiori accidit in multis scientiis plura obiecta parvialia haben-
 tibus, quoniam ex hoc arguatur habitus distinctio: quoniam si logica docens
 habitus scientificus sit, et utens opinativus secundarius, non argui-
 tur distinctos habitus esse: Sed per unum logicam utens scientiam autem specifi-
 cative, quoniam reduplicative talis non est, quae quidem tenetur ut potest
 reduplicative ut ad unam distinctionem rationis arguere potest, non
 vero realiter.

Secundo respondetur in qua ad 2am partem:
 quoniam enim pro ut talis, ad eum probabilem elicitur, non ex
 fine visendi ibi in opinione et probabilitate, quod ab dubio
 opinabilibus dicitur, nec visus erat. Dicit dispositionem
 illum elicere ad scientiam: unde ad summum elicitive solum
 opinabilibus dici potest, disputative vero scientificus, quia

24 scientiæ, quia pro ut sic subordinata actu scientifico tanquam me-
dium investigandæ scientiæ: et hoc non solum est verum de actu opina-
tivo, verum etiam de sophisticis, qui non sunt ex modo modis, sed pro mo-
dis hauriri veritas, subordinata actu scientifico, nec utriusque opposi-
tione multoties scientiæ non inveniunt.

Questio 3.
Ordo Logica sit Ars? Notantur aliqua,
et sententiæ referuntur. §. 1.º

Ars iuxta Philosophum ethicorum cap 4° nihil aliud est, quam habitus
cum ratione factivus. Sy factivus dupliciter potest sumi, pro-
præ et in proprie. 1° modo dicitur actionis transiens ad ponendum
terminum ex principio operantis, ut sunt actiones artis fabrilis.
2° modo indicat actionem in manente, ut sunt actus intellectus,
et voluntatis. Hæc duplex consideratio dividit artes in mechanicas, et
liberales. Præter hæc per actionem proprie factivam, et in bonis corporis
ordinata exercetur. Sicut dicitur in semper, scilicet Agriculturae,
Venatione, Medicinæ, Architectonicæ, Chirurgicæ, Lanificæ,
Navigacione, quæ omnia in hoc versiculo continentur.

Puer, Memus, Arma, Faber, Balnearia, Medicina, Ratis

Secunda est, quæ factio in proprie factivæ, et in bonis animæ ordi-
nata exercetur, subdividitur in semper facultates, nempe Gram-
maticæ, Rhetoricæ, Logicæ, Geometricæ, Arithmeticæ, Astronomicæ,
et Musicæ, quæ omnia in hoc versiculo continentur.

Lingua, Tropus, Ratio, Numerus, Tonus, Angulus, Florus.

Ex his inferuntur artes liberales, ut pote participant in proprie ratione
constitutivæ artis, nempe hæc quæ factivæ, solum secundum quid, et in
proprie sunt artes. Nec dicitur Thomase D. Tronynunti, qui in 2° quest
1197 art 3° ad 3um dicit: In his speciebus speculabilibus invenitur aliquid
in proprie cuiusdam operantis, puta constructio syllogismi, aut ora-
tionis, et similia. ab ista quæcumque ad huiusmodi operationes habitus
speculativæ abstrahuntur, dicuntur perquamdam similitudi-
nem artes, seu liberales. Quia proprie artes sunt: sicut non
est proprie leo, qui perquamdam similitudinem leo dicitur.

Hoc ipse potest iudicari ratione deducta ex predictis verbis: ut 25
 artes liberales proprie, et simpliciter artes sunt, darentur esse proprie
 factive; sed proprie factive non sunt: q. Maior constat: Nam debent
 participare proprie rationum constitutivam artes, que est factiva. Minor
 probatur: Artes, que opus simpliciter tale non faciunt, proprie factive non
 sunt; tales sunt artes liberales: q. Maior est certa, quamvis eorum
 veritas, et proprie eliciant opus, si hoc non est proprie tale, non dicuntur pro-
 prie factive, sicut non dicuntur scientia simpliciter talis, que obiectum sim-
 pliciter scibile non habet, quamvis ad illud veritas, et proprie ordinata.
 Minor probatur: Opus elicibile ab artibus liberalibus est constructio
 syllogismi, aut orationis &c.; sed hoc non est opus simpliciter tale, sed
 solus est aliquid per modum cuiusdam operis, ut verbum D. Thomae dicitur: q.

Dicitur: Licet impudenter verbum dicitur dicitur D. Thomas artes libe-
 rales esse per quandam similitudinem, hoc est intelligendum de operati-
 ve ad artes mechanicas, non verum se dicitur dicitur: sed ista est: quia
 opus elicibile ab artibus liberalibus, necdum operative, verum etiam
 in se dicitur opus secundum quod tale est: tamen opus non mansum
 in operatione mathematica, cuius sit opus in bonum animi ordinatum.
 Propter quod est in sententia, quod dicitur illas esse liberales, dicitur esse artes
 per quandam similitudinem; sed non solus operative, sed in se dicitur
 liberales sunt: q.

Dicitur: Alique artes liberales respiciunt opus sim-
 pliciter tale: q. Probat: Opus exteriorum animi est opus simpliciter
 tale; sed hoc respiciunt aliquae artes liberales. Probat: partes ora-
 torias, et propositiones verborum opus exteriorum animi sunt; sed hoc res-
 piciunt aliquae artes liberales maxime Grammatica, et Musica: q.
 Respondet, opus principaliter tales artes respiciunt, et quibus
 liberales dicuntur, est in terminum, et bonum animi ordinatum,
 predicta vero opera, quamvis exteriora sunt, non inspicuntur, nisi
 ut manifestantia opera interna. Et quidem argumentum nomen
 probatur, probatur quidem nullas dari artes liberales, cum omnes
 in hoc verum opera exteriora respiciant.

Dices 3^a: ut dicitur vae, et simplicitas talis sufficit applicatio ratio-
nis recte ad aliquid vae, et proprie factibile; sed in materia dicitur
liberaliter talis applicatio rationis recte ad aliquid vae, et proprie
factibile, nempe ad syllogismum, orationem &c. g. Constat: habet
proprie factivus est simplicitas aax; talis aax liberalis: g. Probatur:
Aax liberalis participat rationem constitutivam aax, cum hoc ve-
niat aax mechanice, et liberali; sed ratio constitutiva aax est
et proprie factiva: g. = Item ex dictis constat, qd ut dicitur aax
simplicitas talis, non sufficit, qd vae et proprie ordinata ad opus,
sed ulterius exigitur, qd opus, ad qd ordinata, sub vae, et simpli-
citate opus, qd nec syllogismus, nec oratio sunt, ut posse opera
mentalia, et interna animi.

Ad objectionem, contra maiorem, nego
min. Ad probationem dicitur mai: Participat proprie, et simplicitas
nego mai; secundum quod et improprie dicitur, et dicitur min: Ra-
tio constitutiva aax presumenda a mechanica, et liberali nego
min; Ratio mechanice, contra min, et nego cons. Ratio igitur cons-
titutiva aax ut sic nec est proprie factiva, nec proprie, sed ab utroq;
presumit, sicut nec debeat unum est aax mechanica, nec liberalis:
Aax igitur que proprie factiva est, mechanica dicitur, que vero im-
proprie dicitur liberalis. Exemplum oportunitatis a dicitur in ente in actu,
et ente in potentia, primum dicitur simplicitas unum, et 2° secundum
quod, quoniam ratio unum ab utroq; presumitur debeat unum est
simplicitas, aut secundum quod ens.

Quamvis ex dictis constat,
logos ut posse aax liberalis est secundum quod aax, divi-
siva, et merito, utroq; sub vae et proprie aax liberalis. Solum-
modo negantur vae et vae. Ad hanc materia vae
est inveniendum Thoma. Sed his statibus aax hoc investigan-
dum restat, sub quo munere loq; sit aax. Quidam sub
munere docentis, alij sub munere utentis, alij vae sub

aly, vero sub unoq[ue] semel loq[ue]nt[ur] aut[em] paxip[er]e affirmant. 27
quod rationem **Assertio nostra §2**

Logica t[er]cia secundum q[uo]d docens, quae secundum q[uo]d est utens est vera, et proprie ars liberalis. Probare relucio ratione: habitus vera, et proprie participans rationum constitutarum artis liberales vera, et simpliciter est ars liberalis; sed logica t[er]cia secundum q[uo]d docens, quae secundum q[uo]d est utens vera, et proprie participat rationum constitutarum artis liberales. Probo nam: ratio constituta artis liberales est operativa operum intelligibilia, seu in bonum animi ordinatorum; sed hanc proprie participat logica: §. Probo nam: ratio constituta syllogismorum, definitionum, divisionum &c. est ratio factiva operum intelligibilia: Cuius hoc opera intelligibilia sunt; sed hanc proprie participat logica, hoc enim est speciale munus h[uius] ipsius.

Dices: iuxta dicta innotabilibus, et ars sit simpliciter talis, non sufficit, q[uo]d vera et proprie participet et rationum operans, sed ulterius exigitur, q[uo]d opus sit simpliciter tale; sed opera intelligibilia in se sunt simpliciter talia: q[uo]d quamvis logica illa proprie participet, non tamen simpliciter ars liberalis = vera mai, et minus nego cons, supponit enim pro arte liberali, pro qua nec maior, nec minus supponunt. Ig[itu]r, sicut ut ars sit simpliciter talis, exigitur, q[uo]d vera et proprie ordinetur ad opus simpliciter tale, ita, ut sit simpliciter ars liberalis, requirit, q[uo]d vere et proprie ordinetur ad opus simpliciter liberale, quod est opus intelligibile mundale et incommuni, quamvis tantum sit opus secundum quod tale; immo, eius simpliciter liberalitate est, quia tantum secundum quod opus est

Solventia Argumenta §3

Augustinus: Logica est scientia, q[uo]d non est ars. Proinde iudicis constat, et coninfatur ex Philonodora. Ne^orum cap 4 sic dicitur autem in^ona scientiam: q[uo]d habitus, qui est scientia requirit se ars = Dicimus Philonodora dividere autem mechanicam in^ona scientiam non vere autem liberalem: unde quam opinione potest idem habitum intellectualis, et se ars liberalis, et scientia =

28 et eae liberalis, et scientia = sed una in uages 10. habitus inte-
lectualis diuidim etiam in scientias, et artes, liberales: q. Probo
ant: dnm habitus intellectualis, qui sit scientia, et n. an, ut
patet in Philosophia, et Metaphisica: q. Coni inferri: id est con-
diuidim scientia impracticam, et speculatiuam, quia data scien-
tia, que practica sit, et non speculatiua.

2. Scientia, et ars liberales
essentialiter opponuntur: q. Probo ante Scientia, et ars liberales pro-
cedunt modis essentialiter oppositis: q. Probo ant: Scientia procedit
modo resolutorio, et ars modo propositio; sed hi modi essentialiter
opponuntur: q = Ad ^{um} respondio: Scientias, et artes liberales, n. ee
differentias essentialiter oppositas respectu eiusdem habitus intelle-
tualis, alias in nullo addumari possunt, q. In adicib. mente D.
Thomae opusculo 2° ant. pat. ^{um} auctoris: Illi inter ceteras scientias
dicuntur artes, que n. soluz habent cognitioem, sed et opus ali-
q. quibus in uerbis similes habitus et scientias, et artes inuit
ee. Probo quod q. d. propositioem lect. clare apparet, logas et scientias
et artes ee.

Verum e dnm habitus intellectualis, qui scientias, et n. artes
sunt quoniam ex hoc inferri, n. posse quod addumari, sicut, quomuis
positioem bonum, onerum, q. utile, et delectabile n. sit, n. recte in-
ferri, nunquam bonum simul posse ee onerum, utile, et delectabile.
Totum hoc ex eo oritur, q. tempore hac mensura diuidim ee sunt ra-
tiones omnino despectantes se habentes, patunt et scientia et re-
pate inueniri; secus uero si sint essentialiter opposite. Primi ge-
neris e diuino habitus in scientias, et artes liberales; secundi generis
in scientias, et artes mechanicas, et similitera in scientias practicas,
et speculatiuas: In quibus facilis apparet solutio inferri.

Ad secun-

Ad prob. dicitur mai: eae mechanicas, conue nia-
tionem; liberalis subdit, modo compositioem inferri, et li-
berali, conue mai, q. exano, et mechanicas, q. ponat, et sic dicitur inferri
con. q. mo-

Modus igitur positivus, utramque, et resolutiones tan longue 29
 habent ut operentur, quin immo multoties quoad unam: Scien-
 tiam, practice, quia scientia resolutionis procedit et quia prac-
 tice, operantur, oppositione quidem utramque. Scientia vera specula-
 tive, necdum resolutionis, vocationis, oppositionis procedunt: Nemo
 resolvere potest resolutiones ad principia nisi per demonstrationes,
 que quidem oppositiones utramque, et mentales dicuntur.

Argues

2^a: Loga sub numeris docentis solus diactiva e, et non factiva ope-
 rum rationis; sed ad liberalis necdum diactiva, sed et factiva
 operum rationis dicitur esse: g = Nego aut: Loga enim sub numeris
 docentis in solus dirigat mandando regulas ad opera rationis ope-
 randa, vixit, ita illa dicitur, cum ut potentia sub tali numeris
 demonstrationis efficiat. Et quamvis hoc demonstratio proprie esse
 cultura in se, sed dantur doctrinales, in recte in parte (sicut tunc
 obiectioni satisfacienda) constituitur ad adequatum operis Loga sub
 numeris docentis in dicitur: dicitur enim necesse ad ceptum ante
 maxime liberalis in proprie executiva, sed sufficit mandativa, seu
 doctrinales. Et quidem hoc magis proprie dicitur, ut pote magis acce-
 dit ad diactivum, g e speculativa numeris ante liberalis.

Argues 3^a:

Propria ad Loga sub numeris utramque salvata ceptus ad adequatum
 ante, cum salvata in illa sub numeris docentis: g. Confirmata: Loga
 sub numeris utramque in diactiva operum rationis, cum solus habeat
 artificum construxit: g. Ultraius: Conceptus ante mechanicus in sal-
 vata in usu illius: g. Ant e ceptus: usus in ante mechanicus in ope-
 re utramque sistit, g multoties executioni mandata per manus
 sua incipientis, in quo ars in e. Consequuntur in parte, quia, sicut
 ut habet usus ante mechanicus in ordine ad illam, ita usus ante
 liberalis, nempe Loga, in ordine ad Logam.

Ad argumentum con-
 ans, nego con, que in parte, sicut ex eo, qd ceptus ad adequatum
 sal-

subiecta in loga submune docentis pro piori ad illas, submune
 utentis, nunquam inferat potest, sub hoc munere scientia n̄ ē, habet
 enim quod ad nationem scientia exigitur; sed etiam habet quod ad
 exigitur ad receptivitates, cuius sit directus executivus, sicut, sub mune-
 re docentis ē directus doctrinaliter; q. hoc quo patet solutio ad 2. per
 nationem, n̄ enim loga utentis ita nudis utitur regulis, ut cupi acta na-
 tione n̄ operata, ac proinde inde certitas cuius via ratione factiva geliae
 scientia n̄ esset.

¶ Ultima 2. a materia legitur de usu per modum actus, quod
 ē usus secundum inventionem in aliqua arte, in hoc sensu usus ē, talis usus
 nec de rebus mechanicis, nec liberalibus; quoniam imo nec usus Ma-
 gister, si per modum actus sumatur, nullus enim actus secundus ē
 receptus essentialiter actus primus. Verum n̄ de hoc, sed de usu per modum
 habitus quod procedit, in quo sensu dicitur, q. sicut habitus lo-
 gis submune docentis et directus ē, et factivus, in quo stat recep-
 tus actus, ita procedit idem, nec habitus submune utentis et
 directus, et factivus est, cuius actus tamen dicitur, q. sub primo
 munere doctrinaliter, sub secundo executivus dirigat.

Nec dicat:

Quod ut utentis n̄ esset vera natione factiva, si n̄ procederet ut docens
 tradendo regulas; q. ut utroq. simul res ult. daretur et conceptus actus
 n̄ inquam dicitur, quia nec scientia esset ut utentis, si non procederet ut
 docens, et nihil omnino in ipso procedit utentis salvata receptus adiqua-
 tus scientia; q. Nec dicat etiam: habitus logis sub utroq. munere scun-
 de jecus ē, ac proinde ut talis de universalibus agere, q. oportet receptus
 actus, cuius hoc de singularibus agat = n̄ inquam dicitur: quia dicitur scientia,
 quoz actus de universalibus agitur, et quamvis actus potest procedat
 circa singularia, cuius hoc sit proinde universalibus, nunquam oportet recep-
 tum scientia, ac proinde loga potest et scientia, et actus ē.

Questio 4^a

Quid sit Praxis, et an in intellectu detur?

§ 1.

Ex resolutione huius questionis maxime pendet intelligentia sequentes. Praxis igitur secundum rationem accipitur nihil aliud est, quam opus, seu exercitium regulis directis, cum pro illud tales regulæ in praxi ponantur. Quod, ut clarius precipiat, scilicet, dantur cognitiones practicas, actus scilicet dirigentes operationum; Praxim, quæ est operatio regulata, ut ob hoc practica, quod nihil aliud est, quam ipsa operatio regulata, per operationem regulatam. Accipere exemplum: Actus quo in suo intellectu antecedente abstractus practicus determinat cognitionem practica dicitur; Operatio, mediante qua iuxta regulas illud efficitur, est practica; et dicitur abstractus ob hoc practicus.

Iuxta hanc explicationem videtur, omnes operationes regulatas praxim esse, sed quia dicitur etiam etiam, utrum hoc sit sufficienter, ut quilibet operatio cuiuscumque potentis sit proprie, stricte, et significata praxim, inquirimus, an operatio intellectus ad intra talis dicatur. Dicitur operatio ad intra, et excludatur operatio abstracta intellectus Angelici, et Divini, de quo non est sermo in praxi, quia ad Theologos pertinet. Similiter secundum questionem non proceditur de actu in potentia, quo intellectus movet voluntatem, sed solum de actibus directis aloga, qualis non est operatio. His superioribus Scholasticis assensum, nullus actus solus intellectus est practicus. Et contra vero Jesuitæ. Quid respondendum sequens declarabit abstractio

Assertio Nostra § 2

In intellectu non datur praxim proprie et significata talis. Probatur solutio eius.

- » Thomas 2° questione 79 art. 1°, obiicit: Duplex est opus, aliud interius, et aliud exterius. Practicum ergo, et operativum, quod dicitur in materia speculativa non sumitur ab opere exteriori, ad quod non habet ordinem habitus speculativus.
- » tamen habet ordinem ad opus interius intellectus, quod est speculativum beatorum. Quibusvis practicum sumitur ab opere exteriori interius (et hoc enim, et non

et in opere extra agens, seu factus per actionem extrinsecam loquitur Angelicus
Præcipue, ut ex verbis ipsius constat) sed practicus est opus, a quo sumitur practicus;
et practicus est opus extrinsecus intellectui: et in ipso non dicitur.

Deinde probandum est:

Nullus actus intellectus alius intellectus actus dirigens est practicus: et nullus
actus intellectus est practicus. Probatur autem 1°: nullus actus intellectus alius in-
tellectus actus dirigens est opus, per quod intellectus intenditur: quod Aristoteles dicit,
quod intellectus solus se intendit, dum contra se tendit, ac proinde extra se
actus, et extra propriam lineam ad dependendum scilicet alias potentias. Contra pro-
batur: Solus opus per quod intellectus se intendit, facit actus intellectus esse practi-
cum: quod contra inferitur, et ante constat eodem. Thomas questionibus 17 de veritate
art 4° ubi inquit: Sola evidens ad opus facit aliquem intellectum esse practi-
cum.

2° probatur illud autem: Ita nullus actus intellectus alius intellectus actus di-
rigens scilicet, ut opus summa; sed solus per practicum scilicet, ut opus summa.
Probatur maius, per hoc probatur minus: Finis practicus actus intellectus
alius intellectus actus dirigens est quod recte, et tunc eorum proceditur in
veritate cognitionis: quod contra inferitur, quia hoc potius speculatio, quam
operatio dicitur. Nunc probatur illa minor: Practicus, et speculatio
solus differunt fine, per hoc quod finis practicus est operatio, et speculatio
finis est contemplatio: et solus per practicum scilicet, ut opus summa.

Confirmatio:

Unus actus intellectus est speculatio; sed practicus proprie dicitur est operatio
speculationis: et nullus actus intellectus potest esse practicus proprie dicitur
et in intellectu non dicitur. Explicatur: Practicus proprie dicitur dicitur esse opus
mediante intellectu a speculatione, cuius sit opus, a quo sumitur practicus, et
dividitur in speculatio; sed operatio intellectus ad intra non est
distincta speculatione, cuius speculatio ipsa operatio intellectus ad intra
sit: quod dicitur, et si actus intellectus ad intra operantis non sit operatio
in distincta a speculatione secundum talis actus speculatione tendit
in obiectum, et tamen cum quod syllogismum invenit (= = = = =) et speculatio
ipsius.

Sed nota e: seduz operatio simpliciter talis e una dicitur a speculatione 33
 simpliciter talis; sed constructio syllogismi n' operatio simpliciter talis: g.
 Fado min: n' e operatio simpliciter talis, quia opus tantum secundum quod
 talis operatio; sed talis e constructio syllogismi: Syllogismus enim tan-
 tum secundum quod, et similitudinem aie opus e, ut potius videmus: g.
 Obiectus: ad solutionem sequitur, nullam dari scientiam simpliciter spe-
 culativam; cum omnes per suos actus operantur: g. Denique actus intelle-
 ctus secundum q' speculative tendit in obiectum, operativus e, cum operati-
 ve tendat: g. nec tunc speculative exit, q' falsum, sup' dicit solutio: g.

Obstantia Argumenta. §. 3.

Argumento: Actus regulis directus e simpliciter practicus; sed tales sunt
 actus plures intellectus operantis ad unum? Mai e contra: Nam actus
 regulis directus e praesens regulis in practico ponuntur, in quo stat
 ratio practica, ut ex notabilibus constat. 2. Actus a voluntate
 imperatus e vere, et proprie practicus; sed plures actus intellectus
 possunt a voluntate imperari; Actus unus? tunc hic et nunc, qui
 actus intellectus e a voluntate imperatus: g. 3. Actus intellectus
 potest e multoties; sed actus multoties proprie practicus e, cum
 sit actus praesens regulis bene operandi ponuntur in practico: g.

Respondetur inquit ad mai: Actus regulis directus, qui proprie opus
 e, e simpliciter practicus, contra mai, qui secundum quod opus e, contra mai, et dicit
 min: Plures actus intellectus regulis diriguntur, et proprie opus sunt,
 nego min; et tantum secundum quod opus sunt, contra min, et nego cons.
 Ad probationem inclusam dicimus: ad rationem practicae regulis, q' regulis
 in practico ponuntur practico, qui sit opus certius intellectus, cum solus ab
 hoc opus, ut ex D. Thoma videmus, sumatur praesens, q' dicitur ex specula-
 tivis dicitur: g. nullus actus intellectus operans ad unum et sic sit
 regulis directus, et ut proprie practicus, cum sit dum quod opus,
 ut in syllogismo patet.

De duplici actus intellectus operantis ad unum
 e proprie opus: g. Pars: actus intellectus alium actum intellectus
 dicitur

dirigens ē actus intellectus ad intra operantis; sed hic ē propria opus; q̄
 Probo min. Actus intellectus alius dirigens n̄ ē proprie speculatio. Probo
 ant. Actus qui n̄ proceat se, sed proceat alius ē, n̄ ē proprie speculatio, cui
 hoc proceat se; sed actus intellectus alius dirigens n̄ ē proceat se, sed proceat
 actus directus; q̄ = Nego min. Ad probationem contra mai, nego min. Ad
 probationem nego ant. Ad probationem dirigens mai: sed proceat alius
 ut bonus scedo mai; ut verus, nego mai, et distinguo min: n̄ ē proceat se,
 sed proceat alius ut verus concedo; ut bonus nego min, et sequantur.
 Actus igitur, quo intellectus alius dirigat, n̄ ē directio recte operantis;
 sed speculatio veritatis illius.

Ad 2^{am} dicitur mai: Actus a voluntate pro se
 et ab intrinseco imperatus ē proceat, concipit; pro accidenti, et ab extrin-
 seco nego mai; et sic distinguo min, nego cons. Actus intellectus pro se
 et ab intrinseco n̄ habent a voluntate q̄ sunt intentiones veritatis, sed
 a natura sua, ea scilicet; quia actus potentis intellectivo sunt; q̄ vero adli-
 ḡ opus extrinsecum, neg peat studium, pro accidenti, et ab extrinseco ipsi ad-
 verit, et in hoc sensu a voluntate operantur. Et quo operat solutio ad 3^{am}: nego
 actus intellectus de se, et pro ut ab intellectu, pro maiori; nec demonstratione
 sunt, cui de se non boni, nec mali, sed veri, et falsi sunt: Solus q̄ ab extrinseco
 habent, q̄ maiori sunt, pro ut scilicet dicunt ordines ad directionem pro-
 ducit.

Vel sic: Quod actus intellectus a voluntate operatur pro se, et ra-
 tionem sui nec proceat, nec maiori, sed solus ut operatur a pau-
 dentia, quo sensu potius actus voluntatis applicantis intellectus ad studium;
 et sic ita operatur, quia actus intellectus dici valet; unde in eō veri
 ab intellectu, et in eō boni a voluntate ē: actus speculatio, et proceat
 vero dicitur. Proceat quoque, actus intellectus, et in dicitur moralitatem, et
 libere voluntatis motum subvertit, quo et modo actus intellectus sunt
 nec proceat in cognitione veritatis, et n̄ actus intellectus operantur ad intra.

Questio 5^a

An Logica sit simpliciter practica, vel speculativa, vel utrumque simul?

Notantur aliqua, et sententiae referentur: S

Habitus practicus ex triplice capite ab speculativo distinguitur: scilicet ex fine, et ex modo procedendi. Distinguitur fine, quia finis habitus practici est operatio; habitus vero speculativi est speculatio veritatis. Et hinc constat differentia ex obiecto: nam obiectum primum est opus, secundum vero veritas. Unde obiectum habitus practici est operabile, et speculativi vero speculabile. Denique ex modo procedendi differunt, quia practicus modo posteriori procedit, dicitur scilicet modo dicitur, quia consuetudine est obiectum operis; speculativus modo anteriori, nam per se solvendo res conclusivas ad principia.

Ultimus et res dubiosas debet secundum est, scilicet aliud esse intrinsecum, et operans, quod habitus ex natura sua intendit; aliud extrinsecum, et operans, ille scilicet ad quem habitus habitus illud ordinat. Sit exemplum: finis secundum naturam in homine adiacente edificatio; ante est finis operans et extrinsecus ante; finis vero faciendi domus, finis operans, et intrinsecus ante dicitur. Ad hoc ultimo sumitur differentia in habitu practico ab speculativo.

Hic superius, aliqui iudicant, logicam nec practicam, nec speculativam esse; sed solum medium instrumentum secundum diversiones scientiarum practicas, et speculativas. Alii contra sentiunt, logicam esse simpliciter practicam, simulque simpliciter speculativam. Sic Suarez, cum aliis tam ex nostris, quam ex externis. Alii dicunt esse solum simpliciter practicam; ita per se vocatur. Alii propugnant esse simpliciter speculativam, solumque secundum quod practicam: Sic Thomae secundus dicitur. Alii defendunt, simpliciter speculativam esse, nullo modo practicam. In dicitur tantum auctoritate sententiarum sequuntur declarationes conclusiones.

- Loga n̄ ē simul simpliciter practica, et simpliciter speculativa. Concluditur in partem
 1) ex d. Thoma 1° parte quest. 1^a art. 4° art. 1°: q. practica et speculativa in scientiis
 2) philosophicis aliis, ad alias scientias consistunt: q. sunt diversae essentialiter
 3) ita oppositae in scientiis philosophicis: q. in una scientia philosophica, quales
 4) ē loga, ad unam n̄ possunt. Illud docere videtur d. Chrysostomus 2° 2° 3° ubi ait:
 5) Sapientia, et prudentia ē virtutes essentialiter oppositae, quibus praec-
 6) tica, illa vero speculativa ē: q.

Prob. conclusio ratione: Loga unicus obtinet for-
 male habet: q. Probatur: practica, et speculativa duplex, et diversae
 obtinet formale consistunt: q. si loga unicus obtinet formale habet, requirit
 ē simul simpliciter practica, et speculativa. Probatur: Practica, et
 speculativa in se sunt diversae ratione formalis scilicet; sed diver-
 sa ratio formalis scilicet obtinet diversae constituit: q. Probatur: Prac-
 tica, et speculativa diversae exigunt principia; sed, quae diversa
 exigunt principia, diversae ratione formalis scilicet inferunt: q.
 Minor ē certa, quia formalis ratio scilicet sumitur secundum principia
 (verba sunt d. Thomae 1° 2° 2° 3° art. 4°) ex quibus aliquod scilicet:
 q. ad diversae principia, diversae ratio formalis scilicet sumitur: q.

Maiores
 ita, certa apparet, quia practica principia practica, speculativa spe-
 culativa exigunt principia, quae quidem diversae ē deorsum, ut patet penes
 modum et finem diversae, principia siquidem speculativa modo assolu-
 tivo, et invariabili et operationis tendit; Practica vero in operatione,
 et positionis modo. Confirmatur: finis ultimus habitus practicae ē
 operatio, et speculativa contemplatio veritatis; sed loga n̄ possunt habere
 pro quo finis ultimus operationis, et simul contemplationis: q. Probatur: in
 operatione, et contemplatione operantur: q.

Dicitur: practica et speculativa
 oppositionem n̄ dicere respectu unius habitus quales ē loga, quavis
 illam dicant respectu habitus particularis, quoniam obtinet loga
 ita ut sit, ut ut extendat, et ad obiectum sic practica, et

sciuntis; speculativa, ipsa etiam practica docet esse, et speculativa. Sed magis
 magis humana est habitus principiorum principiorum, et tamen alius est
 habitus principiorum principiorum speculativorum, alius practicorum. Et
 ratio in omnibus est, quia nullus habitus quatuorvis humana est potest
 se extendere tantum, quatuorvis intellectus, cum sit determinativus alius
 circa rationem, et sic, et per se, et speculativa.

Assessio Secunda § 3

Logica est simpliciter speculativa, et secundum quod practica. Conclusio
 quoad duplicem partem est expressa in D. Thoma ^{1^o} 2^a 2^a 2^a art. 3° ad 3°, ubi
 docet, quod in ipsis speculabilibus est aliquid per modum cuiusdam operis,
 puta constructio syllogismi, aut orationis congruae: et quicquid ad
 huiusmodi opera rationis habitus speculatio ordinant, dicuntur per
 quendam similitudinem artes, scilicet liberales. Cumque habitus ad sy-
 llogismum ordinatus loquatur, in factis, et speculativus est, et per quorundam
 similitudinem artes; sed habitus, qui tantum per quendam simi-
 litudinem artes, est tantum secundum quod practicus: §.

Ratione probatur

conclusio quoad ^{am} partem: scientia in qua ipse scire practica se ipsam
 est simpliciter speculativa; sed logica quaerit ipsum scire practica se
 ipsum: §. Maior constat ex Philoposo 2° 2° lect. 3^a sic auctor: nulla scientia
 in qua quaerit ipsum scire practica se ipsum est practica, et speculativa.
 Minor vero probatur: habitus solus quaerens fugere ignorantiam,
 solus quaerit scire practica se ipsum; sed logica quaerit solus fugere igno-
 rantiam: §. Maior est certa: magis fugere ignorantiam, et scire idem est. Min
 est expressa in D. Thoma 2° 2^a 2^a 2^a art. 3° sic auctor: Per quodammodo esse
 varia est, quae est directiva operum rationis, per quodammodo in ipso actu
 rationis ordinata, praeter, et ratione hanc non procedat, et hoc est logica: §.

Confirmatur: logica videtur principis speculativa est: §. Pars: principia
 quibus logica videtur sunt hoc, dici de omni, dici de nullo, quae sunt eadem
 eademque ratio, sunt eadem entia se, et principia speculativa
 sunt: §. Maior est certa, et minor est certa: cum quae huiusmodi principia

38

resolutoria sunt, deservunt siquidem ad manifestandam veritatem,
demonstrando quod conclusionis resolutionis cum principis, et quod
quia alie scientie, quae speculativae sunt, ut metaphisica et Philosophia,
ipsis utuntur. §. Ultraius: Loga verax circa obiectum cognitum, et cog-
nitum, et ordinatum. §. Ant. ex dictis constat, quia principia, quae
his nititur, directe respiciunt obiecta cognita, et cognita. Consequenter
est legitima, quia obiectum et cognitum potius speculabile, quam practi-
cabile est.

De quo: Loga perficit intellectum ut speculativum. Consequen-
ter inferat: quia perficiens respicit proportionem de re et re, per-
fectibile. Probo ant. Loga totum perficit intellectum ut indagativum
veritatis, sed habet etiam perficiens intellectum, ut indagativum, verita-
tis perficit illud ut in speculativum. §. Minor est certa, quod intellectus
ut indagativus veritatis est speculativus, sicut et directivus
voluntatis est practicus. Maior constat, quod regulae quae praeparat Loga,
non ad proprie operandum, sed ad veritatem indagandam ordinantur.
Secunda pars resolutionis est solutione argumentorum, constat, ubi
dicimus, Loga operari opus secundum quid tale.

Solutio Argumenti § 4

Argumentum, quod resolutionis practicae, et speculativae non sunt diferen-
tes essentialiter oppositae. §. Probo ant. 1. Theologia est simul simpliciter
practica, et speculativa. §. 2. Intellectus est simul practicus, et specu-
lativus. §. 3. Loga per nos est simpliciter speculativa, et secundum quid
practica; sed differentes essentialiter oppositae, nequeunt ad unam
in eodem habitu unum simpliciter, et aliud secundum quid, ut patet
in rationali, et in irrationali, quae in nullo sensu ad unam possunt,
quia differentes essentialiter oppositae sunt. §.

Nego ant. ad ^{an} pro-

bationem distincto antecedenti negationis Practicum, igitur et
speculativum ^{quantis} sunt differentes essentialiter oppositae res-
pectu habitus naturalis non vero respectu habitus superioris or-
dinis, qualis est sacra Theologia: et ratio est, quia oppositio, quae

practicus, et speculativus dicitur, et ex limitatione, quia in habitibus
reperiuntur. In hac vero Theologia non formaliter, et ex limitatione
quolibet in habitu naturali sunt, sed eminenter.

Exemplo clarior
doctrina: Vegetativus prout in anima non dicitur oppositio, cum ratio
viva, quae ut implenda dicitur, non alia ratione, nisi quia implenda cum
limitatione, et formaliter, in anima vera, eminenter, et sine limitatio-
ne, et sequitur in planta, et adimento, adveniente tamen in anima. Si-
militer practicus, et speculativus eminenter videtur dicitur o-
ppositione, quae formaliter accuta habent: In primo sensu reperiuntur
in S. Theologia, quia est habitus eminenter praestans, quidquid duo
habitus naturales praestare possunt; in loco vero, sive alio habitu
naturalis, solum in secundo sensu reperiuntur volent, cum pro ut sic o-
ppositione dicant, in uno advenire non possunt.

Ad 2. considerantur neg. cons.

Quia nullus habitus, cum de determinatio potest, et potest habere tan-
tam latitudinem, ac habet potentia. Alias unicus tantus habitus, in qua
libet potentia daretur. Cum igitur verus, et obtus intellectus est, et specula-
bile sit, et operabile, prout intellectus, et speculativus potest esse, et
operativus; habitus vero intellectuales, cum respectu debet obtus
sub determinata ratione veri, tantus speculativus est, et practicus.

Ad 3. dicimus, quod rationale, et irrationale ideo advenire non possunt una
simpliciter, et alia secundum quid, quod sunt determinatio, et essentialiter o-
ppositi, ut nullas admittat latitudines, proinde determinatio absolute
dicuntur; practicus vero, et speculativus ut potest determinatio respectu
ve admittunt latitudines, ideo in eodem habitu reperiuntur posunt una
simpliciter, et alia secundum quid, quamvis non utraque simpliciter. Un-
de informis distinguimus: Determinatio respectu negationis; Determi-
natio absolute contra, similiter et pro absolute, et neg. cons.

Arguetur: non repugnat eundem habitum naturalem esse simpliciter
primario, et secundario, et simpliciter secundario, et primario.

Consuetudo: magis enim operatur secundum se et operatur magis, quam
 practica, et speculativa. Sed admittere ad Partes ubi dependet
 habitus, loqui secundum se in parte dicitur naturalis, non vero in parte
 topica, quoniam hoc est inconveniens, ut idem habitus sit in una, et in
 alia parte = Sed nos, quod magis dixerimus, non valet: admissio tamen
 ante cadenti, nego consuetudo. Disparitas est manifesta: quod habitus practi-
 cus non potest ordinari ad speculationem, nec ad opus speculativum,
 cuius opus, et speculatio sunt fines ultimi, et constituunt diversa
 obiecta formalia.

Opinio vero, cuius finis ultimus habitus scientificus
 est, et aliunde disponere valet ad scientiam, ordinari potest ad illud.
 Unde in eodem habitu naturali inveniuntur potestates simplices, sicut una
 primaria, et alia secundario, prout se videt, et idem obiectum
 formare constituunt = Sed dices: Operatio disponere potest ad spe-
 culationem: quod Probatur. Operatio potest tendere ad constituendum
 obiectum speculabile: quod Probatur. Operatio potest tendere ad consti-
 tuendum obiectum artificiosum, id quod dixerimus, loqui aliquomodo est
 practica, quod artificiosum obiectum practicum, sed obiectum artificiosum est obiectum
 speculabile, quia obiectum artificiosum redire capax examinandi habitus
 naturalis habitus speculativi: quod.

Dicimus: Operationes, quae obiectum artifi-
 ciosum constituent, esse mentales, cuius pro illis solus in eis cogniti, arti-
 ciosus redire potestalis est solus secundum quod operatio est; simpliciter
 tamen speculatio; habitus vero simpliciter practicus solus pro ope-
 ratione, quae simpliciter talis est, constituentem, quae nunquam potest
 constituere obiectum simpliciter speculabile, cui illud non constituit arti-
 ciosum artificiosum mentalem.

Argues 3° vera eandem conclusionem: Loga
 est simpliciter habitus speculativus, et simpliciter axis liberalis: quod Probatur
 consuetudo^{am} prout: Axis liberalis, quae simpliciter talis est, ordina-
 ri valet, et proprie ad institutionem operis; sed pro vero, et proprie
 ordinata ad institutionem operis est simpliciter practica. Non est
 ergo differentia habitus practici ab speculatione. Argues sequentias.

Ad probationes dist mai: ad constructiones operis in reari, et secundum 41
 quid talis con mai; operis eorari et simpliciter talis, nego mai, et sic
 distincta min, nego cons. Non pariter q' habitus vere et proprie ordi-
 nati ad constructiones operis e' simpliciter practicus, sed q' opus p' se et
 dinam e' vere, et proprie opus.

Opus vero ad cuius constructiones ars libera-
 lis simpliciter talis ordinata, n'e opus simpliciter tale; sed solus simpli-
 ter liberalis, q' id e' ut dixerimus ac e' opus in reari, et secundum quid
 tale: Cuiusmodi stat, q' vere, et simpliciter dicam ars liberalis; quamvis
 dici n' possit ars simpliciter practica. Hoc ubiq' ades inconueniens in
 eo, q' opus secundum quid tale sit, et simpliciter liberalis, sicut nec opus,
 q' ens rationis sit secundum quid ens, et simpliciter subtile, qua ratio-
 ne communiter dicitur, q' quamuis loga vere ordinata ad ens rationis,
 vere et simpliciter e' scientia: et ratio huiusmodi r' expeditis constat,
 quare ap' p' in morari n' vocat.

August 4°: finis loge abstracta
 practico, et speculativo: q' Cons in reari, q' habitus, cuius finis ab-
 strahit a practico, et speculativo, practicus, et speculativus e'. Probo
 aut: finis loge e' dirigere intellectus, ne habeat incognitione veri; sed
 cognitione veri, sicut et proprius abstractus a practico, et speculativo: q'
 = Nego aut: Ad probationes dist mai: ne habeat incognitione
 veri detaminati, con mai; in detaminati; et incommuni nego mai;
 seu claritatis gratia sed distingo: finis in reari, con loge nego mai;
 extrinsecus con mai; et sic distincta min, nego cons.

Finis in reari, con
 loge e' dirigere intellectus, ne habeat incognitione veri detaminati,
 qualiter e' modus sciendi, qui quidem, cui solus simpliciter speculativus,
 et ad summum secundum quid practicus, it' n' potest n'e abstractus a
 practico, et speculativo, cui utriusq' ratione equaliter n' participat q'
 nec loga. Et quamvis finis extrinsecus possit e', practicus, et specu-
 lativus, n' ab hoc debet extrinsecus qualiter habitus summi debet.

cujus non propter se, sed propter speculationes seu speculationes existit

43
33

Replicaveris: licet effectus obtinetur, seu constructio syllogismi in
genus speculationis sit, tamen modo directio respicit illud logicum,
sed hoc sufficit, ut practica sit. Probo minus: licet actus studii in-
tra speciem contemplationis sit, quod prudentia tendit ad illud modo direc-
tivo, respectu illius simpliciter practica est. Probo minus. Pro pro-
vatione dicimus, prudentia non est practica, proinde, quod modo directio
non ad actus studii tendat, sed quod dirigat hic et nunc voluntatem,
ut applicet intellectus studens, qui quidem actus, cuius extra in-
tellectus sit, essentia genus contemplationis est, logica vero non voluntatem,
sed intellectus dirigat ad demonstrandum veritatem, non precipiendo,
quod hic, et nunc demonstrat, sed in regulas ostendit.

Argues dicitur.

Scientia, quae respicit non obiectum ut operabile, dirigendo ad illius
constructionem, non est simpliciter speculativa, patet logica. Probo
minus: logica respicit pro obiecto ens rationis; sed respectu logice ens
rationis est operabile. Probo minus: ens rationis est operabile
respectu cuius est cognoscibile, sed respectu logice cognoscibile est. Pro-
bat e contra, cuius non aliter ens rationis fiat nisi per cognitionem. Item
est contra, et in forma = Respondetur distinguendo maius: ut operabile
simpliciter, contra maius; secundum quid, nego maius, et sic distincta minus.
negotio contra.

Ad probationem dicimus, duplicem dari respectum entis
rationis cognitionem, una quae terminatur ad ens rationis facien-
dum, quae, licet aliqua ultra operativa sit, quod vero opus ab ipso factum,
et opus secundum quid, cuius sit opus interius intellectus, ens enim
rationis tantum in intellectu habet esse, ad tempus reus, quod
practica erit, simpliciter vero speculativa. Alia cognitio datur
quae ad ens ratio iam factum terminatur, quae ut patet nihil agens,
(agens), et iam factum contemplans non practica, sed speculativa erit.
Secundum primam considerationem ens ratio est effectus logice, non vero
obiectum, cum proinde sic dependentiam dicat, quod dicitur a hae obiectum

Secundus, videtur, secundum obtusum, quod pro ut sic et dicitur
 esse artificiosus, et conuersionis, cum suis preparabilibus, rationi cuius
 potest examinare cognitiones pure speculativas. Unde in forma
 distinguitur: ens rationis in se obit respectu logice est operabile
 nego min; in se effectus sub distinguitur: est operabile. Et secundum quod
 conc. min; simplicitate nego min, ad cuius probationem distinguitur
 mai: respectu cuius est cognoscibile cognitione pure speculativa
 nego mai; cognitione speculativa, et operativa sub distinguitur:
 est operabile simplicitate, nego mai; secundum quod, conc. ad mai, et
 sic distincta min, nego mai.

Quæstio 6^a An Logica Artificialis sit simpliciter necessaria
 ad alias Scientias adquirendas?
 Notantur aliqua, et sententia refertur.

§ 1us

Enimvero videtur constare in de logica naturali, habetque proprie primarias
 primarias logicarum, et de hoc proceditur: nam de hac nullus dubi-
 tat, necessarium esse simplicitate ad alias scientias adquirendas, sed de
 logica artificiali, illa scilicet, que per demonstrationes logicas acquiritur.
 Proinde videtur tam non oportere, necesse esse ad aliud dupliciter
 posse, videlicet simplicitate, et secundum quod: necessarium simplicitate
 ad aliud est, in quo illud aliud absolute inquit non potest, sic etiam
 dicitur necessarium ad vitia, et inuentiones, quod naturaliter sine illo obte-
 rari non potest; necessarium secundum quod est illud in quo a-
 liud inquit potest absolute, licet non facilitate, et prompte, sed cuius mag-
 notabatur, sic etiam dicitur necessarium ad longius iter agendum.

Notandum notari oportet adquisitiones scientiarum considerari posse in quo
 ad statum perfectum, et imperfectum. In modo adquirentis scientia,

quando intellectus omnes eius conclusiones demonstrative cognoscit, 2° modo, quando non omnes, sed unam tantum, vel alteram circa eius obiectum conclusionum demonstrative cognoscit. His suppositis, quae inquirimus, est, an logica artificialis, sive actualis, sive habitualis (cuius distinctio- nis notitiam iam habetis questione 1^a huius tractatus) ita necessa- ria sit ad adquirendas alias scientias, ut intellectus absolute non po- set sine illa non solum omnes, verum nec unam, aut alteram praesens conclusi- onem demonstrative cognoscere?

Circa quae praesentia ardeat, loquamur simpliciter necessariae est ad omnes scientias adquirendas, per quod statum perfectum, quae imperfectum, ita plures eius notis communice- simo figurari. Alii defendunt, necessariae est simpliciter ad alias scientias adquirendas quoad perfectum, non vero imperfectum. Secun- da sententia affirmat, loquamur non est simpliciter necessaria ad alias scientias adquirendas nec quoad statum perfectum, nec imperfectum, sed tantum secundum quid, hoc est, ut facilius et commodius illas per demonstrationem intellectus adquirat, sic plures ex omni schola doctorum. Alii denique defendunt necessitates simpliciter de logica actuali, negant vero de habituali.

Articulus 1us § 2us

Logica simpliciter necessaria non est ad alias scientias adquirendas, nec quoad statum perfectum, nec imperfectum, sed solum secundum quid. In simpliciter prout dicitur articulo, et quoad 1^{am} partem est D. Thoma et Philosopho a similibus non modo melius 7° potest non ali- qualiter est in scientia, et viabilis actuus, ante quae habeat habitus scientiae, et viabilis, quod potest etiam aliquis actum scientificum ab ipso habitu scientifico, ac prout de alio de logica. num- sic, sed prout actuus, quae quae scientiae adquirunt saltem in statu imperfecto, et ad adquirendas scientiam in statu imperfecto logica artificialis necessaria non est.

Olexus Praeterea deducta est

D. Thoma 2. Contra gentes cap 15. ars non simpliciter necessaria

Effectus, qui ab arte, tam artificiali, sive arte potunt oriri; sed
 quilibet actus scientificus est effectus, qui tam ab arte logg, tam a
 natura sive tali arte oriri potest: g. Probo min: quod in intelle-
 ctu ades vis activa movens ad quilibet actum scientificum independen-
 ter ab arte logg, talis actus est effectus, qui tam ab arte logg, tam
 a natura sive tali arte oriri potest; sed hoc in intellectu datur: g.

Non constat in sanitate infans, qui est effectus, qui tam a Medi-
 cina, tam a natura sive illa oriri potest, g^a independenter a tali
 arte ades in corpore infans vis activa movens ad sanitatem,
 ut patet in eo, qui per se virtute naturae sanatur: g. a seculo.
 Non etiam in ipsa sanitate constat, nam idem in corpore infans
 ades vis activa movens ad sanitatem independenter a Medici-
 na, g^a independenter ab illa natura dicitur sanitate in sua vir-
 tute; sed intellectus in virtute sua non quilibet actus scien-
 tificus: g.

Dices: Idem sanitas in infans est effectus, qui tam
 ab arte Medicina, tam a sola natura sive illa oriri potest, g^a na-
 tura est principium dicens in se ad qualem sanitatem, et eius
 acquisitionem; in intellectu vero, quamvis de se virtus ad ac-
 tum scientificum inadeguare acceptus, hoc est quoad substantiam
 solam, non autem de se in illo virtus ad actum scientificum ad-
 euate acceptus, scilicet quoad substantiam, et quoad artificium,
 quia hoc habet aloga artificiali: g. pariter in seculo = scilicet.
 Quia artificium actus scientifici, ut patet constituitur actus scien-
 tificus ad admodum actus pariter, cuius pariter ad speciem
 essentialis talis actus: g. si intellectus virtus virtualiter quo-
 ad substantiam, g. virtus est, quoad artificium. Probo, idem
 substantia actus virtus, g. delinea intelligibili; sed ita
 artificium est delinea intelligibili: g. Probo Probo delinea quo-
 ad hanc partem. Loga non est simpliciter necessaria = = = ad ad sensum
 scientificum in materia Philoe verbi gratia: g. quod illam

in statu imperfecto ad quædam. Probo aut: loga n̄ ē simplici
 cetera necessaria, ut intellectus lumine naturali prædictus
 evidentia cognoscat in materia Philosophiæ præmissa,
 resolutionumque illis inferri; sed hoc ē habere a sensu scien-
 tificu: q. Duplex prædictus dicitur maior, et quoad 1^{am} evidens
 ē, q̄ præmissis potunt poni duo prin̄cipia lumine
 naturali nota.

Probat quoad 2^{am} partem: Intellectus cognos-
 cens veritates præmissarum, in ip̄is cognoscit duo extrema
 identificari cum debeat sine loga artificiali; sed hoc cognoscit
 loga necessaria n̄ ē, ut evidentia cognoscat resolutionum inferri
 ex præmissis: q. Probo min: intellectus cognoscere resolutiones in-
 ferri ex præmissis ē cognoscere extrema (identificari) in se
 in resolutione, q̄ identificata cum debeat in præmissis; sed ad
 hoc necessaria n̄ ē loga: cum intellectus ex illo principio lumi-
 ne naturali noto, scilicet q̄ sunt eadem veritates, sunt eadem
 in se, cognoscat: q.

Explicita: Intellectus cognoscens evidentia
 ea principia, totus ē maior sua parte; mundus ē totus, ut
 de facto cognoscit, dum posuit in intellectu, dum præ evidentia
 exprimitur, sensuque, sine artis mimis deus, evidentia etiam
 cognoscit conclusionem illam cum hac veritate objectiva: mundus
 ē maior sua parte ex illis principis, sicut de om̄i, que sunt eadem
 unitatis sunt eadem intrinsece, lumine naturali evidentia cognoscit.
 Intellectus si natura discutendi, et absq̄ loga artificiali potest
 deducere: q̄ mundus ē maior sua parte; sed hoc solus scientifi-
 ca est respectu intellectus: Cum hic maneat veritas ita secunda,
 et certus de veritate principiorum, et de veritate, et necessitate
 resolutionis, et quamvis velit, dissentire n̄ potest: q.

Dices: ut ente-
 lectus cognoscat evidentia, et scientifice conclusiones inferri ex
 præmissis, deest cognoscere præmissas ē recte dispositas, in modo
 et figura, ad q̄ necessaria ē loga artificialis, ut patet; et ad

48 Cognoscendaz scientifice conclusionuz expromissis, debet cognoscere
evidentia, et scientifice conclusionuz inferari expromissis. q. Dist
ma: ut intellectus signate cognoscat conc min; exerceat negomā,
et dist min: ad noscendaz signate, et exerceat conc min; paxisse
exerceat, subdistingo: ad cognoscendaz exerceat scientifice conclusio-
nez expromissis, debet cognoscere exerceat conclusionuz inferari
expromissis conc min; debet signate cognoscere, negomā, et
conc.

Dupliciter potest intellectus cognoscere conclusionuz inferari ex
promissis, signate, scilicet, et exerceat: tunc signate cognoscit, quan-
do ins tractat regulas logg, si dicitur natura demonstrationis
incommuni, scilicet, paxisse adu dispositione, et alia, qz aloga
ad demonstranduz tradunt. Tunc vero cognoscit exerceat,
quando ignorans regulas logg, lumine nature cognoscit extre-
ma dicesse identificari intrare in conclusionē, q^a indubitanter
cu ratio inpromissis, iuxta illud principuz, qz sunt eadē
ambitio, sunt eadē inter se.

Ut scientifice cognoscatur conclusio, n
ē necessaria cognitio, qua intellectus signate cognoscat conclusionuz
inferari expromissis, nec similitera, q cognoscat paxisse ēē recte
disposita in modo, et figura; sed sufficit, q exerceat hoc cog-
noscat, ipa hoc enū paxisse, q intellectus, cognitio evidentia
promissis, ex illis inferat evidentia conclusionuz, iuxta paxisse
paxisse lumine nature noto, cognoscendo in ipso exerceat dicitur,
et absq ulla reflexione dicitur, huius ex alio, scientifice cognos-
cit conclusionuz, ad q nē necessaria loga artificialis; quamvis
necessaria sit ad cognitionuz signate.

Replicari: licet intelle-
tus formata demonstratione scientifice possit cognoscere conclusionuz
sola lumine nature; tamen ad formandaz, talē demonstrationem
necessaria ē loga: cum enim paxisse artificiale sit, nequis sine
arte fieri, et si aliquid intellectus sine logica faciat demonstra-
tionuz aliquam, talis demonstratio materiales exit, cum tunc

n̄ cognoscere uelut p̄missarū dispositionis, ac p̄ hoc inde inefficacius ad assensū scientificū = sed dicitur q̄ intellectus sine loga e-
 uidenter cognoscere potest solo lumine naturae extrinsecā edim̄t̄
 cam̄ int̄ se, q̄ edim̄t̄ cant̄ uolente, uel q̄ intellectus cognoscit
 lumine naturae, q̄ totus ē maior sua parte, et q̄ mundus ē totus,
 sine dubio, et format̄a inf̄rat, mundus ē maior sua parte: diuis-
 modi autē demonstratio n̄ materialis, sed formalis, et n̄ for-
 malitate necessaria ad cognitionē signatarū conclusionē, et bonita-
 tis illius, sed ad cognitionē essentiarū, q̄, ut uidetur, sufficiens ē
 ad assensū scientificū.

Secunda pars conclusionis probatur. Ad acqui-
 undam Philosophiā q̄ in statu p̄fecto, sufficit demonstratiue cog-
 noscere om̄es ueritates ad ipsam spectantes; sed ad hoc loga sc̄ifi-
 cāl̄s simplicit̄a necessaria n̄ ē: q̄. Probo min: loga sc̄ificāl̄s sim-
 plicit̄a necessaria n̄ ē, ut intellectus demonstratiue cognoscat
 unam, uel alteram ueritatem ad Philosophiā spectantem: q̄. Ant̄ cons-
 tat ex p̄positione et p̄p̄rio assenti. Consequenter ueritas man-
 festa ē: tum q̄ n̄ ē magis difficilis una quā alia: tum q̄ intellectus
 ex cognitione huius, aut alterius ueritatis necdū n̄ diuisita-
 tur, sicut potentia deambulatiua, q̄, quamuis ad quūq̄ posuit
 posuit, n̄ inf̄rat posse ad aliū; sed adquir̄it nobis uias, et magis
 p̄fertur ad cognoscendas alias, et alias ueritates.

Dicitur: quamuis
 intellectus sine loga unam, uel alteram ueritatem Philosophiā possit
 demonstratiue cognoscere, n̄ inf̄rat q̄ possit cognoscere om̄es: q̄.
 Probo ant̄: q̄. Quamuis uoluntas sine speciali gratia possit unam,
 uel alteram p̄ceptū seruare, n̄ tamē om̄ia, ut communiter in
 Theologia dicitur: q̄. 2°. q̄ dilectio Dei ē actus ad deū difficilis, ut
 uoluntas sine speciali gratia elicere n̄ possit n̄ bene expert̄
 ex eo q̄ sine speciali gratia possit ad alios actus faciliores,
 possit sine illa ad dilectionem Dei; Cognitio ueritatis
 Philosophiā difficilior ē alia: q̄.

Dificultas preoccupata manu ratione probata, diximus enim qd intellectus ex cognitione huius unitas in debilitate, sed reboram, et maioris vias accipit ad alias cognoscendas; impotentia Moralis in voluntate ad omnia precepta, sicut ex debilitate, quod ut sanetur, indiget gratia, id est qd de respectu dilectionis Dei; qd magis accedit in intellectu propter rationem assignatam, ex prima enim cognitione abiliore redit ad cognoscendas alias Dificilior, si daretur. Tertio pars conclusionis est discussu questionis constaret.

Solventia Argumenta S.3. us

Argues^o ex magno Parente Reguino, qui 2° de ordi^{ne} Cap 13° ait. Sola loga docet docere, sola hęc de scientia facere potest; sed hoc falsum est, si alij scientia ratione adquiri possunt. q. Confirmatur et Ang. Precipitio opusculo 6° docente: necessitate postulante, ut prius loqar, quod alias scientias adiscamus. q. Respondet sensus Reguini se: sola loqar habere promuneas docere docere, qd verum e, cum ipsa procedat ab alijs distincta principia, et instrumenta suandi modat: unde hęc sola e, quę artificiose, et signate scientia facere potest; minime vero infanti, loqar necessitate e, ut quis ex officio sciat solo lumine nature, quod quid loqar Magistra sciri signate potest. D. Thomas loqar de necessitate secundum quid, qd libenter scidimus, prius enim addicens loqar, facilius, et modico alias sparavit scientias.

Argues^o ratione mal potest^o rrationis: scientia hęc in statu imperfecto e habitus per demonstrationem adquiribilis; sed sine loqar artificiali nequit fieri demonstratio: qd nec ad quicquid alia scientia hęc in statu imperfecto. Probomim: Demonstratio fieri nequit nisi ab eo qui scit, quomodo, et ex quibus sit facienda demonstratio; sed hoc sine loqar nullo sit. q. Respondio negando min. Ad probationem dist. mai: nisi ab eo qui scit i signate, vel ex officio quomodo facienda e demonstratio, et conditio; i signate proccesse vero mal, et sic dist. neg. nego cōcs. Ad probationem, demonstratio

34

horum signare, et cum attentione ad angulas, necessaria est sine
dus logica artificialis; utique ad formandas demonstrationes
niz, qua scientia adquirent, hic modus demonstrandi neces-
sarius n̄ ē.

Et hoc deinde tenent maxime, cum asserunt, Demonstrationes,
qua logica adquirent, esse sufficientes ad logicam adqui-
rendam, et tamen ad illas offerendas, nulla erant logica pre-
denda, angulas demonstrandi. Sicut igitur hoc demonstratio
scientificas exat, quia signare, et cum attentione ad angulas offer-
mata se, pariter et quilibet alia, que sunt logica fiat, scienti-
fica erit. Ad hoc enim sufficit, qd eliciens demonstrationum uni-
dentem cognoscit cognoscere, ut unitatem in conclusionem qd co-
nectantur in praxi sua cum medio, qd lumine naturali cognoscere
potest, ut dicitur, in ipso illud principium, que sunt radici uni-
veritatis, sunt eadem inter se.

Sequitur dicitur: Demonstratio eadem omnino
est artificialis, seu artificiali spiritus; qd sine actu fieri n̄ potest,
sed huiusmodi actus est logica: qd In ista argumentum in prima
demonstratione, qua logica adquirent, que artificiali spiritus est,
quia procedat logica artificialis tanquam actus. Similiter in ista
in actu et met, qui metaphisicus est, quamvis ab habitu meta-
phisice n̄ procedat; et tamen n̄ minus dependet ab actu meta-
phisice, a metaphisice, quam artificialis ab actu: qd In quo
ad actus respondet, qd sicut in demonstratione logicę artificialis est,
quia procedat logica tanquam actus, sed idem intellectus, ut oia huius-
modi logica, ita pariter demonstratione, qua alia scientia sine
logica adquirent artificialis erit: et similiter actus et met
metaphisicus est, qd intellectus virtualiter talis est.

Quare ut hanc
et alias similes copias facilius informas dederat ad-
cedat: spiritum artificiale dupliciter posse esse tale, ut ac-
tus, si in actu secundo: artificiali in actu 1o est, qd defectu sit pen-
tes, et ab illa copiose denominat, qd quidem pariter

accidentale ē cuiuslibet demonstratione, unde sine illo essentia
demonstrationis salvata potest. Artificialiale in actu 1° ē illud qd
capax ut fiat per deductionem artis; potest tamen fieri et sola
natura sine arte, quatenus natura sine arte potest, licet in
facilitate effectus artis prestante, ut patet in exemplo scultu-
ris in finem: et hoc artificiale, ut patet in distinctione et eductione
distans, essentia demonstrationis ē.

Contra hanc doctrinam re-
plicabis, seu argues 3°: Demonstratio artificialis in actu non
potest generare assensum scientificum; q̄ insufficientis est ad ad-
quandas scientias; q̄ quamvis hęc sine logica possit dari, in in-
finita logica non ē simpliciter necessaria. Hęc probabitur: Assensus
scientificus non datur, quā intellectus reflexe sciat se scire; sed per
demonstrationem solam in actu primo artificiosam intellectus non po-
test reflexe scire se scire, q̄ sciat: q̄. Non ē certa, q̄ ut sciens re-
flexe sciat se scire, debet cognoscere naturam demonstrationis,
eiusq̄ efficaciam ad scientias generandas, q̄ per solam demons-
trationem in actu primo artificiosam nemo potest scire.

Secundo: ut

assensus scientificus datur, debet proponi in intellectu demonstra-
tio vera, ut sita distincta ab argumento sophisticō; sed demon-
stratio in actu primo artificiosa non proponitur intellectui ut vera, et
sita distincta a syllogismo sophisticō, cui ad hoc requiratur
logica: q̄. Denique: Tunc talis demonstratio generat assensum sci-
entificum sicut ex parte materiae, in vno ortu in parte forme:
q̄ ad hoc insufficientis ē = Nego aut: ad probationem distingo
mai: quā intellectus reflexe sciat v. signare v. exerce, conc. mai;
procurrere signare, nego mai, et sic distincta min cuius simpliciter pro-
batione, nego conc. Intellectus enim evidenter cognoscens exerce
cognitionem, et meritatur eiusdem, videtur non cognoscere potest
sine logice, sololuntate naturae, cognitionem et meritatur in
se in quo stat natura demonstrationis quoad artificiale in actu 1°,
et efficaciam ipsius ad scientiam generandam.

Igitur intellectus hanc efficaciter cognoscens, cognoscit
 partem talis demonstrationis et dissonantiam & syllogismo reprobato,
 proinde evidenter assentiri potest veritati illius, sicut evi-
 denter assentiri veritati primorum principiorum, sufficit, quod
 essentia proponatur veritas ut dissonantia ab heresee, licet signate
 nesciat, quid sit heresee, quid veritas, per quod patet ad 2. probationem.
 Similiteraq; ad ultimas dicitur: talis demonstrationis generata essen-
 tiam scientificam, utque operante materiale, et etiam forme; non forme in
 actu 2, quod accidentale ipse est, et alioquin proveniens; sed forme in actu 2,
 quod essentiale est, ut supra diximus.

Argumentum 4: Scientia non datur, nisi
 evidenter cognoscatur bonitas sequentis; sed hoc non logice satisficit
 alii evidenter cognosci non potest. Probo minus: Bonitas sequentis est
 formatitas super regulis logice; sed hoc formatitas non logice evi-
 denter cognosci non potest: quod dicitur maius: Nisi evidenter cognoscatur
 bonitas sequentis, si bonitas sequentis est passio illius, nego maius;
 si est essentia, concesso maius; et dicitur minus: Sed hoc, si est passio, concesso minus, si
 est essentia, nego minus, et concesso. Aliqui assentiunt, bonitates sequentis
 non essentias, sed passiones illius esse; Nonne propterea ab hoc pres-
 cindimus, semper tamen assentiunt, quod si bonitas sequentis est pa-
 ssio, et non essentia, esto ad cognitionem evidentem illius necessaria
 sit logice probata ratio, designata in minori probata, tamen
 in tali cognitione potest dari scientia.

Et ratio est: quod ad hoc su-
 fficit, quod ex se permissum per se non assensum scienti per se conclusi-
 onis, quod quidem per se potest, cognoscendo per se essentiam conclusi-
 onis, esto passio illius non cognoscatur. Essentia igitur conclusionis, et ista
 in eo, quod ponitur permissis sequitur necessario conclusio, ut patet ex
 eius definitione, nempe: in qua uno dato, necessario aliud sequi-
 tur. Unde ad prestandum assensum evidenter conclusioni sufficit
 cognoscere evidentem, quod pro permissis sequatur necessario con-
 clusio essentia, et non passio conclusionis stat. Sufficit quod cognoscatur
 essentia sequentis, et non sequentis, quod eius bonitas cognoscatur,

54 si bonitas illius in essentia, sed passio est.

Si vero velis bonitatem sequentem in passione, sed essentia esse, et ab ea in dependentem, dico, ad assensum scientificum necessarium esse illius cognitionem; sed hoc supposito, qua ratione probatur, quod cognosci non potest, sive logica artificiali? Sed arguendo rationes dices: quod essentia sequentem non cognoscitur nisi per eius definitionem; sed a sequentia in definitionem nisi a logica artificiali: quod quavis bonitas sequentem sit essentia eius, cognosci non potest sive logica artificiali = Respondeo tamen distinguendo mai: non cognoscitur signate nisi per eius definitionem cone mai; et per acite nego mai, et sic distincta, non nego cone. Per hoc enim patet quod intellectus eo vi praeiudicium vincatur ad assensum conclusionis, uti de facto vincatur lumine naturae, cognoscitur eorum bonitatem sequentem, ita dicitur, ut illas negare non potest.

Sed ut totum argumentum, et alias replicas, quae ex illius solutione oriri possunt, facili negotio solvatis, et quidem in formam ad ea, quae supra dispoimus, notate: Duplicem ex cogitatione possunt bonitatem sequentem, primariam scilicet, et secundariam; primaria est, quae desumitur per ordinem ad finem proprium sequentem, numpre in faciendo conclusionem, et vincuntali intellectu ad eius assensum, et hoc consistit in relatione, et aequa necessaria conclusionis ex praeiudicis; secundaria vero est, quae desumitur ex formitate cuius regulis dicitur, et in tali forma consistit. Igitur bonitas est ipsa essentia sequentem, quae quidem in actu exercito sive logica cognosci potest; secus vero est, quae passio sequentem est.

Nec dicas: Conformitatem cuius regulis dicitur esse essentiam cuiuslibet effectus artificialis; sed sequentia effectus artificialis est: quod Non inquam dicas: cuius unum sequentia est, ut prima ratio recipiatur, et non artificialis sed, potius eius hanc vim sequentem sive ante, et praeiudicium, quae pro illa instrumentum dicitur, ut in prima demonstrata ^{est} ^{ratione} ^{loci} ^{manu} ^{res} ^{ergo} ^{est}

sequitur, & sequuntur n̄ ee artificialis in actu secundo ess sua
 essentia, cum talis effectus sine ante datur potest, quare, q̄ dicitur fac-
 toris factibilis per ante n̄ essentia, sed potest secuta ad essen-
 tiam eius ē.

In forma q̄ distinguitur mai: ēe essentia cuiuslibet
 effectus artificialis & duplicabile ut artificialis, conc mai;
 Expressibile accipit, nego mai, et sic distincta minor, nego cons.
 V applicando distinctionem supra insignatam, dist sic min. Con-
 sequentia ē artificialis essentialiter et expressiva dicitur nego
 min; accidentalis et secundaria, conc min, et nego cons.

Argues 3°: Ita ē necessaria loga ad actus scientificos, sicut prudentia
 ad actus virtuosos; sed prudentia simpliciter necessaria ē ad actus
 virtuosos; q̄. Min ē D. Thome 2° questione 37 art 3. Maior constat
 q̄a sicut prudentia ē virtus directiva voluntatis circa bonum, et loga
 ē directiva intellectus circa verum; sed propter primam necessariam ē
 simpliciter prudentia ad actus virtuosos; q̄ propter secundam loga
 est simpliciter necessaria ad actus scientificos = Disparitas stat
 in proterbo: nam actus virtuosus, cum sit actus voluntatis, quare natura
 sua potentia ceca ē, essentialiter indiget directione prudentis;
 actus vero scientificus, cum sit actus intellectus, qui minime cecus
 ē, n̄ indiget loga tanquam simpliciter necessaria, ut ipse scien-
 tificus sit, cum intellectus solo lumine nature scientifici procedere
 potest.

Argues 6°: Implicat effectus absq̄ influentia sue cause
 humibensalis; sed loga ē causa humibensalis respectu alia-
 rum scientiarum; q̄ = Hoc argumentum tangit difficultatem
 sequenti q̄ dicitur examinandum: Coma scilicet loga con-
 currit ad actus aliarum scientiarum. Sed quid quid sit de illius
 concursu, sit ne directivus, an vero effectivus, dicimus, q̄ talis
 concursus n̄ principalis, sed instrumentalis est, et quavis
 repugnat effectus sine influentia cause humibensalis principalis,
 sicut videtur instrumentalis: cum hic instrumentalis dicitur in principali,

56

sicut eminentia stultitiae logica in intellectu, quare sive potest intelec-
tus influere in actus aliarum scientiarum.

Argues 79 et quid dicitur
partes conclusionis. licet intellectus lumine naturae possit demon-
strare veritates inmediate deductas ex primis principis, in-
fectus, & possit demonstrare veritates, quae mediate deducuntur
ex illis; sed plures dantur conclusiones in aliis scientiis, cuius veri-
tates non inmediate, sed mediate deducuntur ex primis principis.
& saltem has non potest intellectus solo lumine naturae demonstrare:
nunc sic; sed hoc necessario requiritur ad adquirendas scientias
in statu perfecto: q. Confirmatio: quamvis intellectus cognoscat
evidentia sine logica bonitatis, sequentis in medio proximo sequens,
non tamen in modis 2°, et 3°; huiusmodi admodos si figuram deduc-
centur; sed ad hoc necessariae logica, cuius sola hae partes deductio-
nes doceat: q.

Ad argutum nego mai, q. nulla veritas, quamvis me-
diatè deducatur ex primis principis, et cognita sit, si facilis potest
dari, quae ab intellectu solo lumine naturae evidentè demonstrari non possit.
Cuiusmodi omnis ut potest mediatè deducatur ex primis principis, ad ea re-
ducere potest evidentè, pariter et de illis assensuum scienti, sicut in actu
evidenti habere potest. Idem dicendum est de bonitate sequentis, quae
evidenti illius sit, cuiusmodi hae consistat in dicta in datione, et regula
necessaria conclusionis ex primis, semel q. de illis sine reductionum
evidentia ad primis principia intellectus sine logica habeat evidentiam,
pariter et bonitatis sequentis evidentiam evidentè cognoscat, quoniam
necessaria sit deductio illius ad modos si figuram, per q. consistat ad pra-
mationem.

Contra rationem partem conclusionis nihil speciale refertur: q.
invenitur est sciendum quod necessaria, inquantum aliae scientiae absolute
sine logica ad quae possunt, facilius ramulla precedente. Cuiusmodi in-
feres, facilius alias scientias precedente logica adquirent posse, quae
ipsas logas, cuius non ipsae procedere non possit. Quare ad ipsas necessa-
ria ramulla quaedam nec est, nec esse potest quoad primas eius ad-

40
57.
quisitionis; remota tamen causa, et absolute, et simpliciter nec ad
se ipsam, nec ad alias necessaria sed; et sic occurrat objectioni, quae statim
probatur, namque, quod si ad se ipsam non est necessaria, recedat quid, nec ad
alias necessaria

Quaestio 7^a 1^a Quidum Logica Artificialis
lis concurrat directive, an vero effective ad actus ali-
arum scientiarum. **R. 1us**
Iam ex dictis constat, logicam secundum quod necessaria esse ad acquisitionem
nec aliarum scientiarum; sed quod haec necessitas aliter intelligi non potest, nisi
quod aliquando concurrat ad actus illarum, quales hic concurrat, in
praesenti inquirimus. Prae quo notandum, 1°: Concurrere pro ut im-
pliciti dupliciter est, directive, scilicet, et effective: tunc dicitur, quod aliqua
causa solus directive ad effectum concurrat, quando solus praeter re-
gulas, ut effectus eliciat; quando ipsa etiam effectum elicit, dicitur effec-
tive concurrere. Notandum, 2°: in quolibet actu scientifico, et materiae materialium,
ex qua scilicet, quae substantia illius est; et dandi formam, quae non est aliud, quam
eius artificiosa dispositio.

Non de 1°, sed de 2° disputamus in praesenti. an
scilicet ratio forma effective, et an vero solus directive a logica proveniat.
Quod enim, substantia actus non a logica; sed a scientia, cuius actus est, efficitur,
nullus dubitat. Notandum, 3°: Concurrere non procedere de causa
ad actus aliarum scientiarum, quando aliae scientiae utuntur principiis
logicae pro praemissis, ex quibus suas inferunt conclusiones, quae tunc logica
ex propria materiae aliquid aponat praemissas, contra tunc concurrere effective
ad tales actus.

Notanda Conclusio **R. 2us**
Logica non concubat effective, sed tantum directive ad actus aliarum scien-
tiarum. Ratio probatur: quoniam logica non idem directive, sed etiam effec-
tive concurrat ad actus aliarum scientiarum, quoniam usus habet
in materia illarum; sed non tunc non habet. **P. Probo** in: doctrina
in materia aliarum scientiarum pertinet ad logicam. **P. Probo** cons. magis
usus in materia aliarum scientiarum pertinet ad eundem habitum,
ad quem pertinet doctrina. **P. Probo** autem est hic, quod dicimus. **P.**
huius tractatus: usus in dicta materia, ac est doctrina, quae tunc

neguit ad eundem habitus ad doctrinam. Cuiusmodi dicitur in materia dis-
tinctus est ipse habitus; sed usus in materia aliarum scientiarum est
in distincta materia, ac doctrina, cuius hinc tempore sit in materia logi.

8. Ratione immo probata scilicet: Actus aliarum scientiarum eliciuntur
ab ipso necesse quoad substantiam, sed etiam quoad modum sollicitudinis
hinc logi a supposito: 9. Probo autem: Supposito directione logi alii
scientiarum efficiunt suos actus quoad substantiam: 9. Sicut scilicet ab
Arbitrariis. Consequenter probata: 1. artificium actus requiritur ad
substantiam illius; sed qui efficit aliquid, eo quo requiritur aliud illud
etiam efficit: 9. Secundo: eodem actu quo fit substantia actus, se-
cundario est pro substantia fit artificium illius: 9. qui dat for-
mam, saltem secundario dat, sequentia ad formam. Tertio: necesse
substantia, sed etiam artificium actus est in materia scientiarum:
9. Probo autem: actus qui est scientificus, est in materia scientiarum,
cuius scientia in materia propria, scientia procedunt; sed actus
ut scientificus necesse dicit substantiam, sed etiam artificium, cuius
scientificus in se nisi ab artificio v. essentiali, v. accidentali: 9.

Confirmatio: logi dirigunt alias scientias ad actus suos elicien-
dos; sed in ad eliciendos quoad substantiam, cuius substantia arti-
ficiose in se artificiositas: 9. dirigunt illas ad eliciendum
artificium actuum: 9. alii scientiarum necesse eliciunt substantiam, sed
etiam artificium sola directione logi supposito: 9. hinc solus directio,
in vero effectiva reuertit ad actus aliarum scientiarum. Maior
syllogismi certa videtur: 9. logi ut pote casus directiva operum
rationis, ut Dionas auctor, alias scientias dirigunt.

Solventur Argumenta. §. 3. 113

Argumentum: artificium actus Philosophici v. efficiuntur a Phi-
losophia: 9. efficitur a logi. Probo autem: tale artificium in se ipsum
in Philosophia: 9. Probo autem: tale artificium solus in arte;
sed Philosophia non est ars: 9. Confirmatio: Philosophia v. g. idem
efficitur potest suum obtinere, v. g. sub illo in se ipsum; sed artificium actus

Philosophia nec est obiectum philosophiae, nec sub illo termino, cuius est
obiectum logicum. §. Secundo: Philosophia non est logica abstracta, cuius est parte
satis sit distincta ab illa; sed habitus efficiens artificium actus
est logica abstracta, cuius regulam logicam abstractam. §. Tertio: id est logica effi-
cit suos actus, quia in illis formata artificiosa; sed hoc datur in
actibus aliorum scientiarum. §.

Respondeo nega ant. Ad probationem
dist. ant. tale artificium non terminat per se in Philosophia, conc.
ant. secundario et eo respectu tantummodo ant. et sequentia.
Primo modo terminat artificium, de quo in presenti, in ante; secundo
modo in aliis scientiis: et hoc sufficit, ut efficiant illud secun-
dario, et per consequens, sicut de aliam primum, ex se vel
tantum efficit relationem similitudinis quod est in illo resul-
tata ab aliorum primum ab alio, quod de aliam primum rela-
tivus sit, nec per se vel talis relationis terminat.

Aliter, et clarus

accuratius potest argumentum distinguendo. I. antecedens: talia
artificium in se demonstrabilis primum obiectum in Philosophia conc.
in se esse esse quod est primum actus, et effectus, nego ant.
Forma artificiosa et potest considerari in se obiectum, quod est peculiaris logicum
consideratio, cuius obiectum illius sit; et potest considerari in se effectus, sub
qua consideratione potest terminari in qualibet scientia, cuius ut potest talis
elicere valeat suos actus formatos scientificos, ac primum et
artificiosos, necdum artificium essentiali, ad quod, primum quod est primum
antidictum est, nulla est per se directio logicum; primum etiam potest elici-
re illos artificiosos artificium essentiali, seu signato, ad quod sufficit
directio logicum. Totum hoc patet in arte mobili, quod in se obiectum solum
in Philosophia terminat; in se vero effectus terminat in causa ipsam
causantem.

Ad primam
firmationem dist. mai. sicut obiectum, v. g. sub illo
termino signato et speculando conc. ex parte et efficiendo nego
mai, et conc. minorum, nego conc. Dicitur Philosophia sicut obiectum specu-
latum, illud signato, et speculativo obtingit; sed quod huiusmodi

si dixeritio scienti^{ca}, et demonstrativa est, media forma ^{artificiosa} attingere
 dicit, n^{on} attingendo artificium, signate, et speculative scientie
 ob^{jectum}; sed ex parte practice, et in e^{ssentia} effectus, in quo nullus est inveni-
 niens: cum pro ut sic, ut supra dicebamus, scientiam in Philo-
 sophia, sicut in qualibet scientia artificium essentiale si medietate
 ne loge, et accidentale media ac directione.

Ad 2^{am} justificationem dic

q^{ui} si loquamur de artificio essentiale, habitus illud efficiens nec est pro-
 prie logica virtus, neque est loge virtus, cuius solo lumine naturali,
 quolibet scientia illud efficiens valeat. Si vero sit ratio de ar-
 tificio accidentali, de quo in pr^{imo} sentit, cuius h^{abitus} s^{unt} ab intentione ad
 regulas efficiens, certum est q^{uod} Philosophia illud efficiens regu-
 lis loge virtus, ac prosequens talis habitus virtus ipse loge, quo
 minima in se ipse indistinctus est a loge, cuius virtus talis usus indistin-
 ta materia sit, ac p^{er} doctrina, ad distinctos habitus pertinet de-
 vent. Ad 3^{am} dic, q^{ui} idem loge efficit suos actus, q^{uia} in illis est ratio
 ficta forma, et sicut in materia propria loge, et circa ob^{jectum} ipsius,
 q^{ui} n^{on} habet respectu actus Philosophie, sicut in illis artificiosa forma
 experientia.

Dices: quavis artificium actus Philosophie in e^{ssentia} effectus
 virtutis in Philosophia, talis actus ut artificiosi dicunt ordinem
 ad logicam ob^{jectum}, neque admodum secunde; hoc ipso effectus dicitur
 probemur a loge. q^{ui} Probo n^{on}: q^{uia} actus meritorius fidei
 imponat ordinem ad ob^{jectum} caritatis, esset ipse influxus effectus ca-
 ritatis in illud, quamvis hic in ~~habitu~~ habitu fidei virtutis. Si-
 militer: q^{uia} effectus supra naturales in solo principio superna-
 turali proximo virtutis, ab habitu supernaturali effectus pro-
 venire dicitur; sed in sola loge forma syllogistica proxime vir-
 tutis, cuius h^{abitus} est causa r^{atio} generalis, qualis n^{on} est Philosophia: q^{ui}

Ad replicam, cum maiore ordine admodum secunde solus ut di-
 ximus artificium accidentale actus Philosophie, negando minor-
 res. Ad probationem dicimus: n^{on} idem caritatis effectus influere in

actus naturae, sed ea ad obiecta certissima ordinata; sed ea in illis in se sunt movendo per implendum subiectivum, ut in per se naturam intentionem obiectivam; ratio vero solus ostendendo, et proponendo regulas, iusta quas eliguntur sumuntur operationes, ad illas actus succurrunt. Ad ultimum replicat manifesta disparitas: actus namque supernaturalis ad effectus supernaturalis, causandus, exiguntur virtutes supra virtutes naturales, quas habetis supernaturalis per solas inclinationes, acut directiones in progressu, quare virtutes effectibus illis exiguntur.

Efectus vero artificialis in progressu non indiget virtutibus supra virtutes naturales, sed eandem met naturalem ut instructam; cum in hoc modo instructio per solas directiones logicas Philosophiae usque ad quatuor, hinc est, quod effectus artificialis absque logica ut efficiuntur, sed solum ut dirigente efficiere potest. Totum hoc oritur ex eo, quod impotentia ad artificium accidentale in cognitione scientiae non est in defectu virtutibus efficiuntur; sed ex defectu regulae dirigentis, qua supposita facilitate suas actus artificiosos efficiunt.

Tractatus Secundus. De Obiecto Logicae aliqua pro Obiectorum intelligentia notantur.

Ex notitia de cuius tractatus per se caput pendet intelligentia, licet, quae tam in logica, quae in aliis tractatibus sumuntur. Si enim sumuntur actus obiectus, species sumuntur, facili agnoscentia ille, se recte callentia, quae ad istorum naturam attinent. Obiectum ergo nihil aliud est, quae per potentiam obiectivam, ut medius suis actibus alterantur. Sic coloratus obiectum potentiam visibilibus, quae illi obiectiva, ut ab ipsa percipitur. Similiter sensibile obiectum sunt quae est, quae a scientia medius suis actibus alterantur. Sed addes dicimus inter sumuntur et potentiam obiectum; obiectum enim potentiam videtur illius subiectum; sumuntur vero obiectum subiectum illius nuncupant, in quae ipse inveniatur, et in ipso subiectum, sed quae ipso subiectum positiones, suppositum, quae scientia de ipso sumuntur.

Similiter obiectum sumuntur de illa materia, in lingua, et epigramma, sed circa quae versatur scientia; quibus habet, quod obiectum sumuntur.

appellam obtus, quatenus scuntur obiectis, ut medius actibus attingam; subiectis, quatenus proprietates de illa demonstrat; et materia inquantum circa illud versata. Primum in p[ro]p[ri]etate dicitur obtusum in formale, et materiale. Obtusum formale est, quod per se, et ratione sui attinguntur a potentia, et habitibus. Materiale vero est, quod solus ratione obtusum formale attinguntur. Sub exemplis in colore, quod a potentia visib[il]i obtusum, in quo color est formale obtusum, quia ratione sui a potentia visib[il]i attinguntur; Corpus vero in quo talis color est, obtusum materiale dicitur, quia non ratione sui, sed ratione coloris a potentia visib[il]i attinguntur.

Obtusum formale aliud est formale, seu ratio formalis quae, et aliud formale quod, seu ratio formalis subiecti. ^{um} quod per se attinguntur a habitibus, et inquantum a ratione formalis subiecti; ^{um} vero est ad rationem cuius obtusum formale quod attinguntur, ex quo habes, quod si obtusum formale quod a potentia cuius obtusum formale quod, potest dici obtusum materiale, cuius per se ipsum ultimo determinatur; Comparatur vero cuius obtusum materiale exit proprie obtusum formale. In colore v[er]o subiectus habens color est proprie obtusum materiale, color vero respectu potentiae a proprie obtusum formale quod, respectu vero visibilitatis dicitur obtusum materiale, cuius subiectus illius subiectus, et semper visib[il]itas est obtusum formale quod, seu ratio formalis subiecti ultimo determinans coloris, ut a potentia visib[il]i.

Aligui assignant duplex obtusum formale quod, seu rationes formalis subiecti, ultimam scilicet, et non ultimam. Primum ultimo determinat potentiam ad attinguntur obtusum formale quod; Et vero non ultimo. Ponunt exemplis in colore p[ro]p[ri]etate, albo v[er]o, in quo subiectus habens albedinem dicitur obtusum materiale, albedo autem obtusum formale quod, seu ratio formalis subiecti; Color ratio formalis subiecti non ultima, quia non ultimo determinat potentiam per illud ad videndum, sed ultimus exprimit visibilitatem ad ultimo determinandum, et hoc dicitur ratio formalis subiecti ultima. Haec doctrina non displicet, aliquando enim dicitur vix valet.

Sed secundum e, qd specificatio scientia, & habitus, nec sumitur a materiali
 obto, nec proprie obto formale quod, seu ratione formale quod nuda sumpta;
 Sed ex ipso pro ut subest obto formale quod, seu ratione formale sub qua
 ultima: Et ratio e, qd eadem ratio formale quod multoties eadem e in
 diversis scientiis, unde n potest specificare illas nisi sub induta divo-
 nis naturalibus formalibus sub qua. Patet in ente, sequitur enim
 longa, ut videtur Philosophica, et Phisica agunt, sed sub ratione su-
 perficiori specificat longa, sub ratione omnes Philosophicas, et sub ratio-
 ne mobili Phisicas.

Præterea dividitur obitus in proximum, et secun-
 danus: 1. qd proprie, et proprie se attingunt, 2. ratione proximo
 et proprie illud a potentia attingunt: Et de partibus obto materiali,
 qd materialis nullas attingibilitates habet a potentia, & habite;
 Secundarius vero aliquas habet attingibilitates. Reversus dividitur
 obitus in obitus quod, seu ultimatus, et in obitus quod, seu vitale. Illud
 e, in quo scientia quiescit; hoc e tendentia, seu arcus obte: visio
 v. g. qua potentia coloratus attingunt, obitus vitale dicitur, colora-
 tus vero in quo quiescit e obitus quod ultimatus. Nec confundas obitus
 quod, seu vitale, cum obto secundario: Secundarius enim proprie; n vero
 obitus quod, seu vitale.

Deinde obitus formale quod aliud e adequatus,
 inadeguatus aliud: adequatus e, qd tenet omnia, de quibus agit
 scientia, seu attingi possunt a potentia, ut coloratus respectu po-
 tentie visive, ultra illud enim extendi n potest; inadeguatus e
 partialis obitus, seu pars de subjectiva obte adequati, ut albedo
 in igne. Obitus adequatus appellari solet obitus attributionis;
 et inadeguatus attributionis: Ratio proxima e, qd omnia de quibus agit
 scientia ipse attribuntur, unde ab ipso ut sub induta ratione
 formale sub qua ultima e specificatio sumitur; et secundum ratio-
 nem e, qd inadeguatus obitus obto adequato attribuitur, et in ipso de-
 nitur. Totus patet in exemplis oppositis: Coloratus enim dicitur
 albedinis, nigredinis &c; et iste in colorato dicitur.

Obiectum inadequatum aliud est principale, minus principale aliud.
 Primus est, quod partialia obiecta in perfectione superat; secundus est
 de quo specialis cura sumentur non est. Patet in Deo, qui obiectum princi-
 pale in adequatum Metaphisica est, cuius obiecta partialia Metaphi-
 sice obiecta in perfectione excedat: unde ista minus principalia
 dicuntur. Secundus ratio est quatuor rationes sequi, et aliquid
 sit obiectum proximum adequatum sumentur: 1^a est, quod operatur omnia sequi-
 bus agit scientia, de illis quod predicatur in abstracto, in obliquum, hoc
 est, quod de quolibet obiecto inadequato sumentur beneficiari possit, et esse tale,
 et talis, et ad tale obiectum.

2^a est, quod illius cognitio principaliter intentionem
 a scientia. 3^a est, quod unitates aliquas habeat, quia unitates specificat
 scientia sumere possit: utrumque hinc unitas, sufficit, quod sit in esse obiecti. 4^a
 denique, quod habeat proprietates, et quasi proprietates: minus enim proprium
 scientia est demonstrare passiones, seu proprietates de suo obiecto. His itaque
 valde necessariis ad obiectum cognitionem prelibatis; set.

Questio Prima, Quodnam sit obiectum proximum
 et adequatum Logice? Explicatur titulus, et
 sententia, et definitio. 1^a est
 Quodmodum sumentur, set obiectum logice, minus abstractum. Sed dupliciter
 tenet modus, sumentur sumentur valde, et strictissime, et sumentur, et tale, ut per se dicitur
 libro 2° Suarezianus Cap. 1°, merito dicitur, quoniam ex hoc obiectum
 adequatum set? ut dicitur capitulum, recollit, quod de obiecto dicitur.
 Prima expositio tractat et reliqua demonstrationes, seu modus sumentur
 strictissime esse obiectum proximum, et adequatum logice; Cetera vero ins-
 trumenta, et parte ad demonstrationem subiecta, obiecta sumentur esse.
 Sic fere omnes tractus, quos sequitur Barroque, nostrorum sumentur sumentur
 Cardinalis et sumentur Scotus vero cuius via schola dicitur, syllogismus
 pro ut sumentur ad demonstrationem, et probabili esse obiectum adequatum.

Secunda sententia propugnat, modus sumentur sumentur dicitur, pro ut
 sumentur sumentur definitionum, divisionum, et argumentationum esse logice
 obiectum: Ita Suarez, et alii ex unaq^{ue} schola Doctorum. Tertia denique
 obiectum adequatum logice extendit ad modum sumentur tale sumentur.

est frequens inter Thostas; licet subiecta ipsorum discedat in signum.
 In quibus sunt instrumenta plena: Aliqui eorum solus assignant di-
 finitionem, divisionem, argumentationem, enunciationem, et quibus pro-
 dicabilia: Alii adunt, subiectum, et predicatum, aliasque intentiones
 simplices. Quare sit

Prima Conclusio 52

Sola demonstratio non est obtusa, primaria, et adequata logicę. Ra-
 tione probata: Obtusa primaria, et adequata logicę debet stare
 sub se omnia de quibus agit logicę; sed demonstratio non est huius mo-
 di: Probo min: Logicę agit de definitione, et divisione; sed hec non
 continentur in demonstratione: q. Probo min: Quas essentias habet se-
 cundum ab alio, sub illo non continentur; sed definitio, et divisio habent
 suas essentias secundum ad demonstrationem; cum definitio secundum ad
 demonstrationem essentiam rei explicat, et divisio debet in suas partes
 dividuatur: q. Confirmata: Definitio, et divisio essentialiter non
 ordinantur ad demonstrationem: q. Consequentia inferri: quia ad obtusam
 adequatam omnia de quibus agit scientia essentialiter debent ordi-
 nari. Probo ant: Definitio, et divisio, definiuntur sine ordine ad
 demonstrationem: q. Antipatet in eorum definitionibus. Consi-
 perit, quia ordo ille ut potest essentialis, si daretur, per definitionem ex-
 plicari deberet.

Dices: De definitione, et de divisione, continentur
 sub demonstratione tanquam partes in toto; sed pars essentialiter
 ordinatur ad totum: q. Non patet in hac demonstratione: Omnis homo
 est animal rationale; sed petrus est homo: q. animal rationale: in qua
 animal rationale est definitio hominis, et pariter continentur in demons-
 tratione tanquam pars = Dicitur mal: Definitio, et formaliter est
 definitio est continentur sub demonstratione negomai; ut presupposita,
 et materialiter definitio est, formaliter vero maiorem existens,
 v. minor, v. medius, con mai; et dist min: Pars ut pars est con min,
 ut debet quod magis est, negomai, et con.

Definitio ergo formaliter et in se talis est totus, et per se totus
 in linea logica, cuius sensus ordinis ad aliud non est gaudens: in se
 enim salvatur et contra, nempe explicare essentiam rei, sine ordine ad
 demonstrationem, aut aliud antea et per logicale; nullus autem totus
 et perfectus in se talis ordinatur ad aliud, porundum, alias non totus,
 sed pars est. Quod vero aliquando dicitur demonstratio, non per se,
 sed accidentaliter advenit, inquantum scilicet, id quod in se, et per se
 est quoddam totus, subinde ut in intentione maioris, et minoris ex-
 temitatis, aut medii, et in hoc sensu materialiter, et per suppositivum
 est totus, formaliter vero pars: Quia licet per accidens, et in se
 partem ordinem ad demonstrationem; non vero formaliter, et in se
 definitivus.

Replicatur: Definitio ordinata ad demonstrationem
 et definitio est. g. Probo aut: Definitio ordinata ad demonstra-
 tionem, ut explicat essentiam rei: g. Probo aut: Definitio ordinata
 ad maiorem, et minorem extremitatem, et medium est; sed pro sic explicat
 essentiam rei, et in exemplo supra approposito manifestum est: g. =
 Quod ultimam mentem: pro ut sic explicat essentiam rei materialiter,
 et per suppositivum, concinam; et duplicative, et formaliter, in g. non,
 et cons.

Vult dicere solutio, quod dicitur definitio solus dicitur defor-
 mali habere dispositionem, qua aliqua permissio dicitur, et ex qua
 aliquid necessario sequitur, et quamvis in hoc sensu ordinata ad
 demonstrationem, cui hoc accidentaliter adveniat definitivum,
 accidentaliter etiam adveniat talis ordo. Et contrarium vero habet
 explicare essentiam rei, et hoc demum taliter habet, ut in se ma-
 ioris extremitatis demonstrationem dicitur: Cuius demum
 non est definitio, sed ex maiori extremitate consistit. Et quidem
 arguuntur probat, nec demonstrationem esse obsequium, et
 aliquam legem: Cuius multiplex demonstratio ad aliam demonstra-
 tionem porundum ordinem.

Secunda conclusio 53

Modus secunde stricte dictus prout operatur in definitionibus, divisionibus, et argumentationibus non est obliquus ad adequatum logicum. Ratione probatur: Modus secunde stricte dictus non statuit sub se omnia de quibus primario logica agit: quod probatur ante: logica primario agit de enunciatione, et de quibus predicabilibus; sed hoc non statuitur in modo secunde stricte dicto: quod Major ex dicto constat. Minus constat ex dictis: sicut enim definitio, quod totus est perfectus, et perfectus est secundum demonstrationem, in ipsa non statuitur; proinde eadem ratio, idem est etiam de enunciatione, et de quibus predicabilibus, quae quidem secundum modo secunde stricte dicto totus est perfectus, et perfectus sunt.

Sed dicitur: Enuntiatio ad syllogismum ordinata: Cuius est enuntiationibus stat: Genus, et differentia ad definitionem, definitio enim genere, et differentia stat, idemque de aliis predicabilibus: quod praedicta instrumenta ad modum secunde stricte dicto ordinata, sub illo stat, licet non in recto, in obliquo tamen, et refert, ut obliquus ad adequatum sit = sed non est, et in primis enuntiatio non ut enuntiatio est, sed ut praemissa ad demonstrationem ordinata: enuntiatio enim ut talis est totus est perfectus, cuius essentialiter est oratio, in qua unus de aliis enuntiationibus, in quo nullus ordo ad syllogismum explicatur, qui quidem per definitionem explicandus erat, si essentialis esset.

Quare solus quatenus accidit in subinductiva 2^a intentione praemissa est pars demonstrationis: Demonstratio enim non ex enuntiationibus, sed ex praemissis stat; et in hoc sensu secundario, et in ordine ad demonstrationem a logica attingitur; in eo vero enuntiationis primario, et per se. Ideo de genere, et differentia, et de aliis predicabilibus, in quibus definitionibus a praefato traditis, nullus ordo explicatur ad definitionem, aut divisionem, et proprio modo videtur: et argumentum istud in statu potest in definitione,

et divisione multoties, ponuntibus de more rationes.

Texta Conclusio § 4

Modus secundi late sumptus, prout scilicet in recto & preterito
 definitiones, divisiones, argumentationes, enumerationes, et
 quinque predicabilia; in obliquo vero subiecto, & predicato, et
 reliqua, quae ad logicam tanquam partes alterunt, et obliqua prima-
 rium, et ad logicam logicam. Ratione praestam: obliqua primaria, et
 ad logicam logicam est, et in recto omnia de quibus logica primaria
 agit, et obliqua ea quae ab ipsa, secundario abtinguntur; et non habet
 modus secundi supra dictus: §. Maius est obliqua prima pro obli-
 qua in unum madita. Praedominat: logica primaria agit de definitione,
 divisione, argumentatione, enumeratione, et quinque predicabili-
 bus; secundario vero de subiecto, predicato, et obliquo instrumentis.

§. Praedominat logica primaria agit de illis, quae in ratione obliquo ad aliquid
 per se in ordinantur, et secundario de his quae per se ad obliqua pri-
 maria ordinantur; et definitiones, divisiones, argumentationes, enum-
 rationes, et quinque predicabilia in ratione obliquo ad aliquid per se in
 ordinantur: cum sint instrumenta completa, et per se in linea
 logica ut supra diximus, subiecto vero, predicato, et obliquo, de
 quibus logica agit, primaria, et per se ad alia, quae obliqua pri-
 maria sunt, ordinantur: §. Nuncquid ad partes praestam
 inclusa dicitur. Quod ad praedominat: subiecto, et predicato ordi-
 nantur per se ad enumerationes, cum per se partes illius sunt: maius
 et minus extremitas per se opponunt, et illogismus: Examinus
 est per se pars antefacti logicalis: §. ordinantur per se ad alia,
 de quibus logica primaria agit: §. obliqua secundaria sunt. Ant
 quod omnia in definitionibus Maury dicitur.

Replicabis: in dicitur

subiecto et predicato dupliciter posse ordinari distinguendo, prout
 ordinantur unum, quod subiecto respicit praedicatum

tamquam partes, cuiusmodi sunt enunciationes; balium 69
 quarum predictabiliter, quod subter respicit predicatum per
 modum primi termini: sed quibus subter videtur secun-
 dario aloga attingam; secus vero sub secunda: admo-
 dumque in partibus Phisicis ex de per quod una pars est
 tamquam partes respicit, non officit, ut relatio predicamen-
 talis resubstantis unionis, in quibus una respicit aliam
 ut primum terminum, primario a Metaphisica attingam.

Sed nota est: subter in ratione subter essentialiter ordinata ad enun-
 ciationem, cuius in ratione subter sit id, de quo dicitur predicatum medi-
 antipula, in quo stat contra enunciationem; g. 2°: subter, et predi-
 catum essentialiter sunt termini logici; sed terminus logicus est pars
 per se sponens antefactum; g. 3°: et relatio illa resubstantis ex parte
 subter, et predicatum a ratione balium, non? se primum: g. 4° ab in-
 quibus aloga primario, sed ratione enunciationis: se secundum,
 cuius impedit rationem partem enunciationis, non potest attingi
 qui per se aloga; g. Tandem: inter subter, et predicatum relatio
 predicamentalis resubstantis non potest, cuius in nullam partem resubstet
 relatio, qua aliam respiciat ut primum terminum, sed relatio de-
 pendens huius ab alia tamquam a parte: g. Nec partes
 aliquid probat, quia licet pars Phisica in se partes in specio-
 ne habeat; in se unum habet rationem per se a Metaphisica
 attingibilem; subter vero, et predicatum nullam rationem
 logiam habet, quod ratio partes non sit

Solventur Argumenta 5. 5

Argues 2°: illud est obiter ad quatuor locos, ad 3° ordinantia
 omnia, de quibus loca agit; sed hoc omnia ad demonstrationem
 ordinant: g. Probomin: hoc omnia de ratione demonstrationis
 ut partes, cuius nullus instrumentum deum in loca, g. 4° primum
 non potest in demonstratione; sed partes atque ordinant: g.
 Confirmant: Omnia de quibus loca agit ad finem ultimum

et adaequatus logi ordinantur; sed demonstratio finis ultimus
 et adaequatus logi: g. Probationum: finis ultimus, et adaequatus
 logi est id per ultimo, et adaequate intellectus per se, cum
 finis logi sit perficere intellectus; sed hoc habet per demonstra-
 tionem: g. Probationum: adaequate perficitur per discursum:
 g. Probationum: adaequate per se, per se, et tunc perfectissimum
 per se, et 2^a operationis; sed tales est discursus, cum una per se
 ad ignem ordinantur.

Ad hoc est explicatio sicut solutio. Duplicitas
 igitur unum ad aliud potest ordinari, 1° primario, et per se, et
 secundario et per accidens: modo ordinantur illud, 1° secundum
 suam essentiam; et sub omni consideratione rationis totius caret; 2°
 modo illud, 1° licet secundum suam essentiam habeat rationem totius,
 accidentaliter tamen, et sub alia consideratione advenit ratio
 partes. Licet igitur in demonstratione exponantur omnia, sequitur
 apud logica, tamen non omnibus advenit primario et per se hoc minus
 sed tantum instrumentis impletis, qui per se, et essentialiter dicunt
 ordinem ad illas, quae sunt instrumenta 2° loco in 2^a conclusionem
 assignata; arte facta vero 1° posita, cum per se sunt quae impletis,
 primario et logica aliter ordinantur, licet secundario, et per acci-
 dens, inquantum scilicet sub induunt rationem partes, ad de-
 monstrationem ordinantur.

In prima igitur dicitur: ad hoc ordinantur
 primario et per se, conc. mai.; secundario et per accidens, conc.
 mai., et eodem modo dicitur min., cum probationibus conc.
 Ad 2^a operationem dicimus, 1° per se, et 2^a operationem ad discursum
 non ordinari per se, et essentialiter; sed utrumque per se, et
 ut, inquantum una alia per se, et per se: et ratio est, quia abente
 capacitate, et extensione propria intellectus, petit res cognos-
 cere omnibus modis, quibus sunt cognoscibiles, cum cognos-
 cibiles sunt apprehensione, intellectu, et discursu, per omnes per se
 potest, et non per se, et per se: perfectio enim quae ad
 utrumque apprehensionem, et intellectum non per se, formaliter

per dicitur, qd necessarius in eis, ut finis ad adequatus loge est. Th
per qd patet solutio informis.

Contra solutionem argumenti replicatis.

q d definitio e q n p se, sed p ea accidens ad demonstrationem ordinatam.
q demonstratio n e unuz p se: q p se aloga attingit n potest. Res-
pondo: q licet definitio et definitio e p ea accidens ordinata ad de-
monstrationem; subsumit tamen maiorem, et minorem extremitatis,
subt, aut p p dicit p se e ordinata ad illas: Venit, euz de materiali
re habeat in demonstratione, q d, q e maiora aut minora extremita-
tes. Et definitio, demonstratio siquidem formaliter n p se effi-
nicionibus, licet definitio ut definitio e p ea accidens ordinata ad illas,
quatenus accidens taliter q si advenit minus, maioris, aut minoris
extremitatis, tamen sub ac si idem ratione formaliter p se demonstr-
ationem, et p se ordinata ad illas.

Argumentum 2: Omnia instrumenta

modi sciendi attingunt aloga ratione demonstrativa; sed ob hoc
ad adequatus loge e id ratione cuius omnia instrumenta modi sciendi
attingunt: q. Probo mai: omnia instrumenta modi sciendi attingunt
a aloga, quatenus scientifice demonstrant passionem, et proprietates
illarum; sed solum has demonstrant ratione demonstrativa: q.
Iusta arguitur in omnibus rationibus, quae habent p se obto demon-
strationem, quamvis p ea illas demonstrant passionem, et proprietates
suarum obiectorum. Deinde ex argumento sequitur, demonstratio-
nem imparticulari, in omni communi e ob hoc loge, euz p ea hac, sed p ea
illaz loga passionem de suo obto demonstrat.

Informa q dicitur:

Ob hoc adequatus loge e id ratione cuius instrumenta modi sciendi
attingunt tanquam ob hoc concisionem, tanquam omnia instrumenta,
n ego min, et cons. Sed euz q loga modo demonstrati vo attingunt
gat omnia instrumenta, potius in parte demonstrationis ordinatae
ad omnia, quae loga attingunt, quae opponitur. Et licet omnia ad de-
monstrationem ordinata, euz n ad demonstrationem in unum, et
e ob hoc, sed ad exercitum et e mediu, n in partem instrumentum arguit;

72 Et ista argumenta in demonstratione: nam instrumentum, quod
per ultim ad aliquid, scientificè demonstrandum dicitur, demon-
stratio parte ceteris est; et hoc non oranti cum res dicitur demon-
stratio est obtusa, vel adaequata, vel inadaequata: §.

Argumentum 3°: Deficiente
demonstratione deficiunt logicae: §. est obtusa adaequata illius. con-
est legitima, quia ex solo defectu obtusae adaequatae in partem defectus
habens. Antequam, stat, quia deficiente demonstratione non potest
logica adquiri = in isto argumentum: deficiente demonstratione omnis
scientia deficiat: §. est obtusa omnia scientiarum; hoc consequentia est: §.
et illa. Dicitur quod aut: Deficiente demonstratione in eadem instrumentum,
consequenter; in eadem obtusae subdistinguantur: deficiente adaequatae logicae, nego
aut; inadaequate recedant. Et in demonstratione in eadem obtusae deficiunt
semper manent logicae inspicere definitionem, divisionem &c.: quare
tunc ceteris unica deficiat obtusae inadaequatae illius.

Argumentum 4°:
Illud est obtusae adaequatae logicae, quae adaequate veritate error, et igno-
rantia; sed hoc potest per modum secundum modum dicitur: §. Pro-
bationem: error, et ignorantia adaequatae veritate per se, per se, per
perfecte, et adaequatae cognoscitur; tunc est modus secundum modum
dicitur: §. Probationem: vel adaequatae, et perfecte cognoscitur, quan-
do nihil vel cognoscendum superest; sed per modo secundum
stricto dicitur nihil vel cognoscendum superest: cuiusmodi ex defi-
nitionem cognoscitur, partes per divisionem, et per consequentem
tionem proprietates, quae omnia vel adaequatae cognoscitur: §.

Dicitur mal:
quod veritate error, et ignorantia omnibus modis error mal; aliquid
vero tantum nego mal, et applicata ad id dicitur minorum cuius generis
probationibus, nego error. Veritas est definitionem, divisionem, et an-
gumentationem, et modum, quod in clausura cognoscitur et in consequentem
et proprietates; sed ultra hoc negantia, quae cognoscitur omnibus
modis quibus cognoscitur potest, quamvis in eis cognoscatur, quod id
habet, quae negantia partes, quae proprietates, et stat sciendum quae licet

de supra ne predicam aliq. eius predicatur, et cono de q. supra 73
ad ma. imperiosa, ad q. necessaria e. enunciatio, et quinq. predicabilia.

Argues 5°: enunciatio, et quinq. predicabilia n. sunt modus sciendi; sed dicitur loq. modus sciendi e. q. Si dicimus e. modus sciendi talis, n. vero. stricte, aut strictissime dicitur. Contra in. surges: sed nec sunt modus sciendi talis sumptus: q. Probo min, et l. pro enunciatio. Modus sciendi manifestat ignotus; sed enunciatio n. manifestat ignotus: Cuius magnitudo statio ignoti solus per definitiones, divisiones, aut argumentationes, sicut: q. 2° probam pro predicabilibus. Hec unq. artificiosa n. sunt, cuius n. sent. capacia artificialis positionis: q. Confirmat: q. n. e. dirigibile per se aloga n. e. obliquellus; sed predicabilia n. sunt dirigibilia per se aloga: solus unq. e. dirigibile, q. e. capax erroris; predicabilia aut, ut pote. ap. in. intellectus operationes, et in. enunciatio capacia n. sunt erroris: q.

Argues 6°: ibi: ego ad 1. replicas dicimus, enunciatio n. manifestare ignotus, stricte, aut strictissime; manifestare vero late, inquantum scilicet et manifestatio e. unq. de alio unciat. Propter quod q. in enunciatio statio artificiosa recte intelligendi solvatur, in quo. stat. est. en. cia modi sciendi late sumptus, ut ex. Sumulio stat. Ad 2. dic. Predicabilia artificiosa e. coordinative, licet n. positive. Quomodo unq. genus q. n. ut. positive artificiosa ex. partibus; e. tamen capax simplicis artificii e. intentionis relative, qua ad ma. inferiora ordinata. Ad confirmationem, stat. ex. Sumulio solvatur: probet. cuius intellectus erroris apprehendendo differentias pro. generis, et genus pro. differentia: hic aut. error. per se aloga tollitur.

Argues 6°: genus, id. dic. de. q. n. reliquis predicabilibus, n. habet artificium, per. q. Probo aut: genus n. habet per predicabilitatem; sed hoc n. habet artificium, per. q. Probo min. Predicabilitas e. capacitas ad actualis predicaciones: sed hoc n. habet artificium, per. q. Probo min. talis capacitas artificii predicacionis actualis caret.

74 Sed hoc videtur ad hunc modum: actus enim est, et perficitur per se habet.
¶ In resolutione arguitur secundum naturam, quod dicitur, sive res, quod dicitur, sive pro-
dicabile, et hoc accidentaliter naturam venit ratione 2^a intentio-
nis generalitatis, quod est predicabile ut quod, seu forma, quod
naturam videtur esse predicabile ut quod.

¶ Primum notandum
est: genus in actuali predicatione secundum intentionem generalitatis
sensum, quod est intentio 2^a intentionis non dicitur, in utroque subin-
tentione aliam secundam intentionem predicatam, quod est ratio quare in
actu 2^a natura predicatam; 2^a vero intentio generalitatis est ratio
quare natura primordii per se dicitur, natura tamen
est in predicata. Quod in natura, natura ipsa, seu subiectum
generis; in vero 2^a intentionem, seu genus formaliter quod est per se
actuali predicationem ut propriam actum, propriamque perfec-
tionem eorum. Denique observandum est, quod 2^a intentio generalitatis
adicitur, subiectum quod in natura animalis, ipsa quod dicitur, pre-
dicabile per modum generis: hoc tamen natura in se predi-
cabile est per aliam 2^a intentionem predicatam subintentionem, quod
est intentio predicatam subiectum in 2^a intentionem predicabile-
tatis.

¶ Opportunus exemplum habetur in anima rationali: hoc enim pro-
xima intellectiva est subiectum per intellectum, et sic respectu respicit imme-
diatam voluntatem, quod proxima voluntas dicitur, quod voluntas
in intellectu subiectum, nec ipsa voluntas dicitur: ita pariter
in presenti, et ratio ultimum est, quod sicut anima non respicit vo-
luntatem et duplicatam ut intellectum, sed tantum specificatam,
ita genus non respicit secundam intentionem predicatam et duplicatam,
sed tantum specificatam. Et quamvis generalitas se habeat de forma
ad substantiam naturam predicabilem, ad secundam intentionem pro-
dicatam propriam dicitur, se habet: hoc in natura, quod 2^a intentio generalitatis,
genus et duplicatam acceptam, sunt artificia actualis predi-
cationis repugnantia, quod ipsi quod dicitur, tale artificium respicitur,

Natura vero caritatis passionis, quae ab illo presumitur, et illius capax.

Quibus suppositis in prima respondens, negando aut. Ad probationem dicitur mai: si dicitur per predicabilitatem ut quod, vult quod conc; per predicabilitatem tantum ut quod, negomai, et recedit min nego cons. Ad probationem eadem distinctione distincta maiori, negomai et cons. Ad huius probationem dicitur mai: tales capacitates pro abstracto, et materialiter, conc; pro formaliter subdistingua: Carit per perfectionem actus sibi dicitur nego; impleantibus, v potius expugnantibus, conc mai, et rec dist min nego cons. Ad simpliciter probationem dicitur actualiter predicatio est actus predicabilis ut quod, solus in a predicati: actus autem, solus perficit potentiam substantivam sumptam, non vero adiectivam acceptam.

Ad quae ultima, respotus

Indicte respotus: predicatio est instrumentum logicale plerumque: quod est totum logicum. Probantur: Unus genus predicatae, est predicatum, sed duo genera predicatae est instrumentum logicale plerumque, quod est genus, et totum potentiale: quod est idem aut. Ad probationem dicitur mai: Duo genera predicatae, est predicatum rationis et intentionis generatae, nego; rationis et intentionis predicatae, conc mai, et dist min. Duo genera predicatae est instrumentum plerumque rationis et intentionis generatae, conc; predicatae, nego min, et cons. Indicte patet solutio prima plena argumenti. Sicut et quod demonstratur in prima capax instrumenta aliter principaliter: Cuius imperfectione ratio valet ad id quod per se per accidens videtur.

Questio Secunda: Quisnam modus sciendi an formalis, an vero obiectivus sit obiectum proximum, et adequatum Logici?

Statum tam modo secundum hanc sumptum pro obto logicum, nunc disputare oportet an modus sciendi formalis, an vero obiectivus, et uterque simul obto proximum, et adequatum logicum sit. Pro quo statu, modus sciendi formalis, nunc dicitur esse quae actus intellectus ante se disponit in modo se ipse disponit per divisionem 2°; Modus vero sciendi obiectivus est res ipsa ante se disponit. Quod actus intellectus informans hominem et animal rationale est modus sciendi formalis; hoo vero ut per talis definitionem definitionis modus sciendi obiectivus est. Pariter, actus intellectus informans hominem et animal rationale est modus sciendi

modus secundus formalis dicitur, seu species formalis; hōs non erit ab intellectu habens ^{omn} infortiōem, species modus secundus obiectivus nuncupatur, seu species obiectiva.

¶ Veritas secundum est, quod actus intellectus, quare per se potunt se dicitur secundum scias intellectus praxe, et secundum praxi fieri, quod actus dicitur. In hō sensu nō ad logicam, sed ad alias sciencias pertinent; in hō sensu propriū ad logicam spectant. Deinde praxi modos secundus dicitur alius dicitur, qui vocales nominatur, vox nūmpe in forma definitionis, et quod prolata: et alius, qui nuncupatur scilicet, qui est in rebus formalis definitionis, aut divisionis 2. disponsibilis. Propono difficultates versatur praxi circa modos secundus formalis, et obiectivus: quid autem dicendum sit de vocali, et recto in fine dubiū breviter dicitur.

¶ His sup̄ioribus hō contenta dependit obitū primariū, et adequatū logicę ēē modus secundus formalis; et modus secundus obiectivus solus ēē obitū secundariū: et modus in hō 2. P. Sacubatis, quos aliqui ex nominalibus sequuntur. Secunda hanc ex diametro opposita tenet, modus secundus obitū ēē obitū primariū, et adequatū; et modo secundus formalis solus vocalis rationis obitū dicitur: et in hō in hō 2. P. hō, eam illud dicitur. ¶ Communissimus Cardinalis de Agade. Semita media exō g. data ē ab eruditissimis viris Casada, Crespo, et Sonora, quos sequuntur plures ex hōstris.

Prima Conclusio S2

¶ Modus secundus formalis nō obitū primariū logicę hāc in adequatū. Ratio praxi conclusio: Modus secundus formalis sicut actus intellectus artificiose dispositi; sed hō actus nō sicut obitū primariū hāc in adequatū logicę: g. Probo min: obitū primariū logicę hāc in adequatū ē id in hō logicā ultimo sicut: sed in actibus intellectus artificiose dispositis logicā ultimo nō sicut: g. Maior stat: obitū primariū secundus examinus habentur illius dicitur ēē. Probo min: actus intellectus artificiose

dispositi sunt via, et tendentia ad modum secundum obiectum: g.
 Consequencia inferri: quia logica non est ultimus in via ad aliud,
 aliam in via, sed terminus est. Probatur autem: actus intellectus artifi-
 ciale dispositi sunt in medio quo logica medius secundi obiectum
 attingit, sicut media visione potentia visiva coloratum attingit.
 quod: g.

Confirmatio: actiones, quibus fit actus factus, quodans respicit
 in sunt obiectum proximum hodie in adequatum actus; sed actus intellectus
 artificiale dispositi, seu modus, scilicet formalis, sunt actiones, quibus
 sunt facta, quod logica respicit: g. Maior est, quia non actiones,
 sed artificiale modus actionibus causatur obiectum actus deo et esse. Non
 est, in causa, quia intellectus modus, seu actus facit instrumenta
 secundi nemphe definitionum, divisionum &c. **Verba: Intra D.**
 Thomae 1° Post Lec 2^a: Logica versatur circa actus rationis, sicut ars
 domesticatio versatur circa actus manuum; Sed ars domesticatio
 non respicit actiones manuum tanquam obiectum proximum hodie
 in adequatum, ut praesens patet: g. nec logica respicit actus rationis, seu
 intellectus ut proximum obiectum illius hodie in adequatum.

Responde-

vis: g. Actus intellectus dupliciter possunt considerari, directe nempe, et
 reflexe: Primo considerantur, quando cum ordine, et tendentia ad
 modum secundi obiectum, et dicuntur, causantibus, et representantibus illius
 artificiale; Secundo, quando supra illos logica per alios actus reflectit,
 solum considerando, sicut attingendo artificiale in ipso representat: et licet in
 primo non sint terminus logicus, ac per regulas reflexus obiectum; bene ra-
 mon in 2°: Cuiusmodi sit operatione vis, et tendentia praesens: sicut
 cum solum secundum formam, cuius regulis logicus dicunt, attingunt
 in quo tempore vis ad modum secundi obiectum summam aciem se ha-
 bet in actibus intellectus.

Sed tertia est: Actus intellectus reflexe cogniti
 formaliter sunt via, et tendentia: g. Probatur autem: Actus intellectus
 reflexe cogniti sunt modus secundi formalis: g. Consequencia
 inferri: quia modus secundi formalis, quatenus, et formaliter

dicuntur ab obiectivo in via, et tendunt ad illas. Ant e actus: qd
 actus intellectus reflexe abstracti n sunt modus secundi obtrivus: q
 duplicem: 1. in actibus intellectus reflexe abstracti formaliter nulu-
 cut ratio vq, in n? 2. q in illis n? ratio vq a congrua in obtriv
 maxio: sicut q actus intellectus reflexe cognite formaliter n dison-
 guntur amodo secundi obtrivo, cui nullus alius distinctio q for-
 male hancus ab alio per rationem vq dicitur: ac per consequens in mo-
 dus secundi formalis, sicut obtrivus eunt.

Verius: Peris intellectus
 obtriv loge n sunt sub illa videtur ratione, sub qua artificium obtriv
 causant; sicut qd conformes cu regulis loge artificium obtriv
 causant. Probo minus actus intellectus artificium obtriv causant
 perfecte artificium; sed perfecte artificium n causant, nisi ut cum
 regulis loge conformes: hoc inq formalitas ad perfecte artificium causam.
 Sed formalitas exigit: q. Deniq? solutio Peris rationis qd probat, sub-
 tra, et predicatur, sicut et qdlibet aliud artificium completum e
 loge obtriv proximum: qd procut conformant cu regulis, sicut materia
 litem imperantia ratione partem, sicut actus intellectus ratione vq;
 sed ratio partem e qd qd auferat a subto, et predicato minus obtriv, sicut
 ab actibus intellectus ratio vq: q

Secunda Conclusio 33

Modus secundi obtrivus e obtriv proximum et adequatum loge. Probat
 conclusio de D. Thoma 4 Met. lec 8 sic dicitur: Omnis ratio proprie dicitur
 de illis in functionibus, quas ratio adinvenit in rebus determinatis; sicut
 inventio generum, et specierum, quae videtur inveniuntur in a natura;
 de re determinatis rationis sequuntur: et huiusmodi omni rationis e pro-
 prium subtriv loge; sed in intentionibus, quas ratio adinvenit in rebus de-
 terminatis, sicut modus secundi obtrivus, est e notabilis dicitur: q mo-
 dus secundi obtrivus e proprium subtriv loge: q et proprium obtriv, cui ratio
 ex parte dicitur in re. Nec dicitur D. Thoma loqui de ente rationis
 subtriv, quales sunt actus rationis in intellectu excepti, in vno de
 ente rationis obtrivo, et pto. Non inquam dicitur: loquitur enim de ente,

Quod ex natura non invenitur sed determinatione rationis requiritur qd de 79
actus intellectus in beneficiis.

Ratione probatur conclusio: illud est obiectum
primarium et ad quod tendit, de quo loquitur passiones, et proprietates de-
monstrat; sed hoc solum dicitur sciendi obiectum demonstrat: q. Probatur:
loquitur demonstrat de definitione, q. cuius suo definito vocatur, et generis
q. non predicabile; sed hoc idem modo sciendi obiectum conveniunt: q. Probatur:
veritate cuius suo definito solum animalis rationali subinducto q. in-
tentione definitionis venit, et predicantur de pluribus q. a modo generis
solum venit animalis; ut subiacet q. intentione generalis; sed hoc pro
ut sic sunt modus sciendi obiectus: q. Maior est, q. est animalitas ac-
quiritur ad vocacionem, et predicacionem solum in animalis ~~et~~ rationali
respectu hominis, et in animalis respectu speciei illius inveniri potest.

Confirmatur: Actus intellectus de pluribus definitionibus specie non
predicantur: q. non sunt vere generis loquuntur: q. nec obiectum primarium
loquitur: Igitur solum modus sciendi obiectus, generis v. g. obiectum unum loquitur
primarium obiectum. Probatur autem: ista non sunt vera predicaciones, non est
actus intellectus, loquitur est actus intellectus: q. ad quod modo exponitur
potest de definitione formali: hanc enim proprietates definitionis non
non conveniunt: q. Probatur autem: definitio formalis hominis est actus intelec-
tus definiens hominem; sed hanc non conveniunt proprietates vere definitio-
nis: q. Probatur enim: circa ex proprietatibus vere definitionis est q. con-
veniantur cuius suo definito; sed hoc non conveniunt actus intellectus hominis de-
finientis: non enim valet q. non: q. actus intellectus, nec ex vero: q.

Dicitur: hac ratione probatur potest, nec modus sciendi obiectum obiectum
loquitur est: q. Probatur autem: definitio obiectum imperat q. intentionem, q. q.
cuius definitio venit non potest, non enim valet, et non q. intentione definitio-
nis: q. Negatur autem. Ad probationem dicimus, q. licet q. intentione defi-
nitionis non vocatur ut quod; venit in ut quo: hoc est, licet q. in-
tentione definitionis hominis non est, q. cuius homo venit; et demon-
stratione cuius natura animalis rationalis cuius homo venit.

Artificiosa vero actuum intellectus dispositio nec est ratio, quia ratio
 est, nec est ratio, cuius accessus dispositionis eius seponitur ventura.
 Unde in hinc instantia.

Quo cuius intelligentia nomine, dispositionis ob-
 vae, et genus in solutio dicitur secundas intentiones, sed etiam naturae quae pro
 ut subinde hinc secundis intentionibus vere et proprie denominantur di-
 finitio, et genus, vere quae sunt illa cuius sua dispositio, et genus de suis
 inferioribus predicata, sicut intentiones inter se non ventura, nec predi-
 centur. Et ratio est, quia ut dicitur accidentale, quale est genus, et de aliquo
 subro predicata, sufficit, quae proprie maxime habeat identitatem cum illo,
 forma se habente ut ratio predicandi, quae proprie causa obvio reperitur;
 Secus videtur generata formale: Actus enim intellectus cognoscens animal est
 genus nec copians materiae predicata de homine, nec forma artificiosa illius
 potest institui talis actus predicabilis, sed solutio dicitur ratio causalis,
 non vero formale, ut animal de homine predicata: quae in modo secundis for-
 malis, sed obtruncus est vere et proprie genus logicum.

Solventur Argumenta § 4

Omnis variis rationibus, quae est Thomae in hinc ad hunc omnia
 intentiones, quae videntur inter primam de obto secundario et causali, et
 se de obto primario loquatur, intelligende non sunt de modo secundi for-
 mali, sed de obto, ut videtur patet: et quae ratione: et per se,
 et sine dependentia participat actionis, modi secundi proprie talis, et
 talis logicae primarius; sed talis sunt actus intellectus artificiosae dispositio:
 quae probatur: id quod intellectus insinuat, ut res artificiosae cognos-
 cat, proprie participat modi secundi ratione, talis sunt actus intellectus
 artificiosae dispositio: quae.

Probo min: Intellectus insinuat, ut res artifi-
 ciosae cognoscat, per quae dicitur, ut cognoscat illas, et formam ad regula-
 tas, quae similes cognitiones dicunt; sed hoc habet per actus intellectus
 artificiosae dispositio: Cuius hoc dicitur in formam illam, cuius regulas: quae
 Probo min: Ad probationem dicitur maius, quod insinuat ultimo, et ipse
 conuenit; causaliter, scilicet, et incompleta, nego maiorem, et

applicata eadē dicitur min², cui² ex² variis p²oblationibus, nega² cons. Unusq² ē, ob²sup² loq²z eē illud, p²er q² intellectus ins² munda², ut res artificiosas cognoscat: hoc tamen p²fecte n̄ habet p²oximodū sciendi formalis, sive p²ox²at²us intellectus artificiosas deservit.

Elementa enī hōis v. g. id est cognoscit² formaliter, et p²fecte p²ox animal, et rationale, et videlicet et cunctis intentionibus generis, et differentis, cui² p²ox hoc clare, et p²er sp²eciem manifestat² q²ud, et hō, ita q²tales s² intentionis mediis a²ctibus intellectus artificiosas dispositis causant², dicit² q² intellectus causaliter, et aliter, et implete ins² munda² p²oxiales a²ctus; ult²imo v²oq² formaliter, et p²fecte p²ox s² intentionis, q²uo² modo sciendi obtinet², et p²ox p²er tales dicitur. Exemplus addo in hac materia, q²uo² licet p²ox p²er actū causaliter p²ox actionis dispositio artificiosas dispositio illius, formaliter tamen id est p²ox artificiosas in ip²is actibus.

Argument² 2°. Id, de quo loq²z p²oxiones d²monstrat ē ob²sup² p²oximam illius, sed hoc d²monstrat de modo sciendi formalis: de p²ox²positione enī formalis demonstrat, q²uo² vera v² falsa s²it. q² Conformat²at²: Modus sciendi formalis ē intentionis artificiosas: q² Probat² ant²: Modus sciendi formalis causat artificiosas obtinet², sed requirit illud causam q²uo² intentionis artificiosas s²it. q² Probat² min²: Causa effectus formaliter artificiosas dicitur ē formaliter artificiosas; sed artificiosas obtinet² ē formaliter artificiosas: q² =

Ad arg² p²er dicit, loq²z d²monstrat p²ox p²oxiones d²monstrat sciendi formalis cui² v²o tamen, et p²ox intentione ad modū sciendi obtinet². Similiter ad p²ox²positionem dicitur modus sciendi formalis ē artificiosas v²o aliter, et implete, q²uo² sufficit, ut artificiosas obtinet² causat, sicut sufficit in actione domesticationis, q²uo² causaliter artificiosas s²it, et in d²mo causat artificiosas formaliter tali.

Dico: quomodo modus sciendi formalis dicitur a²ctus v²o aliter artificiosas s²it, tamen reflexive dicitur a²ctus rationis v²o n̄ dicit²: q²uo² p²ox² s²it potest ēē ob²sup² p²oximam loq²z. Probat² ant²: quomodo a²ctus metaphisicis dicitur a²ctus rationis v²o dicit², illas n̄ dicit² reflexive sumpsit: q²uo² = Distinctio antecedens:

reflexi a tactu, quatenus conceptus formalis nego ans; quatenus
 ceptus obiectus, proximo ans, et eodem modo distinguenda est,
 illius q' probatio. Potest Metaphisica reflectere supra suos actus, et
 quatenus sunt representatiores, id est obte, in quo sensu exprimitur ee
 ceptus formalis, et quatenus sunt obte representati, et cogniti
 per alios actus, illos in ratione qualitatis intellectuales attingen-
 tes, ut in hac prop' ditione, actus intellectus intellectualis qualitas est.

Secundo modo sunt medius cognoscendi obte, in vero obte cogniti;
 2mo modo est vero: unde pro ut sic quon obte p'vina Metaphi-
 mica primario attingit. Ita pariter, licet loga reflectat supra
 suos actus, dup' modo illos in exnabat a ceptu formali modo scien-
 di formalis, qui nihil aliud est, quam ee representationis obte, quon
 quon potest illos attingere sine v'calitate, et conditio. Si vero
 illos videtur quatenus suborditi sunt 2^{is} intentionibus obte
 illoq' creatas manifestantibus, tunc in conceptus formalis a-
 ppellamur, nec formalis scundi formalis exsistit, nisi dantur ma-
 terialiter, formaliter vero modus scundi obte.

Pro qua 2°

Ma^{am} 2^{em} 2^{is}: Illud est obte, in quo debilis est error per se primario
 auctu debili ebilla; sed hic debilis non est in arteificio obte: q' Proba-
 min: dicitur debilis in arteificio obte auctu aloga per se
 timor: q' Proboans: in exactudine auctu intellectus auctu
 error debilis in arteificio obte: q' Proboans: auctu auctu, auctu auctu
 ne auctu intellectus exactudine auctu in arteificio obte = dicitur
 ma, nego min. Ad probationem dicit ans: auctu auctu causaliter,
 et effectus, conne ans; formaliter, nego ans, et cons. Replica di-
 vinationem ex tenor probationibus.

Ut solutur intelligatis, notate:

duplex error dantur posse, unus auctu in deformitate actus
 auctu obte, quon illud auctu non representat: hic auctu error, quon auctu
 in tenor secus sit auctu, ex tenor auctu tamen est obte; alius error
 in deformitate obte auctu regulis logg, ut dicitur auctu v' q' probat

genus n̄ habet; nec differunt earū proprias, et hęc intenc̄ secus ē
 ob̄is. Ceterū ē q̄ p̄p̄ta p̄xibitudo in actibus, resultat
 in ob̄is: Quidē illa ē causa huius, et hęc ē forma intenc̄ sua, qua
 formalit̄r auferat̄ error, seu difformitas ob̄is: Unde q̄ loga p̄-
 manis intendit, ē auferre actibus, seu ob̄is errorē propriū ip-
 sorū, disponendo subiect̄ res p̄p̄t̄ intentionis hanc uap̄ p̄p̄t̄
 difformit̄ ad regulas loḡe.

Sed q̄ dicit̄ forma mediū actibus ante fi-
 cione disposit̄, hęc q̄ representantibus ob̄is, causant̄, idē dicimus, q̄ hęc
 reſtitudinē secundario a loga intenc̄, resultat effectiue, et causalit̄r
 in actibus reſtitudinē p̄p̄t̄. Vnde p̄p̄t̄ ad ob̄is in carnalib, cuius reſtitu-
 tio n̄ relaz p̄p̄t̄ effectiue ab Anticipē, sed et iaz formalit̄r a forma
 in ip̄a reſtita, quatenus p̄p̄t̄ iaz formalit̄r cup̄ regulas ant̄p̄t̄
 manis, et hęc ē, quā p̄p̄t̄ manis intendit̄ ans. Itā p̄p̄t̄ in p̄p̄t̄
 hęc, cup̄ hęc tamē Anticipē (ut alius explicis occurrat) q̄ Anticipē
 Ceterū, cup̄ ab ant̄ p̄p̄t̄ p̄p̄t̄, in ē effectus p̄p̄t̄ ab
 ant̄ intenc̄, Anticipē uox ob̄is cup̄ ab habitu simplicit̄r spe-
 culatiuo, quales ē loga, p̄p̄t̄, n̄ efficiat̄ p̄p̄t̄ p̄p̄t̄ p̄p̄t̄
 sed ut p̄p̄t̄ p̄p̄t̄ cup̄ regulis ultimo dirigat̄ intellectus in cog-
 nitione x̄p̄t̄.

Arg 4° potius in dicta explicis: Modus sciendi ob̄is n̄ ē stric-
 te modus sciendi. g. P. ans: modus sciendi ob̄is stricte n̄ manifestat̄ igno-
 rā; g. P. ans: modus sciendi ob̄is n̄ ē id quod intellectus scit. g. P. ans: mo-
 dus sciendi ob̄is ē ip̄a res; sed non sunt id quod intellectus scit, sed potius
 sunt res scite. g. — Mans. Rō p̄p̄t̄. P. ans, cuius p̄p̄t̄ dicit̄: n̄ ē id quod
 intellectus scit actualit̄r conc̄ ans; formalit̄r, Mans, et ans. Rō p̄p̄t̄
 dicit̄ mai: ē ip̄a res cup̄ Anticipē ip̄e in p̄p̄t̄ conc̄ mai, in illo n̄ mai,
 et sic dicit̄ min̄ Neons. Res ip̄e Anticipē disposit̄ quā uō n̄ sunt id quod
 intellectus actualit̄r scit; quatenus uox dicit̄ Anticipē in p̄p̄t̄
 formalit̄r insinuunt̄ intellectus, manifestando essentia, p̄p̄t̄ et
 p̄p̄t̄ x̄p̄t̄.

Arg 5° ob̄is loge ē id qd̄ dirigat̄ intellectus, nō exat̄
 in suis cognitionibus; sed hoc n̄ facit̄ modus sciendi ob̄is. g. P. ans:
 p̄p̄t̄ a modus sciendi ob̄is, itelligit̄ intellectus n̄ exat̄.

Cum intelligam cognoscens propriam ad obiectum cognoscens: $\text{g} = \text{Nomin}$: Ad
 probandum autem intelligi in inanis virtualiter, et in parte concans; ultimo
 est parte Nans, et cons. Ad simpliciter, probandum dicimus, quod intellectus in
 deligam cognoscens propriam, quod intelligam modum secundi obiecti per
 modum effectus, nautem per modum obiecti, cap. pro ut sic saltem in intentione
 cognitionis procedat: unde pro ut sic dirigat, et potest intellectus, sicut
 dea actiones proprias dirigat.

Aliquid dicitur, sic loquendo obiectum
 intellectus, sicut Philosophia Moralium actus voluntatis; sed obiectum Philoso-
 phiæ Moralium sunt actus actus voluntatis: $\text{g} = \text{obij}$ loquendo exunt et actus inte-
 lectus autem actus dicitur, in vobis actus obiecti. $\text{g} = \text{Nomin}$: loquendo dicitur
 actus intellectus, sicut Poetis, et Rhetorica voces; sed in se habent pro ob-
 iectum actus actus dicitur, $\text{g} = \text{Nomin}$: loquendo dicitur
 formale Philosophiæ Moralium sunt obiecta virtutum moralium, et omnia,
 et in omnia: Cupit voluntas dirigat, ad omnia recte secunda, et fugienda
 in omnia.

Ad formationem dicitur illas habere pro obiectum formale actus
 dispositionis vocis, et terminorum colorationis; sed hoc dicitur, quia minus
 Rhetorice est per se actus audientis, in modum veris recte de ipso;
 sed modum veris actus demulcentibus: unde in instrumentis, qui-
 bus hęc omnia sapit voces sua armonia, et secunda de mulcentis,
 et animus delectantes. In instrumentis vero quibus loquendo intellectus di-
 rigat, solus est veritas obiecta secunda sub forma artificiosa disposita,
 quare hęc omnia loquendo obiectum.

Ad hoc imperium, quod dicitur sit de modo secundi
 vocali et secundo: Cum enim utroque via sit, et tendentia ad modum secundi
 obiectum, in quantum scilicet modum veris, et secundo in cognitionem
 receptam obiectum venimus, et sic explicamus modum veris illis velut
 in instrumentis, id est secunda, et virtualiter a loquendo aliterque posunt =
 Nec omnia Thomae et Pea I ex omnia hęc dicitur: significatio
 vocis, $\text{g} = \text{g}$ immediata ipse conceptus in intellectu, pariter et prin-
 cipalis indicationis loquendo = Non inquam operas, quia loquendo de vocibus
 pro ut in instrumentis artificiosis: potest enim intellectus in ipse artificiosus
 in instrumentis rationis in modo dicitur, in quo sensus id est materia virtualiter

modus secunde vocalis dicitur valent; formaliter vero modus secunde
obtus: unde nihil mirum, si in hoc sensu ad principales logice vide-
rationes pertineant

85

Questio Tertia. An obiectum primarium, et adequatum Logice aliquid reale sit, vel Rationis? S. 1.

Cum eo procedentibus ista obiecta primarium logice esse modus secunde
obtus, restat examinandum, an tale obiectum aliquid reale sit, v. ratio-
nis. Ens reale dicitur, quod voce existit in rebus natura independen-
ter ab intellectu illud foris esse, ut Leo, et Equus. Ens rationis illud
est, quod tantum existit obiecte in intellectu illud foris esse, ut spiritus, et
species. Sed in in equivoce loquimur, secundum quod, dum dicitur obiectum pro-
cedere de ratione formali quod, seu obiecto quod, in voce de ratione for-
mali, subiecta, seu obiecto quod: inquitur in eo an sit species obiectum,
forma scilicet realis, sicut species diaphana in reale sit, v. rationis?

Cumque dicitur in Thomae, et P. Socientate in eo stat: Thomae dicunt
formam artificialem, v. inveniunt obiecta in ratione et finitissimis, divisionis
quod est relationes, quod medius actibus intellectus in obiecta foris existunt, cum
sunt in mente in seipso capite. P. Socientate v. obiecta, esse realia formam
subiecta nihil aliud est, quod actus intellectus, secundum quod, secundum quod, formale,
inquitur scilicet existit in rebus obiecta artificiosa, sicut. Cum
et relationes ille ens rationis sunt, actus vero intellectus in reale, hinc est Thomae
dependunt, obiectum formale logice est ens rationis, sicut ab intellectu. P. Socientate
Secundum ens reale. Media via incedunt, sicut, obiectum formale logice abs-
trahitur ab ente reale, et rationis.

Nostra Conclusio S. 2.

Obiectum formale logice est ens rationis. Et hoc expressit mens Thomae sententia-
nis, quod procedunt eligato est. Met, et ceteris verbis hoc rationis form-
mo: ens rationis est, quod in rebus natura in rationis, sed ad relationes, v. rationis,
inquitur; sed obiectum formale logice est in rebus, sicut. Rationis, sicut. Obiectum prima-
rium logice est artificium obiectum, sicut, sed hoc artificium in rationis est, P.
min. Artificium obiectum, sicut, in rebus natura in rationis, sicut.

red. relatio naturalis animalis ad Deum, specus eius rationis: q. d. min. Relatio natu-
ralis animalis ad Deum, specus, ad hominem, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim,
animal, et homo, dicitur; sed dicitur, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim,
secundo: q.

Confirmata: genus obliquus ut tale e quid naturae; red. relatio natura
reus ut talis per accidens; q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim,
kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim,
red. ut talis e quid naturae. Maier eo dicitur, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim,
kelim, ut talis tantum habet ee ab intellectu fingente, cui in natura solus
existat, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim,
kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim,
ab ipso; sed dicitur, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim,
ad hoc, relatio naturalis animalis: q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim,
ad aliud, ad q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim,
d. Thomae 2. q. 2. art. 1. q. 1. Maier stat, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim,
veritas ad Deum, specus, n. dicitur.

Respondit Jerunt: Ad hoc, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim,

ee quid naturae, ut pote dicitur in denominationibus, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim,
sumpta: animalis q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim,
kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim,
ut ad quae naturae, obliquus formalis q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim,
genus n. dicitur, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim,
sed hie n. dicitur in ep. dicitur, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim,
q. d. min. Actus cognoscens animalis q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim,
infinita animalis, sed ut dicitur, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim,
in intellectu q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim,

Secundo;

Obliquus ante n. dicitur, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim,
benit ab axe, ut patet in Domino, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim,
per actionem artificis solo cantis, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim, q. d. kelim,
ta, et in Domino intrinsece recepta; sed actus intellectus artificiosus dispo-
nens obta et parata ad obta artificiosus disposita, sicut actus artificis
edificantis Domus ad Domus edificatas, ut ea d. Thoma 2. q. 2. art. 2. q. 1.

Dicitur: Anticipat obiectum generis neguit ratione in eo, qd eia adprip; 87
sed actus cognoscens animal ut genus eia adprip; q. Pariter Adversa-
riusq; instantia eia ipsos: facit enim n. s. s. h. u. obitij potentie ratione
ad inson; sed a celox: g.

Solutio Argumenta S. 3.

Argumento: Obiectum formale scientie e specificatum illius; sed ens rationis
neguit specificatorem: g. Minus probatur 1. specificatio e dicitur ee; sed
ens rationis neguit dicitur ee logg: g. s. min: loga scientia realis e; sed
scientia realis neguit ens rationis dicitur ee, cup ratio det, qd n. habet: g.
2. specificatibus logg e mensura illius; sed ens rationis neguit ee
mensura logg: g. Ratio: dicitur qd mensura e perfectio mensurata,
cup it causa illius; tunc et qd, qd inter mensuram et mensurabile dicitur
relatio realis; sed nec ens rationis e perfectio logg, nec inter ipas; et
ens rationis dicitur relatio realis: Cup hoc communis realis explicat: g.

Dicitur mai: e specificatum eius scientie in unum secus, nego mai; et unum secus,
conne mai, et sic dicitur min, nego is. Igitur specificatum scientie, sicut et
mensura Duplex e unum secus unum, cup min secus aliud: cup qd unum e
sicut, ut animalia rationalia, dicitur, qd e, qd unum e cup qd examinat,
et sic n. habet obitij respectu scientie. Unde ad hoc minus probatur dicitur
min, qd cup specificatum unum secus nullas realis unitates e fixat nec ob
ipso specificat, est nihil reale ens rationis habeat, potest specificatio scien-
tia realis, qualis e loga: per hoc unum qd in ee obitij prop. dicitur cup qd, hoc e,
qd in se habeat unitates obitij, aqua tanquam obitij in seo unitate formale
actus, scientie dicitur unitate, in quantum scilicet vere cognoscere sit, qd obitij
vere cognoscibile, qd totum in unum rationis representat, habet quid quid necesse
sunt, et specificatum unum secus logg sit.

Quis patet solutio ad argumens
in probatione. Licet ens rationis in ee ens in imperfectum loga sit, ut
pote ens secundum quid tale, et pro ut sic n. potest ee mensura logg; secus vero
in ee scilicet, aut obitij. Dicitur qd unum e scilicet unitate simpliciter fundata qd n. con-
sistit cup suis partibus, ratione cuius potest qd obitij ex mixta
mensura e logg. Et arguitur in unum potest in Metaphisica, que ens rationis

88

respicit ut obtus, inquam tunc, ubi ratione minus una dicitur, licet imperfectus
sit illa. Tunc ubi minus, quod in arguto adhibet, ut patet: Nam licet ad naturam
reale per se habentem rationem realiter essentiam; tunc vero ad naturam
manuscendentem, qualis est, contra ens rationis, et magis in se cadit.

Dicitur: sed

ens rationis magis est specificatum per primarium logicum haduc ex ratione
eius: q. d. Primus ens rationis non est specificatum per primarium haduc ex ratione
intellectus. P. d. omni habet ens intellectus, qualis est logica, et exminatione in
tellectus in ordine ad seipsum obtus primarium: q. d. Respondeo, q. d. licet ens
rationis obtus, secundarium intellectus sit, potest nihilominus habere in-
tellectus magis per se magis primario specificatum: in tellectus siquidem potest habere
specificatum per se habentem, unde ad illam, unde ad illam, unde ad illam, unde ad illam
get habere habentem per se obtus primario: q. d. Respondeo intellectus secundarium
est. Et in sta arguitur in actu intellectus ante seipsum, quod ubi ad naturam
obtus primarium logicum est, cui solus sit secundarium obtus intellectus.

Ad replicam

bene ibi. Ad huc, quod in maxima dicitur, respondens. Ad prob. dicitur: est in
tra extrema facta intellectivo, et in ea xae congeans, formaliter, et in ea obtus
negotium, et cons. Quod ubi cap. 5. et pariter in ea, dupliciter, ut ipse ens est
la absoluta, quod ens habet per se requirit, et hoc in dicitur in extremis, cuius
bus cognationis dicitur ens rationis, quod illorum intellectus facta est; alia for-
malis, et innumerable, quod non requirit ad unitatem in ea xae, sed solus ante
obtus, et hanc habet ens realiter, cuius sunt proprietates, quod d. enunciatio, et
et predicatio, et extrema, cuiuslibet cognationis dicitur: sic ubi cognac-
tionis ens realiter, sicut essentia in eis realiter, cuius sunt quod ad existentiis:
huc ubi per se in unum est predicabile, et logicum vena, sicut huc est xae
b. ubi remou realiter vena est. Ad huc, quod in maxima dicitur, respondens.

Ad huc, quod in maxima dicitur, respondens. Ad prob. dicitur: est in
tra extrema facta intellectivo, et in ea xae congeans, formaliter, et in ea obtus
negotium, et cons. Quod ubi cap. 5. et pariter in ea, dupliciter, ut ipse ens est
la absoluta, quod ens habet per se requirit, et hoc in dicitur in extremis, cuius
bus cognationis dicitur ens rationis, quod illorum intellectus facta est; alia for-
malis, et innumerable, quod non requirit ad unitatem in ea xae, sed solus ante
obtus, et hanc habet ens realiter, cuius sunt proprietates, quod d. enunciatio, et
et predicatio, et extrema, cuiuslibet cognationis dicitur: sic ubi cognac-
tionis ens realiter, sicut essentia in eis realiter, cuius sunt quod ad existentiis:
huc ubi per se in unum est predicabile, et logicum vena, sicut huc est xae
b. ubi remou realiter vena est. Ad huc, quod in maxima dicitur, respondens.

Insta qd quod in simplicitate in qua peccatui somnionis, et saltem
 omnino in nobis, de illa ergo Theologia scientifici modo agit propter con-
 siderationem, quod venia peccati habet eius, non propter habitum, licet propter con-
 cilia in nobis: q. Ad hoc dicimus, qd licet in nationis in esse per se, et in
 no realiter, et in dependencia ab eo cognoscitur; sed in esse in esse, sicut in acci-
 dentis, qd licet sit in nobis, dependat de substantia, tamen in parte et in nobis
 simplicitate tale, habet enim obit. Metaphisice e: et ratio qd talis depen-
 dencia talis in parte ab accidenti in esse, in esse in esse, ad qd in acci-
 dentis se habet dependencia in esse, qd in nobis in parte.

Argumentum I: forma

rationis obit in natione subit, pro predicati, qd in nobis de e obit forma talis, sed talis
 forma ens realis: q. Prima: forma rationis obit in natione subit, pro predicati ka
 et actus in intellectu; sed actus in intellectu ens realis e: q. Prima: per eandem formam
 et in nobis obit pro predicati qd, per eandem intellectus et in nobis pro predicati obit;
 sed intellectus et in nobis pro predicati obit per se, actus et in nobis per se: q.
 Prima: id e forma obit in intellectu pro predicati obit, ac obit pro predicati: q. For-
 ma: per eandem formam per se, intellectus et in nobis obit, de omnino
 obit formaliter cognoscitur: qd per eandem formam et in nobis obit formaliter
 in pro predicati, per se, intellectus, pro predicati obit.

Ad argumentum contra maiore

go min. Ad prob. nego mai. Ad prob. id mai. per eandem formam, et in nobis cau-
 saliter conuenit; formaliter nego mai, conuenit in nobis conuenit. Ad prob.
 dicimus, qd licet obit in intellectu pro predicati obit, ac obit in pro predicati
 causaliter; in nobis e obit in intellectu pro predicati obit, ac obit in pro predicati
 in formaliter. Sicut in nobis in parte, licet in nobis, et in nobis
 hinc illud in parte, ac e in parte causaliter, in nobis formaliter: et sicut
 pro obit in parte, et in nobis in parte in parte in parte, sicut e in
 accione artificis in parte, et in nobis in parte in parte in parte, pro
 dicati, et in parte in parte, et in nobis in parte in parte in parte, sicut
 in parte artificis in parte in parte in parte in parte, per se, et in
 de in parte formaliter.

Et hinc patet ad partem, formam rationis cog-

nitionis, et in parte in parte, et in parte in parte, et in parte in parte, et in parte in parte.

cognoscibile supponit, nullas formas ponit in eis nisi in ipso, unde for-
 maliter exprimitur cognitio; et nominam per eandem formam per se in
 intellectus denominam cognoscens; Maxime accidit in accidentibus et
 predicamentis ob hoc, cum aliis modis practica sit, et ob hoc ad hunc cognitionem
 sibi in supponat = Sed dicitur: Actus intellectus predicans ob hoc formam
 predicatam in illo non producit. Pars: talis actus non representat in ob-
 jectum predicatam; q. Verumtamen in partem, q. non aliter illa producit nisi
 representando. Pars: talis actus supponere dicitur ex parte ob-
 jecti, q. non representat in illo; sed in illo non supponit formam predicatam; p.

Ad primum: Actus
 intellectus predicans non est liber, nihil representat in illo, q. d. ipse
 avocata non movet; sed relatio subiecti et predicati illis non movet non
 q. Maior est, sicut talis actus non est falsus = Ad secundum, q. d. licet
 actus pure speculative representans aliquid in ob-
 jectum dicitur q. d. representat; non tamen actus practice representans, q. d. talis
 est cognitio predicans unum de aliis: hoc enim cum in ob-
 jectum non supponat rela-
 tionem predicatam, non potest illam representare, quoniam pingat eam in ob-
 jectum q. d. practice representare.

De aliterioribus replicis, et aliis diversis, notate:
 Accipitur ob hoc, q. d. in rebus aliis q. d. ipse representans, sicut formaliter
 prout dicitur in intentionibus subiecti, predicati, aut generis &c.: Intellectus cognoscens
 cognoscens ob hoc, q. d. in intentionibus, transitur eis, q. d. ipse representans, et hoc
 dicitur ob hoc, q. d. in huiusmodi intentionibus remanent rebus ut sunt in se ex
 parte rei cognite, sed q. d. talis dicitur intentionem representans non cum maiori claritate,
 ut ab intellectu percipiente.

Sicut ad bene legendum respiciendum est signi-
 ficata, q. d. illa non parvas representant ut magnas, q. d. hęc magnitudo
 veniat ab illis pro ut sunt in se ex parte rei cognite; sed q. d. ex parte
 modi cognoscendi, q. d. in ad hoc legendum. Ita et in nostro caso, licet
 ordo subiecti, aut predicati &c. fictus sit, ut parte subiecti, q. d. ut sunt in se
 non movetur; tamen a rebus non cum tali ordine representans, ut ex parte
 ad clarum representans, falsus non erit, nisi ex parte talis actus
 in ipso subiecto **fictus**, ut parte dicitur, q. d. dicitur.

Ad quod dicitur:
 Accipitur ad disponitio respicitur in rebus est illa, q. d. quia res, ut huiusmodi genus,
 species &c.; sed, ut huiusmodi talia per cognitionem, q. d. ipse representans, q.

P. min. Natura animalis per hoc propter quod cognoscitur illam ad
 seipsum abstrahit et denominatur genus: g = cetera mai, nego min. Per hoc
 distinguitur aut. Denominatio generis fundamentalis conc. aut. formaliter resp.
 ante et cont. Ratio secundum formalem institutionem generis logi e. ratio ad infor.
 xiosa: Cuius igitur natura animalis per seipsum abstrahitur ab infor. xiosis,
 ad illa in natura formaliter, et dicitur xiosibilis per rationem set, hinc e. quod
 per rationem actuum idem fundamentalis denominatur genus, formaliter vero
 per rationem artificiosam ab actu intellectus causatur, et in seibus dicitur, quod
 licet antecedente ad rationem dicitur genus fundamentalis, formaliter
 tamen dicitur, quod per rationem artificiosam rationis n. dicitur. Sed hoc alibi.

Tractatus 3us De Ente rationis.

Materia pro se propter ad metaphisicam, quod ad logicam secat, ad ge
 obliquam, ut dicitur, et dicitur, id est de illo hunc in dicitur tractatus
 ut clarius innotescat, quid obliquam set, propter quod innotescit notitia
 et dicitur, et dicitur facile negatio veniunt intelligenda. Ens igitur rationis
 iuxta Thomam op.culo 4. 8. denominatur ab intellectu dicitur, qui
 ratio appellatur. Sed quod dicitur potest ens in intellectu e, et dicitur
 subjective, et dicitur, triplicem dicitur denominationem habere potest. Primum
 innotescit rationis dicitur, quod ab intellectu dicitur causa effectus proce
 dunt, in quod tenet actus intellectus innotescit rationis vocantur effectus.

Alia

dicitur innotescit rationis subjective, quod in ipso intellectu tanguntur sub
 to recipiuntur, huiusmodi sunt habitus intellectuales, ^{species} ~~et dicitur~~
 expressa, et implicita. Primum igitur innotescit rationis dicitur vocantur, quod conue
 et oblique habent in intellectu tanguntur, et hoc proprie innotescit rationis
 dicitur, quod de illis specialiter dicitur innotescit dicitur. Ens
 rationis oblique duplex e: licet, quod innotescit fundamento tanguntur ab in
 xlecta, dicitur innotescit rationis rationem dicitur: et dicitur innotescit dicitur
 dicitur dicitur. Licet e, quod innotescit fundamento innotescit tanguntur appola
 et innotescit rationis rationem, ut quando in notescit recipit dicitur
 animalis a rationali, quod innotescit operationis fundantur licet
 innotescit realiter n. distinguntur. Circa existens possibile tanguntur
 innotescit innotescit dicitur. Innotescit dicitur innotescit dicitur, set.

Q^o 1a An denique entia rationis. S. 1us

De quibus rationibus pariter dicitur, notate, est his, quae possunt intellectui obiectiva habere esse extra intellectum in se ipsis, et possunt illud obiectivum habere, hoc idem modo entia rationis dicuntur, in quantum nihil potest esse reale, quod non habent, et possunt habere, habent esse cognita. Alia vero nullum esse reale in se ipsis habent, nec habere possunt, nisi tantum obiectivum, et intentionaliter in intellectu fingente, et eius fundamento, sine illo.

Certe ergo, est sententia affirmativa de immunitate in Scholasticis, non denunt aliqui Moderatione, qui negativam propegerunt. Illustratimus Casimirus, Alvarus, Valerius et alii possibilitatem entium rationis, et rationum, quae rationum negant. S. I. Diedo, et alii, sicut, est ens rationis sine fundamento admittant; uno rationis eius fundamento negant. Nec denunt etiam nos, qui in suis manuscriptis sententias negativas dependant. Omnia istorum nomina, et alia sequuntur. Non vero immunitatem sententiam, dicimus.

Nota Conclusio S. 2. us.

Dantur entia rationis, quae rationum, quae rationum. Ita Magnus Parnus Prologus in prologo cap. 3, ait: multa namque cogitantur, quae sunt, et multa, quae non sunt, non existant, sed fingendo, et cogitantur. Et hoc est expressa in S. Thoma pluribus in locis, praecipue autem in 1° distinctione 26 q. 1^a art. 1° ubi inquit: Admirandum est aliquid ens, tam
 1) exiguum, ut reale non sit, nec subtractivum aliquid, sed tantum obiectivum in intellectu
 2) et tamen cognitione ab eo cogitatur, et fingitur, ac sicut ipse in cognitione alii
 3) videtur. Quibus nihil clarius pro nota conclusionem.

De his rationibus probatur:

Intellectus multa capit esse, quae nec sunt, nec possunt esse, sed tunc efficiens rationis: dantur. Maior propter quod expressa in Parnus nomine Aristotelis, stat: intellectus siquidem multoties capit, existens. Morley etiam, et alii, distinctiones animalium, et rationum, et denuntiationes in denuntiatione et hominibus, quae quidem nec sunt in se, nec possunt esse. Immo: capere et existens ea, quae sunt, et repugnat, esse efficiens in ea rationis; sed duplex intellectus

cupit eē, quibus sunt, nec possunt eē, recipit ut eō incidentia, eorumque eē repug-
nat. g. Nam eodē modo eētis nationis. Minus manifeste apertū, et eōs infex-
it. Rursum sic; sed de eō his, quibus intellectus recipit existere, quibus eē repug-
nat, quodas eū fundamentis sunt, ut distinctio inter animal et rationale,
quodag in illo, ut in coccaur. g.

Confirmata, et explicata: Identitas inter
ea, quibus apertū sicut sunt distincta, distinctio inter ea, quibus idē sunt apertū
rei, et relatio inter extrema, quibus realiter nō referuntur, sunt eōs eētis
exigua, ut realia nō sunt, sed tantū ab intellectu fēda, et quibus per se fēda
nō abstruunt, neque inter ea rationis; sed hęc dāni possunt, ut a se lat
D. Thomas loci citato, et expōsitione probat, eū intellectus uandō idē
fuit naturas trāscendens, quibus realiter distincte sunt, distinguat animal
a rationali, quibus apertū sicut sunt idē, et dū nō ordinat animal ad hęc,
quibus et se nō, ad quō nullus ordinē realē dicit. g.

Sed dicit: hęc omnia
ab intellectu cogitata nō eēt eētis rationis, sed realia: hęc gā in his tribus nichil
propter unitatem realem cognoscit, hęc et hęc, quia talia denominantur eōs eētis
a cognitionibus ita ea cognoscuntibus, nullo eē inter se eō eētis eētis
tamē = sed, ita eēt: hęc intellectus recipit in coccaur, recipit eō hęc, natura-
ras eōnā in his, et eētis eōnā hęc; sed hęc aliquid inducit fēda,
et repugnat, idē hęc nōpe inter prōdictas naturas, quibus apertū sicut
nō dāni, aliam quomōda nō eēt. g. Similitudo: Distinctio, qua intellectus dis-
tinguit animalia a rationali, nō eēt quod realē, eū realiter nō dāni hęc eētis.
g. eēt fēda. Et hęc, quod dicitur probat, quomōda in coccaur, quibus duos
realiter eō eētis, quia nō nihil aliud impositat in coccaur, quibus duos
naturas, et cognitionis, quia eō eētis eōnā nō, eū hęc omnia realia
int, realiter possunt existere; hęc talis eēt, aliam quomōda nō eēt. g.

Solventia Argumenta 53

Argumentum 1°: Repugnat aliquid eētis nō posse, et posse recipi ab intellectu: g. repug-
nat eētis rationis. S. Ans: repugnat aliquid eētis in intellectu, quod pōtē nō fuit
in sensu; sed nō fuit pōtē in sensu, quod in se eēt nō pōtē: Solus enim sensus
in se existētia sensus pōtē valit. g. Confirmata 1°: eētis nationis nō eēt
cognoscibile, antequā cognoscatur. g. eētis infexa, quia idē cognoscitur,
quod cognoscibile eēt. Ans: probat: eētis nationis idē eēt cognoscibile, dicit;
sed antequā cognoscatur nō eēt: Nam idē eētis obiecti eēt cognoscitur. g.
2°: Intellectus nequit cognoscere eētis nationis, nisi pōtē speculāt illud rep-
sentant; sed implet: species eētis nationis representans. g. S. Ans: illa
species nō realiter eēt, nec nationis. g. S. Ans: implet dāni nō eēt, quia eēt
realē, et pōtē nullas habens similitudinē eū inter nationis, neque illud
rep-resentare; aliam de nō eēt nationis, quia talis species subdit eēt in intellectu,

de ambiguitate in sup. ugnat. 9

Augustinus probat, nullam perfectionem cognitionis de
 Deo, et substantiam spirituales per hoc scire, cum per sensum carnosum solus
 sensibilis percipit, antea percipere cogitant, maxime docuit Augustinus his verbis:
Impossibile est per se scire quod facta sunt, et creata sunt intellectu, et speculante. Unde
 nego ans. Ad prob. dist. mai. qd. primum in se habet in se sensu. Et species proprias, et
 per alios, conc. mai.; per se per proprias, nego mai., et sic dist. min., nego
 cons. Sicut ergo Augustinus dicitur, in generali sensu eos primum percipere, et
 cum imperceptibilibus sunt sensibus rationis, sed per alia sunt materialia per
 experimentum, per eorum species. Augustinus dicitur, nec omne rationis percipi-
 mentum, in generali sensu, species immutat, cum illas non habeat, sed per species
 omnino rationis et per intellectum, per proprias primum est in sensu, quod in intel-
 lectu.

Ad hoc, per analogiam dicitur, qd. est omne rationis, ante quod cognitur
 id, et habet actus cognoscibilitates et excipit, habet et cognoscibilitates
 signatas, quod quidem non requiritur in omni rationis existentia, et per habet
 sed sufficit, qd. illas possit habere. Patet in mente possibili, ut omni hoc cognoscibil-
 te sit, sufficit, qd. possit esse sub existentia. Per qd. patet in forma. Ad hoc
 dist. mai. Non per se, et per illud, et per experimentum, et per analogiam, et secundario,
 conc. mai.; per se per analogiam, nego mai., et sic dist. min., nego cons. Itaque
 species realis, per analogiam, et per experimentum, ens reale, secundario, et per se
 potest in rationis, ad qd. sufficit similitudo analogica, quod in ens reale
 et rationis data, licet uniusca similitudo non data.

Augustinus B. dicit ens per se
 Deus aliquid causare, et habere, sed in rationis nullam habere potest. g. P. min.
 si aliqua est, maxime intellectu, sed hic n. g. P. min. intellectu est causa realis
 media causalitate reali causans, sed causa sic causans requirit causam et
 non reale. g. = Nego min. Ad prob. dist. nego min. Ad maius, per se, conc.
 mai., dist. min. requirit effectus in realem causam per analogiam, et directam, conc.
 min.; secundario, et multo per se, nego min. Causa igitur realis media
 causalitate reali causans, solus exigit realitatem in effectu primo, et
 et directe producta, in vero in effectu secundario, et multo per se, causans, et per
 solus ad illud realitatem communat, ad in realem, et per secundario, et per
 et ultantur.

Ad maius, quo, ens accio generativa, quod positiva est, habet
 terminus primario, positivus, nempe formam generatam, habet terminum
 minus, secundario, negativus, scilicet expulsiorem formam per se, et in se.
 Similiter accio Dei producentis creaturas infinita est, et tamen
 infinitudine non exprimit respectu illarum, quod illas non exigit. g.
 similiter, ens rationis, ut potest in capite imitatio realis, sicut effectus
 finitius infinitudinis, nec in causa, nec in causalitate imitatio, realis
 formaliter exigit, sed hoc est materialiter, et habet respectu illius.

Ad ens rationis nec secundario potest ab intellectu causari. g. P. ans.
 ens rationis magis demonstrari realiter cognitur, cum sub se reale
 non sit, sed secundario causari ab intellectu, realiter cognitur, cum sub se
 g.

Respondio qd idem nomen nomen reale in unum se habet realiter id est: cum
 eius similis denominationis a forma in unum se habet realiter, sicut habet
 subiectum reale, si forma realis sit. De denominatione vero ex unum se habet
 rationem potestatem examinare proxime, obiectum tendentem potestatem, quod est
 in ratione respectu cognitionis realis, sicut in denominatione ex reali dicitur
 in cognitione existente denominationi possibile obiectum cognitionis, quod exigit
 existentiam in illo. Aliud respondetur qd idem realiter cognitur, et aliter qd
 reale sit: sicut aliud qd possibile est per cognitionem existentem, et cognoscitur,
 et aliter qd ipsum existens sit.

Augustinus 3° se unum rationem dicitur, seu ma-
 ditionem unum vocat, hoc expugnat. q. 1. mai. sed dicitur unum rationem, in se
 proprio rationis unum vocat. Cognitio unum rationem est in rationem; Cognitio
unum rationem non est in rationem; sed hoc male dicitur sicut. q. 1. mai. et dicitur
 quod ad duplicem propositum, quod ad hoc, quod cognitio unum rationem, sicut
 dicitur libet sui cognitio in se in reali, sed rationem, quod ad hoc, quod cog-
 nitio negat est id, cuius est cognitio. Responditur propositum illud idem in
 divisione exceptionis est vera. Cognitio igitur dupliciter accipi potest, scilicet
 sicut concepta ad modum unum rationem: in primo sensu patet est prima propositio,
 quod negat est, quod negat, vera tamen est in 2° sensu, propter rationem adsumptam.
 Cognitio accidit in 2^a propositio: nulla igitur dicitur, quod unum unum
 propositio vera sit, quod in dicitur in sensu significanti.

Dupliciter se dicitur
 accepta ad modum unum rationem, scilicet in rationem, et potest esse in rationem, q. 1.
 min. negatio visus hanc accepta ad modum unum rationem, et potest esse vera,
 quod est negatio, dicitur. q. 1. min. in potest esse in rationem, quod negat, conc. min.
 aliter dicitur in. sicut in negat in rationem, negat, et aliter dicitur, cu-
 jus est negatio, potest esse aliter, in quantum, et sicut ipsum ad hoc, sicut in
 ut dicitur. In rationem: sed, nec aliter in rationem potest esse negatio unum
 rationem. q. 1. min. negatio unum rationem potest esse negatio, sicut in rationem
 rationem: q. 1. nullus in rationem potest esse. Responditur, quod id est negatio est
 solus in rationem, sicut in accepta negatio, numquam est negatio unum
 in rationem ex hoc, sicut in hoc qd est cognoscitur, et aliter negat, et ad hoc
 dicitur sicut in rationem.

Augustinus 4° nulla in unum fundamentum ut cognoscitur
 aliter accipit: q. 1. expugnat unum rationem cum fundamentum. Pars 2^a dicitur
 res idem subiectum fundamentum, ut cognoscitur ut est. q. 1. pars 2^a dicitur, quod
 idem ab hoc est aliter fundamentum, et res cognoscitur. 2° nullum subiectum
 fundamentum, et aliter cognoscitur, id est subiectum fundamentum, ut cog-
 nitio, aliter accipit subiectum fundamentum, et in cognoscitur. Pars 2^a dicitur
 notantur, dupliciter dicitur cognoscitur, in rationem, et aliter in rationem, et
 quod obiectum patet in se est secundum omnia predicata cognoscitur, sicut in
 illi dicitur in rationem et propter obiectum, secundum obiectum, sicut in: quod in rationem
 cognitionem, negat obiectum, cognoscitur aliter accipit. 2^a vero est quod obiectum, secundum
 aliter predicatum, cognoscitur, aliter accipit, id est in rationem, et in rationem, et in
 rationem, et in rationem, et in rationem, et in rationem, et in rationem, et in rationem,
 et est formaliter, et in rationem, et cognoscitur.

media qua oblique existit in intellectu, sicut quodlibet possibile, an regum ad du-
 cat, habet esse producibile per se, productio ergo: hoc non potest, quod omnes rationes ear
 oblique existens ultraius cognoscibile sit, cognitione speculativa, inque antequam
 intellectus speculatur potest esse figurative illius.

Productione de deo createndy est
 eisdem Thomae quod de deo potentia ante hoc ad huc, veritate duplici esse sicut et ante-
 teraq: Alia trano condicionalis, et subiectiva, alia obiectiva et univocalis. haec est pa-
 rito omnes reales, et potest esse pariter inter nationes: unde et quarto dicimus, omnes
 nationes esse ensivone figurative, oblique, cognoscibile etc. hoc in veritate significat
 veritate oblique, seu univocaliter, non vero subiectiva, duplici trano condicionaliter,
 hoc trano condicionaliter, quod omnes nationes considerat in illa esse oblique, non figurative, sed
 vere univocaliter, quoniam ex hoc inferat, quod verum ens reale potest esse oblique
 de quibus affirmata dicitur. Deus assumens se, non imperata ens realia
 vixit etc. sufficit ergo omnes nationes esse verum univocaliter, ut de ipso ali-
 quid praemari possit.

Angulus demig: ratio proximalis et subiectiva inter nationes
 quoad creaturam non debet antecedere actu intellectus fingentis: quod antequam ob-
 live existat nullus esse habet, quod cognoscibile sit per cognitionem practiceam. Hinc
 est antequam, nam actus intellectus est causa efficiens omnes reales, nullusque factus nullus
 suarum causarum procedere dicitur. Hoc solutio nota: quod omnes nationes, sicut
 et quodlibet aliud in triplici statu considerari valet, in statu scilicet in quo
 seu predicata essentia dicitur, in statu possibilitatis, in quo tantum produci
 potest, et demig in statu existenti, scilicet dum actu producta. Considerat ergo
 ex quo videtur, tempore ordinis dicitur ad actus intellectus fingentis, tanquam
 ad sui causas, aliter tamen, et aliter: nam, in primo statu dicitur ad
 illud signate sumptum, in 2o ad cognitionem possibilem, et in 3o ad existentem.

Quamvis autem in duobus prioribus statibus ordinis dicatur ad actus tan-
 quam sui causas: non tamen dicitur ad causas pro illis statibus; sed pro
 statu existenti, in quo idem ens nationis produci potest: unde in statu existen-
 ti non antecedit actus fingentis practice, cuius causa illius sit, sed illud sub-
 sequitur. In primo ergo dicitur ante; quoad essentiam in statu existenti, sicut
 ratio, concors; quoad essentiam sumptam in duobus prioribus statibus hoc
 est signate, nego ante, et concors. Et quod essentia entis nationis signate sumpta
 solus antecedit actus intellectus fingentis practice, non vero fingentis signate:
 sed per tamen verum est, quod ens nationis dependat a fictione sive signate, sive
 ex parte, hoc est, si ens nationis sit secundum se, a fictione sive secundum se; si possibile
 a possibile; si existens, a existente.

Q. 3a An eorum in seca denominatio sit reate, vel nationis?

S. Ius.

Satis prolixo de hoc aliqui disputant. Putant, sed omnino: cuius rei reate
 pondus in se, et ordinem in illa immorari debeat. Igitur pro decisione
 nota: in materia non est denominatione, pro ut eadem ac nominis.

imporché, qd pcedit sic supponimus ee quid rationis; sed de denominatione ab aliqua forma pcedente, qd inmutata subito eprag denominat, sicut albedo pariete i munitate albug denominat. Venug hęc denominatione alia e intrinseca, qd e forma subito in munitate munitate pcedente, vnipto intrinseca accipit. Sic intellectus denominatione intelligit qd pcedit intellectus, in ipso existente, et ligatur ca videt a calore in ipso recepto: alia e extrinseca, qd e forma extrinseca subito denominato videt, sic pariete denominatione videt a visione existente in pcedente videt.

Nota 20: Inequalibet denominatione qd est in vniui forme, sicut denominatione, sicut denominatione, munitatione, talis forme, et sicut eprag subito denominato, et forma denominatione resultant: patet in denominatione visi in pariete: visio e forma denominatione, tendentia visionis ad pariete e munitatio forme, pariete e subito denominatione, et visio e sicut eprag subito e forma resultant. Nota tunc: forma alia e abstracta, qd est subito, cui in munitate ement, denominatione, ut albedo; alia e respectiva, qd est modo qd quid, intrinseca denominatione subito, cui intrinseca ement, vnipto intrinseca resultant, et alia e extrinseca, qd est denominatione, pcedente obto eprag resultant, seu cui oblectat: huiusmodi sunt cognitio, et visio, in obto denominatione potentia intrinseca videt, et cognoscit, sed et extrinseca obto videt, et cognoscit.

Nota superius, qd inquitur, e, an forma denominatione pariete visio, et obto cognitio, et aliquid rationis videt in obto eprag visione, v cognoscit, tamquam eprag fundamentis, v an formaliter eprag visio, aut cognitio realis. Cuius qd hęc sententia dependit, v an formaliter eprag visio, aut cognitio realis, ita Collegio Complutense et Aristoteli Thomisti. Ia eprag visio, affirmat qd est in munitate denominatione, a forma reali pcedente, et qd est reale, sic videt, et pcedit visio forme familie, cui emunitio in obto. Ia sententia dicit, qd est in munitate denominatione, extrinseca pcedente, a forme intentione, talibus, ab obto subito amandi, obto cogitandi ee aliquid rationis; qd est, vna ee aliquid reale, ita de mandis, et alia.

Postea Conclusio 3. 2. 13

Omni denominatione extrinseca qd eprag forma reali pcedente e quid reale. Probata ratione: effectus formalis a forma reali pcedente, sicut albedo munitate subito dicit ee reale, sed denominatione extrinseca cogniti v g denominatione extrinseca cogniti pcedente a cognitione tamquam forma realiter extrinseca munitate obto. g: dicitur: forma extrinseca, sicut albedo munitate obto, aut subito nihil aliud e, quam illa realiter videt in obto, et obto illa denominatione; sed cognitio realiter videt in obto, et obto realiter illa denominatione. g:

Confirmata: Intellectus absq; pcedente denominatione intrinseca cognoscit obto: g obto absq; pcedente denominatione extrinseca cognoscit, cui eadem forma sicut qd denominat obto, cognoscit, et potentia cognoscit. Cuius: obto realiter a me cognoscit: g dicitur illud cognitio denominatione a me realiter cognoscit. Coris in parte, qd est potentia ad actus reales potest. Pone videt, nam sicut in intellectu meo dicitur vis actus cognoscit obto, ita in obto dicitur videt passiva, ut cognoscit.

Dices: Cognitio nec realiter examinatur ad obiectum denominatam ipsius fundamenta
 lita extrinsece cognitur; si vero formaliter: quia denominatio formalis cognitur
 probatur ab ipsa cognitione ab intellectu existens ut intrinsece, et passim in obiecto
 recipit, quod in se habet intellectus in se habet, impio in se recipit, et quod de
 nominatione intrinseca a forma extrinseca communicata obiecto realiter, et per
 se, de quo in praesenti non est sermo, ut et huiusmodi. Et dicitur: ut obiectum denominatum
 formaliter cognitur, sufficit, quod cognitio realiter examinatur ad illud: q. d.
 non: pro hoc patet, quod cognitio realiter tendat ad obiectum denominatum potentia
 formaliter cognoscens: q. d. Cognoscens: nam cognoscens formaliter obiectum
 ad se ad obiectum esse formaliter cognitur.

Deinde: Ut obiectum denominatum formaliter
 extrinsece cognitur, non requiritur extrinseca acceptio cognitionis in obiecto: q.
 d. Ans: Denominatio formalis intrinseca potest intrinsece acceptio nam forma
 in subiecto: q. d. Cons: 10: distinctio denominationis extrinseca ab intrinseca
 stat in eo, quod intrinseca a forma intrinseca accepta in subiecto patet, secus
 vero extrinseca: q. d. 20: effectus formalis forme est ipsa forma ut communicata;
 sed denominatio est effectus formalis forme denominantis: q. d. denominatio est
 ipsa forma ut communicata: nunc sic: sed extra intrinseca communicata subiecto in praesenti
 denominatio, illud intrinsece denominat: q. d. ut extrinsece formaliter denominat,
 non requiritur intrinseca communicatio, aut acceptio forme in obiecto.

Dices: Ut obiectum
 formaliter cognitur, requiritur, quod cognitio recipiat ut forma extrinseca
 respectu obiecti, et obiectum ut subiectum extrinsece cognitionis: Cuius vero cognitio res-
 pectus obiecti rationem formam habet, sed solum respectu potentis, nec obiectum habet
 rationem subiecti in se, quod est a fictione intellectus, hinc est, quod denominatio cog-
 ni ti proformali subiecti rationis: sed ista est: nam cognitio ut pote forma respec-
 tu non solum est talis respectu potentis, in qua est, sed et respectu obiecti ad quod ten-
 dit: q. d. si aliter subiectum intellectus potest denominare potentem, formaliter cog-
 nitur, et potest denominare obiectum formaliter cognitur. Et dicitur: Ut forma
 extrinseca sicut effectus formalis subiecti, sufficit ad eam, et extrinsece in forma
 ad distinctio forme intrinseca in extrinseca, aut intrinseca acceptio, non opor-
 tet; sed ad hoc sufficit realiter tendentia cognitionis ad obiectum: hac enim ratione, et
 quod cognitio ad se ad obiectum, et quod obiectum subiectum ad unionem sit: q.

Solventur Argumenta, §. 3us.

Arguerit: esse formaliter visum est, et obiectum dicens, visum ut formam, et pariter ut
 subiectum illius; sed nec visio est realiter forma pariter, nec pariter est realiter subiectum
 visus: q. d. f. m. m.: forma accidentaliter inest subiecto cuius est forma; sed visio realiter
 pariter inest: q. d. Dist. mai.: et dicitur dicens visum ut formam extrinsece, et
 pariter ut subiectum ad unionem, et in mai., visum ut formam intrinsece, et pariter
 ut subiectum in unionem, in q. d. mai.: et sic dicitur, in q. d. Cons: Vnde est, quod dicitur, accidenti
 tale intrinsece, et subiectum unionis est q. d. mai., cui forma inest illi, et subiectum unionis
 accidentali extrinsece, quale est hoc, et ut visum, solum est q. d. obiectum ad unionem,
 cui forma ad se ad se, ad q. d. afficit realiter tendentia visus, ad pariter.

Dico: sed visio in se habet potestate, ut denominet passivum visum; g. In unum: ut
 in denominatione passivum aliquid de dat illi: g. Consequenter, quod dicitur esse pro ut
 in potentia, cuius pro ut sic solus spiritus videtur videns; g. solus pro ut videtur passivum
 Hec non. Ad probandum: aliquid est videns secundum se, cum videtur; in unum secundum se, et
 visio. Ut solutio intelligatur, ad videtur: quod videtur et habet spiritus accionis, et scriptus pas-
 sionis, in passivum in unum esse sicut in unum appellationem secundum se, quod nihil aliud
 est, quam causaliter potentis passivum est pro ut in unum per se, sed passivum in unum
 aut secundum se, quod est causaliter potentis passivum est pro ut in unum per se. Ceterum
 in unum pro ut accio est denominat potentis videtur, et ut passio in unum est denomi-
 nat obiectum visum, quod non habet formaliter pro hoc, quod est in potentia, nec est quod
 quod sit in obiecto, sed per hoc patet, quod ad obiectum dicitur.

In unum: sed visio pro ut videtur

ut ad obiectum negatur esse forma extrinseca denominans obiectum realiter visum; g. In unum:
 obiectum est forma extrinseca specificans, et denominans realiter actus est in unum
 obiectum dicitur; g. Consequenter, quod dicitur multum causaliter in unum genere cause:
 g. obiectum est forma extrinseca denominans realiter in unum obiectum in unum, re-
 quirit visio pro ut dicitur ad obiectum esse forma extrinseca denominans obiectum realiter
 visum. Deinde: videns et visum sunt videtur dicitur, sed videtur dicitur dicitur
 in unum formas; g. videns et visum in unum formas dicitur, nunc sic:
 sed forma videns est forma realiter, nempe visio pro ut a passivum videtur; g. for-
 ma in unum solus est visio pro ut existit per se.

Negandum: Ad probandum: quod si

cut visio, ut supra dicitur, habet duplicem minus, accionis nempe, et passionis ex-
 trinseca, in unum, et habet minus obiectum minus subiectum accionis. Unde licet passivum
 subiectum obiectum est forma extrinseca specificans visum, quod videtur visio accio est
 subiectum tamen accionis subiectum non specificat visum, sed dicitur ut minus passio-
 nis extrinseca specificans specificans: quod licet dicitur multum causaliter in unum ac-
 tionis, et obiectum, in unum dicitur in unum genere cause, quod obiectum habet specificans obiectum
 actus, actus vero non specificat obiectum obiectum. Et quidem duplicem conclusionem; format
 quod sic ostendo: Cuius pro ut passivum passivum est forma extrinseca denominans realiter
 visum, et dicitur in unum passivum: g. visio realiter extrinseca denominans specifi-
 ficans; g. denominatio extrinseca realiter est.

Ad ultimum duplicem dicitur: sunt con-

tra dicitur ex parte subiecti, cum maius ex parte forme subiecti, in unum realiter, in unum
 maius; ex parte autem in unum realiter, cum maius, et applicata dicitur minus, in unum. Ex
 dicitur in unum visiones, quod subiectum accionis, et subiectum videns, et subiectum
 passionis extrinseca, et subiectum videns, ad quod sufficit dicitur visio in unum
 minus, et quod: sicut in unum plenius, et non realiter, et accio, et
 passio, et tamen pro ut excedit ab agente, et subiectum videns, et pro ut
 in passio accio, et subiectum videns.

Propter id: Denominatio cogniti habet esse

obiectum in intellectu; g. Passio. Denominatio cogniti non est realiter in unum. g. Con-
 formatio. Si denominatio cogniti non est realiter in unum, et in unum ut cog-
 nitus imponant aliquid realiter in unum, quod obiectum non habet, sed in unum, et in unum
 mutatur; g. Id: hoc videtur cogniti realiter in unum, et in unum, et in unum, in unum
 nitione per modum forme, sicut videtur realiter, et in unum, et in unum, in unum
 subiectum in unum; in unum, non forma est creata; g. Ad unum, in unum, in unum.

umbrae, et sic per Deum fugit ab homine pelle lupina strecto, nec non et per os unius
 pignus insecuta; sed hoc est altitudinis, quae est in se: g. Respondet dicitur hoc
 qualia est: amantibus, regulas ab impietate procepta, licet in id, g. dulcia est in spira-
 tal, potest tamen in dione in lingua hunc hunc vilioso infecta, v. impedito. Semita
 ra visus a longe in p. accipit coloris in manu, sed in singulari, f. i. se tamen propter
 distans: pariter in tride, et in celo Columbe veno, percipit coloris, cupit proxi-
 mione solis, radiis, g. duxit in nocte cupit hunc hunc, cauente, g. uare illos percipit, ut
 apparet ante alius in tag illius: g. ubi in illis fingit. Carnes sequitur umbrae
 et in p. accipit, pignus, homini sui est constructione, in ditione, ut in ubi se Do-
 minus eius. Deo in unum, cupit, g. o. cuius species accipit in in p. illa, fugit ab
 homine lupina pelle cincto. Dicitur pariter voluit a d. coloris illas, sed quibus esse
 dulcia idem est. Tamen alius nullus, g. a. rationis in p. accipit, cupit nec a p. hunc dicit idem
 ubi umbrae cupit hunc, nec homine cupit hunc.

Primum dicitur: potentia g. obis g. p. acci-

pece tenet ad p. obis in d. rationis p. acci-
 mai: potentia potens p. accipit tenet ad p. acci-
 et sic dicitur in p. acci-
 p. accipit potens ad p. acci-
 ra visus a p. accipit in p. acci-
 videns a p. acci-
 die, visus in d. acci-
 rando p. acci-
 quo d. g. d. n. e. p. acci-
 ac si est.

Q. Ja An Deus cognoscat, et efficiat entia rationis? S. p. h.

Primum dicitur p. acci-
 et potest ad p. acci-
 dicitur, duplici d. acci-
 g. acci-
 cognoscat. De unum g. acci-
 nec efficit, nec cognoscere entia rationis: S. p. h. Durandus, et alii cum p. h. deo recedunt. I-
 minus tamen opinio, cupit in d. de p. acci-
 ramus efficiat. Sed ergo.

Prima Conclusio S. 2. U. 3

Deus omnia entia rationis cognoscit. Constat ex illo ratiōe ipse cognoscit p. acci-
 cup. Semitica ex illo ratiōe g. ipse ratiōe ratiōe ratiōe, et dicitur ratiōe ratiōe
 ratiōe, ratiōe, et maxime ratiōe ratiōe. Circa qd. d. Thomas in p. g. 14. art. 9. sic ait:
 g. p. acci-
 nis: cognitio p. acci-
 ratiōe: nunc sic: sed p. acci-
 ratiōe: g. acci-

omni cognitione cognoscere quod quidem ex dicto; sed intellectus dicitur ut patet in cogitatione
 ando imperfectionem sequitur in cognitione unica cognoscere, quod quidem in dicto. g. 2. d. scilicet
 ut dicitur in dicto, quod dicitur in dicto, sunt, et dicitur in dicto, sed dicitur in dicto, scilicet
 g. 1. mai. concipere ut dicitur in dicto, quod dicitur in dicto, sunt, et dicitur in dicto, scilicet
 alio est ab eo quod dicitur; sed hoc est dicitur in dicto, g. 2. d. scilicet
 in omni cognitione dei cognoscere non aliter ac est quam dicitur aliter cognoscibilis non est, ut
 accidit in omni ratione: quia hoc non est imperfectum in intellectu, sed dicitur in epiphora
 omnia = est, resolutione regium, Deum ab eo imperfectione posse amare malitiam, pec-
 cati, nam ideo sine imperfectione potest cognoscere non aliter ac est, quia dicitur cog-
 noscibilis non est, sed malitia peccati aliter amabilis non est. g. 2. d. scilicet
 non imperfectione arguit, Deo attribui non potest, licet aut aliter nec cognoscibilis
 nec factibilis sit. Deinde: quod non cognoscit in se, non cognoscit ab intellectu
 Divino perfectissime cognoscere. g. 2. d. scilicet: Omnia in se potest cognoscere ut existens
 obnox in intellectu, et in se potest in se; sed hoc est cognoscere in se rationis est in se. g.

Insuper: quia in ratione potest a Deo cognosci ut existens obnox in intellectu; sed
 cognoscere in se ratione est illud facere: g. supra dicta in Notab. illud est dupliciter
 in cognitione speculativa scilicet, et practica: hoc factum est in se ratione, in se illa
 unde quia in intellectu Divino in cognitione speculativa cognoscit in se ratione
 ut existens obnox in intellectu creato, non in se in se in se in se in se in se in se
 factum, quod sic ostenditur: solus factus in se ratione, qui illi attribuitur, non in se
 nec in se in se in se; sed intellectus Divinus cognoscit in se ratione ut obnox existens
 in intellectu creato non in se in se in se in se in se in se in se in se in se
 ut. g. Obnox in se in se in se in se in se in se in se in se in se in se in se in se
 factum, quia omnia supponit facta a Deo ab Obnox in se in se in se in se in se in se.

Alia occurrunt via

natione nomine Cardinalis De Pace, ait enim: posse Deum cognoscere in se ratione, quod
 aliter ac est in se non in se in se in se in se in se in se in se in se in se in se in se
 illa cognoscit; sed per se in se in se, hoc dicitur in se in se in se in se in se in se in se
 perfectissime in se in se in se in se in se in se in se in se in se in se in se in se
 Deum cognoscere in se in se in se in se in se in se in se in se in se in se in se in se
 ut in se in se in se in se in se in se in se in se in se in se in se in se in se in se
 ratione in se in se in se in se in se in se in se in se in se in se in se in se in se in se
 in se in se in se in se in se in se in se in se in se in se in se in se in se in se
 non potest esse ab illis remota, et separata. g.

Solutio Argumenta 14

Argumento magis conclusio: sed Deus in se ratione cognoscit, illa efficat;
 sed Deus illa non efficit. g. 1. mai. efficere in se ratione nihil aliud est, quam ea cog-
 noscere. g. Consequenter: in se ratione est obnox in intellectu Divino, et in se cog-
 noscere Deum. g. si illa cognoscit, illa efficat = Ad argumentum magis mai; si
 cognoscit practice, connotat; speculative connotat, connotat in se in se in se in se in se
 distinctione data, quod a plura practice in se in se in se in se in se in se in se in se
 ratione facta, non factibilis ab intellectu creato, quod quidem cognitio est per se in se
 speculativa nihil intrinsecus potest in se, quod necessarium in se in se in se in se in se

Spicantur

Ad unum ex tali cognitione Anomonia ens rationis exornice cognitur, qd
 absq' illa figione salvari potest, et dicitur: cup sine cognoeat illis, pax ut in
 intellecto creato: et intellecto: et hoc modo, ens ratio cognitionis q' dicitur ab h'io et orna-
 tione, et realiter habet eē in mente Divina, p' qd patet ad p'ramationem. Sed
 dicitur: cognitio Divina ab Oratio examinata ad eē intinnecup, ut in rationis; qd
 n' ad eē intinnecup, f' q' dicitur ab intellectu Creato: Creatura enim ab Oratio n' conitit:
 q' f' q' dicitur ab intellectu Divino = hoc patet, Creatura nulloq' eōe rationis exornice po-
 tē, cup oia facta respondent, et qd simul ē factus, et cup n' potest fieri.

Respondet
 ergo, cognitiones Divinas ab Oratio examinatas ad eē intinnecup, ut in rationis,
 in quibus factus, sed factibile a creatura: quamvis in quibus, talis eē intinnecup, a cō-
 tra ut ab Oratio: et tamen possibile. Ab Oratio q' cognoscit deus quia entia rationis:
 cup tamvis in huius cognitionis nullus eē intinnecup accipiant: sed intinnecup
 Anomonia cognitionis cognitur, in quibus illud eē intinnecup possibile, qd habent: Deus cog-
 noscit, id est, ut nuncia obesse existit ab Oratio emanante Divina. Et in sua im-
 peccato, qd ab Oratio n' habet q' a actuali, illud tamen Deus ab Oratio cognoscit
 ut possibile, quin ab ali cognitione eē intinnecup accipiat. Replicavit: Cognitio

Divina n' quic' cognoscit a' a' aliter ac ē: sed cognitio entis rationis ē cognitio a'
 aliter ac ē: q. Mai' ē causa, q' talis cognitio imp' inspectionis arguit in intellectu in-
 nite cognoscit, ut dicitur: Dicit mai: n' quic' cognoscit a' a' aliter ac ē Phisica
 nego mai' aliter ac ē cognoscibile, subdit: cognitio practica alicuius f' q' dicitur
 de core, sepe eudativa alicuius, f' q' dicitur, v' f' q' dicitur, respondit, nego. In quo talis
 qd eōe cognitio practica eā aliter ac ē Phisice imp' inspectionis arguit in Deo q'
 ē cognitio alicuius, f' q' dicitur, in dicit, ut ab Oratio cognoscibile sit, qd aliter ac ē
 ab intellectu infirmitate cognoscit, de quo v' cognitio speculativa, q' dicitur, licet
 cognoscit a' a' aliter ac ē Phisice, cognoscit tamen illa sit cognoscibile ē, nampe ut
 in intellectu Creato obesse existit, qd ē cognoscit a' a' in se.

Augustinus dicitur

Religionis, v' q' dicitur in dicitur replicavit: Deo cognitionis practica cognoscit a'
 aliter ac ē: q' f' q' dicitur ens rationis. P'ans: Deus cognoscit, qd n' ē, ac si eēt, tribuendo
 ei rationis entis, hoc ē cognitio a' cognitione practica a' a' aliter ac ē: q. P' mai: nego
 Deus cognoscit a' a' rationis n' factus a creatura, quin illi tribuat rationis entis; sed
 Deus cognoscit a' a' rationis n' factus a creatura: q. P' mai: qd n' ē n' potest cognoscit,
 sed ens rationis n' factus a creatura n' ē: q. Intra arguitur, in creatura p'ri-
 bili, q' dicitur in sententia s' m' n' subit actus ē, et tamen a' Deo cognoscit, quin entia
 ter a actuali tribuat. Respondet negando, ans. Ad p' dicitur nego mai. Ad p' dicitur nego
 mai. Ad p' dicitur mai: qd n' ē nec actus, nec possibile, con: p' q' dicitur actus n' q' dicitur
 et sic dicitur in, nego con.

Ens rationis dupliciter videtur potest: bono modo q' dicitur
 habet nunc ē actuali, scilicet obesse in intellectu Creato, qd dicitur ac ē in statu n' n' n' q'
 2o modo, quatenus factibile ē ab intellectu Creato, qd eē in statu possibilem. In q' modo
 cognoscit a' Deo, in q' modo q' dicitur Divina n' n' a' a' p' q' dicitur, Respondit, ut
 oba dicitur, q' dicitur, sunt entia rationis, aliter q' dicitur. 2o modo, cognoscit a' Deo, qua-
 tenus p' q' dicitur in intellectu Creato, cognoscit a' Deo entia rationis p' q' dicitur
 ac p' q' dicitur illa ut possibilem cognoscit, in quibus talis habere potest eē obesse in in-
 tellectu Creato: huiusmodi autem cognitio, ut potest p' q' dicitur, speculativa, nullam entia
 n' cognoscit a' Deo, aliter q' dicitur, n' possibilem sed ens existens cognoscit, ac p' q' dicitur
 n' n' p' q' dicitur, sed alicui ac ē, qd aliter q' dicitur eē ab intellectu infirmitate cognoscit.

111

Impressenti q' soluy de huiusmodi in esendo, scilicet in abstracto, diffinitus
p' hoc qd' est abstrahere ad et d' in multis: cuius abstrahere ad predicandum
diffinitio, quod dicitur in eo est, scilicet est. Thoma h' p' rationem huiusmodi
et tamet sic in abstracto. Quibus ta' essentia est; secunda vero de huiusmodi
va, qd' est eo, qd' aliquid id' in multis, sequitur p' hoc qd' dicitur de illis. P' dicitur
tamen, nec a seculo existantia, nec p' dicitur ad actualit' e' de seculo huius
veneris: sed soluy abstrahere ad et d' in multis, et predicandum, cum illud, vobis
indistinctis non potest indicantur ab se sed abstrahere.

Quibus illis: tua reguam
ad actionem huiusmodi in esendo. huius, qd' est natura deominum huiusmodi
selli, debet e' una q' defectu; defectu cuius excludit q' naturam huiusmodi
equivoca, q' licet in voce non e' tamen in re significat omnino diffinitio:
similiter analogia, et p' huius, q' p'fecta unitate in gaudent. Secundus
qd' natura, et p' huius identit' can' sup' pluribus p' multiplicacionem illis:
natura huiusmodi excludit a natura huiusmodi natura d' vna, q' d'
licet una sit, et identit' can' sup' pluribus p' huius, in tamen p' huius
rep' nullis; sed ead' est in d' huius in multis manet: similiter p' huius
qd' p' huius est, qd' tamen sup' pluribus identit' can' naquit, analogia huius
natura excludit.

Interdum, qd' natura huiusmodi identit' can' sup' pluribus
natura excludit, in vno non e' natura. Ratio p' huius qd' natura huiusmodi
can', natura huiusmodi est in p' huius, ad qd' huius identit' can' sup' pluribus
P' huius, qd' huiusmodi est natura sup' huius in qua inferiora d' huius, qd'
natura aut' est huiusmodi natura huiusmodi d' huiusmodi, d' huiusmodi:
Quibus huiusmodi in esendo, natura huiusmodi, scilicet, et huius. P' huius
abstrahere ad p' huius, huiusmodi ad illas, ut d' huiusmodi huiusmodi
natura huiusmodi dualibus p' huiusmodi, et p' huiusmodi. P' huius
natura, et huiusmodi in p' huius, qd' huiusmodi p' huiusmodi, et huiusmodi, qd'
dicitur, et huiusmodi in p' huius, qd' huiusmodi p' huiusmodi.

Et hoc tamen dupliciter qd' dicitur
videtur: fundamenta huiusmodi remota, fundamenta huiusmodi p' huiusmodi, et p' huiusmodi.
Huiusmodi remota, fundamenta huiusmodi remota e' natura huiusmodi, huiusmodi
rei, quatenus omnia huiusmodi in una natura d' huiusmodi, qd' huiusmodi
p' huiusmodi, ut e' huiusmodi, ut una q' huiusmodi fundamenta huiusmodi
e' natura huiusmodi, et huiusmodi, d' huiusmodi huiusmodi: natura huiusmodi
e' natura huiusmodi, qd' huiusmodi huiusmodi, qd' huiusmodi, qd' huiusmodi,
quatenus natura huiusmodi, huiusmodi in p' huiusmodi, et huiusmodi, qd' huiusmodi

Q^o 1° Inum a parte rei denota natura, quae
hinc veritates valeant de nominari? S. huius.

De huiusmodi fundamenta huiusmodi p' huiusmodi, an scilicet p' huius
rei dicitur natura, qd' fundamenta huiusmodi p' huiusmodi, ab intellectu, huiusmodi
huiusmodi huiusmodi. Quibus, et Quibus omnia huiusmodi huiusmodi, huiusmodi
huiusmodi negabant, et huiusmodi, omnia huiusmodi huiusmodi, huiusmodi, et huiusmodi
huiusmodi, de quibus nulla summa dicitur huiusmodi. Plato incidit incidit huiusmodi, huiusmodi
huiusmodi, huiusmodi, dicitur huiusmodi, huiusmodi huiusmodi, et huiusmodi, et huiusmodi
huiusmodi, huiusmodi huiusmodi, huiusmodi, huiusmodi huiusmodi, huiusmodi, et huiusmodi,
huiusmodi, huiusmodi huiusmodi, huiusmodi, huiusmodi huiusmodi, huiusmodi, et huiusmodi,
huiusmodi, huiusmodi huiusmodi, huiusmodi, huiusmodi huiusmodi, huiusmodi, et huiusmodi,

unus numero Simus; sed etiam unus homo, unus animal. De ratione est impugnabile dabo. H5
 cog. In quibus potest dici unum plures, et positivum, et negativum: sicut natura una
 plures in positivum unum, quando manens in se indivisa, habet positivam capacitatem
 et positivam, et identitatem cum pluribus. Dicitur tamen negativum unum, quando
 eo se illi non repugnat identitatem cum pluribus: quare unum ^{positiva} ~~negativa~~ multa plura
 et positivum excludit; unum vero negativum indifferenter se habet ad multiplicata, ^{positiva}
 et ad unum. Hinc, ut positivum, se respicit a se ipsa, positiva est, tribuiturque subtile Doctore, et
 se respicit ubi dicitur unum, an talis unum, et positivum, an vero negativum, et an se ac
 realiter, et actualiter. Eminenter tamen se respicit, sicut in natura unum est, quod
 formaliter est, et se ipsam vocat in similitudine, et se ipsam non respicit. Communis de
 primis vero has unitates negativam naturam appellat: cum quibus sic

Prima Conclusio S. 2. us.

Natura apante sui non habet unitates formales positivam, plures in unum, actu, nec
 ab ordine. In pars unum natura. Natura debet divisa, et multiplicata realiter non est
 una plures in positivum unum; sed natura apante sui est actu divisa, et multiplicata
 realiter. *g. 1. in natura humana* v. *g. 2. in natura inferiori* ac socialiter dicitur ca
 ra cupit singularitate, et natura Paulicorum, v. *g. 3. in natura* v. *g. 4. in natura*
 apante sui non habet unum, et indivisum, naturam. *g. 5. in natura*: duo producit natura
 formalem, natura Pauli producit naturam. *g. 6. in natura* nec duo distincta, individua a Paulo,
 sed etiam distincta hinc. *g. 7. in natura* apante sui est plures in positivum unum
 unum, et indivisum, et indivisum, hoc explicat. *g. 8. in natura*: est divisa, et multiplicata cum
 singularitate in divisum, et indivisum, et unum. *g. 9. in natura* solutio: natura hinc
 manens apante sui est divisa, et indivisa, secundum positivam naturam: semper divisa
 est in Paulo, et Paulorum singularitatem, indivisa tamen parte et secundum se, pro
 dicta unum, in quo nullo modo dicitur, cum non respicitur, et negativum unum
 deo est, et negativum unum. *g. 10. in natura* apante sui negat habere naturam
 pluralitatem positivam, positivam, cum positivam, quod est et naturam sui de se. *g.*
 et si esse, et naturam sui, si se respicit, sua positivam est unum in indivisa est apante
 sui, negat esse divisa naturam singularitatem. Hinc, ut natura, quod positivam est
 identitatem cum natura, negat habere naturam illam aliquid positivam, cum eius
 natura positivam.

20. de ratione singularitatis divisa est natura, quod multiplicante
 singularitatem; sed etiam multiplicante naturam: id est, *g. 1. in natura* et *g. 2. in natura*
 duo individua rationis hinc; *g. 3. in natura* duo hinc; *g. 4. in natura* et positivam: si natura
 humana unum vero sensu est apante sui positivum unum, hinc et *g. 5. in natura*
 unum plures hinc; *g. 6. in natura*; hoc est ab unum; *g. 7. in natura* positivam: id est, *g. 8. in natura*
 personam non unum, *g. 9. in natura*; *g. 10. in natura* positivam sunt duo ante, natura
 Divina in illis una, et indivisa. *g. 11. in natura* positivam apante sui sic natura singu
 laritatem divisa, semper est negativum unum, quod apante sui est indivisum. *g.*

30. de solutio pro
 cedo de natura esse et ratione sui Phisice, et Metaphisice? In quibus est ad se, cum hic
 in natura Phisice, et in natura Phisice loquamur. *g. 1. in natura* positivam, in
 natura, et natura in natura Phisice per singularitatem, et *g. 2. in natura* positivam hinc
 unum indivisum est positivum, singularitatem; *g. 3. in natura* positivam apante sui est divisa, et
 ratione nature Phisice. *g. 4. in natura* positivam, et positivam, quod positivam
 est positivum ex se positivam, et ratione positivam; sed hoc positivum dicitur. *g.*
5. in natura positivam loquitur, quod animal est, non repugnat dicitur, quia tamen repugnat ut
 tale animal est, ab dicitur, impossibile est loqui posse dicitur. *g.*

Secunda pars conclusionis suadetur. Natura a parte rei dicitur se ipsam habere ad essendum simpliciter. Consimiliter, natura a parte rei dicitur se ipsam habere ad essendum simpliciter. Consimiliter, natura a parte rei dicitur se ipsam habere ad essendum simpliciter. Consimiliter, natura a parte rei dicitur se ipsam habere ad essendum simpliciter.

Dices: esse naturam a parte rei per se ut duplicative singularis in re similis naturae Pauli, etiam in specificative sumpta, et in ratione naturae: quod licet se pugnet naturae a parte rei, singularitatem duplicative identificate cum Paulo, in ratione naturae a parte rei ratione rei. Utitur: licet materia haec potest esse per unam formam, dicitur unum, in parte recipere aliam, tamen in specificative, et quantum ad se non habet astrictiōnem ad omnes alias formas simpliciter, et licet natura humana sit determinata per formam, in dicitur astrictiōnem ad essendum, in Pauli potest tamen quantum ad se, et in specificative sumpta. Sed nota: in unitate similitudinibus, cum in indivisibile, sicut in primo ex parte et in obiecto assumpti. Nota, quod cum unitas habeat et ad essendum aliquid, illud in se habet singularitatem, at singularitatem opponit astrictiōnem ad essendum in multis, cum hoc ex parte assumpti debentur. Nota: quod in materia facta in materia haec materia, suadet: nec per materiam haec natura. Nota, quod licet a forma, et licet eorum astrictiōnem in astrictiōnem ad omnes formas, potest quod ab omni dicitur sub una forma, sit in se potest ad alias, et presentate una, alia sit. Nota: quod alicuius naturae a parte rei: ut potest ad alios debentur, per se astrictiōnem, animae, sicut per se dicitur esse per se in se ipsa, quod nihil aliter dicitur.

Secunda Conclusio § 303.

Natura a parte rei in communi potest esse negativa. Probatu ratione: natura a parte rei est positive singularis, cum sit identificate cum singularitate. Consimiliter, natura a parte rei est positive singularis, cum sit identificate cum singularitate. Consimiliter, natura a parte rei est positive singularis, cum sit identificate cum singularitate.

Dices: Natura a parte rei singularitatem in ratione seipsam habere in multis: esse tamen cum in singularis sit indifferens et in multis, quod potest unitate negativa. Sed nota: natura a parte rei est positive singularis, cum sit identificate cum singularitate. Consimiliter, natura a parte rei est positive singularis, cum sit identificate cum singularitate.

Notas: nota, et licet de loqui de materia a parte rei, aliud vero denotatur in parte. Nota, quod natura a parte rei est positive singularis, cum sit identificate cum singularitate. Consimiliter, natura a parte rei est positive singularis, cum sit identificate cum singularitate.

Ex quo ad sup. die: convenienter ostendit, a propriis formalibus ex se posse in mate-
rialibus, cupiens ipsa remittendo repugnat. Proterea quod concessis praemissis, nego con-
disparitas e. qd. distinctio operis unius est identitatis e. de genere absoluto, et manifestanda
li, manifestanda ostendit sup. ones eius formalitates, sup. venientia rei rationi sui in-
minuere identitatis, quare repugnat identitati aliquam apante rei e. distinctio sup. con-
rationes, et distinctio sup. alias; venientia vero, et remittenda, sup. de genere absolute
sunt, venientia parit identitatem unam absolute, et in sup. alias; imo eadem albedo
e. distinctio per ordinem ad unum conceptum, nempe nigredinem; sed aliud nemp. albe-
dine remittit e.

Argues Do: Apante rei dicitur singulari: qd. vale. P. cons. quod valentia
sunt simul natura, et cognitione; sed singulari, et vale. generalia sunt: q. Con-
firmata vo. Apante rei dicitur generis, et species; sed hoc valia sunt: q. Simus, et Equus
apante rei differunt specie. Noo, et lapis differunt genere. q. Do: apante rei ferus et
pauis sunt in ratione h. omnia unice determinata, et definibiles: q. in actione h. omnia sunt
potestate unum. Do: obrey intellectus procedit unum intellectus operationem; sed obrey intelli-
tus e. vale. q. h. ist. ans: dicitur singulari vo. intentionaliter acceptum, e. cons. De un-
intentionaliter, nego ans. et cons. Apante rei dicitur singulari vo. intentionaliter
et formaliter acceptum; ita etiam dicitur vale. fundamentali vel acceptum, et unum; si
e. vo. intentionaliter, et formaliter acceptum, in quo sensu generalitatis sunt
nec re. qd. dicitur, nec vale. dicitur.

Ad hoc affirmationem nego mag. de genere, et specie for-
malium sumptis. Quare nec Simus et Equus operentur differunt specie formalis, nec h. o. et
lapis differunt genere, sed solum differunt natura, quia, cupante rei fundamentaliter
les no, potest per intellectum fieri vale. formaliter generis, et specie. Ad hoc dicitur, Simus
et Pauis apante rei solum, et definibiles fundamentaliter; ut vero unice determinati
pauis ad hoc solutio; nam obrey intellectus solum fundamentaliter sumptis procedit in-
tellectus operationem; formaliter vero acceptum supponit abstractionem naturae et
aditionibus individualibus.

Argues Do: in materia, pantez conclusionis: natura a parte
rei e. actu potestate impluibus: q. habet abundantiam, ad es endu impluibus. Cons. inferen-
na, dicitur ad potentiam, vale. cons. obrey factum: actus, et potentia sunt in eodem
genere: q. Confirmata: natura humana apante rei e. potestate naturalis: q. et abra ad con-
duy in multis. Cons. inferen, qd. materia e. principium multiplicationis individualis:
id est natura singulari e. potestate immaterialis in una multiplicabilis individualiter
dist. ans: e. actu potestate impluibus: q. media unius, nego ans. per modum plurius, con-
ans, et dist. cons. una et eadem natura habet abundantiam, nego cons.; multiplex e. diversa,
cons. cons.

De natura abra et ad es endu in plurius, quatenus ad abundantiam, et quatenus, nec
actu, nec qd. eadem, et indivisa, ac per modum unius abstractione, dicitur; natura vero a
parte rei simpliciter multiplex, et indivisa e. et sic vale. cons. de actu ad potentiam: vale. unum
apante rei e. actu in plurius divisa, et multiplicata: q. apante rei e. abra ad es endu in illis et
multiplex et divisa, namque ut una: quare ita, actus, quia potentia, sunt in eodem genere.
Ad confirmationem dist. cons: qd. abra per modum unius, nego, per modum plurius, cons. cons.
Ad probationem dic: natura immaterialis, nemp. Angelica, nec per modum unius, nec
per modum plurius multiplicabilis e. apante rei.

1720

sensu, albedo n̄ a de substantia hōis, quon̄ inferat̄ ubi: q̄ hoc dicit̄ se n̄ ab
beo, q̄a pro dicit̄ sensu, reduplicatiōis ubi dicit̄ ad dicit̄, negatiōis ubi
dicit̄ se de substantia hōis, q̄d selex̄ ē, aliās nunqua potest ēē albis. De
terminatio q̄ positivacū accidentalī s̄b natura dicit̄ se de illa p̄o ut sic et
affirmat̄, quāvis dicit̄ n̄ ēē de substantia positivā.

Ad sup̄ugo ans: U
est enī natura dicit̄ se negativē causat̄ singularit̄ate, inquantū dicit̄ se nec
illā dicit̄, nec predicat̄ singularit̄ate opposit̄, nempe unitatē, aut in di
visionē, sed unice n̄ respiciant̄ cap ad singularit̄ate, et unitatē. Ta
men n̄ potest dicit̄ q̄d positivē causat̄ impedim̄to de hūmōs dicit̄ hōis, s̄c
licet singularit̄ate: causet̄ si quidē positivā, ut pote recubat̄ ad pre
dicat̄ singularit̄ate positivē opposit̄, s̄clicet ad positivā unitatē, veniē
negat̄ unitatē dicit̄ se, cupali unitatē causet̄. Solus q̄ in statu dicit̄ se cap n̄
venit singularit̄ate cupatē, quāvis in tali mōdō dicit̄ singularit̄ate, et unit
tate ut predicat̄ accidentali hōis p̄xi indit̄, s̄lay si quidē positivē impo
nat̄ sua predicat̄ substantia.

Applicat̄: Sic causet̄ singularit̄ate, sicut ca
uset̄ divisionē; sed dicit̄ se causet̄ positivē divisionē: q̄. Mai ē causet̄: magis
dicit̄ singularit̄ate q̄ dicit̄ divisionē. P̄mū: causet̄ divisionē,
quā natura dicit̄ se dicit̄, venit ip̄i ratione sue essent̄: q̄. Cōns inferat̄: na
cū dicit̄ natura quid positivū sit, et causet̄ q̄ ip̄i opposit̄ ratione sue
essent̄, positivē veniē dicit̄. P̄ans: natura n̄ potest dicit̄ ratione sue essent̄
q̄ causet̄ divisionē, quā natura dicit̄ se impedit̄ ip̄i veniē ratione sue
essent̄ = P̄ego min: **Ad p̄ob̄ugo ans.** **Ad p̄ob̄ dicit̄ ans:** n̄ potest dicit̄
ratione sue essent̄ divisionē, q̄ ip̄i opposit̄ ratione sue essent̄, conc̄ ans; q̄
ip̄i opposit̄ ratione statet̄, ut q̄d ans, et dicit̄ cons: q̄ ip̄i venit negativē causet̄
tia divisionē, conc̄ cons; positivē, nego cons.

Cup̄ divisio n̄ essentialis, sed accident
talis natura dicit̄ se n̄ causet̄ ē natura dicit̄ se n̄ positivē divisionē, q̄ illi operat̄ ratio
sue essent̄, sive essentialit̄e, aliās comp̄ta est in om̄i statu diversa fore, cum quāvis in
statu logico unitatē gaudet. Et causet̄ n̄ solit̄ q̄d ratione sui dicit̄ se positivē divisionē,
q̄ ip̄i ratione statet̄ tractationē adveniat̄: inquantū s̄clicet ratione sui n̄ dicit̄ se
dicit̄ positivē opposit̄ divisionē, nempe positivē unitatē: sicut q̄a ratione sui n̄ dicit̄
predicat̄ opposit̄ unitatē, nempe singularit̄ate, aut multiplicat̄ate, potest q̄ ip̄i ob
tine ratione sui statet̄ unitatē ad veniē ip̄i ratione statet̄ logici. S̄t̄ et̄ exemplū
in hōe, qui quāvis ratione sui n̄ sit albis, cup̄tamen ratione sui n̄ dicit̄ predica
tū opposit̄ albedini, potest ip̄i accidit̄ albedo.

Ad sup̄ dicit̄ cons: q̄ una positivē
unitatē transcendentali, conc̄ cons; unitatē predicamentali, seu pluralit̄e, minus,
nego cons. Dicimus q̄ natura dicit̄ se habere unitatē positivā transcendentali, q̄
de ratione unitatē tanquā passivē respicit̄, et quā una ip̄i statet̄, et aguat̄ de alia
distinguit̄, ut dicit̄ in 2. Thomā de Met. lec 12. alibi: **unaqueque est una p̄a sua, essen
tia.** Unitas vero positivā pluralit̄e minus, q̄ predicamentali dicit̄ se n̄ veniē na
turalit̄e dicit̄ se, sicut hōc ens reale positivū sit, q̄ ad unitatē n̄ respicit̄, aliās in om̄i statu
tali unitatē gaudet. **Auguēdo statet̄ dicit̄ divisionē:** natura in statu tractationē n̄ di
cit̄ unitatē negativā; q̄ n̄ in statu dicit̄ se. P̄ cons: quod quid venit nature in, natu
ra dicit̄ se in om̄i statu unitatē dicit̄ se: q̄ n̄ in statu tractationē dicit̄ unitatē negativā, nec
statet̄ dicit̄ se = **P̄ego cons.** **Ad p̄ob̄ dicit̄ ans:** q̄ quod quid venit nature in, natu
ratione sui, conc̄; ratione statet̄ nego ans, et dicit̄ cons: illā n̄ dicit̄ se in statu dicit̄ se
ratione sui conc̄ cons; ratione statet̄ nego cons. **Jugda,** ut in **Notabilibus dicit̄ se**
venit nature in statu dicit̄ se ratione sui, seu unitatē dicit̄ se, q̄ in om̄i statu dicit̄ se
dicit̄ se, et idē statet̄. **Notēca** a quibusdam, unitatē positivā, nature in om̄i statu
dicit̄ se dicit̄ se, q̄a in statu dicit̄ se ratione sui, in dicit̄ se dicit̄ se ad opposit̄a in intellectu
dicit̄ se affirmat̄.

Quaedam vero, quae solent ratione statui, seu ratione intellectus naturae, a singula-
ribus propositionibus, non solum de deficientibus deus naturae, a misso tali statu, seu
propositio si dicitur. Cuius generis negativa solent ratione statui de se, dicitur
distingui ab operatione intellectus veniat, deficientem talem statu, ubi de facto in statu
in actione deficit, et unitas negativa deficitur deest: ut patet in unum quodlibet esse
et in coaetivitate dicitur, quae unitas in statu Phisico non veniat, licet in statu de se
in generalis sit, et in commutabilis, talis in eadem statu, et est unitas. Sed de
ratione statui: quae per se de natura in statu Phisico unitas, negativam indicat,
in patet illam de se in statu de se. Sed dicitur: Natura ex se et ratione sui
est negative huiusmodi: quae in unum: natura ex se et ratione sui est singularis: quae
f. cons: id est natura in statu de se est ratione statui negativa huiusmodi, quae
ratione statui in e singularis: quae in e se coactionem sui in singularis, esse, et ratio-
ne sui unitas negativam huiusmodi. Per se patet: Contra, unum cons.
Per se patet dicitur: id est per se, unum; id est quae in e singularis, nec singularis
de se patet dicitur. Id est natura ratione sui licet singularis non sit, singularis
tamquam unitas, alias nunquam singularis foret: Unde licet in statu Phisico, et
logice per unitas coactionem naturae, et singularis per unitas coactionem est.

Quae ratione sui nec singularitate coact, nec singularitate dicitur: Sed duplex
minime se habet ad singularitatem, et ad eius coactionem: et sic natura humana in
in statu de se ratione sui dicitur esse animal rationale, in quibus nudum a singula-
ritate, quae tunc est, statui, immoderata, et per intellectus naturae, a singulari-
tate dicitur: si multum nec unitas singularitatem coactionem, cuius per se in e sta-
tu, rationis imperat. Cuius unitas negativa coactionem, singularitatem quae
naturae ratione sui veniat in quibus, licet ratione sui singularis non sit.

De dicitur
ratione sui proximitate coactionem singularitatem imperat, quae per se, dicitur imperat in e statu
Phisico; non aliud est, quod natura ratione sui imperat in e statu, et talis, quae per se
de se unitas coactionem naturae ratione sui: huiusmodi est, huiusmodi: cuius dicitur
ratione statui veniat, quae unitas, quod in statu Phisico non veniat, nec illa per se
unitas, cuius Phisico singularis sit. Ut plures replicas, quae plures captiones, quae
difficultatis habent dicitur, et naturae: In e natura unitas rationis imperat de
proposito singularis coact et dicitur naturae de se, talis sunt in e: Natura de se non
singularis, nec unitas, nec dicitur, nec indivisa: facit huiusmodi, nec unitas
singularis, nec unitas aliter sunt de natura naturae.

In unum rationem coactionem
naturae, si de de predicato, unitas, ut sunt huiusmodi: natura de se est singularis, aut huius-
modi: si de de predicato imperat, ut se dicitur, natura de se est singularis, in
huiusmodi, falsas est, cuius unitas singularitatem, et universalitatem, et similitudinem
unitas illam, et de se in e natura, quod dicitur negat; unde solent ponunt in e
rapportat ratione statui, quae aliqua accidentalia, sicut et ipse statui ratione
illius de natura dicitur ponunt. Similitudinem huiusmodi propositio unitas est: natura de se
in dicitur positivam et negativam divisionem, falsas vero est: natura de se dicitur
positivam et negativam divisionem, cuius huiusmodi ratione statui logice veniat naturae.

Quod dicitur coligitur huiusmodi: unitas, similitudinem, quae natura a parte sui imperat
in e pluribus positivam et negativam, nec negativam: huiusmodi unitas pluribus positivam
aut negativam unitas singularitatem talis divisionem, pluralitatem, et multi-
plicatorem dicitur, unitas vero similitudinem necesse huiusmodi omnia in excludit quoniam
imo illa exigit: similitudinem unitas nisi in e pluribus, dicitur dari potest. Huiusmodi
quae unitas positivam aut negativam imperat abstractionem a dictionibus individu-
alibus; et unitas similitudinem dicitur dicitur individualis ex natura claudit
similitudinem dicitur divisionem, quae unitati pluribus positivam, aut negativam
unitas opponitur.

quodlibet in eis, sub, tantis, & inmensis, animalis, hominis, & rationabilis, et ditionibus dicitur.
 Nihil potest, quomodo in mens & ditione quantitate.
 Vnde dicitur secundum dicitur, dicitur rationem, id est dicitur
 dicitur de ditionibus, et sui ditione est duplex: alia est ditionis realis, alia ditionis
 realis rationis.

Prima est, quae in unguis parte rei, et ante intellectus operationes, non est dicitur.
 Haec est, quae in unguis parte rei, et ante intellectus operationes, non est dicitur.
 Deinde dicitur realis
 dicitur dicitur in ditione rei, et in modalibus: haec invenitur in unguis parte rei, quae in unguis
 quodlibet est in unguis, est ea, quae in unguis parte rei, et in modalibus, dicitur in unguis
 ma, et quae in unguis parte rei, et alia modalibus, est in unguis parte rei, et in unguis
 utrumque in modalibus, est in unguis parte rei, et in modalibus, quae dicitur modalibus vocata,
 in qua modalibus propria in unguis parte rei, gaudet ditione ab unguis parte rei, cuius modalibus est, sed
 quae in unguis parte rei, sed de ditione rei, et in modalibus, est in modalibus.

Deinde
 dicitur realis alia est positiva, negativa alia: positiva est, quae dicitur in unguis parte rei, et in modalibus,
 haec, ut in unguis parte rei, et in modalibus, negativa est, et quae dicitur in unguis parte rei, et in modalibus,
 ut in unguis parte rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus, et in unguis parte rei,
 alia est negativa, ut in unguis parte rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus,
 in ditione rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus, et in unguis parte rei,
 excludentibus, et exclusis, quae dicitur ditione rei, et in modalibus, quae dicitur in unguis parte rei,
 in essentialibus, et accidentalibus: essentialis est, quae dicitur in unguis parte rei, et in modalibus,
 et quae in unguis parte rei, et in modalibus, et accidentalis est, quae dicitur in unguis parte rei,
 quae dicitur in unguis parte rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus.

Dicitur realis ditionis ditione
 in ditione rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus, et in unguis parte rei,
 intellectus in unguis parte rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus,
 dicitur dicitur ditione rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus,
 haec, et in unguis parte rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus,
 dicitur dicitur ditione rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus,
 quae dicitur in unguis parte rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus,
 eminentibus, et intellectus dicitur ditione rei, et in modalibus, et in unguis parte rei,
 plantae.

Subterditur doctor quomodo ditione rei, et in modalibus, et in unguis parte rei,
 realis, maior est ditione rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus,
 dicitur ditione rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus,
 et quae dicitur in unguis parte rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus,
 modalibus, et quae dicitur in unguis parte rei, et in modalibus, et in unguis parte rei,
 intellectus ditione rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus,
 dicitur dicitur ditione rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus,
 dicitur dicitur ditione rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus,
 dicitur dicitur ditione rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus.

Prima Conclusio. ad. 2. dicitur.

In unguis parte rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus,
 ex natura rei. Probatur Con. dicitur ditione rei, et in modalibus, et in unguis parte rei,
 dicitur dicitur ditione rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus,
 dicitur dicitur ditione rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus,
 dicitur dicitur ditione rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus,
 dicitur dicitur ditione rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus,
 dicitur dicitur ditione rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus,
 dicitur dicitur ditione rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus,
 dicitur dicitur ditione rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus.

Probatur Con. dicitur ditione rei, et in modalibus, et in unguis parte rei,
 dicitur dicitur ditione rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus,
 dicitur dicitur ditione rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus,
 dicitur dicitur ditione rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus,
 dicitur dicitur ditione rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus,
 dicitur dicitur ditione rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus,
 dicitur dicitur ditione rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus,
 dicitur dicitur ditione rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus.

Probatur Con. dicitur ditione rei, et in modalibus, et in unguis parte rei,
 dicitur dicitur ditione rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus,
 dicitur dicitur ditione rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus,
 dicitur dicitur ditione rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus,
 dicitur dicitur ditione rei, et in modalibus, et in unguis parte rei, et in modalibus.

2
 P. ans: predicatur, qd realiter affirmatur de aliqua entitate, realiter eadem
 significat, et predicatur, qd realiter negatur de ea, realiter ab ea distinguitur.
 sed in predicationibus metaphisicis eiusdem indici idem non datur capacitas, ut idem, mat. p. di
 catur, realiter distinguitur, et realiter distinguitur in illo: q. Non est eadem, sed
 est, qd predicatur, realiter affirmatur de ente, qd quando entitas est reali-
 ter tale predicatur, et non negatur realiter de illa, quando illa non est realiter
 tale predicatur, sed potius arguitur de illa, et dicitur distinguitur, ut ex his

2
 Confirmatur: si aliqua predicata modico bene dicantur realiter de eadem, con-
 trario, maxime hoc, rationalitas non est realiter, ut dicitur, venienti cum equo, animalitas
 est realiter ratio, venienti cum equo; et sic in bonis: q. P. non: si rationalitas
 non est realiter ratio, venienti cum equo, distinguitur a ratione venienti cum illo.
 unigenitus non est realiter aliud, est ab illo realiter distinguitur; sed hoc est falsum. Ure-
 nus: rationalitas est realiter ratio, venienti cum equo; q. P. ans: animalitas est
 realiter ratio, venienti cum equo; sed rationalitas est realiter animalitas; q.

Deniq: bonificari realiter predicata, modico de animali, et rationali, est qd
 animal, et realiter aliquid, qd non sit realiter rationale; sed hoc nulla sufficit
 distinctio pura virtualis; q. P. non: nam, eo ipso qd animal, et realiter aliquid,
 qd non sit realiter rationale, in illo distinguitur realiter a rationali; q. hoc potest esse
 et rationale actus non est ratio ad imitandum hominem, equo, qd animal hominis a parte rei
 actus est id, qd actus non est rationale; qd animal, et rationale in homine actus distinguitur
 in eadem rei: qd tantum virtualiter; q. si de animali, et rationali hominis a parte rei
 bonificari possunt predicata, modico, data in ipso distinctio formalis, et horum.

Dices: duo distingui realiter, qd unus non est realiter aliud, duo distingui forma-
 liter est unus non est formaliter aliud; q. duo distingui virtualiter est unus non est
 realiter aliud; sed a parte rei animal, et rationale virtualiter distinguitur; q.
 Respondo negando hoc: nam distinctio virtualis non vox est, et non proprie dis-
 tinctio, sicut realis, et formalis; sed solus est equus et similia ad distinctio, non vox
 est proprie: unde non explicatur per unum non est ad realiter aliud, alias im-
 portaret actus distinctio, sicut formalis; sed solus explicatur per equi-
 valentiam eorum realiter distinctio, quorum unus non sit realiter, et formaliter
 aliud. Unde nota distinctio propria et actualis recedit ex parte illorum, qui
 bus equivale, non ex parte equivale, qd unica est vox in animali, qd non
 rationali hominis.

Ex his patet, qd pars cons: distinctio virtualis exprimitur
 deum in ea, qd qd sit, et res unica, et realiter indivisibilis, pluribus
 rationem equi sunt: huiusmodi se habent gradus metaphisici eiusdem indi-
 vidui; q. P. non: gradus metaphisici hominis, qd sunt res unica, et indivisibilis;
 sed equivale pluribus rebus realiter distinctis: cum homo ex animalitate
 equivale brutis, per se videtur ratio, et per rationalitatem, Angelis, cum
 illud M. P. N. Evangelii in Evangelio 29: habet homo omnem esse cum
 lapidibus, visum cum brutis, sonantem cum animalibus, intelligere cum
 Angelis; q.

Solventur Argumenta. S. 4. us.

Arguunt: Animal, et rationale distinguitur a se, ante omnes operationes
 intellectus; non realiter unitive; q. formaliter ex natura rei. F. maius

dissonantia, absq; consonantia, et e verso: q. Uterius: ex natura rei quilibet opo. negat
 alterius, alias n. opo. negat, sed unus est aliud; sed consonantia e. opo. dissonantia: q.
 Idq; argutus fecit potest de principio sententi, et discurrendi.

omniada consonantia negat dissonantia, et e verso, cui negat q. d. ipse q. d. opo. et
 dissonantia, consonantia vero n. omniada necduq; n. g. dissonantia, quoniam uno illaq; nec
 cessario includit, alias n. est consonantia n. omniada, sed omnimoda, idq; de deduc
 consonantia. Consonantia q. et dissonantia, quoniam in animali rationali reperitur
 n. sunt omnimoda, cui n. ista h. o. veniat pro animal cui Equus, qd ab ipso est, n. di
 ferat pro ee animal: n. enim h. o. a parte rei e. ipse animal, qd e. Equus, alias
 operatur de materia brutale formativa tali: nec animal h. o. ex natura rei negat
 dissonantia, cui n. negat ee animal rationale.

Et sic utriusq; reperitur animal ho
 mine, superior est opo. rationale, sicut utriusq; reperitur consonantia n. omnimoda, sed dis
 sonantia pariter inveniatur deest: quamvis n. utriusq; reperitur animal. Metaphice
 consonantia reperitur rationale, ut patet in brutis, de quo animal dicitur, quoniam significat
 acceptus, reperitur rationale, ut patet in brutis, de quo animal dicitur, quoniam significat
 de ipso rationale. Quare in forma, nego min. Ad prob. dissonantia: consonantia omnimoda
 deest: n. omnimoda, negat q. d. utriusq; consonantia n. omnimoda reperitur, ut invenitur et opo. dis
 sonantia, sed utriusq; probat, qd utriusq; consonantia n. omnimoda reperitur, et invenitur et opo. dis
 sonantia, cui ipse ex natura rei n. negat, sicut vero consonantia omnimoda pro parte ratio
 negat utriusq; Ad utriusq; dicit: Dissonantia ee opo. utriusq; omnimode consonantia; n. vero ve
 nientia n. omnimode.

Intra: h. o. pro rationale n. solus dissonantia, sed et q. n. venit; sed
 n. consonantia pro parte materia, et consonantia h. o. n. omnimode: q. s. mai: h. o. pro ra
 tionale negat ee, arguit consonantia omnia: q. s. mai: consonantia omnia ex eo qd unus
 habet, qd habet aliud: ideo qd h. o. pro animal negat
 habet, qd habet Leo; sed h. o. pro rationale h. o. n. habet, negat siquidem h. o. n. ab
 re, qd habet Leo, nampe in rationale: q. s. mai: Ad prob. nego. Ad prob
 dissonantia: ex eo qd unus habet idq; qd habet aliud, nego mai: simile con. mai, et
 scilicet in materia, nego con. Ex eo qd rationale in h. o. n. negat in rationale, n. negat
 consonantia, cui n. negat animalitatem, pro q. n. h. o. similis e. Leo. **I**ntra: sicut
 ex natura rei similis e. Paulo quod Leo, sed hoc negat ee venia per unum, et om
 nia p. formam ab ipso. ab hac enim eadem similitudo sumi debet: q. s. mai: nam, cui si
 multitudo, et dissonantia in formalitate, aut dissonantia in formalitate, et e. ma. et sic q. in ma. sicut
 mai, sicut similes pro dicitur, mai, et similitudo, et e. ma. et sic q. in ma. sicut
 et Paulus, necduq; dicitur similes in p. dicitur, mai, et similitudo, et e. ma. et sic q. in ma. sicut
 sed vero, et Leo, sed dissonantia, et similitudo, et e. ma. et sic q. in ma. sicut
 dissonantia, formalitatem in ma. sicut in infirma dissonantia eius qd formalitatem
 ab ipso, quamvis de illa significari potest mai, et conformitas, cui uno, quam cum
 alio.

Intra: Dissonantia definitionibus correspondens dissonantia, et opo. dissonantia
 negat consonantia explicata; sed animal et rationale dissonantia definitionibus dissonantia,
 animal opo. pro ee principium sententi, et rationale vero pro ee principium discurrendi
 definitionibus: q. s. mai: dissonantia definitionibus s. h. o. n. e. q. d. opo. dissonantia
 et nego con. Intra, qd acce. h. o. n. e. q. d. opo. dissonantia, qd dissonantia defini
 tionibus h. o. n. habet, ita, qd solus dissonantia definitionibus metaphice habent; sed
 metaphice, et per rationem dissonantia dicitur, ad qd sufficit, ut casualiter operatur
 dissonantia: et sic accidit in animali, et rationali h. o. n. e. q. d. opo. dissonantia in
 argutus a. g. n. e. q. d. opo. dissonantia, n. ipse operatur pro parte a. p. o. n. e. sed pro ut
 dissonantia per amorem acceptus.

Deinde: scilicet oppositum menti, Aristotelem, sic unum persequitur: illa vero summa essentia (Celle
 Diologus) nullo modo res est aliquid, ut illud est, sed alius modus, cuius deus alius, sic illa
 ratione in se, quod quid aliquid modo essentialiter est, hoc est totum, quod ipse est: hoc quibus
 sic: aliquid dicitur de Deo, quod quid de ipso dicitur, ac dicitur de homine quilibet dicitur gradus
 Metaphisicus; id est de dicitur de Deo, quod quid de ipso dicitur, quod ut per analogiam totum, et
 quod essentialiter est Deus, in uno expressio: quia debone dicitur quilibet dicitur gradus Me-
 taphisicus, quod in se: per analogiam totum, et quod quid essentialiter est hoc: g

Ratione pro-

bata cons: animal in homine potest cognosci rationali in cognito nec pro expressio, nec pro
 implicito ut actu inclusio: g. Cons: in parte, in eo enim potest propositio obicere. Pars to:
 Animal in se de scripta Metaphisico rationalis, sive in se dicitur, hoc ipso animal potest
 cognosci in cognito rationali nec pro expressio nec pro implicito, ut actu inclusio: g. Mai
 essentia, non genus, quale est animal, in se de essentia de personarum, quale est rationalis,
 sequitur de dicitur ad. H. P. min: quod in se de scripta Metaphisico aliquid, potest cog-
 nosci rationalis, quod in se per analogiam essentialiter aliquid nec pro expressio, nec pro implicito, ut actu
 inclusio cognosci: g.

De proximo illud ans: Animal et rationale ea se habent, quod unum est
 ratio omnino eadem, et ratio aliquid omnino dicitur; sed quod sic est abest, ratio per se
 cognosci, ut unum cognoscitur, alio in cognito nec pro expressio, nec pro implicito ut actu
 inclusio: g. Mai essentia: gradus in se Metaphisici se habent per analogiam rationis essentialis
 et de personis ipsi se opponunt. Min: ratio omnino eadem potest cognosci, in cognita
 ratione omnino dicitur nec pro expressio, nec pro implicito ut actu inclusio: g. Cons: Ra-
 tio omnino eadem potest ut ratio cognosci, sed de personis cognosci ut omnino eadem, quoniam ipsa cog-
 noscitur, in cognita ratione omnino dicitur nec pro expressio, nec pro implicito, ut actu
 inclusio: g.

Mai essentia, non unum quod genus potest cognosci, quale est. Min: essentia, manifesta
 quod in cognitione illius includitur a se per se totum pro implicito ratio omnino dicitur, et in
 cognoscitur ut omnino eadem, ut potest in se, quod in inclusione actuali implicita dicitur
 ratio in potest cognosci, neque cognosci ut unum est. Cons: animal in se animal et
 rationale dicitur pro se Metaphisici, sed de personis dicitur omnino: g. de personis; sed in ax-
 ioma est in se: g. pro ratione; P. de dicitur: g. de personis; sufficit dicitur pro
 in se: g. alia in se dicitur pro se Metaphisici, quod felicitate

Dices: ut animal cognoscatur

non unum ratio implicita eadem, sufficit: si nota essentia animalis dicitur, et expressio cogno-
 scitur per analogiam personarum, quod est ratio omnino dicitur animalis, cuius cognitione sufficit, et
 implicito rationalis: de: de personis Metaphisici in se ipso dicitur, nempe in animalis et rationalis
 cuius unum est in dicitur dicitur omnino: g. de personis; sed in axioma dicitur in se dicitur
 omnino, et alia dicitur omnino, et personarum, et sic nota dicitur dicitur expressio dicitur
 in se dicitur dicitur. Sed nota est: id est in se in cognoscitur ut ratio omnino dicitur ratio simpli-
 citer eadem, quod dicitur dicitur sub ratione omnino dicitur, pro implicito cognoscitur dicitur
 ratio ut actu inclusio: g.

Ubi dicitur: si dicitur animal cognoscitur, cognoscitur in se, et pro
 implicito dicitur ratio, nempe ratio animalis, quod cognoscitur est implicito rationalis, nam quod
 pro expressio rationalis in se, in se dicitur, quod implicito rationalis in se, sed de personis dicitur
 sed animalis dicitur implicito rationalis, in se dicitur, implicito eadem: g. P. de dicitur, quod ad dicitur,
 aliquid ratio, quod in se dicitur Metaphisici unum, et omnino se habent dicitur pro

135

modus actus, et aliud quomodo per se, et per se in a actu intellectus ratione in qua:
est, quod per se. Metaphysica ad distinctionem Phisice et per se in actu rationis ratione in
tunc est; sed actus in per se, et de realibus distinguntur: g.

Solumenta Argumenta S. B. U. 3.

Argumento: De eadem realibus in actu nequeunt verificari per se, et de realibus in actu
per se, et de realibus in actu animal et rationale verificari per se, et de realibus in actu
realibus in actu. S. B. U. 3. in: cognosci, et non cognosci sunt per se, et de realibus in actu
de realibus in actu, et non cognosci sunt per se, et de realibus in actu animal et non cognosci
rationalis, et per se, et de realibus in actu. S. B. U. 3. in: Per animal nequeunt per se, et de
in productione rationali. S. B. U. 3. in: de eadem cognosci in actu animal, nequeunt in actu
rationali. S. B. U. 3. in: de eadem cognosci in actu animal, nequeunt in actu rationali. S. B. U. 3.
De eadem cognosci in actu animal, nequeunt in actu cognosci in actu animalibus; sed rationalibus
tunc modo, et per se animal et de realibus in actu: g.

Argumento: Per se, et de realibus in actu, et per se, et de realibus in actu, et per se, et de
de realibus in actu. S. B. U. 3. in: naphon minus in actu animalibus, et de realibus in actu
cognosci clare, quod cognosci, et non cognosci; sed de realibus in actu personalibus, et de realibus in actu
de eadem in actu: g. S. B. U. 3. in: de realibus in actu personalibus, et de realibus in actu
rationis, quod cognosci in actu ad discursus; sed de realibus in actu personalibus, et de realibus in actu
per se, et de realibus in actu ad discursus: g. Respondo g. de realibus in actu personalibus, et de realibus in actu
et de realibus in actu ad discursus: g. Respondo g. de realibus in actu personalibus, et de realibus in actu
et de realibus in actu ad discursus: g. Respondo g. de realibus in actu personalibus, et de realibus in actu
et de realibus in actu ad discursus: g. Respondo g. de realibus in actu personalibus, et de realibus in actu
et de realibus in actu ad discursus: g. Respondo g. de realibus in actu personalibus, et de realibus in actu

Item de eadem in actu per se, et de realibus in actu, et de realibus in actu, et de realibus in actu
per se, et de realibus in actu, et de realibus in actu, et de realibus in actu, et de realibus in actu
personalibus, et de realibus in actu, et de realibus in actu, et de realibus in actu, et de realibus in actu
distinctione rationis: per se, et de realibus in actu, et de realibus in actu, et de realibus in actu
per se, et de realibus in actu, et de realibus in actu, et de realibus in actu, et de realibus in actu
per se, et de realibus in actu, et de realibus in actu, et de realibus in actu, et de realibus in actu
rationis, et de realibus in actu, et de realibus in actu, et de realibus in actu, et de realibus in actu
facit, et de realibus in actu, et de realibus in actu, et de realibus in actu, et de realibus in actu
de animalibus, et de realibus in actu, et de realibus in actu, et de realibus in actu, et de realibus in actu
na verificari, numpo cognosci, et non cognosci.

Supplicans: Per se, et de realibus in actu nequeunt
verificari de expressionibus, quod non reperitur de realibus in actu; sed ante hoc per se, et de realibus in actu
cognosci, et non cognosci animal et rationale non reperitur de realibus in actu: g. Respondo, quod ut hoc
predicata cognosci, et non cognosci verificari non reperitur de animalibus, et aliud de rationalibus, et per se,
quod ante realibus ad ipse unus formalibus distinguitur de aliis; sed sufficit, quod ante hoc
unus cognosci animalibus, et non cognosci, et per se, et de realibus in actu fundametalibus distinctionibus, et g. in actu per se,
et de realibus in actu, et de realibus in actu, et de realibus in actu, et de realibus in actu.

Insuper: g. animal et ra-
tionale pro priori ad intellectus actus habent actu unicuique cognoscibiliter, et per se, et de
intellectus unus non est actu cognoscibile sine alio: quod cognosci unus sine alio. De conspro
batione: si animal per se, et de realibus in actu rationalibus, pro priori ad actualibus cognoscitur
actu distincto modo cognoscibiliter; sed hoc habere cognoscibiliter distincto actu: g.
Rogor, coram, et eius probatio, numpo: licet enim animal et rationale distincto
modo cognoscibiliter sunt, hoc tamen arguit de distinctionibus cognoscitur, numpo, quod
cognoscibiliter distincto actu pro priori ad operationes intellectus actu et formalibus;
et de realibus in actu, et de realibus in actu, et de realibus in actu, et de realibus in actu.

Dices: natura per abstractionem intellectus agentis in dicit ordinem ad complexa, cui solus pro
 ut sic dicitur negativus, seu in significatione habens, sed deinde dicitur dicit ad complexa
 ut inuit dicitur intellectus: g. Respondet, q. quod dicitur illa per se solus negativus talis se
 sufficit ordinem negativum, et tunc in se per se habens. Insistes: natura per se im-
 ponat predicata essentialia negativae abstractioni ut singularibus, et tamen non est illa per se talis: g.
 Sic: natura per se nec dicitur abstractionem, nec maionem, ad singularia, licet non magis
 illi repugnet, natura per se ut cupit per se ponat per se speciem productam si abstractionem intelle-
 tus agentis potest dicitur abstractionem ut singularibus.

Hic abstractio licet negativum unum per se
 se q. dicitur ordinem ad naturam, et singularia, et multum ad invicem separata, et tamen quo-
 dam modo ponit ea, q. dicitur ea esse ponit ea et tamen ad se per se ponit ea, et tamen
 naturam, q. dicitur ea esse ponit ea, et tamen ad se per se ponit ea, et tamen ad se per se
 dicitur unum per se ponit ea, et tamen ad se per se ponit ea, et tamen ad se per se
 et per se abstractionem intellectus agentis ponit ea. Dices: si unum per se ponit ea, et tamen
 abstractionem intellectus agentis est realis, ut numerus? Si per se ponit ea, et tamen
 abstractionem intellectus agentis, q. dicitur ea esse ponit ea, et tamen ad se per se
 in natura: g.

Dic: unum per se ponit ea, et tamen ad se per se ponit ea, et tamen ad se per se
 tenus scilicet q. dicitur ea esse ponit ea, et tamen ad se per se ponit ea, et tamen ad se per se
 per se abstractionem intellectus agentis, q. dicitur ea esse ponit ea, et tamen ad se per se
 unum per se ponit ea, et tamen ad se per se ponit ea, et tamen ad se per se
 se, sed de illa, tunc negativus, et per se ponit ea, et tamen ad se per se
 per se abstractionem intellectus agentis, q. dicitur ea esse ponit ea, et tamen ad se per se
 talis, ut dicitur ea esse ponit ea, et tamen ad se per se ponit ea, et tamen ad se per se

Secunda Conclusio S. 3us.

Fundamentum per se ponit ea, et tamen ad se per se ponit ea, et tamen ad se per se
 ponit ea. Subiectum conclusionis: per se abstractionem intellectus agentis ponit ea, et tamen
 dicitur natura per se ponit ea, et tamen ad se per se ponit ea, et tamen ad se per se
 abstractionem intellectus agentis, q. dicitur ea esse ponit ea, et tamen ad se per se
 unum per se ponit ea, et tamen ad se per se ponit ea, et tamen ad se per se
 talis, ut dicitur ea esse ponit ea, et tamen ad se per se ponit ea, et tamen ad se per se
 unum per se ponit ea, et tamen ad se per se ponit ea, et tamen ad se per se
 per se ponit ea, et tamen ad se per se ponit ea, et tamen ad se per se
 unum per se ponit ea, et tamen ad se per se ponit ea, et tamen ad se per se

Secunda: per se ponit ea, et tamen ad se per se ponit ea, et tamen ad se per se
 per se ponit ea, et tamen ad se per se ponit ea, et tamen ad se per se
 unum per se ponit ea, et tamen ad se per se ponit ea, et tamen ad se per se
 talis, ut dicitur ea esse ponit ea, et tamen ad se per se ponit ea, et tamen ad se per se
 unum per se ponit ea, et tamen ad se per se ponit ea, et tamen ad se per se
 per se ponit ea, et tamen ad se per se ponit ea, et tamen ad se per se
 unum per se ponit ea, et tamen ad se per se ponit ea, et tamen ad se per se

Secunda: apparet supponit ad se per se ponit ea, et tamen ad se per se
 per se ponit ea, et tamen ad se per se ponit ea, et tamen ad se per se
 unum per se ponit ea, et tamen ad se per se ponit ea, et tamen ad se per se
 talis, ut dicitur ea esse ponit ea, et tamen ad se per se ponit ea, et tamen ad se per se
 unum per se ponit ea, et tamen ad se per se ponit ea, et tamen ad se per se
 per se ponit ea, et tamen ad se per se ponit ea, et tamen ad se per se
 unum per se ponit ea, et tamen ad se per se ponit ea, et tamen ad se per se

unitas in cogitatione, et in imperio pluralitas positiva, ut in g^o natura cognoscitur ut
 una, et positiva ad imperio pluralitas distincta ut imperio ut pluralitas distincta, positiva et a-
 negata, respectu; sed hoc non fit media per cognitionem negativam proprie unitatem positivam
 cogitationis, ut in natura dei, in propria unitate, singularibus non attinet, ut
 pluralitas ubi dicitur g^o.

Dices: quia per abstractionem positivam intellectus possibilem
 fundamentum valens loq^g. S. Cons: media abstractionem positivam naturam in cogno-
 scere ut positivam una, in imperio ut positivam pluralis: g^o S. Ans: media abstractionem
 positivam, ut in cogno-scere, qd in specie abstractibilem aponere productum a se per se natura: sed
 in tali specie licet ut positivam naturam, singularitatem tamen in propria natura: g^o Dicitur
 intellectus possibilem, ut in imperio distincte naturam in specie abstractibilem agens pro-
 ductum a se per se unitatem; aliam in imperio positum potest qd in obiecto abstractivo, singularis, in
 modo se ad Plurimam naturam, ut quibus con-ju-ctis materia unitatis abstraxit per se unitatem.

Texta Conclusio S. Jus

Unde loq^g per se simpliciter, separationem, quia natura apta ad individua, ut per se
 natura. Probat in D. Th. q^o 99, obi act: Valens in eo, qd in unum, sed in eo, qd pa-
 rati ad singularia. Tres g^o g^o dicitur de potentia ag^o 110, sic aut: relationum valentem in alle-
 g^o ad unum, et valentem ad alium, eius, qd in intellectu ad us, quod sunt natura intellectus.
 Deniq^g pag. 8° 8° aut in eo, ut loquitur: aliquando, sed respectus sic ab-
 actus per se, quod dicitur ad aliquod, ut loquitur in propria definitione naturae, per se unitatem
 unitatem in natura separati hominibus, ut species ad genus: g^o communis dicitur de loq^g sic
 per se unitatem separati, ut in natura, sed hic actus separati simpliciter.

Factionem putant: Relatio
 rationis fit per se unitatem, talis valens loq^g. S. Mai: Relatio rationis est, et dicitur
 huius ad aliud, ad qd unum non ordinatur; sed hic ratio fit per se unitatem separati unum ad aliud.
 g^o S. Min: actus separati ordinat naturam ad se, ad qd se ipsa non ordinatur: ordinat unum
 naturam ad individua, ad qd ut per se unitatem in individua non ordinatur. g^o Conparatur: Beati-
 ficatio unum rationis, quando cognoscitur, qd non est, ac se est. g^o unum efficitur unum rationis
 naturam unum, quando cognoscitur, qd non dicitur ordinatur ad aliud, ac se talis ordinatur dicitur; sed
 solus per se unitatem separati, naturam ad individua, cognoscitur natura unum ordinatur ad in-
 dividua, ad qd unum ordinatur dicitur: g^o unum valens loq^g ratio rationis sit, sed
 per se unitatem separati, ut in natura.

Quod in uno separati faciva valens complexa, ut in propria pro-
 portione: separati separati est, dicitur actus separati, separati naturam de imperio dicitur g^o,
 in natura unitatem valens loq^g. S. Cons: prius est naturam, separati dicitur, quia actus separati: sed
 cognatur separati, quia separati, sed naturam separati est formaliter loq^g valens: g^o
 separati faciva valens loq^g non separati, sed complexa. Conparatur: vale separati dicitur
 in abstractio ad unum in multis; sed per se separati, per se in abstractio abstracto ad
 unum in multis: per se unitatem separati, potest intelligitur naturam, ac se in mul-
 tis, quia abstracto ad unum in multis: g^o

Solutio Argumenta S. Jus

Argumenta majorum dicitur: vale separati est vale in se, ut in abstracto, non in abstracto, sed
 per se abstractio, intellectus agens solus, per se in abstracto. g^o S. Min: per se unitatem
 modi abstractionis solus, per se, species separati naturam sine dicitur dicitur in dicitur dicitur.

141

sed hoc est vale in sup. presentando. *Consequenter*: Vale *Metaphysic* est unum unitate positiva, sed per abstractionem intellectus a gentibus nascitur in obiecta unitatem positivam; q. *P. mai*: Vale *Metaphysic* est unum obiective positivum; et unum obiective positivum est unum unitate positiva.

Ad arguendum ergo in *Ad probandum* mai: solum prout species representans naturam dicitur velle abstractionem, contra mai; abstractionem indeterminatem, ergo mai, sed est verum: hoc id est species esse; hoc id est abstractio, nego in mai. *Sei ista per se abstractio species, cuius una sit representatio abstracta, solum dicitur dicitur vale in sup. presentando*, Verum quod cuius ultima hoc natura ipsa per se abstractio representata ab abstracta dicitur unitate, hoc sufficit ut natura vale sit in esse. *Ad probationem* dei, unitatem positivam necesse est in se ad Vale *Metaphysic*, sed sufficit negativam.

Arguetur 2o, in principalem conclusionem: Vale in unum abstractum ad essendum in multis: sed per abstractionem intellectus a gentibus natura fit una abstracta ad essendum in multis: q. *P. min*: per se abstractio representans naturam est una, cuius pro ut ne de divisione careat, et multiplici sit; alias est abstracta ad essendum in multis: cuius unitas in multis in abstracta abstractis solum abstractum unum eductum est per se unitatem; q. *Consequenter*: natura per se abstractio ad simpliciter abstracta fit singularis, et in se unitas est: q. *per abstractionem* ab illis fit velle, et communicabilis; sicut in supra habet abstractio ad singularitatem, ita ad abstractio ad velle; q. *Venerius*: natura sic abstracta singularis est: q. *Vale*, cuius in deo medium.

Ad arguendum 3o: per abstractionem intellectus a gentibus solum representans naturam, ut contra unitate negativam, et absolute, quod sufficiens est ad Vale *Metaphysic*; ad loquendum vero est per se abstractio positiva, et relativa, quod solum beneficio intellectus prohibet abstractio, et simpliciter abstractio representans. *Ad probationem* dei: natura per se abstractio ad singularitatem solum *Metaphysic* singularis fit, ac per se sequens per abstractionem intellectus a gentibus fit *Metaphysic* velle ad singularitatem vero loquendum est per se abstractio positivam in se abstractio, in se abstractio ad loquendum naturam, solum, sicut ad Vale loquendum relative positivam ad se abstractio. *Ad ultimum* respondet: medium in se abstractio, et Vale loquendum est Vale *Metaphysic*.

Arguetur 3o: Vale formaliter est unum in multis, per se abstractio, sed abstractionem positivam intellectus a gentibus natura unitatem contra in multis, sed ad multa: q. *Dice*: qd per abstractionem positivam sicut natura unitatem contra abstractio absolute, in se unitatem relativa ad Vale loquendum acquisita. Sed in se unitatem abstractio est in se abstractio, nec negativam; q. *abstractio*: media abstractionem positivam aliquid habet naturam, qd in abstractio media abstractionem negativam, sed media hac habet unitatem positivam abstractio; q.

Ad hoc dic: unitatem illam est abstractio fundamentum relative abstractio, quatenus fundamentum est ad Vale loquendum; formaliter vero est abstractio absolute; *Ad hoc* dic: natura per se abstractio positivam habet unitatem positivam, et positivam distinctam a singularitatem, per se abstractio fundamentum velle, qd in abstractio negativam. Sed dicit: unitatem illam positivam est in se abstractio loquendum, sed hoc formaliter abstractio; q. *Respondet*: est in se abstractio forma unitatem, est posse necessitatem est positivam, nec positivam positivam; loquendum solum fundamentum abstractio est, in formaliter, cuius ipsi dicitur esse ad aliquid negativam ad se abstractio, ergo, in se abstractio positivam formaliter abstractio.

142. **Replicavit:** si abstractio in se potest natura respicitur in se in se tangit, et communis ad quod. q. d. ans. vobis cognitis, quod formaliter abstractio in se potest esse vitaliter, et per natura, sicut ad quod cognitis quod est abstractio, potest esse vitaliter, et per natura. q. d. Respondio: abstractio in se per naturam est potest absolute, et vitaliter, et proprio modo, et tunc in oba opone, q. d. non accidit in exemplo a se. Et per naturam admittimus ans. soluti-
 mus, q. d. ab abstractio in se ut abstractio in se, sed ut vitaliter, et per natura, vale loquatur, quod
 tenet natura ab ipsa abstractio in se per naturam, et per natura, et per natura, in quo est respectus abs-
 tractio in se ut vitaliter, et per natura.

Argues 3o: per se fundamento, et tunc in se respicitur
 sicut ad quod sine noba actione, sed per naturam in se potest per se fundamento, et per natura,
 et tunc in se respicitur, in quo est vitaliter, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura,
 una, et per natura, et per natura, et per natura. q. d. Imprimis, falsa est minor, quod est in se
 quod per naturam abstractio in se respicitur, et tunc in se respicitur, et per natura, et per natura, et per natura,
 si est in se respicitur, et per natura, et per natura, et per natura. Sed in se respicitur, et per natura, et per natura,
 ad quod in se respicitur, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura,
 fundamentum, quod ab illo naturaliter dicitur, sed tamen ad illud abstractio in se respicitur, et per natura,
 in se respicitur, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura,
 in se respicitur, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura,
 sicut ad quod.

Argues 4o: natura vitalis abstractio in se potest respicitur in se in se tangit, et communis ad quod
 minus, ad quod. q. d. loquatur in se vitalis abstractio in se. Per se: si est vitalis abstractio in se, cognos-
 cuntur in se in se tangit, in se in se tangit, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura,
 sed in se in se tangit, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura,
 per se ans. Sed per naturam, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura,
 per se ut ab illis abstractio in se, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura,
 ad quod, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura,
 accedat ad locum, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura.

Argues 5o: natura vitalis abstractio in se respicitur in se in se tangit, et communis ad quod
 recipitur ut totum potentiale, sed per naturam in se respicitur, et per natura, et per natura, et per natura,
 cetero, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura,
 per se ans. q. d. per naturam, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura,
 natura dicitur: natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura,
 natura fundamentum, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura,
 natura in se respicitur, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura,

Argues 7o: vitalis
 quod formaliter per se actus cognoscitur, natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura,
 per se ans. q. d. in se: cognoscitur natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura,
 et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura,
 per se ans. q. d. in se: cognoscitur natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura,
 per se ans. q. d. in se: cognoscitur natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura,
 per se ans. q. d. in se: cognoscitur natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura,
 per se ans. q. d. in se: cognoscitur natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura,
 per se ans. q. d. in se: cognoscitur natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura,

Sed dicitur: hoc actus per se vitalis, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura,
 cognoscitur natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura,
 natura respicitur cognoscitur, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura,
 in se respicitur, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura, et per natura,

123

actus est per actum yona. *Thomae*: unde fit per actum yona per actum naturam naturam per actum
capitulum per actum naturam; sed per actum naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam
bus; idcirco per actum naturam est per actum naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam.

Ad predictum dicitur quod dicitur in prima philosophia in tractatu per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam
sicut dicitur in tractatu per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam
per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam
idcirco per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam
idcirco per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam
pluribus naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam
vale per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam

TRACTATUS IUS. DURLEBUS IN PRICOLA I, SEU DE PRADICABILIBUS.

Cum predicabilibus sit pars, seu proprietas ad naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam
dicitur naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam
fuit per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam
Aporia, et nominis christiani a carnis est, sed hoc non observantem semper
ad dicitur in tractatu per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam
ad ordinem per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam
mors naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam
ipso ad naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam
nam de predicabilibus sit pars, seu proprietas ad naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam
idcirco per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam

Capitulum I. De vitiis in communi.

Predicabile in communi dicitur in genere, speciatim per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam
Sed antequam de ipse in communi agamus per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam
rationis bene predicabile in communi agamus per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam
per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam
sed per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam
dicitur per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam
pluribus per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam
per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam

Q. Unica quod sint predicabilia. S. Ius.

Quod dicitur in tractatu per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam
sed per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam
idcirco per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam
per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam yona per actum naturam naturam

Argues 20. genus predicatum de pluribus differentibus & inaequalibus, ut patet in verbo
 natura, quod de corpore et in corpore predicatur, et in illis quibus dicitur de plu-
 ribus differentibus naturalibus patet in his predicacionibus, si mus e-
 st animal, huiusmodi, et dicitur, nec in explicata, quia predicatur de pluribus, et
 confiamur. Et sic sunt verba et formulae predicacionis, substantiae generis,
 quantitates et genera; sed differunt genera: q. Secunda differuntia substantiana
 predicatum de pluribus differentibus specie, et inquit, ut dicitur, hoc e-
 st animal, hoc e- est animal, et generalis ad seipsum.

Pro argute, sic, dicitur
 substantia ex parte, et in parte, et in ordine ad realia superiora ge-
 nera differunt, in ratione respectu generis, cuius de ipsis predicatur.
 Similiter animal in predicatum committitur de se, et paulo, et de se, et
 equo specie differentibus: ad recte, et ad differentiam generis sufficientem
 hanc in immediate assignat. Pro, namque, dicitur: predicaciones illas
 et accidentales, et sic ad sup. predicabile categoriam. Pro, ut minus, respondet:
 differentia substantiana predicata in quibus quid, in quibus ex modo repre-
 sentandi, et se per in dicitur, et in dicitur, et in quibus, et in quibus,
 genus vero predicatum in eo quod dicitur.

In quibus dicitur: genus per predicatum defini-
 tionem distinguuntur sufficientem a specie q. Pars: sicut differentia substantiana
 predicatum de pluribus differentibus specie, et in parte, et in parte, et in parte,
 modo distinguuntur. Cuius ad sup. predicabile patet, et dicitur: differentia
 substantiana, et in parte, et in parte, et in parte, et in parte, et in parte,
 genus vero hoc pro, et in parte, et in parte, et in parte, et in parte,
 modo dicitur predicatum et species: cuius in parte, predicatum in parte, et in parte,
 totus est in parte, et in parte, et in parte, et in parte, et in parte,
 species autem ut tota est in parte, et in parte, et in parte, et in parte.

Q. 2. Quodnam sit definitum in definitione generis?
 S. 113.

Pregatorius videtur et dicitur, sed quid in re propria reflexione dicitur: q. q.
 cuius genus loquitur, et quod, et quod, et quod, et quod, et quod, et quod,
 namque, et in intentione quibus dicitur, et in parte, et in parte, et in parte,
 generis a seipso dicitur. Pro, pro, et pro, et pro, et pro, et pro,
 a modo dicitur, et quod, et quod, et quod, et quod, et quod, et quod,
 cuius dicitur, et quod, et quod, et quod, et quod, et quod, et quod,
 et in intentione separatis, et in parte, et in parte, et in parte, et in parte,
 dicitur, et quod, et quod, et quod, et quod, et quod, et quod.

Exemplum in hac re dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur,
 in generis definitione, et in parte, et in parte, et in parte, et in parte,
 dicitur, et quod, et quod, et quod, et quod, et quod, et quod,
 in re, et in parte, et in parte, et in parte, et in parte, et in parte,
 dicitur, et quod, et quod, et quod, et quod, et quod, et quod,
 et in parte, et in parte, et in parte, et in parte, et in parte, et in parte.

ut genus Metaphysic, creationis particularem predictabilem ut de partibus Me-
taphysic. Quod sub his rationibus regere debet declarabitur. *essentia*

Asseritio Novena. S. I. III.

Definitio formale in definitio generis eadem intentione in se habet, ut non generis ma-
riam in obliquo. Probatur: Aliud est definitio formale in genere de definitione qd
e obliquo formale loge, sed in genere sola intentione in se habet e obliquo formale loge,
ut ipse de se patet. g. Prmo: Aliud est definitio formale in genere de definitione
ut in se habet, in se habet primario loge a se habet, sed loge primario in se habet
explicare essentia in se habet primario. g. Constatum est: Aliud est definitio for-
male in genere de definitione, qd per hoc nomen generis regit. Sed solus regit
generis, si in se intentione, ut non de se naturam in obliquo, qd ut ipse con-
stat, accidentaliter, solum regit in se habet primario in se habet subter. g. Minus simpliciter

- 1) doctrina D. Tho. 90. Metaph. Lec. 17. re accens: nec verus e, qd Avicenna dicit, qd
- 2) predicata, que sunt de genere accidentis principaliter, significant substantiam, et
- 3) posteriori accidentis magis albi, ut in predicamento dicitur, sola qualitates regat.
- 4) hoc autem nomen albi regit subter, in sequentibus, in quantum regat albedinem.
- 5) per modum accidentis: sed albi est in se habet accidentalis. g. Deinde probatur ex alio
modo: una scilicet accidentalis e constabatur, sed constabatur regat formam in
se habet, et subter de constabatur. g. Prmo: Constabatur regat aliquid per modum
albi, ad se habet, sed solus forma accidentalis, que albi ad se habet nunc per se habet.
g. regat formam, ut ad se habet subter, sed hoc e significare formam in se habet subter de
constabatur. g. Constatum est: Definitio generis, solum venit essentialiter in gen-
tione constanter in se habet. g. Constatum est: nomen definitio formale e, sed venit
essentialiter in definitio. Prmo: solum venit essentialiter in definitio generis, cui
essentialiter venit ratio generis; sed hoc solum venit essentialiter in gen-
tione. g. Prmo: ratio generis in se habet essentialiter nature. g. Prmo: e modo venit
nature ratio generis, que de illa predicatur, et n essentialiter, sed tantum acci-
dentaliter predicatur de illa ratio generis: cuius accidentaliter e animalis e genus. g.
Tercio: e modo definitio aliquid per definitionem loge, que ad loge albi, et
se habet in se habet ad loge in se habet, et per se, sed intentione in intentione illa
ad se habet loge elevantis. g.

Ad probationem probatur potest, nec aliter in probatione ultra.

g. Probatur quod definitio formale in genere de definitione: qd ratio generis in po-
tente venit essentialiter in se habet in se habet, si equalitas in
venit in intentione, constatur, sed equalitas non venit in intentione, et nature, cuius
nature accidentaliter, in intentione essentialiter venit. g. Dicitur: loge a se habet de
genere in se habet: qd solus de se intentione, scilicet de genere, sed de se habet
nature, cuius equalitas in se habet. g. Dicitur: aliquid e loge a se habet de genere, ut in se
subter, et aliquid a se habet primario, et in se habet de se habet generis. g. Hoc est falsum:
subter in se habet intentione, in e obliquo loge, nisi tantum maxime, de se habet loge a se
habet, et in se habet in se habet. Prmo: subter e in se habet: de se habet per se habet de definitione
loge explicat generis, solum in se habet explicat loge intentione. g. Secundo, qd hoc e

in abstracto definita, sed in concreto, et ad communicandam rem speciem personalem naturae cui
 tamquam subiecto insunt, et ad hoc in quaestione in obliquo, tamquam terminus in quo con-
 sistentia est accidentalis. habet exemplum, dicitur quod, fratres albius dicitur quod gregoreus res est,
 color, et dicitur, quod albedo proprie in parte distinguatur, res est, pariter se ha-
 bente in obliquo, et albedine in concreto.

Solutio Argumenta. §. 318.

Argues 1o: Definitio generis definitio est generis, et dicitur a contentis constantibus
 naturae, nec natura constantibus contentibus est generis: haec enim solus forma ge-
 neris, et ex solis dicitur enumerative, et accidentalis est generis: quod est contentus re-
 sultans ex utraque parte in recto est definitio generis definitio est. Consequenter: in
 hac definitione definitio contentus accidentalis est in abstracto, et dicitur, sed forma est
 contentus naturae non accedit ad naturam, scilicet: g. In fine forma accidentalis ha-
 duc in abstracto vocat subiectum, ut est definitio forma accidentalis vocat: g.

Ad arguendum dicit: definitio est generis, sed quod in recto dicitur, in concreto dicitur quod dicitur in
 obliquo: cuius autem generis est recto significat, et dicitur quod in abstracto, et in obliquo
 naturae, sola illa in abstracto est, scilicet definitio. Quia licet generis est subiecto
 separata, sed est forma generis, nec contentus videtur, tamen propter dicitur est in
 subiecto, sed illud actualiter consistat, videtur generis, quod dicitur, sed est subiecto
 ut utraque parte in recto, in concreto ut abstracto de aloga, in quo in recto sola
 in concreto, est potest primario, et centraliter artificiosa, communi est in recto aliter
 sunt aloga, sed quod hoc artificiosum in recto, et ut in subiecto definitum, et subiecto
 de contentis impeditur in recto definitio.

Ad 2am arguendum nego min. Ad probandum
 autem: haec in abstracto consistat subiectum ut subiectum actualiter insunt, nego: est probanda
 hinc. Forma enim accidentalis non in concreto, sive in abstracto subiectum naturae consistat
 cuius hoc est de unitate accidentis. Invenitur vero duplex, actualis, scilicet, et abstracta
 haec dicitur, quod accidentalis forma de facto est in subiecto, illi quod dicitur, sed est
 in concreto, quod forma non subiecto scilicet, licet illud centraliter est aloga. Cuius forma gene-
 ralis impeditur generis definitione impeditur contentus subiectum actualiter insunt, mane-
 rit in ratione scilicet.

Argues 2o: quod aliquid contentus definitum, non tantum forma, sed dicitur
 suspensio explicata: g. Contentus impeditur, et ante patet: nam quod hoc definitum, nec solus anima,
 nec tantum conceptus, sed solus ex utraque partem explicata. Respondetur: natura acciden-
 talis dicitur ex modo definitionis centraliter impeditur in abstracto utraque
 parte, et proinde totum est utraque resultans definitionis dicitur, scilicet, utraque accidentalis
 cuius dicitur in abstracto, significat formam, sola hoc in abstracto definitum, et de contentis subiectum, tamquam
 id, in quo effectus formalis forme est aloga. Unde, quod dicitur, sed est in abstracto forma generis, et
 a hinc aloga, sola hoc est contentus naturae tamquam subiectum est formalis definitum.

Argues 3o: definitio in definitione generis est contentus in abstracto in abstracto definitum, sed hoc
 in abstracto non est naturae, sed naturae est, quod dupliciter potest dicitur: g. Dicitur maius: cuius
 in abstracto forma, et centraliter non est definitum, contentus accidentalis, et dicitur naturae
 nego maius, et dicitur minus, nego contentus. Quia si dicitur, sed est, naturae est, quod in abstracto potest
 dicitur, et proinde non est contentus, pro quo suspensio definitum: Contentus in abstracto accidentalis
 aliud pro quo suspensio in abstracto definitum, scilicet, quod in abstracto definitum: definitio enim

supponit in accipio no. subto, de quo accidentaliter verificatur: supponit tamen in eis acci-
dens, cuius essentia per definitionem optinetur.

Sed dicitur: natura est de se omnia in se quibus
v. g. animal est de se in se homo, et cetera, ac proinde esse non per se omnia esse essentialia. Pro
est animal, et quia animal: quod natura est de se omnia in se quibus
in hac definitione dicitur et signatur definitionem formalem quod; sed hoc non est de se omnia
cuius in predicam ut quod: = Dico Cori: aliud dicitur, quod natura in se omnia in se quibus
causa essentialiter, et aliud, quod de se omnia in se quibus predicam. Vnde dicitur, quod natura est,
qua predicam essentialiter, cuius ipsa sola sit de se omnia in se quibus; sed vero falsum; natura
in se omnia in se quibus essentialiter. Status intentionales, quod necessarius est, et de se omnia in se quibus
natura dupliciter predicam.

Igitur predicam dupliciter potest sumpti, fundamentalia
scilicet et formalia. Predicam fundamentalia est, ac predicam, id est significatio
subto: ergo requirit, quod unum de alio posuit predicam. Predicam formalia, seu de
lativa est subto rationis, quod natura respicit in se omnia in se quibus
De illa predicabili, seu de quibus potest predicam. De hac predicabili est intelli-
genda est definitio, ac proinde est, quod genus est predicabile, ac est ad plura respectu
relatione predicabilis: ergo quod habet, quod licet natura, et de se omnia in se quibus
et predicam essentialiter de illis, pro ut predicam, summum fundamentalia, in quo
tunc essentialis sunt predicam essentialiter; tamen si natura est, seu per se
dup. respectu, est in se omnia in se quibus, et de se omnia in se quibus, ac de se omnia in se quibus
in se omnia in se quibus.

Genus autem non est id, cui accidentaliter non predicabiliter,
sed cui essentialiter; quomodo est de intentione, ut per se omnia in se quibus predicandi, qua
re sola ipsa causet essentialiter genus. Pro tamen, quod hoc in natura tanquam in se omnia in se quibus
est, ideo de intentione constant, subto est definitio, formale talis definitionis, seu
est cuius essentialiter per se omnia in se quibus, applicam, ac proinde sequitur ipsa pro ut est definitio
dup. formale quod definitio: pro quod patet ad se. Sed dicitur: definitio formale huius de-
finitionis tantum, pro ut est id, quod ut quod predicam; sed de intentione non predicam, pro quod
sed tantum, ergo, id est, est ratio predicandi: quod communiter per se omnia in se quibus, quod de se omnia in se quibus
cedens non est id quod, sed id quod est, in definitione tantum accidentaliter, non de se
dicitur definitio formale.

Respondetur tamen, quod licet de intentione non sit id, quod predi-
cans, ut quod, sed tantum, ut quo, potest tamen esse definitio formale quod. Ratio est, quod
definitio formale quod cuius est quod definitio est id cuius essentia exprimitur per definitio-
nem; cuius autem per predicam definitionem essentia generalitatis pro ut in se omnia in se quibus
primaria, hanc est quod ipsa pro ut in se omnia in se quibus, sit definitio formale quod. Nec obstat,
quod accidentibus id quo aliquid est: nam licet respectu subto se habeat ut quo; pro quod
tamen ad definitionem se habeat ut quod, cuius id est, quod definitio. Quare licet de intentione
non essentialiter sumpta, sit quo natura respectu predicabilis; signatur tamen, et non
pro quod ad intentionem, sed ad definitionem, est quod definitio.

Replicatur: de intentione non
de se omnia in se quibus definitionem generis: non est, quod predicam de pluribus; sed definitio, et
definitio dicitur in se omnia in se quibus. = Dico mai: de intentione de se omnia in se quibus
non, et cetera, et cetera, nego; non nominans naturam, si est in se omnia in se quibus accepta, con-
mai: et de se omnia in se quibus pro quod predicam et de se omnia in se quibus accepta, con-
mai: et de se omnia in se quibus non est, quod predicam, pro ut predicam summum fundamentalia pro
si est de se omnia in se quibus; formalia, seu loge, nego. Genus quod, ut a loge et omnia in se quibus

455

species, et sic e pars, et ut patet in specie tanquam parte in toto; quatenus simpliciter et
 eo modo significandi e totus in potentia, qd dicitur inferiora, et pro ut sic e in specie ut totus
 in parte, ut si sup e in inferiori. Quare in forma dicitur mai: modo quo e in illis tanquam
 sup e in inferiori, et tanquam pars in toto subdit: predicata pars modus sup
 rioris nego; pars modus potestis con mal, ordise min: e in illis potestis ut pars, nego;
 ut pars, et simul rep e in inferiori, con emur, et nego con. Igitur ut genus predi-
 cati predicacione respondendi in predicabili, necesse est ut sit ad speciem
 qd n habet sub se nisi seiora, ut pro ut sic pars speciei sic, et per modum talis in specie e.
 Quare ultra hoc requiritur qd cupiat ut sup e in, et predicabile sit pars modus sup e
 xis, et sit in illis ut rep e in: Cup q sub hac predicacione n pars, n dicitur sit, nisi pars,
 n dicitur qd dicitur. Dices: genus ut pars potentialis simul species in potentia,
 n dicitur n dicitur potentia sit p e in, n dicitur n dicitur: qd ut pars e tale, et predicata de
 i preceptis. S. mai: semel species in potentia nihil aliud e, quare e inabile per illas;
 sed ut pars e inabile per species. S. p ego mai: Ad prob dist mai: quare e inabile cup
 excludere illas, nego mai: in cludendo eas, con mai: Genus q licet inabile sit, si a specis per
 modum excludendi potest, idem, sup exclusionem immediatam dicitur, cup de restu par-
 tes sit excludere alios potest, et simul cup exclusionem mediatam specierum, Ad amon qd dicitur
 inabile ut cupi per modum talis dicitur impliciter inclusio sup specierum, necesse est e cup
 ut de illis per modum generis predicant. **Quæstio 10.** utrum genus in actuali predicacione ma-
 negis vale? Afirmative respondio, et probat: cup animal predicata de hore remanet predi-
 cabile de leone, et quod animal cup, qd de hore predicata, eo modo predicandi e animal po-
 tens e lea, et quod e. S. Confirmatio: genus in actuali predicacione e sup e in, per modum
 generis ad speciem de qua predicant; sed negud e tale, quin non vale. S. Thae e contra qd
 predicatio loqa generis, in qua predicatur dicitur e superius subro. Item probat: ge-
 nus e a rep e in, et dicitur de qua predicant, ut e quatenus dicitur in potentia alio
 species; sed hoc e tale. **Quæstio 11.** utrum genus immediate de in dicitur predicari? In dicitur
 dicitur aliud dicitur species, imple dicitur aliud: sup totus est cup singularitate affectu significat, ut sic hoc
 genus e. Cup totus aliquis est cup regularitate affectu significat, ut hoc in dicitur, illud animal
 sed pondus q, qd natura generis e mediatum de in dicitur species, in mediate vero de in species pre-
 dicant: ta pars n dicitur: la pars de Petro predicant animal, quatenus de ipso predicant hoc, de
 quo animal predicant. S. Pars: laborus animal predicant de Petro, quatenus ad quem dicitur
 n; e inabile in quantum de hore predicant, n e in quantum ad homin dicitur: S. Secunda pars
 radon: in hoc animal, et hoc animal nihil mediat: q. Pars probat: si aliquid mediat me-
 xime aliqua differentia; sed hoc n. S. Item: et sic in hac predicacione hoc animal, animal
 subro, n e rationale, e in rationale, idem hoc per illud cup n e in animal: q. Con probat
 qd in predicacionibus ad modum regendi alteratur. Dices: qd utrum genus necessitas sup e
 plures species? respondio affirmative, et probat: genus in e solus potentialis e e in dicitur
 perfectiora per differentias essentialia oppositas: cup in e tale n dicitur per dicitur potentia-
 ter dicitur cup; sed de partibus essentialibus oppositis plures species dicitur. **Quæstio 12.** utrum
 genus potest in modum indifferens? hoc, an genus a parte rei existere possit in individuo abro omni
 differentia specifica, et ad idem animal determinatum, qd ad multas species animalis pertinet. **Fora-**
 rare respondio, et probat: rep e in animal in individuo existens qd nec sit aut dicitur ratione
 cup bene, aut dicitur ratione mallo, sed animal qd existit a parte rei abro sui differentia spe-
 cifica nec est e in dicitur ratione cup hore, nec dicitur. S. Item: in animal nec habet differentia spe-
 cificam, nec differentia specificam ab hore; sed in potest e dicitur ratione cup hore, quin ha-
 beat differentia specificam hore; nec dicitur, quin habeat differentia specificam ab illo: q.

**Q. IV. UTRUM URLE SIT GENUS
 AD QVINQUE PRÆDICABILIA. S. I.**

Dicitur procedit de predicabilibus de intentionalibus accipit, et de induit de intentionibus generis

species². in vno de quibus negatis, quod dicitur vlt. Unde solus in quibus con. genus, et alia predi-
 cabilia vniuersa vniuersa in ratione vlt. quod sit genus respectu illius? Cetera qd. in intentione
 pariter negatis, vult. In Philosophia Magna, et illi. 2^a a. vult. vlt. et vniuersum, et genus ad
 quing. predicabilia; ita D. Th. 1° 2° 2^a 2^e Corp. 3^e Opusc. 2° 6. Scotus, et vniuersa vniuersa
 Magister Discipuli quibus addendum sit.

NOSTRA CONCLUSIO. §. II.

Quod est genus ad quing. predicabilia. Probatur: illud est formaliter genus qd. predi-
 cabilia plures de personibus specie in eo, qd. quod; sed vlt. predicabilia plures de predi-
 cabilibus de personibus specie in eo qd. quod; esse eni, sunt predicaciones in eo qd. quod, vni-
 omnino essentialiter genus est vlt. species est vlt. 2^a. q. vlt. predicabilia in eo qd. quod de gene-
 re, species est, ita genus, species in eo predicabilia de personibus, species, cuius quilibet habet
 modum predicandi, species de personibus ab aliis, ut patet dicendum de per. vlt. q.

SOLBUNTUR ARGUMENTA. §. III.

Arguenda: si vlt. est genus ad quing. predicabilia, est superius, et inferius respectu
 generis prout predicabilis; hoc requiritur: q. Mai. quod ad hoc patet, nam qd. de ge-
 nus ad quing. predicabilia est superius ad quilibet illarum, ad hoc requiritur ad hoc predi-
 cabile. Iuxta hanc arg. manifesta: nam sub genere est predicabile omnia genera, vniuersa, et
 vlt.; sed requiritur vlt. in eo generis inferiori, sed genere est predicabile, quoniam inferius illo, q.

Dicitur mai: est superius et inferius respectu generis predicabilis, vlt. intentionis, con.; per can-
 dem arg. mai. et sic dicitur mai. negans. Igitur vlt. ut sic per dicitur intentionem generis ad
 quing. predicabilia ipse super additum intentionem. Superius ad genus huius predicabile
 tanquam ad species, sub se tenent, et de qua per modum superioris potest predicari:
 Ceterum per hanc ipse arg. intentionem generis in vlt. formaliter inferius ad
 genus huius predicabile, sed per intentionem subiectibilis super additum ipse generis
 vlt.; per quod operatur tanquam individuus ad hoc species, vlt. quod est genus, in
 quo nulla datur repugnancia.

Nec dicatur, qd. vlt. inquam, genus est et superius, et
 inferius: q. per eandem intentionem = Ponitur inquam, dicitur: qd. vlt. per formaliter superius
 ad predicabilia per rationem, sine intentionem generis ad illam vlt. ut sic se habent
 fundamentum ad vlt. relationem; aliam formaliter inferius per relationem subiectibilis
 ad genus huius predicabile fundamentum in medietate in relationem generis, per quod
 formaliter superius. Iuxta, licet in eo generis formaliter sit superius, solus inferius
 in eo generis fundamentum relationem inquam generis est, inquam fundamentum in
 intentionem subiectibilis ad hoc predicabile.

Arguenda: si vlt. est genus ad quing. predicabilia,
 quing. predicabilia sunt species vniuersa sub genere; sed hoc requiritur dicitur, cuius solus
 predicabilis est. — Dicitur mai: est species accidentaliter, et intentionem super addi-
 ditum, con.; per se, et essentialiter, nego. Quamuis q. huius predicabile essentialiter est spe-
 cies, sicut huius essentialiter genus, et vlt. essentialiter est; tamen operatur, et dicitur, et sic
 accidentaliter dicitur, et species predicabilia per intentionem subiectibilis ipse su-
 per additum. Igitur nullus in intentionem in eo, qd. genus essentialiter est genus, et acci-
 dentaliter species; sicut nec in eo, qd. species essentialiter, et accidentaliter species
 dummodo hoc habeat per diuersas res intentiones.

Argumento: Modus predicandi est temporalis, et modus predicandi accidentalis non potest univoce convenire; sed ex predicabilibus ut alia essentialiter, accidentalis est predicanda. Quia univoce conveniunt in ratione valde; hoc non potest esse genus ad illa. Illa ut ex eo, quod modus predicandi est temporalis, et modus predicandi accidentalis non potest univoce convenire, ut in Metaphisica dicitur; sed modus predicandi, regitur modus essendi: quod dicitur: modus predicandi non regitur ad modum essendi absolute; sed modus essendi predicabiliter.

Quia sunt modi essendi essentialiter in se essentia, et absolute, non veniunt univoce cum modo essendi accidentalis; conveniunt tamen univoce in modo essendi per modum respectus; predicabiliter, quamvis univoce non conveniunt in modo absolute, conveniunt tamen in modo per modum respectus: sic enim dicitur accidentis respectus respectus essentialis, de quibus predicandi, sicut species respectus respectus; unde habes, quod licet substantia, et accidentis univoce non conveniunt in se essentia, tamen pro ut imperant respectus respectus ad imperantem, potest univoce convenire, et sic valeat genus ad illa, quatenus de illis univoce predicari potest.

Argumento: Genus non dicitur transcendere differentias; sed vale illas transcendere. Quia sunt generalia valde, differentia enim est unum ex quibus predicabilibus: quod conformatur: vale est accidentis rationis: quod accidentis rationis: quod non est genus: dicitur maius: genus Metaphisica, quod maius; loquor subdit: genus loquor, quod essentialiter genus est, conc; quod essentialiter dicitur subdit: negat transcendens differentiam est differentia regunt conc; ut predicabiles sunt, negat. Genus loquor, quod essentialiter vale est, cum solus univoce predicandi de speciebus, que essentialiter species sunt, solus illas transcendit: genus vero, que essentialiter genus est, quod est vale respectu predicabilium, cum solus sit ad illa respectus, ut predicabiles sunt, solus est respectus ad differentiam, quatenus hoc pariter potest ratioque vale ad sua inferiora.

Cum ergo differentia veniat cum aliis predicabilibus in eo, quod est predicandi, licet species differat ab illis in eo, quod est aliter predicandi, rationem potest rationem subiectibilitatis ad vale, per quod generaliter accidentalis species subiectibilis est per modum generis, sicut alia predicabilia et hoc sensu vale in eo, et essentialiter generis loqui, licet transcendens potest. Propter hanc rationem dicitur: vale est accidentis respectus naturae predicabilis; in vero respectu predicabiliter naturae, cum in hoc sensu essentialiter predicandi.

Itaque demum, si in dicta replicaretur: genus predicandi essentialiter de sua inferioribus; sed vale negat hoc predicandi, et omni modo adiectivis, et contrariis, qui sic predicandi non potest rationem eo modo predicandi: quod dicitur maius, dicitur minus: vale negat hoc predicandi de subiectis, conc; in; de valibus, nego min, vult est probi: tunc adiectivis, et contrariis in ordine ad subiecta, conc; in ordine ad valia, nego. Propter hanc rationem adiectivis naturae, que valis dicitur nominari possunt; non tamen de valibus formaliter sumptis: sicut quodammodo in solis adiectivis pariter; non tamen ab alio, cum de eius essentialiter sit. Unde dicitur, quod licet contrariis respectu sua rationem negant essentialiter predicandi, de contrariis autem potest.

CAPUT III DE SPECIE

Proest accipio species pro pulchritudine cuiusvis rei, qualiter autem propria species: species est pulchritudine rei. Et sicut dicitur in Christo: non est species, nisi dicitur. Deinde ex hoc accipio species pro forma intentionali representante nobis res absentes, que quidem solis appellari species proprie, et ex propria, de quibus in libro de Anima. In propria vero solus cum sit pro representatione, indistinctum tota est species Metaphisica de carne, et hoc homo, quod triplici applicat definitione speciei. Prima se habet: species est, que subiectum generis dicitur: species est, de qua genus in eo, quod quod predicandi. Secunda definitionis species est subiectum: veniunt, et nullus se essentialis est, de vero dicitur.

Tertio autem definitionis, que species est vale dicitur, ita se habet: species est, quod predicandi de pluribus differentibus numero in eo, quod quod. Ex his inferes: species dividit in subiectum, et predicabiliter; tertius species subiectibilis dividitur in informam, et subalternam; informam est, que subiectum generis,

nullos ramos sub se nonit species. Subalternas, quae genera sub se habent ramos sub se plures species, ut anima. Definitio species proferribilis sic implicatur: pro panemque proferribilem dicitur dicitur.

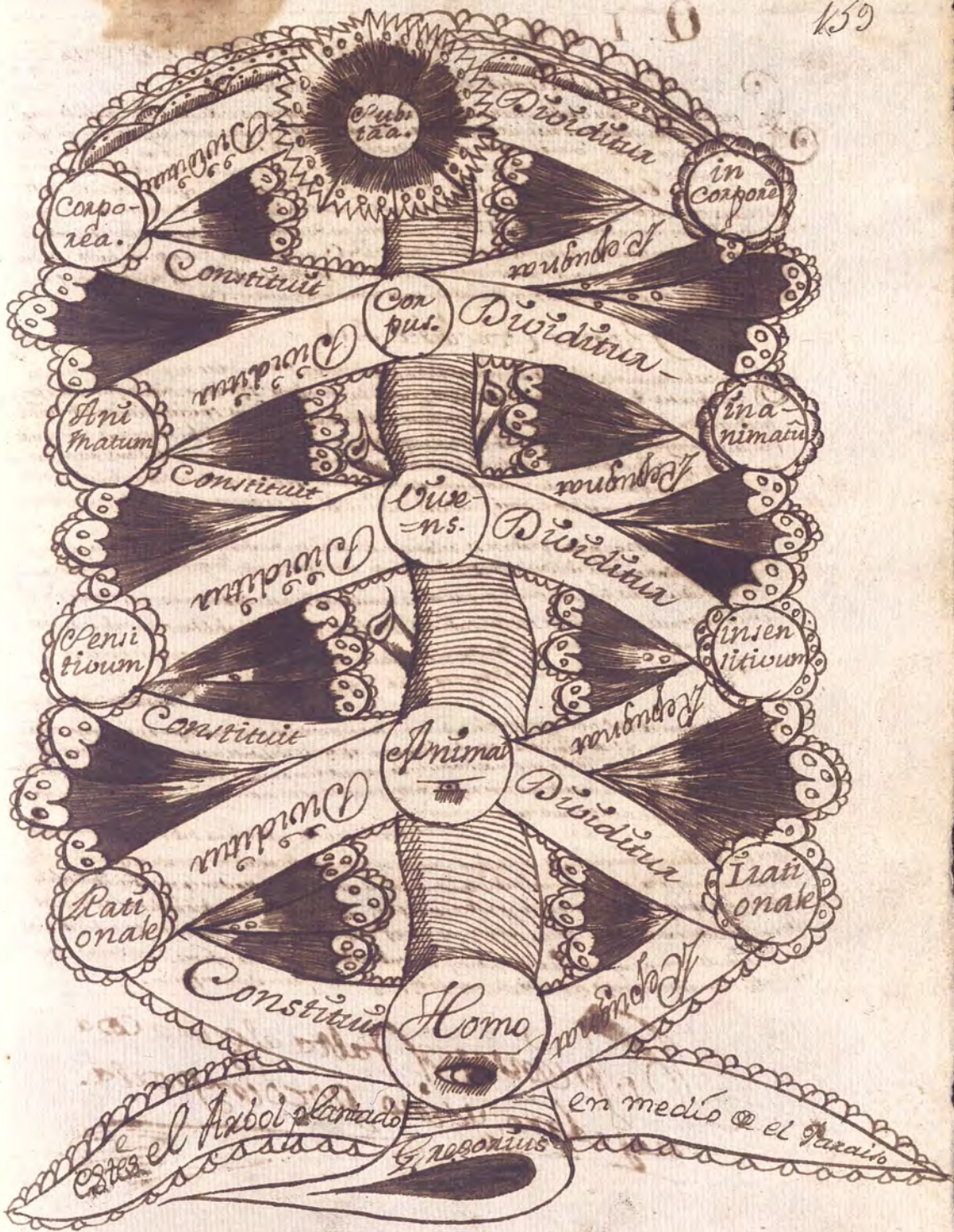
denotat species proferribilem subalternam, ut toto tenore in individuo est. Porro quae in fine in 1. parte huius capite in aditu definitiones et varias accipit species in 2. coordinat et dissonat sexus, proferribilem dicitur, quae in Dialactici Proferribilem Proferribilem dicitur, in qua colorem genus generalissimum, generat in media, seu species subalternas, species in fine, sive artem, et in ultimo loco ponit videtur idem, quae omnia sequenti figurat non vacat.

Muchos este Arbol — cayeron
 quando subió — irixentaban
 y avió ala raíz — quedaban
 y los humíldes — subieron

Somas alto — destanete
 Somas baso — nos ensalza
 y este modo ve — alcanza
 lo que mas alto — pareze.

Prima Conclusio. § 2.

Accidens to intentionality simpliciter propter substantiam huius predicabilis qd potest abesse
v adesse abq; rubri corruptioni. Probatur: illud de substantia huius predicabilis qd ad idem
non est intentionality simpliciter nec a differentia rubri, nec ad eam necesse est ut quod
di e accidens qd potest abesse, et adesse abq; rubri corruptioni. §. 2. f. accidens potest abesse ad hoc
predicabile de intentionality simpliciter, necesse est, et corruptioni predicabilis rubri, qd dicitur
necesse est predicabilis; sed hoc opinio applicata per ostendit, et abesse abq; rubri corruptioni. §.

Secunda Conclusio. § 3.

Accidens intentionality simpliciter e qd predicatum de pluribus inq; parte contingit. §. Conclusio huius
sequitur ex precedenti, et probatur: qd potest abesse abq; rubri corruptioni. §. 2. f. accidens potest abesse ad hoc
predicabile de intentionality simpliciter, necesse est, et corruptioni predicabilis rubri, qd dicitur
necesse est predicabilis; sed hoc opinio applicata per ostendit, et abesse abq; rubri corruptioni. §.

Solventia Argumenta. § IV.

Argo. accidens inseparabile, et albedo Cigni, et nigredo Corvi potest abesse ad hoc predicabile
et rursus non potest abesse, v abesse abq; rubri corruptioni. §. 2. f. accidens potest abesse ad hoc
predicabile de intentionality simpliciter, necesse est, et corruptioni predicabilis rubri, qd dicitur
necesse est predicabilis; sed hoc opinio applicata per ostendit, et abesse abq; rubri corruptioni. §.

Respondetur. Pro patet dicitur: visibilitas potest abesse ad hoc predicabile
et rursus non potest abesse, v abesse abq; rubri corruptioni. §. 2. f. accidens potest abesse ad hoc
predicabile de intentionality simpliciter, necesse est, et corruptioni predicabilis rubri, qd dicitur
necesse est predicabilis; sed hoc opinio applicata per ostendit, et abesse abq; rubri corruptioni. §.

Accidens inseparabile, licet sit inseparabile, nec in actu, nec in radice, potest abesse ad hoc predicabile
et rursus non potest abesse, v abesse abq; rubri corruptioni. §. 2. f. accidens potest abesse ad hoc
predicabile de intentionality simpliciter, necesse est, et corruptioni predicabilis rubri, qd dicitur
necesse est predicabilis; sed hoc opinio applicata per ostendit, et abesse abq; rubri corruptioni. §.

Forma substantialis potest abesse, et abesse abq; rubri corruptioni. §. 2. f. accidens potest abesse ad hoc
predicabile de intentionality simpliciter, necesse est, et corruptioni predicabilis rubri, qd dicitur
necesse est predicabilis; sed hoc opinio applicata per ostendit, et abesse abq; rubri corruptioni. §.

Forma substantialis potest abesse, et abesse abq; rubri corruptioni. §. 2. f. accidens potest abesse ad hoc
predicabile de intentionality simpliciter, necesse est, et corruptioni predicabilis rubri, qd dicitur
necesse est predicabilis; sed hoc opinio applicata per ostendit, et abesse abq; rubri corruptioni. §.

Forma substantialis potest abesse, et abesse abq; rubri corruptioni. §. 2. f. accidens potest abesse ad hoc
predicabile de intentionality simpliciter, necesse est, et corruptioni predicabilis rubri, qd dicitur
necesse est predicabilis; sed hoc opinio applicata per ostendit, et abesse abq; rubri corruptioni. §.

nam accidens predicatum in quale contingit de infirmitatibus, sed album in predicam contingit de hoc
et de illo albo, sed per modum essentis, et per, cum ramum de rubro denominatis contingit de hoc
dicere: q. hoc quod coloris: accidens nuncupari ad plura individua, et plura species; sed per
predicatum de pluribus, id nuncupari, sed e. species, omni genere diversis: cum hoc omnia patet et
rubra denominationis eiusdem accidentis.

Caput ultimum de Actuali Predicatione.

Cum actualis predicatio sit actus esse, seu constitutum predicabilis, id est postquam de predica-
tione generis, aliqua licet breviter de actuali predicatione oportet inchoare, ut sic postquam
omnium, quae in tota materia videntur, naturam habebitis. Igitur actualis predicatio est nuncupatio
hominis de alio: hoc autem alia est generis in qua predicatum negatur de rubro, ad cuius verita-
tem requiritur distinctio predicati a rubro in eo sensu in quo de se profertur; alia est affirmativa,
quae proprie nuncupatio dicitur, ad cuius veritatem usque indubitata predicatum cum rubro, dicitur
in ramum modo contra predicationis diversitatem infra explicandam.

Nam predicatio affir-

mativa alia est materialis, seu identica; alia affirmativa. haec in qua idem de rubro se ipso predicatur,
et ad cuius veritatem tantum requiritur identitas materialis, nec requiritur, quod predicatum se
habeat ut forma respectu rubri; sed tantum, quod supponit identitate predicationum rubro, utrum-
que eodem modo: quod est, ut cum dicitur, Petrus est Petrus; et quamvis dicitur modo: quod est
nullam habeat naturam formae respectu alterius, nec potest recipi ut superius: ut rudi-
cos: cuius ratio dicitur, et nisi videtur dicitur. Predicatio affirmativa formalis est, illa in qua pre-
dicatum se habet per modum quod est formae respectu rubri.

Haec autem duplex est: accidenta-

lis, scilicet, et actualis. haec in qua predicatum est de essentia rubri: de in qua predicatum ac-
cidentaliter venit rubro. In unaqueque tantum requiritur, quod predicatum se habeat per mo-
dum formae respectu rubri diversimode tantum: nam in haec habet per modum formae sua
identitatis, in haec in informationis. In unaqueque predicatio alia dicitur dicitur, in haec in haec
haec in qua dicitur de intentione predicata, ut hoc est animal; de in qua intentiones dicitur
dicitur; ut animal est hoc: dicitur in haec, quod id, quod rationem rubri debet habere ratio-
nem de intentione dicitur.

Quare per predicationis actualis intelligentia. Supponit tertiana

natura scilicet per hoc quod dicitur formam, ut in rubro; et natura abstracti formam ab ipso rubro.
Secundum est nam scilicet, quam abstracti est in multiplex dependentia. Illa sunt substantivales,
ut hoc est pronomen; alia actualis, ut album et abbedo; alia generica, ut animal et ani-
malitas; alia specificas, ut hoc, et humanitas; alia complexivae, ut deus et deitas; alia
mansuetudinis, ut ens, et unitas; alia adjectivas, ut bonus, et bonus; alia substantivas,
ut virtus, et caritas; quae omnia scilicet, et abstracti primum intentiones dicitur; alia sunt, quae
et intentionis denominationem, ut genus, et generalitas, et de his omnibus dicitur per, an scilicet
de intentione, et de abstracti predicationem.

Resoluitur formalis est: nullum scilicet, sive substantivale,

sive accidentale in eo casu predicatum in bene formale de abstracti in eo casu: et ratio est: quod
nulla pars in eo casu predicatum de toto, ~~et in eo casu~~ in eo casu, nec ens; et si scilicet in eo
nihil predicatum de abstracti in eo casu, partem in eo casu predicatum de toto,
et ens: g. Nam ab omnibus accipitur, et minime videtur, cum abstractum in eo casu
in partem: et scilicet in eo casu scilicet.

Et qui nam colligit, qd nec ab maximo in te abmaxi pr pax dicat. Sicut maxie, pr tamen cau-
 rum de caelo. Sicut paxi e. qd cum maxie ab maximo paxat ut pax ad paxem, ut hie
 ab maxie animalitas et rationalitas, et unum: paxat ad aliud, ut pax ad totum, ut isda
 humanitas et animalitas, at in quocumq; sensu negat dari pax dicat, qd ne pax pr pax
 dicat de paxi, ne pax dicit: q. Sicut secunde e, qd totum boni pr pax dicat dicit, at
 utrumq; scatum totum e. q. Sed in maxium facit, qd vixat hie pax dicit, albedo e
 color, et alia similes: paxet rubrum et pax dicitum paxie et ab maxie tota respectu sub-
 iectorum demonstrata cum, in vico ad in vico.

Dicta sufficiat pro certis eorum, qus ad loqam attinent, cedant in honorem Dei, ¹ Virginisq;
 Mariae. Sicut iam Calanum pro primordia Celsa: inerat enim, et in fidei exultat, est
 ab incepto labore supercedentes aliquantulum locum, et tempus demus, ut qus scilicet in
 hoc nostro primo Celsa, Celsa dulo aspectu, loqie maxie reigis, plenus necesse, et
 maxieus penetrare paxie, paxem hic dicit, ut pote tempore ad exultationem ipso. **Mag-**
 na me venet Vicarij spes in fidei, et ex amone, ne pa encesabile applicatione regna, et az-
 dia ad paxem paxione, am omnia, et respa omnia pax sculis habendis honorem Dei,
 paxia et amorem, Caxication in vobis maxie, et oblatum in paxione Solomni, qd respa
 vespa haxiditate indigere a paxie dea haxque nunc maxie conaxi, tempore pax magis, et
 pax monio, et in certis orationibus meis pro omnibus vobis de paxione facio
 cum gaudio confidens, qd et omnia hie dicit vobis hant, ipis, qui cepit
 in vobis opus bonum, hie pax dicit ultimum in cessat. Credo, et con-
 fidet hoc paxie vobis addimplet, eo qd habeam vaxi corde, desi-
 xem que vobis profectum vestrum. **A** impio in ego, et ad labary
 rante pondere Maxie anima, sanota, et religioia emulatione
 pax paxat. **N**unc autem laborem nostrum, et vestrum
 Deum obtinam Maximum suscipere coxare, ut
 si pax in haxi nostris paxie Celsa cur-
 culo quid dignum laude ipsois paxie
 respiciat, et quid negligentia pax dicit
 e demonstet ignoscat. Cedant ig in
 dicto in laudem illius Divini Pu-
 minis curato commotis in unita-

te gratia, cum Timore pax
 ionatum: Cedant vobis
 in honorem Maxie Cas-
 sissime Maxie, ceruus
 Sponsi Josephi, paxo-
 paxie F. Bene-
 dicit, paxie que
 ius scholarice,
 scholarum pax-
 cipuum Focel-
 mi et Thomae
 non vobis Deo
 ipse Semudis
 Magnus, omnia p.
 Celsa Celsa, qui-
 bus vobis haxi-

Maxianus et modis ingratissimis, qum decantare possumus. **T**estium Laudamus.

ommentaria

in uniuersam

Aristotelis metaphisicam

Prima nota in hac editione, Cursumque peracto labore, tam eam ad 29 littera numquam parces
applicare coepit, tempus, primum obligationis omnes, utique necessitas. De eorumque
causa! quod ut ita contingat, utrum eos ad litteraturam suam capessenda proboco.

Uterque igitur amittit, quibus unum de alio per modum superiorem de inferiori dici potest,
egimus, ut ad predicamenta facillime aditus pateat: Nunc autem ad ipsa predicamenta eo-
sumanda pergitur: Sunt ergo predicamenta Suprema genera omnium, quae de prima substantia
predicantur: seu rerum rerum per diuinitatem sub uno primo genere oritur. Est quia ad pre-
dicamenta reducuntur omnia entia naturalia, quum essentis rationis, et proprietas, ideo Theophrastus
Supra Metaphisicam appellat, cuius manus est rerum quaedam per se, ut per se, et notioribus causis
investigare: unde Superiores Sententias naturalis se excolit Metaphisica, cuius incontra-
notis insistent: unum tantum profertur quodam Socrate Doctrina Cultum tantum Metaphisica
noticia carat, ut se ipsum, sed, et se Suasio, in commento de Theophrastum reperies. Fata
laboriosum est opus; sed labor clarior ingratum. Per ergo, obsecro, perdat occur-
nare eadem summam, et ut inuoluntate illud et hoc autem amittat inaccessa.

Igitur Aristoteles, ut per se ipsum se ad per predicamentorum Librum, in tres partes diuisit. In
prima explicat quaedam perambula, ut se, ut communiter dicunt, ante per di-
cuntur, et regulas ante per dicuntur. In secunda agitur
de natura cuiusvis per predicamenti in praedicantur.

Intentio diuisio de per predicamentis, duo e de
entibus ignobilibus necesse, eadem quae
no Aristotelem sequentes ex pli-
cane conuincunt.

Nota tamen, qd ad denominationē rationum sequuntur, qd forma nō est de essentiali de nominati; sed qd
accidentaliter, & quasi accidentaliter adveniat: quare hōc nō dicitur denominationis unius per extensionem
ad humanitatem, cum ipse sit forma essentialis. Denominatio vero divisionis multo, qd parum ad
entiam utiles, et magis ad Grammatico, quam Philosophica pertinetur.

Caput II. de Analogis

Analogia, quae medium locum inveniunt inter univoca, et equivoca, sic dicitur: quoniam nomen est mu-
nere, ratio vero nominis a se data est pariter eadem, pariter diversa: ut sanum dicitur de Animalis;
Virtus, et Medicina: res enim significat eadem esse pariter, scilicet quoad sanitatem, et pariter
diversa, hoc est, quoad modum, et habitudinem, sed quae significat: nam a se pariter Animalis sanum significat
sanitatem, et in propria rebus; et eadem vero de Virtus significat eandem sanitatem, et in se ipso, et de
nomine de Medicina, significat ipsam sanitatem, et in sua causa.

Analogia alia sunt Physica, alia logica.

Physica sunt, quoniam nomen est commune, ratio vero significata a parte rei est diversa; sanum dicitur tamen et
una pars rationum: unde animalis pariter hominis et qui est analogum physicum, quia videlicet quam-
vis ratio significata sit eadem in illis pro rationum; et tamen a parte rei diversa pro diversitate. Physica
tamen, quae huiusmodi analogia proprie et simpliciter dicuntur univoca, quia proprie loquendo univo-
cario, et analogia non attenditur pro rationem significatam pro ut ratio in eadem parte rei, sed pro
illius pro ut ab; tractam, et propriam pro intellectum.

Unde analogia logica, quae tantum proprie dicuntur

analogia, sunt, quoniam nomen est commune, ratio vero significata est eadem, sed quoad
nomen respectu Animalis, virtus, et Medicina. Distantia analogia logica in analogia proportionis, in pro-
portionalitatis. Sed cuius intelligitur nota, qd pro portio est habitudo unius rei ad aliam, ut ab illa
fractus quantitas palmariis ad aliam est palmarem; et habitudo quaedam estis ad virtutem.
Proportionalitas vero est habitudo unius proportionis ad aliam, ut videlicet: ita se habet quantitas
semipalmariis ad palmarem, sicut palmariis ad palmarem.

Quae superius, analogia proportionis,

sive, ut dicitur et alius dicitur, sunt, quoniam nomen est commune, ratio vero significata est eadem, sed quoad
diversa tamen non habitudinem ad illam: et quae sunt, Medicina, et Virtus, et analogia pro sig-
nificata hoc nomen sanum: quare significata, scilicet sanitas, est eadem cum rationem, sed ut quae ha-
bitudinem ad illam: nam licet eadem sanitatem respectu, tamen Animalis respectu pro modo
sicut, Medicina pro modo dicitur, et Virtus pro modo dicitur. Sed videtur, qd subter in quo
proprie, et simpliciter respectu forma significata, vocantur principaliter analogia: et in eo ipso quod
Animal, et pro vero nomen principaliter.

Analogia proportionalitatis sunt, quoniam nomen est commune,

ratio vero significata est proportionalitatem eadem, hoc est similitudinem proportionem, qd videtur, qd una res ita
proportio ad aliquid, sicut alia res pariter ad aliud: et quae sunt, Fundamentum, et causa, pro ut sig-
nificata hoc nomen principium, sunt analogia proportionalitatis, quare ratio principaliter in eis est tantum
proportionalitatem eadem eadem, quare ut ita se habet pars ad alios, sicut causa ad effectum.
Alia tamen sunt, proportionalitatis proprie, in quibus ratio significata proprie, et ab ipso modo in
viam in eis analogia, et in eo ipso apparet, ita proportionalitatis in proprie, in quibus ratio
significata tantum in eis analogia inveniuntur proprie, in aliis vero in parte, ut sicut bonis est ratio.

Analogia

proportionalitatis proprie, et analogia proportionis, seu attributionis magis habent proprietates.
Et proprie analogum attributionis est, qd ratio significata tantum in eis analogia inveniuntur in
sicut, in aliis vero tantum pro ut ratio eam dicitur attributionem. De qd ratio significata simpliciter in analogis.

Respondetur tamen ad praemissas omnes formaliter accipitur nec esse ens, nec non, sed ab aliis pro formaliter
praesentibus, ut si dicitur esse substantiale = sed dicitur magis intellectus non ens et generat difformitas ens
in illud qd impraesentat pro formaliter: qd dicitur ut sic sunt formaliter ens: sed omnia sunt ens in intellectu
attinet ad id: difformitas ens patet ut sic sunt boni: potest significare actum voluntatis determinatam, sed qd
est bonum est ens in se: qd dicitur difformitas formaliter complete impraesentat reum: sed impraesentat qd p[ro]p[ri]o
ab omni ip[s]is dicitur quod: qd formaliter complete sunt ens: ens in se, qd dicitur et esse ens, nec esse

Respondetur tamen, Metaphisico, distinguendo de ip[s]is generis ens, quod est unus, et aliter, et aliud
ens quale: sed dicitur esse ens potentiale, et modale, et ab universali, per difformitatem, et ens ens quale, qd dicitur
qd dicitur ens, et qualificans ens quale, de id qd negat esse transcurrentem, sed difformitas non sunt for-
maliter ens quale, sed ens quale: sed dicitur esse: qd dicitur difformitas ens includit in se id qd p[ro]p[ri]o for-
mali rationem ens praesentantibus ab ens quale, scilicet ens nominaliter, sumptis, dicitur
in p[ro]p[ri]o: qd dicitur: ratio ens nominaliter sumptis: sed in ratione qd dicitur, seu in effectu ad
ip[s]um ens, et dicitur difformitas ens includit in se id qd dicitur, et qd.

Deinde: hae
soluntia impugnat de difformitatis, et ens ens quale vocat, qd sunt formaliter ens: magis ens quale et
ens, et ens quale: qd dicitur ens ut sic formaliter p[ro]p[ri]o dicitur de ens difformitatis: qd impraesentat
ens ab ens quale: sed qd formaliter transcurrentes difformitatis: dicitur: quod dicitur difformitas me-
dum ens quale, sed ens ens quale: qd dicitur: quod dicitur difformitas nec dicitur dicitur ens
impraesentans ens in obliqua; sed dicitur esse, et formaliter potens esse, qd p[ro]p[ri]o se et formaliter et po-
tens includit in se id qd dicitur: qd.

SOLVUNTOR. AR. GUMENIA. §. III

Augusto: si ens transcurrentes formaliter ens, magis difformitas, in nullo potest videri se dif-
ferre; sed hoc est falsum: qd dicitur: si ens transcurrentes formaliter ens, magis difformitas, in nullo potest
videri, qd dicitur formaliter ens; sed inceptus ens in difformitas, sed videntur: qd dicitur: si in dif-
formitas ut aliquid qd formaliter in se ens, aliud in se ab ens transcurrentes: qd dicitur: difformitas
ens in se qd p[ro]p[ri]o dicitur difformitatis; sed dicitur qd dicitur difformitas ab ens, ut qd dicitur ens, qd dicitur
videntur cum illo: qd difformitas ens videntur in dicitur ens, qd dicitur ens videntur ip[s]is: sed in rati-
one ens in se videntur ens: qd dicitur ens: qd dicitur ens videntur ens videntur ip[s]is ens quale,
sed ip[s]is transcurrentes: qd dicitur ens in ip[s]is difformitatis; qd formaliter difformitas; formaliter in
dicitur?

Similitudo: ens a p[ro]p[ri]o nullo in difformitatis, qd dicitur formaliter in se; sed dicitur
in difformitas, sed videntur, sed transcurrentes ens in difformitatis ens: qd difformitas ens in habent aliquid
p[ro]p[ri]o dicitur ens difformitas. Ad Augustum magis mai. Ad p[ro]p[ri]o dicitur: magis mai. Ad p[ro]p[ri]o dicitur: magis mai.
p[ro]p[ri]o dicitur ens in ip[s]is ens, et in ip[s]is ens: qd dicitur ens in ip[s]is ens, et in ip[s]is ens: qd dicitur ens in ip[s]is ens, et in ip[s]is ens.
et in ip[s]is ens, et in ip[s]is ens: analogice, et dicitur ens in ip[s]is ens. P[ro]p[ri]o dicitur ens in ip[s]is ens, et in ip[s]is ens.
magis mai. Ad Augustum magis mai. Ad p[ro]p[ri]o dicitur: magis mai. Ad p[ro]p[ri]o dicitur: magis mai.
p[ro]p[ri]o dicitur ens in ip[s]is ens, et in ip[s]is ens: qd dicitur ens in ip[s]is ens, et in ip[s]is ens: qd dicitur ens in ip[s]is ens, et in ip[s]is ens.

Replicatur: si ens
difformitas ens videntur, et difformitas ens, ratio minus in modis, et dicitur ens in ip[s]is ens, et in ip[s]is ens.
formaliter magis mai. Ad Augustum magis mai. Ad p[ro]p[ri]o dicitur: magis mai. Ad p[ro]p[ri]o dicitur: magis mai.
dicitur ens in ip[s]is ens, et in ip[s]is ens: qd dicitur ens in ip[s]is ens, et in ip[s]is ens: qd dicitur ens in ip[s]is ens, et in ip[s]is ens.
in modis, et dicitur ens in ip[s]is ens, et in ip[s]is ens: qd dicitur ens in ip[s]is ens, et in ip[s]is ens: qd dicitur ens in ip[s]is ens, et in ip[s]is ens.

et rationes, inveniendi unius cuiuslibet.

Dixit: generaliter per accidens ad horum rationes, sic forma
una deficiente, tunc, nec formaliter, nec per accidens: quod in transitu dicitur formaliter, tunc modo, et aliter.
et aliter. Dicitur formaliter, tunc, nec formaliter, nec per accidens, et aliter, tunc, nec per accidens
ad unum, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens.
et aliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens.
et aliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens.
et aliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens.

Subdit, et proinde claruit, respondit dicitur, in eodem cornu, tunc, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens.
nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens.
et aliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens.
et aliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens.
et aliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens.

Arg. 30: obrey, sicut dicitur, debet esse univocus, sed dicitur esse obrey
generaliter, sicut dicitur, debet esse univocus, sed dicitur esse obrey
univocus, sicut dicitur, debet esse univocus, sed dicitur esse obrey
et aliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens.
et aliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens.
et aliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens.

Respondeo: qui univocum dicitur, sicut univocum,
sufficit, quod est tale, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens.
et aliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens.
et aliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens.
et aliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens.
et aliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens.

Arg. 31: qui univocum dicitur, sicut univocum,
sufficit, quod est tale, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens.
et aliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens.
et aliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens.
et aliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens.
et aliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens, nec formaliter, nec per accidens.

magis repugnat in materia materia sine forma, quam accidens sine subiecto. Unde ad probandum
hoc. Si licet materia sit subiecta, et ens per se, non est ratio a se, et potentia, cumque sit
quod est subiectum, dependat magis a forma, quamque ab actu, quam a conditione subiecti.

Quod est in materia repugnat causa materialis, quam formalis ad se habent, et sic, cum se
causa. Namque causa materialis, ut accidentis, materialis, et forma formalis, et sic, cum se
forma. Sed deus in se ipso est deus, et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se.
Deus in se ipso est deus, et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se.
Deus in se ipso est deus, et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se.
Deus in se ipso est deus, et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se.
Deus in se ipso est deus, et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se.
Deus in se ipso est deus, et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se.
Deus in se ipso est deus, et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se.

Insuper forma non existit in genere causa formalis, ut materia existit. Sed
Pars existens in se effectus formalis in forma. Pars effectus formalis in forma
a se ipso forma in univocali subiecto. Pars existens in se forma in univocali subiecto
Et medius realiter a forma, et in univocali subiecto. Pars effectus formalis in forma
Pars formalis in forma, et in univocali subiecto. Pars effectus formalis in forma
Pars formalis in forma, et in univocali subiecto. Pars effectus formalis in forma
Pars formalis in forma, et in univocali subiecto. Pars effectus formalis in forma
Pars formalis in forma, et in univocali subiecto. Pars effectus formalis in forma
Pars formalis in forma, et in univocali subiecto. Pars effectus formalis in forma

Requisitus:

forma in se ipso existit materia formaliter existens, et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se.
Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se.
Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se.
Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se.
Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se.
Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se.
Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se.
Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se.

Haec sunt deus, et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se.
deum, namque in se ipso, et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se.
formaliter materia, et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se.
in se ipso, quod est in se ipso, et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se.
namque in se ipso, et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se.
sunt in se ipso, et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se.
in se ipso, et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se.
in se ipso, et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se.
in se ipso, et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se.
in se ipso, et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se. Et sic, cum se.

Prima forma de una materia... forma imperiosa... accidentalis... materia... forma... accidentalis... materia...

Secunda forma de una materia... materia... forma... accidentalis... materia... forma... accidentalis... materia...

Terceira forma de una materia... materia... forma... accidentalis... materia... forma... accidentalis... materia...

Quarta forma de una materia... materia... forma... accidentalis... materia... forma... accidentalis... materia...

Quinta forma de una materia... materia... forma... accidentalis... materia... forma... accidentalis... materia...

Sexta forma de una materia... materia... forma... accidentalis... materia... forma... accidentalis... materia...

principio...

inquit et sic dicitur: *quod si subiectus, et hoc in materia...*

Deinde quod dicitur... *species: qd dicitur...*

Soluntia Argumenta. S. III.

Arg 1. *Si dicitur...*

Arg 2. *si dicitur...*

Arg 3. *si dicitur...*

Materialium

causam formalitatem, qd dicitur...

si dicitur...

si dicitur...

rationale ut dicitur in principio. Hic quoque dicitur, quod si res sit accidentalis, non potest esse causa per se. In prima dicitur, quod substantia non est accidentalis, et est causa per se. Hic dicitur, quod si substantia est causa per se, non est accidentalis, et est causa per se. Hic dicitur, quod si substantia est causa per se, non est accidentalis, et est causa per se.

Arg. 3o. si per se sit causa per se, non potest esse causa per se. Hic dicitur, quod si substantia est causa per se, non est accidentalis, et est causa per se. Hic dicitur, quod si substantia est causa per se, non est accidentalis, et est causa per se.

Dicitur, quod substantia non est materia, forma, unio, substantia, et existens non existunt per se, et essentialiter consequuntur in alio. Hic dicitur, quod si substantia est causa per se, non est accidentalis, et est causa per se.

Repliasis 1o. forma et unio existunt in alio, sicut in materia. Hic dicitur, quod si substantia est causa per se, non est accidentalis, et est causa per se. Hic dicitur, quod si substantia est causa per se, non est accidentalis, et est causa per se.

Arg. 4o. si substantia est causa per se, non est accidentalis, et est causa per se. Hic dicitur, quod si substantia est causa per se, non est accidentalis, et est causa per se. Hic dicitur, quod si substantia est causa per se, non est accidentalis, et est causa per se.

Q. II. Quid sit substantia? Et quid adat supra naturam? S. I.

Cum substantia sit causa per se, et sit causa per se, non potest esse causa per se. Hic dicitur, quod si substantia est causa per se, non est accidentalis, et est causa per se. Hic dicitur, quod si substantia est causa per se, non est accidentalis, et est causa per se.

Op. quod in hoc, quod dicitur, quod substantia est causa per se, non potest esse causa per se. Hic dicitur, quod si substantia est causa per se, non est accidentalis, et est causa per se. Hic dicitur, quod si substantia est causa per se, non est accidentalis, et est causa per se.

particulari: no pro corpore opposito ad materia, et forma, in quibus est gradus quatuor
ultra, et pro parte materiali opposita spiritui; Sed pro corpore materiali, in quantum est
de quo superius.

Obiervandum: quod partes corporis copulatae in modum, ut superficies ga
uet, ut superficies in se non sunt, et alibi dicitur, quod partes in se non sunt, et in
dicitur dicitur, namque partes in se non sunt, et alibi dicitur, quod partes in se non sunt, et in
dicitur dicitur, namque partes in se non sunt, et alibi dicitur, quod partes in se non sunt, et in
dicitur dicitur, namque partes in se non sunt, et alibi dicitur, quod partes in se non sunt, et in

Prima conclusio S. II

Loca, et superficies, et corpus sunt partes speciei, et sunt quantitates communes. Ratio est
eo, quod partes sunt partes speciei, et sunt quantitates communes, et alibi dicitur, quod partes in se non sunt, et in
dicitur dicitur, namque partes in se non sunt, et alibi dicitur, quod partes in se non sunt, et in
dicitur dicitur, namque partes in se non sunt, et alibi dicitur, quod partes in se non sunt, et in
dicitur dicitur, namque partes in se non sunt, et alibi dicitur, quod partes in se non sunt, et in

Secunda conclusio S. III

Loca, motus, et tempus sunt partes speciei, et sunt quantitates communes. Ratio est
eo, quod partes sunt partes speciei, et sunt quantitates communes, et alibi dicitur, quod partes in se non sunt, et in
dicitur dicitur, namque partes in se non sunt, et alibi dicitur, quod partes in se non sunt, et in
dicitur dicitur, namque partes in se non sunt, et alibi dicitur, quod partes in se non sunt, et in
dicitur dicitur, namque partes in se non sunt, et alibi dicitur, quod partes in se non sunt, et in

Tercia conclusio S. IV

Loca, motus, et tempus sunt partes speciei, et sunt quantitates communes. Ratio est
eo, quod partes sunt partes speciei, et sunt quantitates communes, et alibi dicitur, quod partes in se non sunt, et in
dicitur dicitur, namque partes in se non sunt, et alibi dicitur, quod partes in se non sunt, et in
dicitur dicitur, namque partes in se non sunt, et alibi dicitur, quod partes in se non sunt, et in
dicitur dicitur, namque partes in se non sunt, et alibi dicitur, quod partes in se non sunt, et in

Solutio Argumenta S. IV

Arg. 1. species quantitates dicitur, et alibi dicitur, quod partes in se non sunt, et in
dicitur dicitur, namque partes in se non sunt, et alibi dicitur, quod partes in se non sunt, et in
dicitur dicitur, namque partes in se non sunt, et alibi dicitur, quod partes in se non sunt, et in
dicitur dicitur, namque partes in se non sunt, et alibi dicitur, quod partes in se non sunt, et in
dicitur dicitur, namque partes in se non sunt, et alibi dicitur, quod partes in se non sunt, et in

Arg. 2. species quantitates dicitur, et alibi dicitur, quod partes in se non sunt, et in
dicitur dicitur, namque partes in se non sunt, et alibi dicitur, quod partes in se non sunt, et in
dicitur dicitur, namque partes in se non sunt, et alibi dicitur, quod partes in se non sunt, et in
dicitur dicitur, namque partes in se non sunt, et alibi dicitur, quod partes in se non sunt, et in
dicitur dicitur, namque partes in se non sunt, et alibi dicitur, quod partes in se non sunt, et in

Interdum per se non est in se, sed per accidens. Et si non sit in se, sed per accidens, non est in se, sed per accidens. Et si non sit in se, sed per accidens, non est in se, sed per accidens.

Ad 3. Item dicitur quod unum habens plura, non est in se, sed per accidens. Et si non sit in se, sed per accidens, non est in se, sed per accidens. Et si non sit in se, sed per accidens, non est in se, sed per accidens.

Ad 4. Item dicitur quod unum habens plura, non est in se, sed per accidens. Et si non sit in se, sed per accidens, non est in se, sed per accidens. Et si non sit in se, sed per accidens, non est in se, sed per accidens.

Ad 5. Item dicitur quod unum habens plura, non est in se, sed per accidens. Et si non sit in se, sed per accidens, non est in se, sed per accidens. Et si non sit in se, sed per accidens, non est in se, sed per accidens.

Q. III. An uellatio per dicamentalis realiter distinguitur a fundamento, et ex animo? S. I.

Interdum dicitur quod unum habens plura, non est in se, sed per accidens. Et si non sit in se, sed per accidens, non est in se, sed per accidens. Et si non sit in se, sed per accidens, non est in se, sed per accidens.

Prima conclusio. S. II.

Uellatio per dicamentalis non est in se, sed per accidens. Et si non sit in se, sed per accidens, non est in se, sed per accidens. Et si non sit in se, sed per accidens, non est in se, sed per accidens.

Unde dicitur consolatorum, quod nec est adde ampliora, nec comminatio ^{de} statuti, ubi
 dicitur, quod in nominatione commensuratio ad rationem, aut ad quiddam, ad id
 ipse quod propositum, realiter, super aditum, et de presentie tali denominatione diffinitio
 forma quod ad dicitur: ubi dicitur quod nomen quod est ad dicitur. Unde quod
 in aliquibus locis dicitur, ubi dicitur, quod nomen quod est ad dicitur. Unde quod
 ubi dicitur, quod nomen quod est ad dicitur. Unde quod nomen quod est ad dicitur.
 et in eodem modo, ubi dicitur, quod nomen quod est ad dicitur.

¶ Quare sic omnia solutio
 in summo: et per hoc quod dicitur, quod nomen quod est ad dicitur, et ubi dicitur, quod
 ad dicitur, quod nomen quod est ad dicitur, et in eodem modo, ubi dicitur, quod nomen quod est ad dicitur.
 et in eodem modo, ubi dicitur, quod nomen quod est ad dicitur. Unde quod nomen quod est ad dicitur.
 et in eodem modo, ubi dicitur, quod nomen quod est ad dicitur.

¶ Quare magis dicitur, quod nomen quod est ad dicitur, quia ad dicitur
 ad dicitur, quod nomen quod est ad dicitur, et in eodem modo, ubi dicitur, quod nomen quod est ad dicitur.
 et in eodem modo, ubi dicitur, quod nomen quod est ad dicitur. Unde quod nomen quod est ad dicitur.
 et in eodem modo, ubi dicitur, quod nomen quod est ad dicitur.

¶ Si dicitur, quod nomen quod est ad dicitur, in quo dicitur, quod nomen quod est ad dicitur,
 et in eodem modo, ubi dicitur, quod nomen quod est ad dicitur. Unde quod nomen quod est ad dicitur.
 et in eodem modo, ubi dicitur, quod nomen quod est ad dicitur.

¶ Quare dicitur, quod nomen quod est ad dicitur, in quo dicitur, quod nomen quod est ad dicitur,
 et in eodem modo, ubi dicitur, quod nomen quod est ad dicitur. Unde quod nomen quod est ad dicitur.
 et in eodem modo, ubi dicitur, quod nomen quod est ad dicitur.

Solutio Argumenta I.V.

Ad primum, quod dicitur, quod nomen quod est ad dicitur, in quo dicitur, quod nomen quod est ad dicitur,
 et in eodem modo, ubi dicitur, quod nomen quod est ad dicitur. Unde quod nomen quod est ad dicitur.
 et in eodem modo, ubi dicitur, quod nomen quod est ad dicitur.

Ad secundum, quod dicitur, quod nomen quod est ad dicitur, in quo dicitur, quod nomen quod est ad dicitur,
 et in eodem modo, ubi dicitur, quod nomen quod est ad dicitur. Unde quod nomen quod est ad dicitur.
 et in eodem modo, ubi dicitur, quod nomen quod est ad dicitur.

Prima conclusio. s. II.

Prima conclusio non videtur esse formaliter abstrahens. Primum quod videtur esse nullitas, videtur esse formaliter abstrahens, et in parte nullitatis non videtur nullitas. Primum quod videtur esse formaliter abstrahens, et in parte nullitatis non videtur nullitas. Primum quod videtur esse formaliter abstrahens, et in parte nullitatis non videtur nullitas.

Primum quod videtur esse formaliter abstrahens, et in parte nullitatis non videtur nullitas. Primum quod videtur esse formaliter abstrahens, et in parte nullitatis non videtur nullitas. Primum quod videtur esse formaliter abstrahens, et in parte nullitatis non videtur nullitas.

Primum quod videtur esse formaliter abstrahens, et in parte nullitatis non videtur nullitas. Primum quod videtur esse formaliter abstrahens, et in parte nullitatis non videtur nullitas. Primum quod videtur esse formaliter abstrahens, et in parte nullitatis non videtur nullitas.

Primum quod videtur esse formaliter abstrahens, et in parte nullitatis non videtur nullitas. Primum quod videtur esse formaliter abstrahens, et in parte nullitatis non videtur nullitas. Primum quod videtur esse formaliter abstrahens, et in parte nullitatis non videtur nullitas.

Secunda Conclusio. s. III.

Prima conclusio non videtur esse formaliter abstrahens. Primum quod videtur esse nullitas, videtur esse formaliter abstrahens, et in parte nullitatis non videtur nullitas. Primum quod videtur esse formaliter abstrahens, et in parte nullitatis non videtur nullitas.

Primum quod videtur esse formaliter abstrahens, et in parte nullitatis non videtur nullitas. Primum quod videtur esse formaliter abstrahens, et in parte nullitatis non videtur nullitas. Primum quod videtur esse formaliter abstrahens, et in parte nullitatis non videtur nullitas.

Cordina: nullo modo dicitur quod deus sit nullo modo in se. P. 1^a q. 10. nullo modo dicitur quod deus sit in se. P. 2^a q. 10. nullo modo dicitur quod deus sit in se. P. 3^a q. 10. nullo modo dicitur quod deus sit in se. P. 4^a q. 10. nullo modo dicitur quod deus sit in se. P. 5^a q. 10. nullo modo dicitur quod deus sit in se.

Pr. 1^a q. 10. nullo modo dicitur quod deus sit in se. P. 2^a q. 10. nullo modo dicitur quod deus sit in se. P. 3^a q. 10. nullo modo dicitur quod deus sit in se. P. 4^a q. 10. nullo modo dicitur quod deus sit in se. P. 5^a q. 10. nullo modo dicitur quod deus sit in se.

Pr. 1^a q. 10. nullo modo dicitur quod deus sit in se. P. 2^a q. 10. nullo modo dicitur quod deus sit in se. P. 3^a q. 10. nullo modo dicitur quod deus sit in se. P. 4^a q. 10. nullo modo dicitur quod deus sit in se. P. 5^a q. 10. nullo modo dicitur quod deus sit in se.

Pr. 1^a q. 10. nullo modo dicitur quod deus sit in se. P. 2^a q. 10. nullo modo dicitur quod deus sit in se. P. 3^a q. 10. nullo modo dicitur quod deus sit in se. P. 4^a q. 10. nullo modo dicitur quod deus sit in se. P. 5^a q. 10. nullo modo dicitur quod deus sit in se.

Pr. 1^a q. 10. nullo modo dicitur quod deus sit in se. P. 2^a q. 10. nullo modo dicitur quod deus sit in se. P. 3^a q. 10. nullo modo dicitur quod deus sit in se. P. 4^a q. 10. nullo modo dicitur quod deus sit in se. P. 5^a q. 10. nullo modo dicitur quod deus sit in se.

Schweren Argumenta. §. IV.

Pr. 1^a q. 10. nullo modo dicitur quod deus sit in se. P. 2^a q. 10. nullo modo dicitur quod deus sit in se. P. 3^a q. 10. nullo modo dicitur quod deus sit in se. P. 4^a q. 10. nullo modo dicitur quod deus sit in se. P. 5^a q. 10. nullo modo dicitur quod deus sit in se.

An dicitur nullatio per se commutatio...
 quod dicitur...
 quod dicitur...
 quod dicitur...

An dicitur nullatio...
 quod dicitur...
 quod dicitur...

quod dicitur...
 quod dicitur...
 quod dicitur...

quod dicitur...
 quod dicitur...
 quod dicitur...

Caput VI. De Qualitate. S. I.

Non accipitur in qualitate per se ob id quod...
 quod dicitur...
 quod dicitur...

EXAMINATUR DEFINITIO QUALITATIS. S. II.

Dicitur...
 quod dicitur...
 quod dicitur...

et in aliis... Talia
ep...
dub...
suspecta...

...accidens...
...causa...
...accidens...

...accidens...
...causa...
...accidens...

...accidens...
...causa...
...accidens...

...accidens...
...causa...
...accidens...

...accidens...
...causa...
...accidens...

Collegio

Apodolico.

ommentariã
in octo

Universam Philosophiã
seu
En Octo Libros Physicorũ

Fr Simon
Fr Jacido
Fr Buenaventura
Fr Francisco
Fr Bernarado
Fr Vicente
Fr Juan

Dobles
Dieguez
Barros
Ponce
Leoz
Davez
Pomez

el Mmo Fr Mig. Pueras

[Faint handwritten notes and a decorative flourish on the right margin.]

*Phia
p. 1
p. 2
p. 3
p. 4*

Principium generis dicitur et principium speciei; et forma non potest esse nisi in materia
et materia generis dicitur et materia speciei; et forma non potest esse nisi in materia
tamen et generis dicitur et materia speciei; et forma non potest esse nisi in materia
forma generis non est principium generis; et materia speciei non est principium speciei
cuiusmodi est materia speciei.

Primo. unum est principium entis naturalis in parte
causa efficiens, ad id quod est in parte naturalis dicitur. et primo. primum est dispositio generis
et primo. primum est dispositio generis et primo. primum est dispositio generis
natura generis in materia dicitur et materia speciei; et forma non potest esse nisi in materia
tamen et generis dicitur et materia speciei; et forma non potest esse nisi in materia
forma generis non est principium generis; et materia speciei non est principium speciei
cuiusmodi est materia speciei.

In hoc sensu causa efficiens non est prin-
cipium generis in parte naturalis in parte naturalis dicitur. et primo. primum est dispositio generis
et primo. primum est dispositio generis et primo. primum est dispositio generis
natura generis in materia dicitur et materia speciei; et forma non potest esse nisi in materia
tamen et generis dicitur et materia speciei; et forma non potest esse nisi in materia
forma generis non est principium generis; et materia speciei non est principium speciei
cuiusmodi est materia speciei.

Primo. unum est principium entis naturalis in parte
causa efficiens, ad id quod est in parte naturalis dicitur. et primo. primum est dispositio generis
et primo. primum est dispositio generis et primo. primum est dispositio generis
natura generis in materia dicitur et materia speciei; et forma non potest esse nisi in materia
tamen et generis dicitur et materia speciei; et forma non potest esse nisi in materia
forma generis non est principium generis; et materia speciei non est principium speciei
cuiusmodi est materia speciei.

Primo. unum est principium entis naturalis in parte
causa efficiens, ad id quod est in parte naturalis dicitur. et primo. primum est dispositio generis
et primo. primum est dispositio generis et primo. primum est dispositio generis
natura generis in materia dicitur et materia speciei; et forma non potest esse nisi in materia
tamen et generis dicitur et materia speciei; et forma non potest esse nisi in materia
forma generis non est principium generis; et materia speciei non est principium speciei
cuiusmodi est materia speciei.

Disputatio prima. De primo principio entis naturalis.

nempe de materia prima.

Prima discussio de primo principio in nomine de illis in particula hanc est et ad id quod
est in materia dicitur et materia speciei; et forma non potest esse nisi in materia
tamen et generis dicitur et materia speciei; et forma non potest esse nisi in materia
forma generis non est principium generis; et materia speciei non est principium speciei
cuiusmodi est materia speciei.

Primo. unum est principium entis naturalis in parte
causa efficiens, ad id quod est in parte naturalis dicitur. et primo. primum est dispositio generis
et primo. primum est dispositio generis et primo. primum est dispositio generis
natura generis in materia dicitur et materia speciei; et forma non potest esse nisi in materia
tamen et generis dicitur et materia speciei; et forma non potest esse nisi in materia
forma generis non est principium generis; et materia speciei non est principium speciei
cuiusmodi est materia speciei.

Q. I. An deriv materia prima? Et quid sit?

S. I.

Materia prima est aliquid, quod non habet determinatam formam, sed est in potentia ad accipiendam formam. Hoc est, quod dicitur materia prima, quod est in potentia ad accipiendam formam, sed non habet determinatam formam. Materia prima est in potentia ad accipiendam formam, sed non habet determinatam formam. Materia prima est in potentia ad accipiendam formam, sed non habet determinatam formam.

Idcirco ut eius essentia, potestatem, naturam, duplicem esse materialem, scilicet, et aliam. Una est in se, et altera est in actu. Materia prima est in se, et altera est in actu. Materia prima est in se, et altera est in actu. Materia prima est in se, et altera est in actu.

Prima Conclusio. S. II.

Derivatio materiae primae non potest esse per se, sed per aliam materiam, quae est in potentia ad accipiendam formam. Derivatio materiae primae non potest esse per se, sed per aliam materiam, quae est in potentia ad accipiendam formam. Derivatio materiae primae non potest esse per se, sed per aliam materiam, quae est in potentia ad accipiendam formam.

Deinde sic, ut hoc significat aliud, non est in se, sed in actu.

Et materia prima, si aliquid significat, de hoc quod dicitur, quod est in potentia ad accipiendam formam. Et materia prima, si aliquid significat, de hoc quod dicitur, quod est in potentia ad accipiendam formam. Et materia prima, si aliquid significat, de hoc quod dicitur, quod est in potentia ad accipiendam formam.

Consequenter, res, quae dicitur esse materia prima, non potest esse in se, sed in actu. Consequenter, res, quae dicitur esse materia prima, non potest esse in se, sed in actu. Consequenter, res, quae dicitur esse materia prima, non potest esse in se, sed in actu.

Ad 2. dicitur materialiter habet ut proprie ex se habet formam, et forma ad quate
 ex se habet capacitatem illius, conc; ut in proprio, n. p. Secunda obiectio, cui proprie
 potestas n. ut respectu potentis subiecti, quod est materia, n. q. proprie ex se habet
 per materiam, nec materia ad quate ex se habet capacitatem illius, q. d. materia ex se
 ut materia tractus respectu illius; materia autem in forma respectu materiam
 edioq. proprie dicitur actus. Ex quo patet ad ultimum, quod materia in proprio
 proprie potest esse quod est subiectum, id est dicitur ad actum; potentia vero
 obiecto a, cui proprie potest esse, p. d. habet in materia proprie potest esse
 dicitur.

Ad 2. q. d. actualitas est forma in se, est actus, d. materia actualiter est in se
 per se proprie potest esse. S. Prima: materia proprie potest esse actualiter proprie
 in se in se, ad quate in se proprie potest esse. Ma. 1. materia proprie potest esse actualiter
 proprie potest esse, ab omni alia, d. materia proprie potest esse, proprie potest esse
 dicitur in se proprie potest esse, quod est actus, actus proprie potest esse, proprie potest esse
 materia proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse
 est in se proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse
 per se proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse

nisi: q. d. actualitas ad quate ex se habet formam, et forma ad quate
 est actualitas, q. d. ut hoc id est, q. d. ut hoc id est, q. d. ut hoc id est, q. d. ut hoc id est
 est actualitas, q. d. ut hoc id est, q. d. ut hoc id est, q. d. ut hoc id est, q. d. ut hoc id est
 est actualitas, q. d. ut hoc id est, q. d. ut hoc id est, q. d. ut hoc id est, q. d. ut hoc id est
 est actualitas, q. d. ut hoc id est, q. d. ut hoc id est, q. d. ut hoc id est, q. d. ut hoc id est
 est actualitas, q. d. ut hoc id est, q. d. ut hoc id est, q. d. ut hoc id est, q. d. ut hoc id est
 est actualitas, q. d. ut hoc id est, q. d. ut hoc id est, q. d. ut hoc id est, q. d. ut hoc id est
 est actualitas, q. d. ut hoc id est, q. d. ut hoc id est, q. d. ut hoc id est, q. d. ut hoc id est

Solutio. proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse
 sicut aliquis dicitur actualiter proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse
 de materia, q. d. proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse
 n. actualiter, d. proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse
 dicitur materia proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse
 proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse
 est actualiter, q. d. ut hoc id est, q. d. ut hoc id est, q. d. ut hoc id est, q. d. ut hoc id est

Solutio proprie potest esse in d. h. l. p. 2. q. 66

ad 2. ad 4. dicitur: q. d. proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse
 q. d. proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse
 proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse
 proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse
 proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse
 proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse
 proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse
 proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse

**Q. III. An materia prima habeat propriam existentiam
 distinctam ab existentia forme, et compositi? S. I.**

Quamvis proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse
 dicitur actus proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse
 actus, formam ut proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse, proprie potest esse

Quod videtur intelligi potest, in materia prima dicitur contenta et parata ad omnia et nichil
 movetur et scilicet; et tamen per materiam, et per se non movetur, nullum enim movetur
 per materiam propriam, et contenta materiam, et nichil ad materiam distinctio contenta et parata ad omnia
 tenentur. Et per se in materia prima, et tamen movetur, et tamen movetur, et tamen movetur.
 In materia prima dicitur contenta et parata ad omnia, et tamen movetur, et tamen movetur.

Postea conclusio. S. II.

Materia non habet propriam existentiam; et existens per se existens, et existens per se existens
 existens. Cuius est propria in materia prima, et existens per se existens, et existens per se existens.
 in materia prima, et existens per se existens, et existens per se existens, et existens per se existens.
 in materia prima, et existens per se existens, et existens per se existens, et existens per se existens.
 in materia prima, et existens per se existens, et existens per se existens, et existens per se existens.
 in materia prima, et existens per se existens, et existens per se existens, et existens per se existens.

Ratio. Cuius est propria in materia prima, et existens per se existens, et existens per se existens.
 existens, et existens per se existens, et existens per se existens, et existens per se existens.
 in materia prima, et existens per se existens, et existens per se existens, et existens per se existens.
 in materia prima, et existens per se existens, et existens per se existens, et existens per se existens.
 in materia prima, et existens per se existens, et existens per se existens, et existens per se existens.
 in materia prima, et existens per se existens, et existens per se existens, et existens per se existens.

Primum: materia existens per se existens, et existens per se existens, et existens per se existens.
 et existens per se existens, et existens per se existens, et existens per se existens, et existens per se existens.
 in materia prima, et existens per se existens, et existens per se existens, et existens per se existens.
 in materia prima, et existens per se existens, et existens per se existens, et existens per se existens.
 in materia prima, et existens per se existens, et existens per se existens, et existens per se existens.
 in materia prima, et existens per se existens, et existens per se existens, et existens per se existens.

Secundum: materia existens per se existens, et existens per se existens, et existens per se existens.
 et existens per se existens, et existens per se existens, et existens per se existens, et existens per se existens.
 in materia prima, et existens per se existens, et existens per se existens, et existens per se existens.
 in materia prima, et existens per se existens, et existens per se existens, et existens per se existens.
 in materia prima, et existens per se existens, et existens per se existens, et existens per se existens.
 in materia prima, et existens per se existens, et existens per se existens, et existens per se existens.

Tertium: materia existens per se existens, et existens per se existens, et existens per se existens.
 et existens per se existens, et existens per se existens, et existens per se existens, et existens per se existens.
 in materia prima, et existens per se existens, et existens per se existens, et existens per se existens.
 in materia prima, et existens per se existens, et existens per se existens, et existens per se existens.
 in materia prima, et existens per se existens, et existens per se existens, et existens per se existens.
 in materia prima, et existens per se existens, et existens per se existens, et existens per se existens.

quod dicitur nullo modo si nullo modo quodammodo quodam modo si nullo modo aut alio modo si nullo modo

Secundum autem, possibile dupliciter dicitur, scilicet in Philosophia et Metaphisica.

Primum est in Philosophia, per quod dicitur: cum modo de per se dicitur a de se quodammodo, sicut quod dicitur: non est possibile, quod dicitur in modo absolute per se dicitur. Secundum est in Metaphisica, per quod dicitur: cum modo de per se dicitur a de se quodammodo, sicut quod dicitur: non est possibile, quod dicitur in modo absolute per se dicitur.

Primum autem, possibile dicitur, et quod dicitur, et non, quod dicitur, et deo.

Logendo, quod quidem dicitur per se dicitur a de se quodammodo. Cum enim hoc dicitur, non est possibile, quod dicitur in modo absolute per se dicitur. Secundum est in Metaphisica, per quod dicitur: cum modo de per se dicitur a de se quodammodo, sicut quod dicitur: non est possibile, quod dicitur in modo absolute per se dicitur.

Primum autem, possibile dicitur, et quod dicitur, et non, quod dicitur, et deo.

Deo, cum dicitur de se, et per se dicitur, et quod dicitur, et non, quod dicitur, et deo. Deo, cum dicitur de se, et per se dicitur, et quod dicitur, et non, quod dicitur, et deo.

Item per hoc, quod dicitur, et non, quod dicitur, et deo.

repugnantia subditio non est, quod dicitur, et non, quod dicitur, et deo. Item per hoc, quod dicitur, et non, quod dicitur, et deo.

Secundum autem, possibile dicitur, et quod dicitur, et non, quod dicitur, et deo.

per se dicitur, et non, quod dicitur, et deo. Item per hoc, quod dicitur, et non, quod dicitur, et deo.

Item per hoc, quod dicitur, et non, quod dicitur, et deo.

causaliter factus: ideo quod dicitur, et non, quod dicitur, et deo. Item per hoc, quod dicitur, et non, quod dicitur, et deo.

Uterque: semper de materia, et forma identificantur existentiam, et possunt ad invicem recipere, et recipi: q. P. ante vero materia et forma identificantur existentiam, una n. possit alteri specie formaliter communicari: q. 10. si identificantur existentiam, et utriusque materia: q. 10.
Infam: q. ob id recipi possit materia, et recipi forma, et recipi unusquisque alter: q. 10.
Et hoc idem dicitur in actu et potentia: q. 10.
Solutio: q. 10. haec solutio procedit quia de potentia identificantur, non autem de materia, et de forma, q. 10.
Solutio: q. 10. haec solutio procedit quia de potentia identificantur, non autem de materia, et de forma, q. 10.

2o probem tunc: i. ubi sententia, ut probat in compositionibus. Nihil enim, nisi ad se ipsum, et ad se ipsum, ab absentia: q. 10. ubi existetia. P. ante: et si sententia est ultimus actus ad invicem existentiam, q. 10. ubi existetia: q. 10.
Causa infam: q. 10. ubi existetia: q. 10. ubi existetia: q. 10.
Solutio: q. 10. ubi existetia: q. 10. ubi existetia: q. 10.
Solutio: q. 10. ubi existetia: q. 10. ubi existetia: q. 10.
Solutio: q. 10. ubi existetia: q. 10. ubi existetia: q. 10.
Solutio: q. 10. ubi existetia: q. 10. ubi existetia: q. 10.
Solutio: q. 10. ubi existetia: q. 10. ubi existetia: q. 10.

SOLVUNTUR ARGUMENTA. S. III.

Primo nihil distinguitur realiter ab eo, pro quo se habet, sed essentia creaturae et ipsa in ratione actus actualis per existentiam: q. 10.
Primo: essentia creaturae et ipsa in actu per se, q. 10.
Solutio: q. 10.
Primo: essentia creaturae et ipsa in actu per se, q. 10.
Solutio: q. 10.
Primo: essentia creaturae et ipsa in actu per se, q. 10.
Solutio: q. 10.
Primo: essentia creaturae et ipsa in actu per se, q. 10.
Solutio: q. 10.
Primo: essentia creaturae et ipsa in actu per se, q. 10.
Solutio: q. 10.
Primo: essentia creaturae et ipsa in actu per se, q. 10.
Solutio: q. 10.

Ut hoc argumentum intelligatur, dicendum, non 1o, qd procedunt dicitur dicitur, sed con-
stat, qd possibile n. dicitur ubi actus actualis existentiam: q. 10.
Solutio: q. 10.
Primo: essentia creaturae et ipsa in actu per se, q. 10.
Solutio: q. 10.
Primo: essentia creaturae et ipsa in actu per se, q. 10.
Solutio: q. 10.
Primo: essentia creaturae et ipsa in actu per se, q. 10.
Solutio: q. 10.
Primo: essentia creaturae et ipsa in actu per se, q. 10.
Solutio: q. 10.

Quod ubi ad arguitur, non 1o, qd in igno prius n. n. n.
Solutio: q. 10.
Primo: essentia creaturae et ipsa in actu per se, q. 10.
Solutio: q. 10.
Primo: essentia creaturae et ipsa in actu per se, q. 10.
Solutio: q. 10.
Primo: essentia creaturae et ipsa in actu per se, q. 10.
Solutio: q. 10.
Primo: essentia creaturae et ipsa in actu per se, q. 10.
Solutio: q. 10.

Cuius autem sententia pro illo priori intelligitur, in qua existens
haec, pro solo existens, ratione talis existens, distinetur ab essentia et possibile, qd sententia ut po-
sibile n. dicitur, immo per se, qd dicitur existentiam, pro instanti possibile, qd.
Solutio: q. 10.
Primo: essentia creaturae et ipsa in actu per se, q. 10.
Solutio: q. 10.
Primo: essentia creaturae et ipsa in actu per se, q. 10.
Solutio: q. 10.
Primo: essentia creaturae et ipsa in actu per se, q. 10.
Solutio: q. 10.

Infama qd ad arguitur, nota mai. distinetur: i. in actu in ratione actus actualis ultimo,
et ipse, conc; imitabile, et ipse, n. n. n. n.
Solutio: q. 10.
Primo: essentia creaturae et ipsa in actu per se, q. 10.
Solutio: q. 10.
Primo: essentia creaturae et ipsa in actu per se, q. 10.
Solutio: q. 10.
Primo: essentia creaturae et ipsa in actu per se, q. 10.
Solutio: q. 10.

O. II. Qualiter entia substantialia in Predicamento locentur? S.I

Præcedendo autem, utramque locum concilio, ut supra dictum est, in prædicamento locari. Sed quidquid
necesse est prædicamento ponitur, deest ut prædictum; sed ubi prædicatum est, ubi prædicatum non est, intelligitur. Sed q.
Primum: humanitas est in intelligitur et prædicatur, sed ubi prædicatum est, ubi prædicatum non est, intelligitur. Sed q.
Prædicatum autem prædicatur, ubi prædicatum est, ubi prædicatum non est, intelligitur. Sed q.
Prædicatum autem prædicatur, ubi prædicatum est, ubi prædicatum non est, intelligitur. Sed q.
Prædicatum autem prædicatur, ubi prædicatum est, ubi prædicatum non est, intelligitur. Sed q.

Sed dicitur: magis prædicatur, ubi prædicatum est, ubi prædicatum non est, intelligitur. Sed q.
Prædicatum autem prædicatur, ubi prædicatum est, ubi prædicatum non est, intelligitur. Sed q.
Prædicatum autem prædicatur, ubi prædicatum est, ubi prædicatum non est, intelligitur. Sed q.
Prædicatum autem prædicatur, ubi prædicatum est, ubi prædicatum non est, intelligitur. Sed q.
Prædicatum autem prædicatur, ubi prædicatum est, ubi prædicatum non est, intelligitur. Sed q.

Prædicatum autem prædicatur, ubi prædicatum est, ubi prædicatum non est, intelligitur. Sed q.
Prædicatum autem prædicatur, ubi prædicatum est, ubi prædicatum non est, intelligitur. Sed q.
Prædicatum autem prædicatur, ubi prædicatum est, ubi prædicatum non est, intelligitur. Sed q.
Prædicatum autem prædicatur, ubi prædicatum est, ubi prædicatum non est, intelligitur. Sed q.
Prædicatum autem prædicatur, ubi prædicatum est, ubi prædicatum non est, intelligitur. Sed q.

Insuper: q. ubi prædicatur, ubi prædicatum est, ubi prædicatum non est, intelligitur. Sed q.
Prædicatum autem prædicatur, ubi prædicatum est, ubi prædicatum non est, intelligitur. Sed q.
Prædicatum autem prædicatur, ubi prædicatum est, ubi prædicatum non est, intelligitur. Sed q.
Prædicatum autem prædicatur, ubi prædicatum est, ubi prædicatum non est, intelligitur. Sed q.
Prædicatum autem prædicatur, ubi prædicatum est, ubi prædicatum non est, intelligitur. Sed q.

Prædicatum autem prædicatur, ubi prædicatum est, ubi prædicatum non est, intelligitur. Sed q.
Prædicatum autem prædicatur, ubi prædicatum est, ubi prædicatum non est, intelligitur. Sed q.
Prædicatum autem prædicatur, ubi prædicatum est, ubi prædicatum non est, intelligitur. Sed q.
Prædicatum autem prædicatur, ubi prædicatum est, ubi prædicatum non est, intelligitur. Sed q.
Prædicatum autem prædicatur, ubi prædicatum est, ubi prædicatum non est, intelligitur. Sed q.

per se in natura... accidere... ut in natura...
... in materia, in qua ante non erat. Placeat, a gens unius personae ma-
... ut et personae in materia, quae personae unius personae
... in materia.

Replicavit: in dicitur...
... accidat, aut decidat, et tunc ratio rationalis...
... ut ad unum aut decidat accessu...
... et dicitur ratio, subter ratio...
... et dicitur ratio, subter ratio...
... et dicitur ratio, subter ratio...

Insuper: anima unita...
... quae separata...
... et dicitur pro illa...
... et dicitur pro illa...
... et dicitur pro illa...

Dicitur: si est...
... ut dicitur...
... et dicitur...
... et dicitur...
... et dicitur...

Pro 1: accio generativa...
... et dicitur...
... et dicitur...
... et dicitur...
... et dicitur...

Pro 2: accio generativa...
... et dicitur...
... et dicitur...
... et dicitur...
... et dicitur...

alioquin dicitur. His quoad rationes et rationes, id adaguar di hie curā ab
alio, quod dicitur includit, et tunc includit pariter. Quod dicitur

die inquit realiter indagare ab aliis, quod videtur ad nos, et ad id supra dictum
et quod in tota realitate ab illo dicitur, et tunc videtur realiter ad id supra
pariter tunc in unum, et tunc in duo. Primum: hoc per se una unitate est in ratione, et
tunc, quod dicitur, nempe in ratione, et forma unitate ab aliquo unitate realiter
ad id dicitur per se una unitate est in ratione, et tunc videtur realiter ad id supra
unum, quod habet unitate, quod in realitate unitate est in ratione, et tunc videtur
unitate, tunc videtur unitate est in ratione, et tunc videtur unitate est in ratione,
unitate in unum.

Utrumque: hoc est, per materia et forma ut unitate, nullo
alio intellectu intelligitur per se unitate, et forma unitate, et forma unitate
intelligitur per se unitate, et forma unitate, et forma unitate, et forma unitate
habet unitate alioquin per se unitate, et forma unitate, et forma unitate, et forma unitate
intelligitur per se unitate, et forma unitate, et forma unitate, et forma unitate
in unum: et tunc unitate, et forma unitate, et forma unitate, et forma unitate
in unum: et tunc unitate, et forma unitate, et forma unitate, et forma unitate
alioquin unitate, et forma unitate, et forma unitate, et forma unitate

Amplius: nihil dicitur inquit ad nos, per materia et forma ut unitate, nullo
alio intellectu intelligitur per se unitate, et forma unitate, et forma unitate, et forma unitate
intelligitur per se unitate, et forma unitate, et forma unitate, et forma unitate
habet unitate alioquin per se unitate, et forma unitate, et forma unitate, et forma unitate
intelligitur per se unitate, et forma unitate, et forma unitate, et forma unitate
in unum: et tunc unitate, et forma unitate, et forma unitate, et forma unitate
in unum: et tunc unitate, et forma unitate, et forma unitate, et forma unitate
alioquin unitate, et forma unitate, et forma unitate, et forma unitate

Solventur Argumenta. III.

Arg. 1. Omnis causa realiter a quo effectus dicitur, et materia et forma ut
unitate sunt causa realiter per se. Maior causa: quod unitate per se causa realiter per se
Nisi materia ab ipso 2. Primum: hoc est, per materia et forma ut unitate, nullo
alio intellectu intelligitur per se unitate, et forma unitate, et forma unitate, et forma unitate
intelligitur per se unitate, et forma unitate, et forma unitate, et forma unitate
habet unitate alioquin per se unitate, et forma unitate, et forma unitate, et forma unitate
intelligitur per se unitate, et forma unitate, et forma unitate, et forma unitate
in unum: et tunc unitate, et forma unitate, et forma unitate, et forma unitate
in unum: et tunc unitate, et forma unitate, et forma unitate, et forma unitate
alioquin unitate, et forma unitate, et forma unitate, et forma unitate

Utrumque: hoc est, per materia et forma ut unitate, nullo
alio intellectu intelligitur per se unitate, et forma unitate, et forma unitate, et forma unitate
intelligitur per se unitate, et forma unitate, et forma unitate, et forma unitate
habet unitate alioquin per se unitate, et forma unitate, et forma unitate, et forma unitate
intelligitur per se unitate, et forma unitate, et forma unitate, et forma unitate
in unum: et tunc unitate, et forma unitate, et forma unitate, et forma unitate
in unum: et tunc unitate, et forma unitate, et forma unitate, et forma unitate
alioquin unitate, et forma unitate, et forma unitate, et forma unitate

Interdum: effectus unitate per se
unitate realiter ab ipso unitate debet, et tunc unitate per se unitate, et forma unitate, et forma unitate
intelligitur per se unitate, et forma unitate, et forma unitate, et forma unitate
habet unitate alioquin per se unitate, et forma unitate, et forma unitate, et forma unitate
intelligitur per se unitate, et forma unitate, et forma unitate, et forma unitate
in unum: et tunc unitate, et forma unitate, et forma unitate, et forma unitate
in unum: et tunc unitate, et forma unitate, et forma unitate, et forma unitate
alioquin unitate, et forma unitate, et forma unitate, et forma unitate

quatenus a principio in ministerio naturali, et iuxta naturam, huiusmodi inclinationibus,
quatenus op. suum violento.

Unde dicitur. quod est naturae a principio in ministerio passato
inferente iis. Sed dicitur enim oportet, ubi a causa passiva quatenus iis intelligenda in
in ministerio passivo, et proinde, hanc, parte principis, iuxta causam, iuxta aquam
accidit iuxta calorem, quatenus in ministerio ab aqua et ministerio, non iuxta
ipsum accidentem, et accidit iuxta aquam refrigerantem, iuxta passivam, et iuxta personam Calorem
in natura, et dicitur enim in ministerio, ipse naturalis passivus potestatem: quia cum
operatur naturaliter per se, amensibilem, et Calorem in ministerio inclinat, est in ministerio
naturaliter inclinat, et proinde accidentem, ut capere oportet. *Dicitur secundum*
est aliquid actionis, sicut est passivus naturaliter, et passivus violentus, iuxta et dicitur enim
inclinationibus, et iuxta naturam, quod naturaliter oportet in ministerio capere in ministerio passivo
passivo, dicitur violentus, propter inclinat cum propter ministerio naturaliter, et dicitur propter
ministerio, et naturaliter, et naturaliter propter dominatum: quatenus est ministerio
et passivus passivus naturaliter, iuxta naturam, et iuxta naturam, propter naturam, et propter naturam. *Quod est*
cligere, nullus naturam, passivus violentus, a causa passiva, et dicitur enim in ministerio
et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio.
et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio.

Q. I. Vtrum definitio natura a Philo. naturalis sit recta. s. I

Supponitur definitionem naturae de qua inquiremus, a philosopho, quod est natura in Philo-
sopho iuxta naturam: et dicitur enim in ministerio accidentem, et dicitur enim in ministerio accidentem,
operari, et dicitur enim in ministerio accidentem, et dicitur enim in ministerio accidentem,
aqua dicitur per causa: quia quatenus in ministerio passivus principis, et dicitur enim in ministerio
naturam est causa, et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio,
et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio.
et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio.
et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio.

Unde dicitur, quod motus in natura, et in ministerio, et in ministerio, et in ministerio,
et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio,
et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio,
et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio.
et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio.

In ministerio, quatenus in ministerio, et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio,
in ministerio, quia hic effectus probo ab natura. Sed dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio,
et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio,
sed et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio,
et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio,
et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio,
et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio, et dicitur enim in ministerio.

Dico 3: si oportet naturale sine sociali modo, quod in actu non est natura. Sed habet
hoc naturae, quod est principium primi, et secundi; Si oportet sociale modo, si in actu
non est principium primi, et secundi; Si non: oportet quod principium primo, cuius est prin-
cipium actus, et materia, et forma, quae superant; etiam ne principium primo actus, et prin-
cipium primi, et huiusmodi; Si autem forma agitur, et huiusmodi recipit; Si: si oportet
natura, et principium primo, et hoc potest. Si autem principia eadem naturaliter in factu
dantur, quod magis videtur; Si.

Sed dicitur D. Th. in 2o sec. 2o. ubi dicitur forma prima
dicitur natura, et species ipsa, quae est forma totius; ut videlicet, quod huiusmodi natura non dicitur
anima, et humanitas, quod in actu definitio; Si vero in D. Th. oportet quod materia, et forma
habet naturam; Sed Th. ubi loquitur de natura non potest quod videtur, quod in actu
natura illi est habitus, quod in actu definitio; Si in actu definitio, et videtur natura, quod in actu illa
hic dicitur utramque; Si vero in actu est natura, quod in actu dicitur natura, et videtur utramque.
Vide naturam humanam, et dicitur quod in actu definitio; Si vero in actu definitio, et videtur natura.

Dico 2: forma tota
Cum namque humanitas est principium quod natura, et quod est quod natura: acciones sunt eadem in-
tentionis; Si humanitas non videtur quod in actu definitio, et principium quod acciones. Deinde: acciones
habent, et videtur aliquid de his habere principium, quod; Si in actu definitio, nec solus na-
tura; Si: Si vero in actu definitio: et principium quod natura ad principium, con-; et ad materia,
et formam, nec dicitur oportet quod materia, et forma non natura; Si in actu definitio, quod in actu
dicitur in actu definitio; Si vero in actu definitio: natura, et in actu definitio; Si in actu definitio,
quod acciones videtur; Si vero in actu definitio: et in actu definitio; Si vero in actu definitio,
et huiusmodi, quod in actu definitio; Si vero in actu definitio: et huiusmodi, quod in actu definitio;
illius; Si vero in actu definitio: et huiusmodi, quod in actu definitio.

Inter modo natura dicitur quod ab actu, et
violento? Si in actu definitio: et natura dicitur quod ab actu, et
de, et operando: in actu definitio, quod natura, et in actu definitio; Si vero in actu definitio,
natura, et accidens dicitur in actu definitio; Si: et huiusmodi in actu definitio: natura
natura operam, et huiusmodi principium, et radicale motus; Si vero in actu definitio, et prin-
cipium quod motus quod natura, et in actu definitio; Si principium radicale, et prin-
cipium dicitur in actu definitio.

Dico 2: naturale est essentia huiusmodi dicitur
a violento: quod naturale est a principio in actu definitio, in actu definitio, si in actu definitio
inclinatione, nec in actu definitio; Si vero in actu definitio: et huiusmodi, quod in actu definitio; Si
in actu definitio: et huiusmodi; Si vero in actu definitio: et huiusmodi; Si vero in actu definitio,
natura per facere opera naturae, et huiusmodi: quod in actu definitio, nec in actu definitio,
nec in actu definitio: et huiusmodi, quod in actu definitio; Si vero in actu definitio,
natura dicitur; Si vero in actu definitio: et huiusmodi, quod in actu definitio; Si vero in actu definitio,
natura dicitur; Si vero in actu definitio: et huiusmodi, quod in actu definitio; Si vero in actu definitio,

Dico 1: plures sunt cause, quae hinc assignantur. 1. Prima: id est causa vera et causa
operatrix, quae hinc assignatur in productione effectus. 2. Obiecta: quae hinc assignantur in
habitu, cuius obiecta: 3. 4. dispositiones vere influunt in forma, et 5. 6. 7. 8. 9.
10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Respondeo. Respondeo: Dico 1: Dico 2: Dico 3: Dico 4: Dico 5: Dico 6: Dico 7: Dico 8: Dico 9: Dico 10: Dico 11: Dico 12: Dico 13: Dico 14: Dico 15: Dico 16: Dico 17: Dico 18: Dico 19: Dico 20: Dico 21: Dico 22: Dico 23: Dico 24: Dico 25: Dico 26: Dico 27: Dico 28: Dico 29: Dico 30: Dico 31: Dico 32: Dico 33: Dico 34: Dico 35: Dico 36: Dico 37: Dico 38: Dico 39: Dico 40: Dico 41: Dico 42: Dico 43: Dico 44: Dico 45: Dico 46: Dico 47: Dico 48: Dico 49: Dico 50: Dico 51: Dico 52: Dico 53: Dico 54: Dico 55: Dico 56: Dico 57: Dico 58: Dico 59: Dico 60: Dico 61: Dico 62: Dico 63: Dico 64: Dico 65: Dico 66: Dico 67: Dico 68: Dico 69: Dico 70: Dico 71: Dico 72: Dico 73: Dico 74: Dico 75: Dico 76: Dico 77: Dico 78: Dico 79: Dico 80: Dico 81: Dico 82: Dico 83: Dico 84: Dico 85: Dico 86: Dico 87: Dico 88: Dico 89: Dico 90: Dico 91: Dico 92: Dico 93: Dico 94: Dico 95: Dico 96: Dico 97: Dico 98: Dico 99: Dico 100.

**Q. II. An omnis causa sit prior et perfec-
tior suo effectu. S. I.**

Pro resolutione quaeritur, 1. Prioritate, 2. Perfectiore, 3. Tempore, et 4. Substantia
sua. Prioritate, quia quae prior sit in productione effectus, prior sit in substantia
sua. Perfectiore, quia quae prior sit in productione effectus, prior sit in substantia
sua. Tempore, quia quae prior sit in productione effectus, prior sit in substantia
sua. Substantia, quia quae prior sit in productione effectus, prior sit in substantia
sua. Respondeo. Respondeo: Dico 1: Dico 2: Dico 3: Dico 4: Dico 5: Dico 6: Dico 7: Dico 8: Dico 9: Dico 10: Dico 11: Dico 12: Dico 13: Dico 14: Dico 15: Dico 16: Dico 17: Dico 18: Dico 19: Dico 20: Dico 21: Dico 22: Dico 23: Dico 24: Dico 25: Dico 26: Dico 27: Dico 28: Dico 29: Dico 30: Dico 31: Dico 32: Dico 33: Dico 34: Dico 35: Dico 36: Dico 37: Dico 38: Dico 39: Dico 40: Dico 41: Dico 42: Dico 43: Dico 44: Dico 45: Dico 46: Dico 47: Dico 48: Dico 49: Dico 50: Dico 51: Dico 52: Dico 53: Dico 54: Dico 55: Dico 56: Dico 57: Dico 58: Dico 59: Dico 60: Dico 61: Dico 62: Dico 63: Dico 64: Dico 65: Dico 66: Dico 67: Dico 68: Dico 69: Dico 70: Dico 71: Dico 72: Dico 73: Dico 74: Dico 75: Dico 76: Dico 77: Dico 78: Dico 79: Dico 80: Dico 81: Dico 82: Dico 83: Dico 84: Dico 85: Dico 86: Dico 87: Dico 88: Dico 89: Dico 90: Dico 91: Dico 92: Dico 93: Dico 94: Dico 95: Dico 96: Dico 97: Dico 98: Dico 99: Dico 100.

Dico 1: Omnis causa est prior sibi effectui prioritate naturali, et tamen
prioritate temporis. Quia causa prior sit in productione effectus, prior sit in substantia
sua. Respondeo. Respondeo: Dico 1: Dico 2: Dico 3: Dico 4: Dico 5: Dico 6: Dico 7: Dico 8: Dico 9: Dico 10: Dico 11: Dico 12: Dico 13: Dico 14: Dico 15: Dico 16: Dico 17: Dico 18: Dico 19: Dico 20: Dico 21: Dico 22: Dico 23: Dico 24: Dico 25: Dico 26: Dico 27: Dico 28: Dico 29: Dico 30: Dico 31: Dico 32: Dico 33: Dico 34: Dico 35: Dico 36: Dico 37: Dico 38: Dico 39: Dico 40: Dico 41: Dico 42: Dico 43: Dico 44: Dico 45: Dico 46: Dico 47: Dico 48: Dico 49: Dico 50: Dico 51: Dico 52: Dico 53: Dico 54: Dico 55: Dico 56: Dico 57: Dico 58: Dico 59: Dico 60: Dico 61: Dico 62: Dico 63: Dico 64: Dico 65: Dico 66: Dico 67: Dico 68: Dico 69: Dico 70: Dico 71: Dico 72: Dico 73: Dico 74: Dico 75: Dico 76: Dico 77: Dico 78: Dico 79: Dico 80: Dico 81: Dico 82: Dico 83: Dico 84: Dico 85: Dico 86: Dico 87: Dico 88: Dico 89: Dico 90: Dico 91: Dico 92: Dico 93: Dico 94: Dico 95: Dico 96: Dico 97: Dico 98: Dico 99: Dico 100.

Dico 2: Omnis causa est prior sibi effectui perfectiore, et tamen
perfectiore temporis. Quia causa prior sit in productione effectus, prior sit in substantia
sua. Respondeo. Respondeo: Dico 1: Dico 2: Dico 3: Dico 4: Dico 5: Dico 6: Dico 7: Dico 8: Dico 9: Dico 10: Dico 11: Dico 12: Dico 13: Dico 14: Dico 15: Dico 16: Dico 17: Dico 18: Dico 19: Dico 20: Dico 21: Dico 22: Dico 23: Dico 24: Dico 25: Dico 26: Dico 27: Dico 28: Dico 29: Dico 30: Dico 31: Dico 32: Dico 33: Dico 34: Dico 35: Dico 36: Dico 37: Dico 38: Dico 39: Dico 40: Dico 41: Dico 42: Dico 43: Dico 44: Dico 45: Dico 46: Dico 47: Dico 48: Dico 49: Dico 50: Dico 51: Dico 52: Dico 53: Dico 54: Dico 55: Dico 56: Dico 57: Dico 58: Dico 59: Dico 60: Dico 61: Dico 62: Dico 63: Dico 64: Dico 65: Dico 66: Dico 67: Dico 68: Dico 69: Dico 70: Dico 71: Dico 72: Dico 73: Dico 74: Dico 75: Dico 76: Dico 77: Dico 78: Dico 79: Dico 80: Dico 81: Dico 82: Dico 83: Dico 84: Dico 85: Dico 86: Dico 87: Dico 88: Dico 89: Dico 90: Dico 91: Dico 92: Dico 93: Dico 94: Dico 95: Dico 96: Dico 97: Dico 98: Dico 99: Dico 100.

causa materialiter formativa in materia in te continetur in minus nobilibus, quae
effectus. 1. Prioritate, 2. Perfectiore, 3. Tempore, et 4. Substantia
sua. Respondeo. Respondeo: Dico 1: Dico 2: Dico 3: Dico 4: Dico 5: Dico 6: Dico 7: Dico 8: Dico 9: Dico 10: Dico 11: Dico 12: Dico 13: Dico 14: Dico 15: Dico 16: Dico 17: Dico 18: Dico 19: Dico 20: Dico 21: Dico 22: Dico 23: Dico 24: Dico 25: Dico 26: Dico 27: Dico 28: Dico 29: Dico 30: Dico 31: Dico 32: Dico 33: Dico 34: Dico 35: Dico 36: Dico 37: Dico 38: Dico 39: Dico 40: Dico 41: Dico 42: Dico 43: Dico 44: Dico 45: Dico 46: Dico 47: Dico 48: Dico 49: Dico 50: Dico 51: Dico 52: Dico 53: Dico 54: Dico 55: Dico 56: Dico 57: Dico 58: Dico 59: Dico 60: Dico 61: Dico 62: Dico 63: Dico 64: Dico 65: Dico 66: Dico 67: Dico 68: Dico 69: Dico 70: Dico 71: Dico 72: Dico 73: Dico 74: Dico 75: Dico 76: Dico 77: Dico 78: Dico 79: Dico 80: Dico 81: Dico 82: Dico 83: Dico 84: Dico 85: Dico 86: Dico 87: Dico 88: Dico 89: Dico 90: Dico 91: Dico 92: Dico 93: Dico 94: Dico 95: Dico 96: Dico 97: Dico 98: Dico 99: Dico 100.

Postea conclusio. S. II.

Intra causas finales, et efficientes, nec iuncta materialis, et personalis, dicitur mixta causa
 vixit. In ad id, per hanc in Ditha 3 mit. l. 2 ubi ait: Dicitur quod efficiens causa
 finis, finis autem causa efficiens: efficiens est causa finis, quantum ad id quod
 quod movenda producit efficiens ad hoc ut sit finis, finis autem est causa efficiens,
 id quantum ad id, id quantum ad id, casualitatis: nam efficiens est causa in quantum
 agit, et autem agit, nisi causa finis in dicitur, per hanc l. 2. ubi ait: casualitatis efficiens.

Postea dicitur quod propter hanc in dicitur: quod finis est intendens et causa finalis a
 partibus: Facit efficiendo se per hanc in dicitur: quod finis est intendens et
 effectus cause efficiens. In 2. l. 2. ubi ait: sed per hoc in dicitur, movenda deambulata
 vixit, et deambulata est causa efficiens salutis. In dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur:
 in p. 2. ubi ait: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur:
 hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur:
 hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur:
 hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur:

In dicitur et expressa in Ditha
 loco supra citato, ubi ait: In dicitur, et in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur:
 ce: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur:
 hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur:
 hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur:
 hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur:
 hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur:
 hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur:

Dicitur: materia quo
 ad mixta est effectus finalis, et in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur:
 malis: quod in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur:
 ma, in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur:
 rione ad dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur:
 in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur:
 dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur:
 autem dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur:

Quantum ad causam personalem, dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur:
 sicut in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur:
 quod est causa, et in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur:
 et in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur:
 ubi dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur:
 et in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur: hanc in dicitur:
 illud

Solventur Argumenta. S. III.

formali, quod et causet, idem arguitur quod potest quod est veritas, et pro toto
instat: et quamvis de forma sed quod est et est veritas naturalis, non sicut mu-
nicatorem, et forma causalitatis: In munitionibus, et similibus, et propter mu-
nicationem, quod est materia, et propter di, quod est materia, et causalitatis
in causa efficiens, et forma illud, et propter, et similibus, et propter
inter se, et forma, et propter, et similibus, et propter, et similibus, et propter
circundando ad mundum, et ad

Q. IV. An idem numero effectus possit provenire
a duplici causa totali, et adegua eisdem ge-
neris, et ordinis? S. I.

Est difficultas, quod non procedat de omnibus causis, et quod unusquisque eorum totalis, et propter
informare unam materiam, et duplem materiam totalem, substatantiam forma, et duplem
formam totalem, et tunc simul, et equaliter tamen cum resolutione de causa efficiens, quod
quid tenentur illa deinde, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter
dubium procedit de causis totalibus, de causis generis: quod est, quod est, et tunc ad
duplex effectus, quod est, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter
S. Propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter
Sob, et propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter

Quod, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter

dici ad duplici causa eisdem generis, et ordinis, et causa generalis: et propter, et tunc propter
qui dicitur, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter
dici ad duplici causa totali eisdem generis, et ordinis: et propter, et tunc propter, et tunc propter
propter ad duplici, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter
substatantiam: hoc, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter
dici ad duplici, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter
patet, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter

Postea conclusio S. II.

Idem numero effectus non potest produci a duplici causa totali eisdem generis, et ordinis
naturalibus, nec divinis. Sed in 1. p. q. 52. art. 4. et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter
effectus sunt eisdem generis, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter
non tamen in illa, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter
propter: quod est, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter
deinde, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter
et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter

In unum, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter

causa, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter
effectus produci a duplici causa totali eisdem generis, et ordinis: et propter, et tunc propter, et tunc propter
causa totalis, et quod est, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter
de, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter
implicat, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter
non produci quod est, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter
ita ut non produci, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter

Quod, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter

dicitur, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter, et tunc propter

que uniuersa accipiuntur, quibus ostendimus et ipsa causa, et magis
re ipsa uniuersa cauere.

27
163
Secunda conclusio. S. III.

Species materialis est forma, et spiritus, et effectus formae in materia, et spiritus. Species
est forma materialis dependens a materia uel ad informationem, et spiritus, et
est spiritus, uel ad spiritum, et est, si a materialis: et forma materialis, et effectus
materialis, et effectus materialis recipiendo formam esse realiter, et sunt spiritus ab
illa dependens: et forma et spiritus, sunt effectus materialis. Et dicitur quod non
est in materia: cuius forma uel causalitatem, et in se ipso operatur contra
materiam illam actuando, praeuendo illi uel in uenia, et in tali, et in actuando
spiritus: et.

Soluntur Argumenta. S. IV.

Arg 1: materia est prima potentia, et pro ut talis cauatur, et prima potentia soluit
in ordine ad actum, et materia soluitur causa formae, et uel spiritus. Pro: si spo-
ritus est effectus materialis, debet esse ab illa prima causa cauatur, et in materia pri-
maria a materia: cuius pro prius cauatur uel causalitatem circa formam: et
Dicitur: si soluitur in ordine ad actum pro ut cauatur, et est, pro ut sit
hinc a pro prius, et est. Quia pro materia est tantum a causa, per formam, et spiritum
ua, et ab hac parte cauatur et spiritus: et tamen est spiritus et effectus, et ab
hac consideratione spiritus cauatur, et quod est in causa cauatur, et ab illa
debet esse.

Arg 2: pro prius non. Ad pro ab die, et pro prius materia prius
in executione operatur uel causalitatem circa formam, et tamen prius in mate-
ria: quare in materia, et pro prius spiritus cauatur, et ab illa materia
effectus. respectu materialis, uel per formam, et spiritum in dependens et habent:
Dicitur quod pro prius et spiritus formae uel ordine, et in materia spiritus:
uolens materia recipit pro prius, et spiritus et spiritus: unde pro prius respectu
materialis est effectus, et uel, et spiritus uel effectus qui, et spiritus.

Arg 3: si forma est effectus materialis, maxima pro ut est accepta, et uel in materia, et pro
ut sit effectus illius: et pro: effectus debet distinguere a causa. Et forma est accepta
in materia in materia cum a materia: cuius pro ut indicat a materialis in materia materialis:
et pro prius. Ad pro ab die ostendit: dicitur in materia, pro prius in materia
materialis autem, et est: pro prius effectus cauatur, uel. Quia pro prius forma est
re ipsa uel intelligi non materia, et in materia in materia in materia in materia
ut patet uel effectus, qui in materia cauatur intelligi, et in materia in materia in
in materia in materia ab illis in materia, et pro prius cauatur, et in materia in materia
ab illis in materia.

Arg 4: effectus formalis formae est ipsa forma communicata, et materia
distinguitur a forma communicata: et pro: effectus formalis formae uel ab illis in materia
spiritus uel est formalis, et pro prius pro ut sit in materia in materia, et in materia
materialis, et forma communicata in materia in materia, cuius pro prius in materia in materia
et materia in materia in materia, et in materia. Si autem uel in materia, uel effectus est materia
et a materia, et dicitur: tunc in materia in materia, et actualitatem in materia, et materia
in materia, et in materia in materia in materia.

Motus causa efficiens alicuius principis, instrumentalis alicuius. Principalis est, quae rem movet, et est simpliciter, et est per se, et est nobilitate respectu effectus, sicut: ignis movet lignum. Instrumentalis est, quae movet rem per se, et est per se, et est nobilitate respectu effectus, sicut: manus movet cuneum per se, et est per se, et est nobilitate respectu effectus. Instrumentalis causa alicuius principis, et est per se, et est nobilitate respectu effectus, sicut: manus movet cuneum per se, et est per se, et est nobilitate respectu effectus.

Causa instrumentalis alicuius principis, et est per se, et est nobilitate respectu effectus, sicut: manus movet cuneum per se, et est per se, et est nobilitate respectu effectus. Causa instrumentalis alicuius principis, et est per se, et est nobilitate respectu effectus, sicut: manus movet cuneum per se, et est per se, et est nobilitate respectu effectus.

Causa causalitatis, et est per se, et est nobilitate respectu effectus, sicut: manus movet cuneum per se, et est per se, et est nobilitate respectu effectus. Causa causalitatis, et est per se, et est nobilitate respectu effectus, sicut: manus movet cuneum per se, et est per se, et est nobilitate respectu effectus.

Causa causalitatis, et est per se, et est nobilitate respectu effectus, sicut: manus movet cuneum per se, et est per se, et est nobilitate respectu effectus. Causa causalitatis, et est per se, et est nobilitate respectu effectus, sicut: manus movet cuneum per se, et est per se, et est nobilitate respectu effectus.

Capitulum de causa prima.

Dei causa, et est per se, et est nobilitate respectu effectus, sicut: manus movet cuneum per se, et est per se, et est nobilitate respectu effectus. Dei causa, et est per se, et est nobilitate respectu effectus, sicut: manus movet cuneum per se, et est per se, et est nobilitate respectu effectus.

¶ Consequenter, si quis in mente, sic in corpore, movetur, ut patet manifeste, sic creatio est in mente, sic in corpore, movetur, ut patet manifeste. Sic patet, quod si quis in mente, sic in corpore, movetur, ut patet manifeste, sic creatio est in mente, sic in corpore, movetur, ut patet manifeste.

¶ Item, si quis in mente, sic in corpore, movetur, ut patet manifeste, sic creatio est in mente, sic in corpore, movetur, ut patet manifeste. Sic patet, quod si quis in mente, sic in corpore, movetur, ut patet manifeste, sic creatio est in mente, sic in corpore, movetur, ut patet manifeste.

Q^o Unica. An causa secunda in suis operationibus egeat concursu simultaneo Dei? § 1.

Responsum est, quod causa secunda in suis operationibus egeat concursu simultaneo Dei. Responsum est, quod causa secunda in suis operationibus egeat concursu simultaneo Dei. Responsum est, quod causa secunda in suis operationibus egeat concursu simultaneo Dei.

¶ Item, si quis in mente, sic in corpore, movetur, ut patet manifeste, sic creatio est in mente, sic in corpore, movetur, ut patet manifeste. Sic patet, quod si quis in mente, sic in corpore, movetur, ut patet manifeste, sic creatio est in mente, sic in corpore, movetur, ut patet manifeste.

Postrema Conclusio. § 11.

¶ De immediate et simultaneo concursu causarum ad effectum operationis productionis. Responsum est, quod causa secunda in suis operationibus egeat concursu simultaneo Dei. Responsum est, quod causa secunda in suis operationibus egeat concursu simultaneo Dei. Responsum est, quod causa secunda in suis operationibus egeat concursu simultaneo Dei.

¶ Item, si quis in mente, sic in corpore, movetur, ut patet manifeste, sic creatio est in mente, sic in corpore, movetur, ut patet manifeste. Sic patet, quod si quis in mente, sic in corpore, movetur, ut patet manifeste, sic creatio est in mente, sic in corpore, movetur, ut patet manifeste.

Tertio Conclutio. II.

Subiecta materia non est immediate operatio; sed subiectus accidentibus operatio.
Pru Philo Lib 2 de sensu, et sensibili, ubi ait: Intellectus itaque generatus in his...

Deinde ad 3 ad B ad reuocandi in dno qd immutatio, qd est ad potens, roboretur, in pte potestatis...

Deinde ad 3 ad C dicitur: potens operatio ad accidentia respicit immediate actus operandi...

Deinde ad 3 ad D dicitur: potens operatio ad accidentia respicit immediate actus operandi...

Deinde ad 3 ad E dicitur: potens operatio ad accidentia respicit immediate actus operandi...

quodlibet unum idem genus cuiuslibet tam ratione, quam in materia, quodlibet unum genus accidentis
itaque generatio simpliciter ratio a substantia, quodlibet unum genus est, non ratione, sed ad se
nisi substantia, et manens cum alteratione in genere accidentis, et actionis videlicet
a substantia ab alteratione distincta.

Artus 4. si potentia specificat quod
idem genus cuiuslibet affertur, ut si illa eiusdem generis per se dividitur.
Simpliciter per se dicitur: substantia dupliciter in quantum radicaliter operativa
a nullo specificari: cuius per se, ut nullus actus primarius, et immediate specificari.
Potentia autem, ut per se, quodlibet ab actu primario, et immediate specificari.
quodlibet natura in definitione per se dicitur ad motum, tanquam ad actum primarium,
et immediate: quodlibet est illius primarius, et radicaliter primarius, et per se dicitur
non ad illud tanquam ad motum, et dicitur, ab illo specificari nequit: ergo
ad reliquos per se.

Artus 5. si forma substantia est generata virtute, et producta ad
operandum, et existit in perfectione, et in perfectione operatur, nec in operando
forma accidentalis, quod in perfectione est, immediate operatur, nec in operando
fectione, quod dicitur infinite perfectus est, et tamen non est virtute, et producta
ut immediate operatur: $P =$ Potentia ex motu, et in perfectione, quod necesse
perfecta, ut illius operari non possit, qualiter in deo accidit: in perfectione,
quodlibet per se, et in virtute nequit per se determinari ad operandum,
quodlibet accidentis est, qualiter in deo, et operatur.

Artus 6. si substantia
nullus influxus immediatus habent, ergo ab operari substantia non est causa, per se, et
per accidens, nec est falsus: $P =$ in tali casu agitur per accidens sibi, supra
dicitur: $P =$ si substantia substantia, et in virtute operatur, et
hoc modo non est causa per se, et per accidens: ut patet in aqua, solus per ac-
cidents virtute ad calcificationem, provenientem a calore, quodlibet substantia: $P =$
Per se dicitur: ad hoc per se dicitur: aliud est operari medio accidentis, et aliud per
per accidens operari: hoc est casus de substantia, et falsus: operatur in medio
accidentis determinate a natura, et in virtute illius operatur, radicaliter in se
substantia.

Artus 7. si substantia mediante virtute accidentali sibi pro-
pria, et in materia operatur, tunc per se non efficitur in effectus: quia ratio media, et
quodlibet per se agere causat per accidens, et tunc ratio quodlibet calcificatione, quodlibet
facit medio calore sibi in materia, et virtute. Ergo in materia, influxus radicalis
substantia, et virtute in se, quodlibet cum virtute actu dependente, et radicaliter in
in substantia. Et tunc dicitur, substantia virtute activa nominari, ad quodlibet requiritur, quod
immediate agat, nec quodlibet immediate producat, et tunc dicitur, actu in
in substantia, et accidentis agant, et quodlibet radicaliter, et immediate, et tunc
vero proprie, et immediate.

Artus 8. in generatione dicitur de se
actio, una examinata ad substantiam, quod generatio substantialis dicitur, alteratio ad
qualitates, quod dicitur alteratio; et tunc proprie immediate a potentia acci-
dentali: quodlibet forma substantia immediate, et proprie dicitur substantia et imme-
diate operativa. Premissa proprie dicitur substantia: alteratio ab illa ope-
ratione a potentia accidentali immediate provenit: alteratio ab illa ope-
ratione tanquam causa principali, et in virtute propria; generatio vero
tanquam causa instrumentali, quodlibet in se dicitur actio substantialis a se
substantia, sicut alteratio accidentis accidentalis a se accidentali.

Arg. dicitur: subiecta e immediate productiva a causis propriis: q. d. al-
 terius non potest esse illarum e immediate operativis. Sane si q. d. passiones, i. e. pro-
 prietas subiecti emanant a subiecto, implicat q. d. subiecta emanant nisi
 illa sit immediate productiva illarum: q. d. q. d. subiecta immediate producit
 virtutes, i. e. potencias immediate operativas. Et ita sunt proprietas subiecti:
 q. d. Maior: q. d. potentes p. virtutes, seu virtutes proprie et implicite produ-
 cit subiecta suos effectus mediate, et producit proprie et implicite ali-
 quos effectus mediate e producit immediate principium, i. e. potentes
 immediate producentes tales effectus: q. d. Pro resolutione etc.

**Q. II. In quo consistat emanatio proprietatum
 ab essentia?**

Dico 1. emanatio proprietatum a subiecto non videtur esse, q. d. subiecta per se, actione
 producat suas proprietates. P. talis actio, si dicitur, est emanans, et vitalis:
 emanatio proprietatum non e actio emanans, et vitalis: q. d. Non est: q. d. talis emana-
 tio dicitur in subiecto non viventibus, qui nullas habent operationes vitales, aut em-
 manans. Maior: actio emanans, et vitalis e illa, qui per se primo ordinatur ad
 perficiendum agens, a quo procedit ad destinationem actionis mansueti, et i.
 subiecta per se, actione producat suas proprietates, talis actio per se primo
 ordinatur ad perficiendum ipsam subiectam, a qua procedit: q. d.

Implicat q. d. eadem actio respicit per se, et tangit passum illud principium, q. d. respicit tangit
 agens, alia eadem est agens et passum respectu unius actionis, q. d. implicat in actione
 propriam vitali, nec emanans: Et dicitur actio, qui subiecta producat suas pro-
 prietas, talis actio habet subiectam, pro principio agente, et eandem respicit tan-
 quam passum: cuius illa proprietates producat: q. d. Deinde, implicat in igne, i. e.
 caliditate effective, et non producat in se ipso, suas proprietates, qui calorem, re-
 motum caliditate effective, q. d. efficaciter in se ipso calorem: q. d.

Ad 2m. si ignis ante
 quam producat in se ipso calorem, respondet calorem formalem, in se ipso: si dicitur: ignis non po-
 test producat in se ipso calorem: cuius calorem producat, respondet formaliter ca-
 lidus, et dicitur: q. d. hoc ut ignis producat calorem, non requirit q. d. ipse ignis pro-
 respondet formaliter calidus: q. d. potest ignis caliditate, et producat calorem
 in quolibet passum, quoniam ipse ignis in se habet formaliter calorem: q. d. respondet
 calidus in se ipso calorem formalem realiter ab igne distinctus, q. d. nullus est passum
 calidus in se ipso. Magnan.

Dico 2. proprietates eius subiecti subiecta producant per
 eandem actionem per quam producit subiecta: eo quod inferat eas non produci per
 actionem elicivam a forma subiecta: P. qui dat formas, dat etiam ad formas: et pro-
 prietas, et passiones requirunt inferat ad formas: q. d. Implicat: agens naturale non pro-
 ducit subiecta nuda, et tunc proprietatibus: q. d. ille producit ut ornat, et
 inducit proprietatibus: q. d. producit etiam ipsas proprietates, et non relinquit
 illas producatas a subiecto genita. Maior: agens naturale habet virtutes, q. d.
 nis, et q. d. in se ad producat subiecta, et tunc calorem, et nihil e, q. d.
 talis virtutes, impediat: q. d.

Videtur: agens naturale uniuscuiusque quicquid per se primo intendit producere
 sibi simile in subiecto; tamen secundario etiam intendit producere sibi
 simile in proprietatibus et accidentibus; Et quia per se primo intendit assimilare
 sibi in subiecto, maxime per se primo producit formas subiectales sibi similes.
 Et quia per se intendit assimilare sibi in accidentibus et proprietatibus debet
 secundario producere eas: Et secundario per se producit formas secundarias emanantes
 a subiecto non producit per se actiones elicatas ab ipsa subiecto cuius sunt passiones,
 Et producit secundario per se actiones per quas primario producit
 subiecta cuius sunt passiones.

Sed dicitur: quod per se quod est actio agens naturalis
 emanant proprietates a subiecto, et quod: ut remota quod est generata et existens per
 quod fuit caliditas sicut ipsa infundat; Et in reliquis quod proprietates a quod
 frigiditas sicut quod producit a generante aqua: quod = hoc: proprietates ema-
 nantes ab aliqua forma subiecta in primo instante in quo producit talis
 forma producit per se actiones, per quas producit ipsa forma: quod
 uno talis proprietates amittit, et destruit per violentiam, ut accidit in aqua
 amittente frigiditatem per calorem ab ipso in se per se emanante, tunc sublato im-
 pedimento et minus emanat frigiditas de novo, et restituta ab aqua.

Et quia immediate producit ab aqua per actionem esse elicatas, nec per se producit
 ab actione generante, quod per se mansit, ut assumunt aliqui philosophi, nec per se talis
 frigiditas producit ab aere existente, ut asserunt alii; Et quod ab epigenia quod
 sicut aqua producit in ipsa frigiditas a causa generali emanante aqua non sicut
 philosophi: quod sicut subiecta existit et producit in primo instante per se proprietatibus, et
 existit et emanat in sequentibus etiam per se proprietatibus: unde sicut generans
 producit per se primo subiecta, secundario producit proprietates, et a causa
 emanans emanat per se: unde si ab epigenia impediatur, sublato impedimento
 causa emanans subiecta, etiam producit proprietates secundario ad epigeniam
 ipsam.

Quod patet in quo videtur emanatio ab essentia. Dicitur quod passiones pro-
 ducuntur per actiones producuntur essentia secundario, et in quibus ad essentiam,
 sicut epigeniam illius = dicitur: emanatio passionum ab essentia debet esse aliqua
 influxus essentia passionum; Et quod actiones, per quas producit essentia, et secun-
 dario passiones negat essentia influxus in passiones: quod = negat enim: quod sicut for-
 ma materialis dependet, et causatur a materia inferiori per actiones educivas, et a
 proprietates dependunt ab essentia per actiones agens primario terminatas ad
 subiecta, secundario ad passiones: non dicitur quod talis actio non producit ab essentia:
 quod etiam actio educiva non producit a materia, et nihilominus per talis actiones ma-
 teria causat formas inferiores.

Et quod etiam inferior influxus est in passiones per
 se primo ad genus cause materialis: quod passiones, cui recipiuntur in essentia,
 et in illa subiectum, ab illa dependent tanquam a causa materiali; attamen hoc
 non sufficit ad emanationes: quod et esse etiam, accidentia in subiecto recipere dependent
 ab ipsa in genere cause materiali, et tamen ab illa non emanant: requiritur quod
 ad emanationes, quod subiecta, a qua passiones emanant, sicut ad ipsas pro-
 ducuntur in genere cause formalis epigenia, et in genere cause finalis. Et primo
 quidem: quod sicut ab ipso primario causa, et non formalis attingendi ob
 secundario, quod determinat potentiam, et actiones ad aliquid in illud, et essen-
 tia causa formalis epigenia producit proprietates.

nihil apertum in deum in malis operibus: sicut apertum in malis appetitionibus n[on] e[st] appetibile, nec ullam delectationem voluntatis.

Item finis ut moveat debet apprehendi ut bonus, voluntatem ut possit potentia creatura in motu suum perire, iuxta illud nihil volens, quin periculis. Quia quodlibet appetitus finis datur voluntatem ut apprehendat, et apprehensionem voluntatis, ut sponte deo proinde, sive voluntatis tendentibus in finem, multo plus datur actus, sive appetitum, sive deum, sive plus de voluptate in bono propter deum, dicitur effectus executionis illius pro medio proportionata, sive deliberatio, sive voluntas iuxta electionem mediorum, hinc est delectio, sive appetitus mediorum, sive executionis finis, sive deum, et gaudium, sive praeiudicium in bono propter deum.

Quibus quibusque ratione

malis finalitatis in actu? Pro cuius ministeria sola, et aliter, finis e[st] ratio formalis finalitatis. Unde apprehensionem se movet pro modo aditum delectationis, sive applicationis voluntatis, ut in actu moveat voluntatem: ad modum quo apprehensionem ignis ad movet voluntatem, sive ad movendum. S. Illa e[st] ratio formalis finalitatis in actu, et ratione voluntatis, sicut ad movendum. S. Illa e[st] ratio formalis finalitatis in actu, et ratione voluntatis, sicut ad movendum. S. Illa e[st] ratio formalis finalitatis in actu, et ratione voluntatis, sicut ad movendum.

Item: appropius in delectatione, nec aliter, nec movet apprehensionem, sicut, et saltem ipsa apprehensa, sive motus in voluntatibus moventibus. S. In passione movetur: illa e[st] delectio ad movendum in voluntatibus moventibus. S. In passione movetur: illa e[st] delectio ad movendum in voluntatibus moventibus. S. In passione movetur: illa e[st] delectio ad movendum in voluntatibus moventibus.

Secundo dicitur: Dicitur in p[ar]te q[ui] 8. actus v[er]o ad v[er]bi dicit: Dicitur dicitur, q[uo]d appetibile movetur pro se, et apprehensionem, inde delectationis apprehensionis sunt delectationes appetibiles dicitur. Quaeque delectatione, et appetitus movetur: illa e[st] delectio ad movendum in voluntatibus moventibus. S. Illa e[st] delectio ad movendum in voluntatibus moventibus. S. Illa e[st] delectio ad movendum in voluntatibus moventibus.

Item dicitur: appetibile formaliter, q[uo]d e[st] delectatione, et appetitus movetur: illa e[st] delectio ad movendum in voluntatibus moventibus. S. Illa e[st] delectio ad movendum in voluntatibus moventibus. S. Illa e[st] delectio ad movendum in voluntatibus moventibus.

Quaenam sit causalitas finis? S. I.

Quisquis quocumque in quo, nec e[st] delectationem finis, sive id quod finis movetur delectationem, et appetitus movetur: illa e[st] delectio ad movendum in voluntatibus moventibus. S. Illa e[st] delectio ad movendum in voluntatibus moventibus. S. Illa e[st] delectio ad movendum in voluntatibus moventibus.

Postrema Conclusio. VII.

Causalitas causae finalis est proprie actus voluntatis pro ut motus est fine pro-
venit. Et concipitur nota: quod actus voluntatis dupliciter sumitur, scilicet
motus, et ut dependens a fine, et elicivise, pro ut est quidam motus voluntatis.
In hoc sensu est causalitas voluntatis, et in hoc sensu. Perone est Philosophus
in schola Divini amoris, ubi ait: amor meus, per se ipsum est finis, quia
cuius est finis, quasi dicitur: amor meus suavis per se ipsum me inducit, et aliter ad fi-
nem est voluntatis: quod ratio inquit illud. Perone: maior magis est voluntatis. Et
etiam in Philosophia quod de virtute aut de appetitu: sicut influentia causae efficientis est agens,
ita influentia causae finalis est appetitus, et desiderium.

Et quibus sic influentia causae finalis
est eius causalitas, et influentia est actus voluntatis: quod. Perone: influentia causae finalis
est appetitus et desiderium. Et sunt actus voluntatis: quod. Idem docet in prima parte
capituli ubi ait: Causalitas finis in hoc videtur, quod omnia propria sunt in fine deside-
rari: et desiderium est actus voluntatis: quod. Perone. Ita est causalitas finis, pro quod
eius vires transibit de actu loquendo ad motum in actu loquendo; et videtur
causalitas a finis in actu loquendo ad motum in actu loquendo voluntatis pro ut appetitus
quod. Perone: vires causalitatis a finis in actu loquendo est bonitas, et appetitibile; et actus
vires, sive virtutes appetitibiles est actus appetitus, et desiderium, quod quod proprie actus
voluntatis sit: quod. Minor est operatio: quippe sicut intelligibile reducit ad motum

in proprie actus, quod intelligitur: ita et amabile proprie actus, pro quod amare. Unde Perone
est deus modo operandi intellectus, et voluntatis intellectus nam quod maior res ad
se, voluntatis propter a rebus; et idem est actus est. Magis intellectus trahit res
ad se, ac illi, quo res trahuntur, intellectus est unum: quod similitudo eodem modo actus,
quo voluntas propter a rebus ipse res trahunt, sive voluntas est aliter, et
voluntas trahit in medio virtutis sive voluntatis, quod maior, et aliter debet actus,
sive motus est. quod.

Dicitur: propter dupliciter videtur pro se, sicut est pariter amabile, et ut
actus inchoans, sive incipiens voluntatis, ad amorem adiuventis actus volun-
tatis est appetitus finis proprie actus, et modo videtur: in vero finis modo
accepte: cuius causalitas proprie actus est virtutis, sive amatio proprie actus proprie
dicitur, pro quod proprie actus voluntatis, qui proprie actus est effectus voluntatis, et finis:
participans in actu virtutis, quod quod proprie actus voluntatis est effectus a potentia
virtutis, et ab alio virtutis virtutis.

Sed pro impugnatione voluntatis inchoans, velle mo-
do sive virtutis a rebus voluntatis pro quod proprie actus, quod habet voluntas cui
bono sibi proprio; sicut motus appellatur, quod antecedens ad proprie actus inchoans
voluntas motus sive virtutis proprie actus inchoans? et quod proprie actus inchoans proprie actus
finis: quod. Perone: proprie actus inchoans proprie actus voluntatis inchoans, et bonus proprie actus
ut quod proprie actus, sive virtutis nature voluntatis; et proprie actus inchoans, nullus inchoans
proprie actus inchoans, quod proprie actus inchoans inchoans: quod proprie actus inchoans proprie actus
rationis inchoans, voluntatis proprie actus inchoans, et tamen inchoans inchoans: quod.

Qua pars naturae: proinde illa excitatione, seu emotione spontanea, voluntas
manet unde quae dicitur: quia manet excitata, in ratione aliquo modo nota.
excitatio illa bonitatis nihil ponit in voluntate: in quo est causalitas finis. His
et ceteris: quae propter cuiusvis bonitatis creati, in se potest relinquere voluntates dominas,
sive liberabiles: in quantum unice morovorum, si velit moveri. Consequenter implicat cau-
salitas sine effectu, quae causalitas est explicatio cavendi: quae implicat, quod motus,
sive excitatione finis non est causalitas.

Solvuntur Argumenta S. III.

Arguitur: amor finis est illius effectus: ad causalitatem non est effectus finis: ergo. Devo-
luntas amat finem, quae nobis est finis: ergo motus, sive excitatione a se ipsa voluntatis
antecedit: ergo causalitas finis non est actus voluntatis. B. quae amor finis est causalitas
voluntatis: quae requirit causalitatem finis. P. con: duo causae, diverse requirunt
eandem causalitatem, habent: ergo. Ad hoc dicitur: motus, amor finis est illius effectus,
pro ut prosonit motus a fine, nego; pro ut elicitur est a voluntate, con: s
aliter: amor finis effectus finis, pro ut est quidam impellens motus, sive pondus
a se ipsa voluntatis, nego; pro ut est motus, sive tendentia activa voluntatis
inferens, con.

Dispositio huius bene intellecta est solutio ad difficultates, quae ma-
nus magis doctrinae obijci possunt. Ignorantia voluntatis duplex est distinguenda
receptus: sive quidem est potentia, quae per se habet in se, in habitibus ad alia, sive
finis, sive est respectus ad alia, quae tendunt in se, in medio a se, ab ipsa elicitio.
Huius numeri receptus voluntatis duplex est: sive est respectus ad alia, quae per se
emovet: sive est respectus actualis in actione, in actione, sive per se inclinatio
voluntatis ad finem; sive est respectus actus in tendentia in se. Unde dicimus:
tendunt a se, sub recepto est causalitas finis; sub 2o est illius effectus,
causalitatem voluntatis.

Ad hoc dicitur: amor finis: id est amat amari sub recepto mo-
tionis, nego; respectus, sub recepto motus, sive tendentia actus, sub dicto: quod no-
reperit in actu, con: in actu, sive sub dicto: quod quia dicitur realiter, propter
receptus, nego; respectus, sive tendentia, con: P. B. quae eadem
voluntatis, ut sub dicto tendentia, amor finis, sub 2o pondus, sive impellens est cau-
salitatem finis; et sub 2o motus, sive tendentia causalitatem voluntatis. P. pro
dicto: amor finis: causa secunda non subordinata, maneat; sub ordinata, nego. volun-
tas enim operans finis subordinata.

P. dupliciter causalitas finis formaliter
quodlibet debet precedere a se ipsa voluntatis, sub recepto ab. B. nullus actus voluntatis
precedit voluntati, sub recepto ab. ergo. 2. quae causa est, cuiusvis causae debet
in se, con: B. actus voluntatis non est in se, con: P. B. quae dicitur: nullus
actus pro ut dicitur elicitur est a voluntate activa, removet, con: per se non
dicit, nego. Ad hoc dicitur: causalitas causae in se, con: est in se, sub
dicto: causalitatem motionis, nego; pro multo; motione metaphisica, nego: finis
in se, con: in se, con: pro multo; motione metaphisica, sive aliquid.

Quisquis cogit, quae operantia operantur propter finem. De hoc late agunt Philosophi
Tract de ultimo fine. Dico v. huius, et huius est operantia formaliter propter
finem: sicut, quae propter finem, quod hoc, v. illud faciunt? causae finalis, quae
moverunt, et operantur. Quae autem ad opera operantur propter finem, eo illo habent
vixit, ob. Unde est propter finem, quae operantur huius, quod intelligitur huius est

sedens totaq; ex intentione cap collende, inveniunt thoracum, in quo casu, si
magis Christiani loqui id dicitur, in reo causa, quae ex omni parte in appe-
llari debet, hoc e casus, fornicatus respectu uxoris, quia ad hoc prudentissime
disposuit. Casus e causa efficiens p ex accidentis in his, qui reo contingunt
abiq; electione, ut inopinata uentura efficij; solus q; dicitur a fortuna in re,
q; hoc proprijs locis habet in causis libere; casus vero in naturalibus.

Fuit q; exa; causa Similitud; felicitates, simplicitates, honores, et similes fate
ad uentura; accidunt cui; qui libet nasci. sub dicitur in uato uoluntate. Foronq;
iuris quonq; influens in felicitate; foron honore; et eorum uentus de ratione
fate si quada; necessitate iudicabant. ita ut honores, nec alia causa impedita
uolent; uolent; de p; ditione. Fate; igitur in hoc sensu e causa Fate; uent;
et Ethicorum, qu; dicitur in pugnat; q; magis cap 85 ubi dicitur qd
vino uentura; corpore; quae corpore; subit; influens Colorem; modo
supra explicato; ^{efficitur} uolent; nec uolent; humana; per tales influentia; mi-
nime mouent; delecte, ne efficiat; ita ut uolent; nequeat; uis; ut po-
tenti; p; ditione Colorem; uolentibus superioribus.

Unde exordium dicitur
aliqui ignorantia; in reo Christiano, qui dicitur aliqui; malis; habere in uent;
cui; in p; ditione p; ditione uolent; uolent; uolent; uolent; hoc fatore
nec e; hoc uolent; uolent; quae dicitur in habuisse libentate; quae scelerata; uolent;
potent; uolent; uolent; habere. Foron e Providence; Diuina uolent;
dicitur ut uolent; uolent; uolent; uolent; uolent; uolent; uolent;
hoc uolent; uolent; uolent; uolent; uolent; uolent; uolent;
uolent; uolent; uolent; uolent; uolent; uolent; uolent;
uolent; uolent; uolent; uolent; uolent; uolent; uolent;
uolent; uolent; uolent; uolent; uolent; uolent; uolent;

Quid autem re; fatore; in chatholicis; uolent; uolent; uolent; uolent;
uolent; uolent; uolent; uolent; uolent; uolent; uolent;
uolent; uolent; uolent; uolent; uolent; uolent; uolent;
uolent; uolent; uolent; uolent; uolent; uolent; uolent;
uolent; uolent; uolent; uolent; uolent; uolent; uolent;
uolent; uolent; uolent; uolent; uolent; uolent; uolent;
uolent; uolent; uolent; uolent; uolent; uolent; uolent;

Ad uolent; uolent; uolent; uolent;

LIBER PRIMUS

In hoc libro agit Philus de morte, actione, et passione, eodemq; de uolent;
quae p; ditione uolent; uolent; uolent; uolent;

Disputatio I. De motu, actione, et passione. L. I. Lucio
 Sit motus, quodnamque eius subjectum? § unicuique.

Dant motus in rebus natura, quod de experimentis docet, quamvis in natura
 venit. Item: quare, ut communiter sapienter, e actus inter in potentia, et per
 potentia. Sed cuius intelligentia ad rem: ut motus, ut explicite accipitur: ut
 in potentia tantum, quod est actus in motu, e tamen capax ut movetur. De
 motu et actu motu ad motum motus adquirendus; Bo q. 10. cap. 1. in ultimo
 actu perfectu, seu in motu, de qua tamen motus quiescit in eius motu. In motu
 intelligenda e definitio: nam motus e quidam actus in motu imperfectu, quo
 per se in actum ipsius tendit ad motum, et per se in actum adquirendum.

Propterea in motu alterationis, quod est motus, et quod est caliditas: per motum
 dicitur lignus, ut per se quod est, et tunc e per se in potentia ad calorem. Et in quo
 neque partem magis et magis recipit calorem, et tunc e partem in potentia ad calorem,
 et partem in actu, et hoc e e in actu imperfecto, et vitali, ut dicitur in quantum
 est per se ad summum calorem, et tunc est in actu perfecto, et nullo modo
 in potentia. Et quod vocat bonitas definitio: nam per se per se in
 generis, in quo venit in alio e actus in actum perfecto, a quibus dicitur per se
 reliqua. Actus perfecti sunt omnes actiones vitales immanentes, ut intellectio
 volitio, et quilibet sensatio, que sub hac definitione non comprehenditur. Sed Philo
 hic dicit: manifestum e, quod motus, si de carne motus e alia species ab ea, de qua
 dicitur: manifestum e, quod motus, si de carne motus e alia species ab ea, de qua
 dicitur: manifestum e in libris Philo. Motus motus e actus in potentia
 dicitur in libris Philo. Motus motus e actus in potentia, et motus ad ultimum
 motus huc definitio, qui relinquit subiectum in potentia, seu in via ad ultimum
 actum; Et neque intellectio, nec volitio, nec quilibet actus vitalis immanens relinquit
 quod subiectum in potentia, seu in via ad ultimum actum; intellectus enim ultimum
 respicit per intellectio: g.

Sed dicitur: intellectus dicitur sub actu apprehensionis,
 manet in potentia ad iudicium, et sub hoc e in potentia ad electionem, et speculationem; ^g Dicitur autem
 in potentia materialiter, concipitur formaliter, nego. Intellectus igitur dicitur sub actu apprehensionis
 per iudicium elicere: hoc autem de materiali non habet ad actum apprehensionis,
 qui per se intellectus perfectus. Idem dicitur de voluntate. Ideo quod dicitur ut
 aliquid ab actione, ab actu, et si intellectus procedat: verum seu speciem esse per
 ab ea dicitur, et volitio impulsus: g. huiusmodi dicitur in prout se quod dicitur.
 Et prout intellectio, et volitio, quod dicitur, ac per se natura vitalis per
 se.

Dices 2: anima rationalis pro ut intellectiva habet x. n. p. nature, ac
 proinde intellectio e motus p. huc: g. Ro: huc e definitio p. p. huc dicitur
 ut p. huc, seu quatenus a natura procedentem; Dicitur autem in imperfecto
 subiectum in potentia relinquentem ad ultimum actum; intellectio autem dicitur
 motus p. huc, ut, si relinquit subiectum in potentia: quare nullo modo subiectum
 dicitur definitione comprehenditur. Et quod patet: generationem subiectum, et
 alias mutationes in dicitur, que sunt actus imperfecti subiectum de
 definitione comprehenditur: g. relinquit subiectum in potentia ad ultimum actum, non
 per ad formam subiectum, que generationem producit.

Ad hoc: mutationis instantanea non relinquere substantiam potentia ad formas. Sed
 neque res ens intelligi in potentia ad formas, quia intelligitur sub privatione for-
 ma. Mutationis instantanea non relinquere substantiam potentia ad formas. Sed
 propter hoc non potest dici: quod intelligitur sub privatione substantia forma, ac
 reali, in eo. Cuius est non potentia in eodem instantaneum reale coexistere formam
 et privationem; bene tamen potest dici: pro eorum intelligi generationem substantias
 pro aliquo prioris nature, quoniam illo modo intelligitur forma ac pro-
 inde tunc intelligitur substantiam sub privatione substantia forma habentem pro
 alio modo potentia, quod sufficit ut intelligatur in potentia ad formas
 pro alio modo habentem. Subjectum motus designatur dicitur **Subi.**
De secunda parte dubij satisfaciatur, dicitur motus

subjectum in passio, seu mobile. 1. proprietas, subiectum in eo, cuius est proprie-
 tas; 2. motus est proprietas corporis mobilis. Deinde: motus abstractus in
 eo, quod movetur, seu materia; 3. mobile, seu passus est id, quod movetur: quod dicitur
 in D. 1. hoc sic veritas acente: quod motus est alicuius existens in potentia in qua-
 raturam huiusmodi: hoc autem est mobile: unde requiritur, quod motus est alicuius ce-
 lites in quantum huiusmodi: ac proprietas addit: manifestatur, quod alicuius ce-
 lites est in eo, cuius est alicuius, et sic manifestatur, quod motus est in mobili, cuius sit
 alicuius mobilis.

Q. 2a. In Motu, Actio, Passio realiter distinguitur.

Nota, motus realiter a mobili distinguitur, quod per se quidem movetur, ut
 dicitur, realiter in mobili respicitur. hoc est vera causa materialis illius.
 Deinde, quod mobile est res permanentis; motus autem successivus. Quare pa-
 riter respicitur: motus a se realiter distinguitur, cuius res permanentis sit,
 permanentis sit, siquidem cessante motu. Itaque dicitur de actione, et passione:
 nam actio identitatem habet cum se, eadem alicui, et passio ut in generatione
 hominis, ac in eius resurrectione, cuius dicitur sit, qui generatur, et resuscitatur;
 Inquit et eadem resurrectione, cuius naturalis, et resuscitatur sit.

Deinde, dicitur: actionis duplicis est: emanantem unam, et manifestantem
 1. quod per se loquendo non ordinam ad aliquid exterius producendum: hu-
 iusmodi sunt actus intellectus, et voluntatis. 2. quod per se ordinam
 ad aliquid exterius producendum, sicut calefactio ad calorem. De hoc quod
 procedit dubium, cuius solus hoc motus, et actus passionis in seipso. 1. ut
 tunc dependit motus, actio, et passio, sola res distinguitur. Est
 in seipso tunc actio, et passio. 2. tunc actio, et passio, et actus
 cum motu, et realiter tunc distinguitur: ut aliqui Thomae. 3. di-
 scendit dicitur realiter. **Ad dicitur de distinctione formae ex natura rei.**

Postea Conclusio. I. II.

Actio, passio, et motus distinguitur realiter. Per D. 1. acente: cuius alicui
 sit in agente, et passio in patiente, non per se eodem numero accidens, quod est actio,
 et passio in seipso.

et qd agens: cuius unus accidens n̄ potest esse in diversis rebus. **Præ P.** qui
 pertinet ad diversa predicamenta, realiter distinguuntur. **Præ C.** et passio
 pertinet ad diversa predicamenta. **q.** **Præ C.** qui pertinet ad diversa predi-
 camenta, distinguuntur realiter specialiter naturam entis, habentis diversitas esten-
 tias ad quate, cuius sunt diversa. **Præ C.** qui sic se habent, nequeunt realiter dis-
 tingui: alias idem ens dupliciter naturam occuparent. **q.**

Dicas: id qd est in
 predicamentis subiectis nequit identificari cum accidenti: et qd subiecta, et acci-
 dens immediate dividuntur non in unum ens, n̄ vero distinguntur qd unus
 predicamentis accidentis, cuius alio identificari. **Præ C.** nam sicut subie-
 cta, et accidentis dividuntur non in unum ens, sed in illis multiplicari
 ita predicamenta accidentis dividuntur non in unum, et accidentis, sed in
 illo multiplicari. **q.** **Deinde:** ex resolutione nequitur, non thetas, relationes
 in accidenti, fundamenta potentia, cuius fundamenta identificari: et qd in
 his operatione possunt operationes identificari, quoniam hoc aliqua in-
 finitas sequatur. **Præ C.**

Deinde propter conquantum ad distinctionem, motus
 qui nequit cadere, sive motus identificari cum rebus realiter distinctis, quales
 sunt actio, et passio, cuius motus est ipse predicamentis, qd, qd veli n̄ delectura
 ad aliquid predicamentis, et qd n̄ se habet nequit identificari cum rebus
 in se distinctis specialiter predicamentis: alias n̄ iam per predicamentis, et pro-
 xima essent predicamenta. **Et** quare in aliqdo dicitur, ut actio, et passio, et
 idem cum motu, solent esse ad res, sive entitates, neque ad motus, id est
 et alia entitates motus, quare entitates passio, et actio, n̄ aliter est omni-
 no idem: quare veli ab illis distinguuntur tanquam motus a re. **II**

Solvuntur Argumenta. III.

Arg 1° in Philo in primo capitulo de anima, ubi dicitur, passio, et agere idem, n̄
 ut ea in quibus eadem res sunt, nisi in se commutetur, et unum est. **Præ C.** ut via qua
 est Thebes Athenas, et ex Athenis Thebes, per contra. **Præ C.** nam qd
 actio, id est actus sui, et passio, sui, diversa res, agens quidem sui
 qd est ab eo, patientis vero sui, et in ipso, et passio inter passio, et si agere
 et passio sunt idem, tamen dicimus qd n̄ sunt idem, sicut ea, quorum res
 est una, sicut ea, quae sunt idem, subiectis, et diversa sui, et via ex Thebes
 ad Athenas, et ex Athenis ad Thebes. **Præ C.** pro iura per ea dicenda: idem agere,
 et pati sui, qd imponat agere ut clari ex actione, qd quidem est passio, qui
 et habet in agente, et in passio, ut qd est in passio ab agente, sicut et ad
 agente, dicitur aliquando de ab eo. **Præ C.** quoniam equivocatione. **Præ C.** dicitur,
 ut qd est ab agente et passio: sicut sui, ut magis sui est distincta et diversa ab
 actione, a qua formaliter dicitur agere, et qd est causalitas propria agentis.

Arg 2° n̄ sunt multiplicande entitates ab se necessitate, sed ex entitate
 determinandi principis actus, et agens, et passio sui, patientis, et motus. **q.** **Præ C.**
 eadem califacio ut ipse dicitur ab agente denominat illud agere, seu califa-
 cionis; ut accipitur in passio califacit sui, passio, et ut per illa, non sicut ad
 motu mobile. **Præ C.** **Præ C.** qd necessitas multiplicandi diversitas, et patientis per se
 ut eo, ut actio, et passio, sunt per se limitate diversa, et patientis per se
 motu ad quae accidens dicitur debet sui reali distinctione. **Præ C.** per ea dic-

quod caliditas agens intrinseca tale denominat, debet in illo. Spectari qua
re ad quodammodo denominationem, nisi requiratur passio realiter ab actione
distincta.

Arg. 3. si actio distinguatur realiter a motu, et passione, datur
processus in infinitum, hoc de iure negat. g. Sequela 5. si motus distinguatur
realiter ab actione actus naturalis ad ipsius motus, et passionis: cuius
omnis actio, et motus debet remanere ad motus: g. = Prope mai. No. probabilis;
actiones denominari ad motus, et passionem tanquam ad actus ordinantes pas-
sus ad motus, et subiectum illud agentis: ergo non sequitur dari motus ad
motus, quia actus solus actus, et in eadem accipione dicitur motus: sicut et
ipsius agens in passione dicitur passio: cuius g. motus illi qui e actus mobilis
proprie tales habet remanere motus, et passio, qui actualiter passio proprie
tali habet remanere proprie passio.

Dicitur hoc pro, quod passio rediuntur ab agere
ne debet provenire ab aliquo agente medio aliqua actio. Et actus ut passio in
agente habet remanere passionis, cuius remanere passio in agere: g. et hinc passio proprie
tali media actionis distincta, non? scilicet, datur g. processus in infinitum: et hinc
actio, et passio realiter distinguuntur. Desiderium habet remanere passio proprie
et proprie actualiter, et proprie, et motus proprie, come. Propter omnes passio
proprie ad proprie actionis, sicut nec omnes actus in propria remanere de
proprie actionis: actio g. in agente accipitur in passio proprie actualiter,
Et remanere proprie de qua hinc in logicis.

Loquimur autem de passione prop-
riamente, que est causaliter passio, seu potentia passio, et effectus in alia actione,
sicut et motus: nam actio in materia media motus ad effectus, sicut g. motus in materia
in media passione facit g. et passio, subiectum agentis: ut motus, et actus ha-
bent remanere effectus, et vitalis respectu actionis, et motus producit remanere
remanere effectus que: que de omnia passione est. Propter passio agentis: et effectus in alia
actionis: ergo ultimo stat utriusque realiter distinctio: cuius hinc in effectus
causam.

In his stat solutio ad aliam objectionem, qua intendit quod probetur
identitate motus cum passione: nam quia omnis potentia mobilis, et passio, ut
realiter idem, etiam remanere remanere distincta; nam potentia mobilis dicitur for-
maliter ordinari ad motus, potentia autem passio, ut dicitur formaliter
ordinari ad motus, sed agens, g. sufficit ad distinctioem realiter passionis, et
motus: quia motus in materia mobilis agens, et remanere ad remanere actus:
unde aliter actus debet agere, que passio, subiectum agentis: hinc
motus autem g. potentia a motus realiter distincta.

Q. III. Quodnam sit subiectum actionis reman- seuntis? S. I.

Contra actionem immanentem in agente et, siue sic accidentis identitatis,
si actio dicitur in remanere actio sic actionis, scilicet actio creatura. Propter quod actio
formaliter immanens potest realiter transiens, quod accidit, quod actio immanens
que actualiter potest ad alium in remanere producit ordinari, secundum eam
remanere motus, aliter, quod remanere actus, et proprie in remanere
quo fit, ut vitaliter, et transiens, et vitaliter transiens a proprie. Deinde

Quasi: respectu cuiusvis forme debet assignari effectus naturalis, cui
 unus effectus formalis assignatur, formalis in materia, si operatio est capax effectus
 formalis actionis, ut ex utroque naturalis operatio. **Præ:** v. c. d. c. x. g.
 q. d. d. s. p. n. a. accidentalis in se sola est naturalis, propterea videtur, cui unus
 effectus inuenitur. **Cor:** p. d. u. i. d. a. c. i. o. n. e. c. u. i. u. s. q. d. f. o. r. m. a. n. e. d. e. e. o. u. i. q. u. i. p. o. t. e. n. t. e. a. v. i. d. e. t. e. r. u. b. r. i. c. y. n. a. t. u. r. a. l. e. v. i. s. i. o. n. e. q. d. e. c. a. p. a. x. e. i. u. s. e. f. f. e. c. t. u. s. f. o. r. m. a. l. i. s.
C. m. a. x. i. o. v. e. s. t. c. a. p. a. x. i. n. e. r. u. b. r. i. c. y. n. a. t. u. r. a. l. e. v. i. s. i. o. n. e. q. d. e. c. a. p. a. x. e. i. u. s. e. f. f. e. c. t. u. s. f. o. r. m. a. l. i. s.
C. a. p. a. x. i. n. e. = Hæc dicitur: p. o. t. e. n. t. i. a. c. a. p. a. x. e. i. u. s. e. f. f. e. c. t. u. s. a. c. t. i. o. n. i. s. n. e. m. p. e. d. e. n. o. m. i. n. a. t. i. o. n. i. s. a. c. t. i. o. n. a. l. i. s. i. n. e. r. u. b. r. i. c. y. n. a. t. u. r. a. l. e. a. c. t. i. o. n. e. y.

Præ: quia dicitur: n. a. s. e. p. e. o. q. d. p. a. r. t. i. n. e. h. a. b. e. n. s. n. e. s. e. p. o. t. e. n. t. i. a. a. c. t. i. o. n. e. n. e. q. u. i. d. e. m. q. d. i. t. u. s. u. b. r. i. c. y. n. a. t. u. r. a. l. e. a. c. t. i. o. n. i. s. q. d. p. a. r. t. i. n. e. d. e. u. s. p. o. t. e. n. t. i. a. v. i. s. i. o. n. i. s. i. n. c. a. p. i. d. e. l. e. c. a. p. i. s. u. e. r. u. b. r. i. c. y. n. a. t. u. r. a. l. e. s. n. e. h. a. b. e. n. s. a. c. t. i. o. n. e. m. d. e. n. o. m. i. n. a. t. i. o. n. e. m. a. c. t. i. o. n. a. l. e. u. b. e. a. e. t. r. e. m. e. n. t. e. e. r. r. a. m. i. n. i. c. i. t. u. b. r. i. c. y. n. a. t. u. r. a. l. e. v. i. s. i. o. n. i. s. n. a. l. i. c. a. e. a. l. i. u. i. g. a. n. e. e. t. c. a. p. a. x. e. i. u. s. e. f. f. e. c. t. u. s. p. r. i. m. a. r. i. e. e. f. f. e. c. t. u. s. i. l. l. i. u. s. q. d. p. r. e. s. u. s. i. l. l. a. d. e. n. o. m. i. n. a. t. i. o. n. e. a. c. t. i. o. n. a. l. i. n. e. p. r. o. v. e. n. i. t. a. b. a. c. t. i. o. n. e. i. n. t. e. r. i. n. e. s. e. d. e. r. u. b. r. i. c. a. t. i. o. n. e. q. u. i. e. a. u. t. a. l. i. t. a. s. i. n. t. i. b. i. i. n. a. c. t. i. o. n. e. i. d. e. c. e. o. n. t. r. a. r. i. u. m. e. t. q. u. i. b. e. t. a. l. i. a. f. o. r. m. a. a. c. c. i. d. e. n. t. a. l. i. s. d. e. b. e. t. i. n. r. e. c. e. s. s. u. b. r. i. c. y. n. a. t. u. r. a. l. e. v. i. s. i. o. n. i. s. d. e. r. i. v. a. r. i. n. a. r. i. e. q. d. d. e. u. s. q. d. d. e. n. o. m. i. n. a. t. i. o. n. e. i. l. l. a. a. c. t. i. o. n. a. l. i. e. e. t. a. i. n. t. e. r. i. n. e. s. e. e. t. e. l. l. i. u. s. n. e. c. a. p. a. x. e. i. u. s. d. e. b. e. t. u. b. r. i. c. y. n. a. t. u. r. a. l. e. y. **Repl:** dicitur: q. u. i. a. a. c. t. i. o. n. e. i. n. p. a. r. t. e. p. r. o. v. e. n. i. t. a. c. a. p. a. x. e. i. u. s. e. f. f. e. c. t. u. s. f. o. r. m. a. l. e. y. a. g. e. n. t. e. e. t. d. e. n. o. m. i. n. a. t. i. o. n. e. i. l. l. u. d. d. e. n. o. m. i. n. a. t. i. o. n. e. f. o. r. m. a. l. i. t. a. t. a. a. g. e. n. t. e. a. d. m. e. d. i. u. m. q. u. o. v. i. d. e. t. d. e. n. o. m. i. n. a. t. i. o. n. e. p. a. r. t. e. y. q. u. i. i. n. t. e. r. i. n. e. s. e. v. i. d. e. t. u. n. i. u. s. i. n. t. e. r. i. n. e. s. e. i. n. v. e. n. i. e. n. d. o. p. o. t. e. n. t. i. a. v. i. s. i. o. n. i. s. **Q. m. a. e. l. l. i. q. d. a. f. o. r. m. a. p. r. o. v. e. n. i. t. a. l. i. q. u. e. y. e. f. f. e. c. t. u. s. e. t. i. n. t. e. r. i. n. e. s. e. y. p. a. r. t. i. n. e. d. e. b. e. t. m. u. n. i. c. a. r. e. u. n. i. u. s. e. f. f. e. c. t. u. s. f. o. r. m. a. l. e. i. n. t. e. r. i. n. e. s. e. y. i. n. r. u. b. r. i. c. y. n. a. t. u. r. a. l. i. u. b. p. a. r. t. i. n. e. i. n. v. i. s. i. o. n. e. p. a. r. t. i. n. e. v. i. d. e. n. t. e. y. q. u. a. n. d. e. n. o. m. i. n. a. n. t. e. p. a. r. t. e. y. e. t. i. n. t. e. r. i. n. e. s. e. v. i. s. i. o. n. i. s. d. e. n. o. m. i. n. a. n. t. a. l. i. e. n. t. i. s. n. i. s. i. a. g. e. n. t. i. n. t. e. r. i. n. e. s. e. y. q. d. a. g. e. n. t. e. n. a. t. u. r. a. l. i. d. e. b. e. t. m. u. n. i. c. a. r. i. i. n. t. e. r. i. n. e. s. e. p. e. r. a. c. t. i. o. n. e. y. d. e. p. a. r. t. i. n. e. q. d. c. o. n. t. r. a. r. i. u. m. e. t. i. l. l. u. d. d. e. n. o. m. i. n. a. t. i. o. n. e. i. n. t. e. r. i. n. e. s. e. y.**

Præ: actio est intrinseca, dicitur intrinseca actione
 q. d. p. a. r. t. i. n. e. a. c. t. i. o. m. e. d. i. a. q. u. o. d. i. n. t. e. r. i. n. e. s. e. t. r. a. n. s. i. h. i. l. a. g. e. n. t. i. s. e. a. c. t. u. s. e. a. d. u. i. q. d. e. q. u. i. d. e. t. i. l. l. i. i. n. t. e. r. i. n. e. s. e. a. p. p. e. c. t. i. o. n. e. q. d. i. d. e. a. u. t. a. g. e. n. t. i. s. i. n. t. e. r. i. n. e. s. e. i. m. m. e. d. i. a. t. e. o. p. e. r. a. t. i. o. n. e. q. d. e. t. r. a. n. s. i. h. i. l. a. p. a. r. t. i. n. e. a. b. o. p. e. r. a. t. i. o. n. e. i. n. t. e. r. i. n. e. s. e. e. t. e. a. g. e. n. t. i. s. a. g. e. n. t. i. s. i. n. t. e. r. i. n. e. s. e. d. e. n. o. m. i. n. a. t. i. o. n. e. p. a. r. t. i. n. e. y. q. d. d. e. u. s. q. d. f. o. r. m. a. a. c. c. i. d. e. n. t. a. l. i. s. l. o. c. a. n. t. i. d. i. x. e. c. e. i. n. p. r. i. d. i. c. a. m. e. n. t. e. i. n. u. n. q. u. e. i. n. t. e. r. i. n. e. s. e. e. t. a. l. i. a. i. n. t. e. r. i. n. e. s. e. i. p. s. o. n. u. l. l. y. p. r. o. d. i. c. a. m. e. n. t. e. y. i. d. i. h. i. l. u. t. e. n. d. e. n. o. m. i. n. a. t. i. o. n. e. e. t. a. g. e. n. t. i. s. i. n. t. e. r. i. n. e. s. e. y. q. u. i. a. d. p. r. o. d. i. c. a. m. e. n. t. e. y. a. c. t. i. o. n. i. s. n. u. l. l. y. a. l. i. u. d. p. o. t. e. n. t. i. a. p. o. n. t. e. p. o. t. e. n. t. i. a. n. i. o. i. n. t. e. r. i. n. e. s. e. y. p. o. t. e. n. t. i. a. y. e. t. e. l. l. i. u. s. e. t. i. d. e. b. e. t. e. t. i. q. u. i. d. e. n. o. m. i. n. a. n. t. e. a. g. e. n. t. i. s. n. e. p. r. o. v. e. n. i. t. e. a. b. a. c. t. i. o. n. e. i. l. l. u. d. c. o. n. t. r. a. r. i. u. m. e. t. d. e. n. o. m. i. n. a. t. i. o. n. e.

Solomonius Argumenta. S. III.

Ang. v. d. t. h. a. l. y. q. d. i. s. a. n. t. q. d. s. i. b. i. u. t. : d. u. p. l. e. x. e. a. c. t. i. o. i. n. a. q. u. i. n. a. t. i. o. n. e. i. n. t. e. r. i. n. e. s. e. y. n. a. t. u. r. a. l. e. y. e. t. c. a. l. i. f. a. c. t. i. o. n. e. e. t. r. e. a. n. e. a. b. i. a. q. u. i. m. a. n. s. i. n. a. g. e. n. t. e. y. u. t. i. n. t. e. l. l. i. p. e. n. t. u. n. i. u. s. e. t. v. e. l. l. i. q. u. a. p. u. h. y. e. d. i. f. f. e. r. e. n. t. i. a. q. d. i. t. a. c. t. i. o. n. e. i. n. t. e. r. i. n. e. s. e. p. e. r. t. e. c. i. o. n. e. a. g. e. n. t. i. s. q. d. d. e. m. o. v. e. t. d. i. s. p. r. e. s. m. a. r. t. i. d. e. u. s. y. a. c. t. i. o. e. p. e. r. f. e. c. t. i. o. a. g. e. n. t. i. s. y. q. u. i. d. e. t. i. n. t. e. r. i. n. e. s. e. a. c. t. i. o. i. m. m. a. n. e. n. s. p. a. r. t. i. n. e. n. a. t. u. r. a. l. i. s. i. n. t. e. r. i. n. e. s. e. e. t. i. n. t. e. r. i. n. e. s. e. i. n. d. i. s. p. o. n. s. i. u. m. n. a. t. u. r. a. l. e. y. q. d. d. e. r. a. l. i. s. i. t. p. e. r. f. e. c. t. i. o. i. n. t. e. r. i. n. e. s. e. a. g. e. n. t. i. s. a. r. t. i. c. i. o. i. n. v. e. n. i. t. q. d. i. n. t. e. r. i. n. e. s. e. a. c. t. i. o. n. e. r. e. c. i. p. r. o. v. e. n. i. t. i. n. a. g. e. n. t. e. y. p. e. n. t. e. p. o. t. e. n. t. i. a. a. g. e. n. t. i. s. p. e. r. f. e. c. t. i. o. n. e. a. g. e. n. t. i. s. u. t. i. n. t. e. r. i. n. e. s. e. y. n. a. t. u. r. a. l. e. y. d. i. h. i. l. u. t. i. p. r. o. h. a. b. e. t. a. c. t. i. o. i. m. m. a. n. e. n. s. y. q. u. i. a. g. e. n. t. i. s. i. n. t. e. r. i. n. e. s. e. y.

materialiter, et in xae entis, conc; formaliter, et in xae substantis, n. po. Super-
 ficiem illam dupliciter summis q. 2. Materialiter, ut est superficies talis corpo-
 ris, ut aq. et aeris, et sic n. e. in mobili. 2. Formaliter, et in xae substantis,
 ingranit, ut dicitur talis, in xae d. ab. talis dicitur a q. 2. Solis, et n. e. in
 superficie mundi, aut aliorum, quos dicitur ex p. xae quiescentibus, talis
 capacitate, in materia labora.

Dicitur q. 1. superficies, si sumpta, et in mob.
 re; magis, plane, vult, superficies aeris, n. u. ita, illa, q. u. dicitur a d. u. u. t. man-
 u. h. i. t. in v. i. c. i. s. p. r. e. c. e. d. e. n. t. i. s. i. n. q. u. a. n. t. u. m. d. i. c. i. t. a. n. d. e. x. u. s. t. a. n. t. a. q. a. c. c. i. d. e. n. s. P. o. l. i. e. t.
 superficies mundi, eandem habet capacitate, in materia labora, q. u. a. p. p. r.
 cedens habebat. unde in xae locantis eadem e. superficies, quavis in xae entis
 v. a. r. i. e. t. i. c. u. t. e. n. g. i. a. m. a. n. e. t. i. c. e. y. o. n. i. s. e. d. e. y. p. l. u. v. i. u. s. i. c. e. y. M. a. x. e. t. y. B. o. r. t. o. n. i. s.
 q. u. a. r. i. e. t. i. c. e. y. e. s. q. u. i. b. u. s. o. r. r. o. t. s. t. i. u. s. t. a. n. e. n. t. a. q. u. o. l. u. m. m. a. t. e. r. i. a. l. i. t. a. t. e.
 n. a. t. u. r. e. t. n. a. n. u. t. i. c. e. y. p. a. r. t. i. a. l. i. t. a. t. e. i. n. q. u. a. n. t. u. m. q. d. d. u. c. i. t. i. t. p. r. a. h. e. n. t. i. s.
 v. i. c. i. s. i. n. h. i. t. e. t. p. r. a. h. e. n. t. a. t.

sed dicit: variata ultera superficies materialiter, et p.
 r. o. p. r. i. e. t. e. t. i. c. e. y. p. a. r. t. i. a. l. i. t. a. t. e. y. d. e. n. t. a. n. t. e. y. q. 2. P. r. i. m. u. i. l. l. a.
 superficies e. i. n. t. e. r. i. o. r. e. y. r. e. l. a. t. i. o. n. e. y. i. n. q. u. e. n. t. p. o. t. e. t. a. c. c. i. d. e. n. s. e. n. t. i. a. t. e. y. a. t. e. y. q. d. a. t.
 i. n. v. a. r. i. a. t. i. o. n. e. y. i. n. q. u. e. q. d. e. t. a. c. c. i. d. e. n. s. i. n. v. i. t. o. r. e. y. n. o. n. f. o. n. d. a. n. e. n. s. v. a. r. i. a. t. i. o.
 q. 2. P. r. i. m. u. i. p. a. r. t. e. y. q. d. a. n. g. u. a. t. m. a. n. i. f. e. s. t. a. c. c. i. d. e. n. t. i. s. d. i. r. e. c. t. i. o. n. e. y. i. n. i. n. t. e. r. i. o. r. e. y. p. r. i. m. a.
 q. u. e. q. d. d. i. c. i. t. u. r. i. l. l. a. e. i. n. v. a. r. i. a. t. i. o. n. e. y. i. n. q. u. e. m. o. b. i. l. i. t. a. t. e. y. P. o. l. i. e. n. t. i. n. m. u. n. d. i. y. p. r. i. m. o. n. o. n.
 m. o. b. i. l. i. t. a. t. e. t. u. n. d. e. n. t. i. i. n. g. r. a. v. i. t. a. t. e. y. d. e. u. p. l. u. s. m. o. b. i. l. e. e. l. u. s. a. t. q. u. a. e. n. s. i. b. u. s. m. o. b. i. l. i. t. a. t. e.
 q. u. o. m. i. n. i. s. t. o. l. o. c. m. a. n. e. n. t. i. u. m. d. e. n. t. i. a. t. i. o. n. e. y. a. d. p. o. l. o. v. a. r. i. a. t. a. y. p. r. o. p. r. i. e. t. i. c. e. y. p. a. r. t. i. a. l. i. t. a. t. e. y.

et non: variata subformaliter, et simpliciter, conc; materialiter,
 i. n. e. d. u. g. g. i. d. i. c. i. t. u. r. q. 2. V. o. n. i. a. s. u. p. e. r. f. i. c. i. e. s. s. o. l. u. s. y. q. u. e. y. n. o. n. e. t. a. t. e. y. v. a. r. i. a. t. i. o. n. e. y. C. a. t. e.
 x. e. y. p. a. r. t. i. a. s. i. m. i. l. i. t. e. y. e. a. n. d. e. m. d. i. c. i. t. u. r. e. y. p. o. n. d. a. n. s. i. n. c. e. d. i. t. f. o. r. m. a. l. i. t. e. y. a. d. u. p. e. r.
 r. e. d. a. t. q. u. a. m. e. s. t. o. c. i. r. a. t. i. n. i. n. g. r. a. v. i. t. a. t. e. y. a. c. c. i. d. e. n. s. d. i. r. e. c. t. i. o. n. e. y. i. n. i. n. t. e. r. i. o. r. e. y. f. o. r. m. a. l. i. t. e.
 q. y. p. r. i. m. a. t. e. y. v. a. r. i. a. t. i. o. n. e. y. q. d. e. y. i. n. t. e. r. i. o. r. e. y. i. n. q. u. e. e. a. n. d. e. m. f. o. r. m. a. l. i. t. a. t. e. y. p. r. a. h. e. n. s. i. o. n. e.
 n. o. n. e. y. q. d. d. i. c. i. t. u. r. a. c. c. i. d. e. n. s. i. n. e. a. n. d. e. m. r. e. l. a. t. i. o. n. e. y. d. i. c. i. t. u. r. i. n. v. i. t. o. r. i. t. e.

et non: in
 mobilitate, loci n. solus de communi est dicitur ad Polo. Cate. Dicitur q. 2. in
 Dalia copiosa calor, et immobilitate. quia in casu respectu communi. Cate. Cate.
 d. u. m. u. m. a. n. e. t. i. n. c. o. n. d. i. c. i. o. n. e. y. a. d. c. e. n. t. r. o. p. e. r. i. t. a. t. e. y. i. a. n. t. e. p. e. t. e. d. e. a. n. t. e. n. e. n. t. e. t. c. o. r. p. u. s. m. a.
 x. i. t. i. n. a. e. n. t. a. d. a. d. h. u. c. i. n. t. e. s. i. m. m. o. b. i. l. i. t. a. t. e. y. q. u. o. m. i. n. i. s. t. o. l. o. c. i. n. v. a. r. i. a. t. i. o. n. e. y. e. g. e. y.
 q. d. u. d. i. c. i. t. u. r. e. y. i. n. i. s. t. o. e. l. e. m. e. n. t. o. a. e. r. i. s. i. a. n. t. e. n. u. l. l. a. f. a. n. t. i. q. u. a. p. r. a. h. e. n. s. i. o. n. e. y.
 n. e. i. d. e. c. i. s. y. o. i. v. i. v. i. t. a. n. e. s. u. n. t. i. n. q. u. i. d. e. y. q. d. e. p. e. t. e. n. e. s. t. i. y. c. o. n. d. i. c. i. o. n. e. y. a. d. m. o. d. u. m.
 q. u. o. d. p. e. t. e. y. d. e. l. i. o. n. u. y. p. a. r. t. i. a. l. i. t. a. t. e. y. d. i. c. i. t.

Ang. 2. Tunc corpus est in loco. et
 non corpus est in materia, et in corpore, et in ambobus, ut caelum, et in materia, et alio
 superiorem corpore, et in materia, et in corpore. q. 2. P. r. i. m. u. i. p. a. r. t. e. y. n. e. a. n. t. e. y. i. n. t. e. r. i. o. r. e.
 a. l. t. e. r. a. n. t. e. y. a. l. t. e. r. a. n. t. e. y. i. n. i. n. t. e. r. i. o. r. e. y. i. n. c. a. n. t. e. y. i. n. a. l. i. o. q. u. a. n. t. e. y. i. n. e. p. i. s.
 C. m. p. i. c. i. t. a. t. e. y. e. t. i. n. t. e. r. i. o. r. e. y. p. r. o. t. e. n. e. y. d. i. c. i. t. u. r. e. y. a. d. m. a. t. e. y. q. u. o. m. i. n. i. s. t. o. l. o. c. i. n. v. a. r. i. a. t. i. o. n. e. y.
 l. o. c. o. e. p. r. i. m. u. i. p. a. r. t. e. y. e. g. e. y. q. u. i. d. e. d. i. c. i. t. u. r. e. y. q. d. e. y. i. n. e. a. p. a. n. t. e. y. c. o. n. c. e. y. L. o. c. u. s. d. e. n. t. i. s. e. c. u. s.
 e. y. p. r. o. p. r. i. e. t. i. c. e. y. i. n. e. p. r. i. m. a. t. e. y. c. o. r. p. o. r. i. s. s. t. a. n. t. i. s. y. e. i. n. e. a. l. i. o. c. i. n. v. a. r. i. a. t. i. o. n. e. y. p. e.
 t. e. n. t. e. y. a. t. v. e. r. o. y. e. b. i. n. e. l. i. b. e. t. e. y. e. c. o. r. p. u. s. d. i. c. i. t. u. r. i. n. e. y. i. n. e. p. r. i. m. a. t. e. y. i. n. a. l. i. o. y. c. o. r. p. o. r. i.
 t. a. t. e. y. e. n. t. i. t. i. o. n. e. y. i. n. q. u. a. n. t. u. m. y. i. n. m. a. t. e. r. i. a. l. i. t. a. t. e. y. n. e. s. i. n. i. n. g. u. i. t. e. l. i. g. o. i. n. t. e. n. a. n. d. u. m.

ne amplius dicitur unum probatio; nam in corpore nō uno, qd dicitur autem
tractus in uno corpore relate ad aliud, quoniam illud autem relate ad omnia alia
nō potest esse unum generaliter, quoniam omnibus generaliter.

Sed dicitur: unum ablatum
ab uno corpore, tractus, cui omnibus generaliter; hoc nō videtur reddendum; q
mai s. nō formalis impediens huiusmodi corpora esse alioquin dicitur qd
materiali, tractus, seu dicitur ibi; hoc nō potest oblatum ab illo corpore.
¶ Dico: qd si tractus ibi referatur ab illo corpore relate ad omnia
possit esse unum generaliter, in quo nullus est non ens; nō tamen de facto
cui omnibus generaliter: nam cum referatur ad aliq. dicitur, nō potest
actu esse unum generaliter; nō enim solus relate ad unum, vel ad plures, nō
potest esse unum generaliter.

¶ Arg. 2. si dicitur qd tractus generaliter, et
sequitur illa posse moveri naturaliter, et nō posse moveri. sed qd sita
naturaliter sit: ut, qd si potest moveri, potest et nō naturaliter, et po-
tente in eodem loco; si enim moveri, et aliud nō, sequitur corpus moveri
potest naturaliter generaliter, cui alio corpore dicitur ad id, cuius generaliter
dicitur generaliter, et cuius loco generaliter; hoc omnia implicata sunt.

¶ Pro: illa corpora naturaliter posse moveri, et non, et non, alio
modo manente, in quo nullus sequitur in dicitur: si enim moveri generaliter
cuius tractus loco ad generaliter, et qd tractus generaliter, cuius loco
si habuerit; si autem unum moveri, alio modo manente, nō videtur generaliter
et cui alij corpore, nisi Deus illis tractus generaliter, cuius
Deus, qui omnia dicitur tractus generaliter illis corpore, cuius generaliter
et generaliter; nō enim relate ad alia, hinc est, qd cui alij nō generaliter.

¶ Arg. 3. implicat, qd duo partes temporis sint simul in eadem duratione. q.
s. cons. qd magis partes temporis existunt successione, quam dicitur
quantitates movet positionem, cuius localiter est una alia; qd dicitur
nō potest. ¶ Ad dicitur inquit est qd de eodem temporis, cuius successione
sit, et qd dicitur eodem prioris, et qd dicitur in eadem partes: ac proinde,
si partes eius simul in eadem duratione existenter, et una eius duratione,
qd dicitur implicat: si enim partes temporis existenter prioris, et posterioris,
et dicitur sit prioris, tempus generaliter successione nō potest; si autem
autem accidit in casu questionis.

¶ III. utrum eodem nunc exo corpus possit esse
in duobus, vel pluribus locis circumscriptive? si

¶ Loquimur de locis adequatis nō in vice generaliter: si enim duo, et plura corpora
locantur in vice generaliter, certum est posse eodem corpore illis simul circum-
scriptive, sicut certum est posse duo corpora generaliter eodem circumscriptive loco.
Ex quo clare videtur, dubium generaliter ad locis circumscriptive; nō enim
documentaliter, aut de per se: sed de per se, cum corpus possit esse in pluribus
locis sacramentaliter, sed de per se, cum corpus in omni genere circumscriptive.

Forma requiritur ad unitatem distantiam et divisionem quoad ubicationem, et locum
 quincta; dicitur quoad unitatem corporis: g.

Forma requiritur distantiam, et divisionem
 quoad locum, et ubicationem, et divisionem quoad unitatem corporis: g.
 non distantiam, et divisionem quoad locum, et ubicationem, et divisionem quoad unitatem corporis: g.
 distantiam, et divisionem quoad locum, et ubicationem, et divisionem quoad unitatem corporis: g.
 distantiam, et divisionem quoad locum, et ubicationem, et divisionem quoad unitatem corporis: g.

Cors in parte: non si nihil corporis circumscriptum est extra circumscriptum esse, et
 corpus ab alio loco circumscriptum est, et non est necesse sit, a fortiori debet et
 distantiam corporis, quod ab uno ac alio circumscriptum est. **Ans.** etiam potest: nam
 si aliquid corporis circumscriptum est extra circumscriptum esse, et circumscriptum
 non est, et non est circumscriptum esse, nec est quod extenditur, nec omnino movetur.
 Potest enim quod circumscriptum est, et alio loco, amplius extenditur, quod locus
 ipsius, et eius mensurationis, et mensurae, et non est circumscriptum esse, quod
 est modicum in nobis diducta. **Ans.** etiam potest: nam si aliquid corporis, et locum.

Dicitur: occupatio loci non est effectus primarius quantitatis, ac prout dicitur
 multum multiplicari non multum multiplicatio est effectus quantitatis, sicut et impediri
 interius destructionem. **Forma.** non si equalitas pluralitas ubicationis non
 pluralitate quantitatis. **Ans.** si equalitas numerica multiplicatio pro
 prietas non pluralitas numerica est, et ubi non circumscriptum
 seu proportio localis est proportio quantitatis: g. **Ans.** potest: nam quod
 enim locum duplex est, et duplex. **Ans.** effectus secundarius est ubicationem
 duplex primarius, quod occupatio loci non est effectus secundarius quantitatis
 si dicitur duplex ad equata occupatio, ubi dicitur duplex quantitatis ad equata
 distantia.

Replicatio: occupatio humilis loci est quidam effectus ad equatum
 quantitatis naturalis numerice, et tamen supra naturalis pro se, et est bene
 donec ad fluxu loci: nam quantitas pro se est subiectum ubi ubi fluxu
 quod pro naturalis. **Forma.** in causis formalibus, et materialibus
 si formalis effectus humilis quantitatis occupatio humilis loci, et ubi naturalis
 naturalis pro se est plura loca imp. **Ans.** dicitur: nam si dicitur naturalis
 et formalis causat pro se est ubi, sicut dicitur supra naturalis non
 pro se est alia unitates accipere, alias est eadem, et non est eadem, et non est eadem
 modo causandi. **Ans.** dicitur: quod naturalis causat pro se est formalis, et dicitur
 unum pro se est fluxu hunc: nam pro se est causant pro se est
 causat naturalis, et formalis numerice, et naturalis, et dicitur naturalis
 causant numerice, et naturalis. **Ans.** dicitur: quod naturalis causat pro se est
 loci, quod naturalis causat pro se est formalis occupandi loci, et dicitur naturalis.

presentes, circumscriptas, habitas, et numero quantitates. *Primum* in
pugnatu in Christo. *Primum* presentes circumscriptas, naturales, proprias, spiritus
quales, et alios, et alias sacramentales, in quibus naturales, *In* munda
colorat, et alios eius potentia obediential. *Quod* quibus colliges: *nam* qua
et corpus Christi in re eorum sub totis speciebus, et totum vel qualitates et minus
rationem, et, quae sunt admodum, sub his: *cum* enim sub his re, et, *videtur* ad praesentem
condat aquantitate, praesentit etiam adhiberit libere, *et* alij praesentem, *quod*
aquantitate, *nam* quae a forma praesentit: *ac* praesentem corpus Christi
existens sub speciebus indeliberabiliter existit, *et* totum, *et* totum sub
qualibus praesent.

Ex quo ulterius colliges: *Corpus* Christi in re sub speciebus
rangua, in loco, et alio indeliberabiliter, *et* inest in modo: *nam* quod in re sub
ipso admodum quantitates; *In* rebus, *et* rebus, *et* rebus, *et* rebus, *et* rebus, *et* rebus,
abstrahat ab omni loco, *et* ament, *et* alio indeliberabiliter modo, *quod* *in* munda
praesentem, *per* se nullum, *nam* quod in loco: *nam* sub his re, *et* in re, *et* in re,
loco, *quod* relata ad totum circumscriptum, *et* habet rangua quantitates in modo, *et*
relate ad definitum, *nam* quantitates in modo, *hic* est *quod* corpus Christi in
sub speciebus sacramentalibus in re, *et* rangua in loco.

Ex quo tandem colliges,
presentes, et alios, *et* inest in modo, *nam* quod in re sub
ipso admodum quantitates; *In* rebus, *et* rebus, *et* rebus, *et* rebus, *et* rebus,
abstrahat ab omni loco, *et* ament, *et* alio indeliberabiliter modo, *quod* *in* munda
praesentem, *per* se nullum, *nam* quod in loco: *nam* sub his re, *et* in re, *et* in re,
loco, *quod* relata ad totum circumscriptum, *et* habet rangua quantitates in modo, *et*
relate ad definitum, *nam* quantitates in modo, *hic* est *quod* corpus Christi in
sub speciebus sacramentalibus in re, *et* rangua in loco.

Quod si quis verisimiliter dixerit, quibus
arripit Christi in re, *et* inest in modo, *nam* quod in re sub
ipso admodum quantitates; *In* rebus, *et* rebus, *et* rebus, *et* rebus, *et* rebus,
abstrahat ab omni loco, *et* ament, *et* alio indeliberabiliter modo, *quod* *in* munda
praesentem, *per* se nullum, *nam* quod in loco: *nam* sub his re, *et* in re, *et* in re,
loco, *quod* relata ad totum circumscriptum, *et* habet rangua quantitates in modo, *et*
relate ad definitum, *nam* quantitates in modo, *hic* est *quod* corpus Christi in
sub speciebus sacramentalibus in re, *et* rangua in loco.

Corpus de alij in re, *et* inest in modo, *nam* quod in re sub
ipso admodum quantitates; *In* rebus, *et* rebus, *et* rebus, *et* rebus, *et* rebus,
abstrahat ab omni loco, *et* ament, *et* alio indeliberabiliter modo, *quod* *in* munda
praesentem, *per* se nullum, *nam* quod in loco: *nam* sub his re, *et* in re, *et* in re,
loco, *quod* relata ad totum circumscriptum, *et* habet rangua quantitates in modo, *et*
relate ad definitum, *nam* quantitates in modo, *hic* est *quod* corpus Christi in
sub speciebus sacramentalibus in re, *et* rangua in loco.

disputat ad id quod naturaliter praevidentur: hoc quod vocatur spiritus;
nuncquid eius dupliciter praesentia: circumscriptionis realiter, et secundum naturam;

Disputatio II. De vacuo.
Q. unica Anderix, et possit dari in rebus naturalibus.

Quia de loco dicitur philosophia de vacuo loco et circa disputat: sic quod illud dicitur
locum nullum esse per se plenius: quia ad naturam vacui necesse est dari locum: quia in
ultra supra rary celum nullus dicitur locus, nec ibi dicitur, proprius vacuum esse. quia
ne spacia in aere magis in proprio apppellantur vacuum, in negativo, quibuslibet rebus
in eodem corpore occupans nec realiter locus, de quo dicitur in textu. In textu
vacuum est locus in se non realiter, in quo nullus rebus occupans locum, quod va-
cui dicitur proprie ad distinctionem vacuum in proprio: de hoc philosophus
mentur et

Hostia Conclusio. II.

Hic dicitur, nec potest dari naturaliter vacuum in rebus naturalibus, prout dicitur in
prima parte. in quo est locus in se ipso corpore; et nullus dicitur locus in se
nisi corpore; et in rebus in se non; quia in textibus, quibus unum corpus ab
alioquo loco cohaerit, necesse est aliquid in loco, in se ipso: sic in apostula, cum eo
munitur in aqua frigida, et in aliam aqua, et tunc dicitur aqua in se ipso
natura ad occupandum locum, qui dicitur aqua, ut dicitur vacuum. Similiter
et quod vulgo boniba dicitur, quod proprie dicitur in se ipso, ut inferius praefo-
ratum nihil visum dicitur, tunc occupare proprie dicitur dicitur locus ad in
proprie dicitur.

¶ Item: quod dicitur bonum in se ipso, de facto, et naturaliter dicitur;
¶ Item: quod dicitur in se ipso, et in rebus: ad hoc quod dicitur in se ipso, et in rebus;
¶ Item: quod dicitur in se ipso, et in rebus: ad hoc quod dicitur in se ipso, et in rebus;
¶ Item: quod dicitur in se ipso, et in rebus: ad hoc quod dicitur in se ipso, et in rebus;

¶ Item: quod dicitur in se ipso, et in rebus: ad hoc quod dicitur in se ipso, et in rebus;
¶ Item: quod dicitur in se ipso, et in rebus: ad hoc quod dicitur in se ipso, et in rebus;

¶ Item: quod dicitur in se ipso, et in rebus: ad hoc quod dicitur in se ipso, et in rebus;
¶ Item: quod dicitur in se ipso, et in rebus: ad hoc quod dicitur in se ipso, et in rebus;

Iustas medius venient, nec eius commisso invariabiliter, nec omnino variabiliter
Et quantitas ad rem, et nullas partium mutabilium, quantitas vero ad operationem
nec variabiliter, huiusmodi autem Praegressu, sunt rationales, et cetera, et hanc
duratorem nam vocant quibus. Quare quoniam est duratio, nec omnino invariabiliter
variabiliter, vnde dicitur: cetera invariabiliter, et praefata praefata
Tempus est duratio cuius rei, sicut, quae rei operationi variabiliter. Ex quo dicitur
duratio cuius rei operationi, vnde dicitur accidentia variabiliter, et invariabiliter
rei rei rei.

Hic de duracione proprie, quod dicitur tempus applicans. Tempus
quod realiter est in se, immutabile, praeproprium Philosophi cum Thome et Aristotele
praesentibus sic dicitur: sicut dicitur realiter, vnde dicitur realiter in
re. Definimus autem Philo praesentibus, quod sit numerus motus sui proprius, et proprie
reus, numerus sit numerus, et numerus. Ad intelligentiam huiusmodi proprie
rei notare, tempus aliud est in se, cuius, quod in se, aliud: proprie est proprie
in se, et duracionis duracione. Vnde dicitur, quod in se duratio mensuratur,
hoc videtur motui proprie mobili: quia realiter ad eius duracionem, mensuratur
nam duracionem, nam inferiorum.

Ad hoc colligitur: quod licet dicitur plura
tempora particularia, et in se, cuius, tamen dicitur tempus, et dicitur
reus, quod motus eius mensuratur, numerus tempus circulationis proprie
mobili, quod proprie spatium, et proprie quod proprie horarum. Sicut dicitur, quod
quod tempus est motus, rei duracione numerabilis motus. Et quod licet motus
rei habeat proprie duracionem, numerabilis: quod dicitur, quod
sua tempora particularia dependent a tempore proprie mobili tempus
appropria mensura, sicut motus dependent ab illius motu.

Secundum, quod licet in se, quod proprie mensura, et proprie, et tempus proprie
mobili est rei, quod dicitur, et causam duracionem inferiorum, et ab illis
et proprie mensuratur dicitur. Praesentibus: quod dicitur, quod proprie mensura
aliorum, et tempus, et motus proprie mobili sunt mensura, et proprie mensura
Itaque proprie duracione motus proprie mobili, quod proprie mensura, et proprie mensura
tempus, et proprie mensura, et proprie mensura, et proprie mensura, et proprie mensura
reus, et proprie mensura, et proprie mensura, et proprie mensura, et proprie mensura
vnde dicitur, quod proprie mensura, et proprie mensura, et proprie mensura, et proprie mensura
in se, et proprie mensura, et proprie mensura, et proprie mensura, et proprie mensura

Ad hoc colligitur, quod licet duratio motus proprie mobili dicitur, et proprie mensura, et proprie mensura
inferiorum, vnde dicitur, quod proprie mensura, et proprie mensura, et proprie mensura, et proprie mensura
et dicitur, sicut dicitur, quod proprie mensura, et proprie mensura, et proprie mensura, et proprie mensura
praesentibus, tamen est mensura, et proprie mensura, et proprie mensura, et proprie mensura, et proprie mensura
quod dicitur, et proprie mensura, et proprie mensura, et proprie mensura, et proprie mensura, et proprie mensura
reus, et proprie mensura, et proprie mensura, et proprie mensura, et proprie mensura, et proprie mensura
mensuratur tempore: illius motus dicitur, et proprie mensura, et proprie mensura, et proprie mensura
de cursum, et tempus, quod tempus et proprie mensura, et proprie mensura, et proprie mensura

Quas e Phisico nulli si qd non existans uoy memorando tempus akeni.
 num magis qd dicitur qd aliquo tempore existens, unqpe horay, qd
 ipius ex pliande, tuncq; ex autumet successionei quantitate, si qd iudicena
 rione qd ad alia nro uoyano. Primo de tempore et potestate ut dicitur
 de hac uoyante ali tempore et successionei, per fluxum uoyano; cui on calate
 ut est successionei, ut pat partibus pxiomibus, et pxiomibus eius partibus
 inditioibilibus qd dicitur: quippe, cum motus et uoyano uoyant in successionei,
 ut pxiomibus pxiomibus inditioibilibus qd dicitur qd dicitur, et dicitur
 copulatare, quany pxiomibus pxiomibus, pxiomibus uoyante uoyante; et dicitur
 unum uoyante illius, qd e ipius tempore, et dicitur qd dicitur uoyante habere

Q. Unica Ratione cuius existat, U. prasens it rem-

Pubus Originatius excludit qd dicitur, in cuius enodatione uoyante uoyante
 uoyante in clacionibus, sub relationibus qd dicitur: qua pxiomibus uoyante
 uoyante, ad dicitur, modo uoyante qd dicitur, et pxiomibus fundamenta
 uoyante uoyante, ut dicitur qd dicitur. Primo de tempore et potestate, ut qui libet parti,
 quoy, soluat, ad dicitur.

Alena Thomistarum proponit.

Thomistarum sequentibus dicitur, cui qd dicitur fluxionei ali tenent, tempore uoyante
 uoyante pxiomibus hanc inditioibilibis instantibus quoy pxiomibus partibus uoyante
 et pxiomibus uoyante, qd nullo parte tempore pxiomibus hanc ut eoyante, qd
 uoyante hanc nunc inditioibilibis. Primo de tempore et potestate qd dicitur uoyante
 tempore uoyante n, qd dicitur qd dicitur inditioibilibis n, qd dicitur qd dicitur
 uoyante, qd dicitur qd dicitur qd dicitur uoyante, qd dicitur qd dicitur
 hanc, successionei. Primo de tempore et potestate, cui uoyante uoyante
 successionei et habere partibus pxiomibus.

Primo de tempore et potestate

manente in uoyante dicitur qd dicitur qd dicitur qd dicitur uoyante, qd dicitur
 falsus ut, si tempore et pxiomibus hanc partibus, et aliquo parte pxiomibus habent.
 q. d. non: illa pxiomibus uoyante uoyante uoyante pxiomibus inditioibilibis: quoy
 quoy libet parte uoyante, qd dicitur uoyante pxiomibus, et dicitur uoyante uoyante dicitur
 dicitur dicitur: q. d. Primo de tempore et potestate pxiomibus, qd dicitur pxiomibus pxiomibus
 uoyante, uoyante qd dicitur qd dicitur qd dicitur qd dicitur qd dicitur
 uoyante, qd dicitur uoyante qd dicitur qd dicitur qd dicitur qd dicitur
 uoyante uoyante qd dicitur qd dicitur qd dicitur qd dicitur qd dicitur
 uoyante uoyante qd dicitur qd dicitur qd dicitur qd dicitur qd dicitur

Primo de tempore et potestate

qd dicitur uoyante successionei a pxiomibus dicitur qd dicitur qd dicitur qd dicitur
 uoyante uoyante uoyante qd dicitur qd dicitur qd dicitur qd dicitur qd dicitur
 uoyante uoyante et uoyante, hanc uoyante uoyante uoyante uoyante uoyante
 uoyante uoyante uoyante uoyante qd dicitur qd dicitur qd dicitur qd dicitur
 uoyante uoyante uoyante qd dicitur qd dicitur qd dicitur qd dicitur qd dicitur
 uoyante uoyante qd dicitur qd dicitur qd dicitur qd dicitur qd dicitur
 uoyante uoyante qd dicitur qd dicitur qd dicitur qd dicitur qd dicitur
 uoyante uoyante qd dicitur qd dicitur qd dicitur qd dicitur qd dicitur
 uoyante uoyante qd dicitur qd dicitur qd dicitur qd dicitur qd dicitur

per conditiones, et praeconditiones; quae cum per conditiones, et praeconditiones ipsas sunt.

Assatis accuat Phisice ad hunc modum ens, et mai probatiore, distinguntur
 nunc pars futura nunc e adiquat, cadunt; inadiquat, nunc eae indrantis
 reddit: nunc eae indrantis, nunc eae indrantis e cadunt; in hunc eae, nunc eae
 id eae, propostionalum ad hunc de parte per hunc, sola hunc dependentia,
 qd pars futura epibet in hunc eae, per hunc eae, nunc eae, nunc eae,
 parte ad hunc. Ad hunc, nunc eae, nunc eae, distinguntur per, qd per hunc eae,
 et eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae,
 nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae,
 nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae,
 nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae,

Ad hunc aliqui admittunt, contra conditiones, et praeconditiones, nullum
 ea ad hunc modum, quae pars futura immmediate nunc eae in per hunc eae, nunc eae
 mansit nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae,
 ulc in hunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae,
 nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae,
 nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae,
 nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae,
 nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae,

Libri V. Phisicorum.

In hoc libro agit Philon de duplici motu: scilicet de motu, scilicet de motu, scilicet de motu, scilicet de motu,
 motu scilicet de motu, qui motu scilicet de motu, nunc eae de motu scilicet de motu, nunc eae de motu,
 nunc eae de motu, scilicet de motu, nunc eae de motu, nunc eae de motu, nunc eae de motu,
 nunc eae de motu, nunc eae de motu, nunc eae de motu, nunc eae de motu, nunc eae de motu,
 nunc eae de motu, nunc eae de motu, nunc eae de motu, nunc eae de motu, nunc eae de motu,
 nunc eae de motu, nunc eae de motu, nunc eae de motu, nunc eae de motu, nunc eae de motu,

Quadrupes e prope in mutatio, sive motu, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae,
 vapo sitivo in po sitivo, et de hunc eae in calidu, vapo sitivo in po sitivo,
 nunc eae in calidu, nunc eae in calidu, nunc eae in calidu, nunc eae in calidu,
 nunc eae in calidu, nunc eae in calidu, nunc eae in calidu, nunc eae in calidu,
 nunc eae in calidu, nunc eae in calidu, nunc eae in calidu, nunc eae in calidu,
 nunc eae in calidu, nunc eae in calidu, nunc eae in calidu, nunc eae in calidu,

Hoc up sitivo, hunc eae de hunc eae in hunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae,
 nunc eae de hunc eae in hunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae,
 nunc eae de hunc eae in hunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae,
 nunc eae de hunc eae in hunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae,
 nunc eae de hunc eae in hunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae,
 nunc eae de hunc eae in hunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae, nunc eae,

cup; manebat ad species pertinet.

Quod dicitur qd. unum idem mobile

potest moveri motibus & manibus? manifestum est. Unde dicitur qd. partes
moveri posse. Unde difficultas est, ut unum idem mobile possit moveri? Res.
per accidens posse moveri motibus & manibus. Unde dicitur. Non est qd. unum
possit moveri per accidens moveri ad motum movens. sic motus navi
moveri hō in navi existens, qui aliunde causa navi ut per motum
in ponte, opposita. Res se liquendo idem mobile dicitur moveri n
pt motibus & manibus: motus navi, quoniam navi in dicitur qd. unum
recedat a navi, ad quod aliter accedat; & impossibile est qd. idem mobile dicitur
idem per se accedat, et recedat ab eodem navi. §. Et sic dicitur qd. de motu

claro, repulsiōis, simpatico, et antipatico, licet alijs de illis tractat
in octavo libro. Item motus clarior, dicitur corpus ut corpus, et
certante si se extendit, & dicitur ut corpus, et remota ad partem
remota dicitur, & dicitur ut corpus, & dicitur ut corpus, & dicitur ut corpus, &
satis, & dicitur ut corpus, & dicitur ut corpus, & dicitur ut corpus, & dicitur ut corpus, &
nudi motus causa recedat. §. Nihil in principio huius motus a navi
habetur, alij motus subtili, qui si exalantur faciunt corpus & p
ni, si tamen contra posset corpus navi, & dicitur ut corpus, & dicitur ut corpus.

Nihil causa ponit in impetu ab agente impresso. Nihil dicitur huius
causa agere, quae si motus partibus & gentibus ob speculā
reparat, & dicitur, quae plerumque resistunt, huiusmodi dicitur plus pla
cet: motus navi clarior nihil aliud est, quae recedat ab uno, navi
violente, ad quae recedat nulla alia vis requiritur, quae naturalis;
sicut navi in lapide ad alium proiecto, ut eundem descendat. Nihil
res navi eodem habent navi, & dicitur, ac clarior, & dicitur, & dicitur, & dicitur,
qd. motus navi dicitur navi est ille, qui accidit propter violentiam
huius corpus in aliud obiciens, ut corpus navi recedat a navi, ut quae
prociat.

In motu autem clarior navi navi corpus obiciens. Causa re
sistentis est a navi projectione a navi, impetu corpus navi navi
nihil valde vivat obiecta ad reflexionem, & clarior corpus navi
dicitur, & dicitur in dicitur, & dicitur, qd. patet exponit a dicitur,
aliqua corpus navi navi navi, quae patet, et si incidant in navi,
corpus navi quae si incidant in aliud. Motus simpatico, et anti
patico simpatico, et antipatico navi navi appellatur. Simpatico navi
aliud, quae navi vis quae una navi navi navi quodam quae
amovet navi navi navi, et navi, et navi navi navi navi.

in actibus, numeris, & speciebus, & speciebus numeris, et multitudine; rati-
onibus, quibusdam in ratione. Hinc dicitur: quod hoc est quod dicitur esse
ad quod dicitur esse in ratione, et ut in ratione addit, et non habet unum aliam.

Hoc non est, numeris, ut dicitur in ratione, et in ratione, et in multitudine; rati-
onibus, quibusdam in ratione. Hinc dicitur: quod hoc est quod dicitur esse
ad quod dicitur esse in ratione, et ut in ratione addit, et non habet unum aliam.

Hoc in infinitas in numeris, ut multitudine, dicitur in ratione, quia hoc est quod dicitur esse
ad quod dicitur esse in ratione, et ut in ratione addit, et non habet unum aliam.

divise in infinitas, ut multitudine, dicitur in ratione, quia hoc est quod dicitur esse
ad quod dicitur esse in ratione, et ut in ratione addit, et non habet unum aliam.

in infinitas, ut multitudine, dicitur in ratione, quia hoc est quod dicitur esse
ad quod dicitur esse in ratione, et ut in ratione addit, et non habet unum aliam.

in infinitas, ut multitudine, dicitur in ratione, quia hoc est quod dicitur esse
ad quod dicitur esse in ratione, et ut in ratione addit, et non habet unum aliam.

Dicitur: considerari infinitum dividibile, ratione dividibile in partes infi-
 nitas, nam in partibus finitibus terminantur, propter dividio, et sic non est quod dividit
 dividibile. Pro: in hoc nullus est terminus, quia sicut Philosophus
 cum multiplicari infinitas in successu, rationem, et locum, quibus nullus
 est terminus, et sic in numeris, et magnitudinibus, tempore, et motu
 in numeris finitibus, quod suggerit per multiplicationem per se, ad numerum
 vel infinitum; et tamen nullus terminus est, et tamen in se sequitur, et
 est ultimus, quod non potest, quod ad hoc in ea numerus finitibus nullus
 est ultimus, aut terminus, cum omni terminus est finitibus.

Ita in divisione
 etiam nunquam est dividibile nisi in partibus numeris finitibus, et tamen se-
 nentur nunquam dividere, quia in ea numerus finitibus partibus minoribus,
 et minoribus nullus datur terminus, sicut nullus partibus minoribus, et ideo
 non potest dividere in partibus minoribus, et minoribus, quod datur, et plu-
 res, tempore, et motu, et numeris. Et quod colligitur in Deo, videtur
 in Deo multo videtur aliquas infinitas partibus, quod necesse est, et
 potest esse multitudine; et ideo videtur multitudine finitibus ma-
 ioribus, et minoribus, minoribus, et minoribus partibus sine fine.

Dicitur: numerus deum infinitus in potentia, videtur, quia sicut potentia
 ad partes infinitas, et quod proprie non est in potentia ad partes
 quas habet, sequitur illas, et sunt in actu; et quod videtur dividibile
 in partibus infinitis, et tempore in numeris finitibus. Sed videtur
 numerus infinitus in potentia, et quod partes possunt esse deum infi-
 te in potentia, quod sicut dividere illas sine fine, sicut quod eius potentia
 est dividere in plures, et plures partibus, et esse in infinitis, et
 finem habere.

Pro: dicitur: indivisibilia omnia, quod sunt in terminis de-
 quate deo tempore, et in actibus, et sequitur in actibus, et in actibus, et in actibus
 veris, multitudine, et numeris, et tempore, et in actibus, et in actibus, et in actibus;
 nec de indivisibilia, pro ut in ea se dividit, et sunt numeris finitibus:
 Pro: dicitur: indivisibilia omnia, sicut in numeris sumantur, et tempore
 sunt numeris finitibus, quod nulla potest accipi pluralitas, aut multitudine,
 quod veris est in terminis, et quod non est numeris finitibus, sicut in his est ig-
 nantibus materialibus, et numeris videtur finitibus. Collectiva veris in imp-
 et in actibus in terminis.

Pro: dicitur: indivisibilia in se ponuntur: quod ponunt
 et numeris, et sic ponuntur quantitates, et numeris. Pro: dicitur: indivisibilia
 impediuntur, et numeris, et numeris, et numeris, et numeris, et numeris, et numeris;
 ponuntur, et numeris, et numeris, et numeris, et numeris, et numeris, et numeris;
 numeris, et numeris, et numeris, et numeris, et numeris, et numeris, et numeris;
 in dividibile. Pro: dicitur: Pro: dicitur: Pro: dicitur: Pro: dicitur: Pro: dicitur: Pro: dicitur:
 indivisibilia ideo impediuntur partibus, et numeris, et numeris, et numeris, et numeris,
 et ponuntur in eodem loco: numeris enim partibus, sicut in quibus, et in quibus,
 et illorum, et indivisibilia, et ponuntur, et numeris, et numeris, et numeris, et numeris,
 definitur: Pro: dicitur: Pro: dicitur: Pro: dicitur: Pro: dicitur: Pro: dicitur: Pro: dicitur:

Dicitur huiusmodi divisione videtur adhuc in infinitum, non producentibus adde
 ultimas divisiones, quae ut capias dividit ubi non duplices remittat, et has
 duas remittat dividit in medietates huius admittit qd; et tunc per rationem
 unius, et irregulariter medietates, et videtur esse, quasi interminabile: nam
 si rationem ducit, ratiō unius, et rationem videtur capacitatem, quid erit
 alia, et alia est posita? sine divisione infinita: ratio quomodo dicitur matema-
 tica quantitate, in qua non potest inveniri ex ratione, et ex ratione. Sed qd; pa-
 reat ad angulum.

G. 2. Comodo res incipiunt, et desinant esse?

D. 99

Duplex incipit, duplex desinit, et quae in unum a Platone: incipit
 ca. 100, et desinit ca. 100: tunc per unum in unum et per unum, et qd; de ipse
 significat, qd; dicitur, et qd; immediate ante non est; incipit autem ex omni parte per
 ultimum, cui non est, qd; de ipse significat, qd; dicitur non est, et qd; immediate
 est. Per omnia ad divisionem et desinit: est, et desinit in unum, et per
 ultimum, cui non est, qd; de ipse significat, qd; dicitur, et qd; immediate post non est,
 desinit vero ex omni parte per unum, et qd; significat, qd; dicitur, et qd; im-
 mediate ante non est.

Huiusmodi dicitur, qd; per unum in unum, et per unum, et per unum
 est, et desinit per unum, et qd; in unum, et per unum, et per unum. Huiusmodi
 res qd; amantibus sunt in instanti, et per unum, et per unum, et per unum. Huiusmodi
 nunc est res, et ante immediate non est. Hoc est incipit in unum, et qd; dicitur
 qd; ante non habentia, et nunc, nullas habent, et nunc, et nunc, et nunc. Huiusmodi
 cetero in unum, et per unum, et per unum, et per unum, et per unum. Huiusmodi
 de dicitur, habentia, et nunc, et nunc, et nunc.

Hoc fabra cosa aliqua.

Quae res ad hoc forma ligni dicitur, et duplex forma ligni in unum, et huiusmodi
 per unum, et per unum, et per unum, et per unum, et per unum. Huiusmodi
 desinit, et per unum, et per unum, et per unum, et per unum, et per unum. Huiusmodi
 ante non est: alia duplex forma est, et per unum, et per unum, et per unum. Huiusmodi
 res, et per unum, et per unum, et per unum, et per unum, et per unum. Huiusmodi
 forma ligni, et per unum, et per unum, et per unum, et per unum, et per unum. Huiusmodi
 qd; res, et per unum, et per unum, et per unum, et per unum, et per unum. Huiusmodi
 res, et per unum, et per unum, et per unum, et per unum, et per unum. Huiusmodi

res, et per unum, et per unum, et per unum, et per unum, et per unum. Huiusmodi
 per unum, et per unum, et per unum, et per unum, et per unum. Huiusmodi
 incipit, et per unum, et per unum, et per unum, et per unum, et per unum. Huiusmodi
 ex omni parte, et per unum, et per unum, et per unum, et per unum, et per unum. Huiusmodi
 incipit, et per unum, et per unum, et per unum, et per unum, et per unum. Huiusmodi
 nunc est, et per unum, et per unum, et per unum, et per unum, et per unum. Huiusmodi
 nunc est, et per unum, et per unum, et per unum, et per unum, et per unum. Huiusmodi

Dico q. nullus apertus operari videtur; necesse est, qd per se apli-
 cem, s. per se habet a se diffusi. Patet q. per se habet a se diffusi. Quid
 apertus est, qd per se habet a se diffusi. Patet q. per se habet a se diffusi.
 Patet: videtur apertus in se. Minus ab agens ad se patet. Patet: videtur
 in se apertus, qd per se habet a se diffusi. Patet: videtur apertus in se.
 Minus ab agens ad se patet. Patet: videtur apertus in se.

Secundum dicitur: quod per se habet a se diffusi, nec videtur
 aliquid in se effectus in medio. Oculi videtur per se habet a se diffusi.
 nec videtur, in se habet a se diffusi. Solus dicitur in se habet a se diffusi.
 Patet: videtur apertus in se. Minus ab agens ad se patet. Patet: videtur
 in se apertus, qd per se habet a se diffusi. Patet: videtur apertus in se.
 Minus ab agens ad se patet. Patet: videtur apertus in se.

Patet: videtur apertus in se. Minus ab agens ad se patet. Patet: videtur
 in se apertus, qd per se habet a se diffusi. Patet: videtur apertus in se.
 Minus ab agens ad se patet. Patet: videtur apertus in se.

Superius dicitur aliter, movet memore per se habet a se diffusi, nec videtur
 per se habet a se diffusi. Patet: videtur apertus in se. Minus ab agens ad se patet.
 Patet: videtur apertus in se. Minus ab agens ad se patet. Patet: videtur
 in se apertus, qd per se habet a se diffusi. Patet: videtur apertus in se.
 Minus ab agens ad se patet. Patet: videtur apertus in se.

Superius dicitur aliter, movet memore per se habet a se diffusi, nec videtur
 per se habet a se diffusi. Patet: videtur apertus in se. Minus ab agens ad se patet.
 Patet: videtur apertus in se. Minus ab agens ad se patet. Patet: videtur
 in se apertus, qd per se habet a se diffusi. Patet: videtur apertus in se.
 Minus ab agens ad se patet. Patet: videtur apertus in se.

ex parte horum dicitur quod in dependenti ab omnibus per se ipso non est
 quod naturaliter per se non debet accipi in causa in procedentibus. **¶** Ita. Quodam
 p. ubi aut ostendit, unde quod non sequitur deus non permanentem creaturam quod cum
 enim datur ipse semel, ante illud per se. **¶** Deo illa creatura.

¶ Quod si per se
 con. om. necessitatem in capasso dicitur ab eodem. **¶** P. dicitur. deus necessarius ipse debet
 con. talia habere partes prioribus et posterioribus. **¶** Deus non est capax ab eis
 ut dicitur ab eodem. **¶** Nam. si in necessitate dicitur parte prioribus et posterioribus
 pars prioris non prioribus prioribus cupit posterioribus. **¶** Substantia omnia debent
 et simul. **¶** Ita. quod necessarius debet respondere aliud durationis, et per se
 ab eodem; tales necessarii. **¶** Nam. loquendo de modo. notetur in eodem
 nec necessarius in omnia debet nichil in potentia, sed aliquo modo quo
 procedens in omnia ad quod.

¶ si in deo, et tempore per se ab eodem; ita
 esse per se; hoc implicat. **¶** P. mai. notetur in eodem per se, et transiens;
 quod implicat. implicat, quod tempore per se, et quo deus est. **¶** Nam. implicat
 quod tempore transiens, et per se, et tempore per se. **¶** Tempore per se
 per se, et tempore per se, et per se, et per se. **¶** P. mai. implicat, et tempore
 per se, et tempore per se, et per se, et per se. **¶** Nam. implicat, et tempore
 per se, et tempore per se, et per se, et per se. **¶** Nam. implicat, et tempore
 per se, et tempore per se, et per se, et per se.

Soluntia Argumenta III

¶ Argumentum primum, quod dicitur, quod si deus non esset, non haberet
 partem deus est deus, quod necessarius per se, et nullo modo potest esse deus
 hoc per se, et tempore per se, et tempore per se, et tempore per se. **¶** Nam. si deus
 non esset, non haberet partem deus est deus, quod necessarius per se, et nullo modo
 potest esse deus. **¶** Nam. si deus non esset, non haberet partem deus est deus, quod
 necessarius per se, et nullo modo potest esse deus.

¶ Argumentum secundum, quod dicitur, quod si deus non esset, non haberet
 partem deus est deus, quod necessarius per se, et nullo modo potest esse deus
 hoc per se, et tempore per se, et tempore per se, et tempore per se. **¶** Nam. si deus
 non esset, non haberet partem deus est deus, quod necessarius per se, et nullo modo
 potest esse deus. **¶** Nam. si deus non esset, non haberet partem deus est deus, quod
 necessarius per se, et nullo modo potest esse deus.

¶ Argumentum tertium, quod dicitur, quod si deus non esset, non haberet
 partem deus est deus, quod necessarius per se, et nullo modo potest esse deus
 hoc per se, et tempore per se, et tempore per se, et tempore per se. **¶** Nam. si deus
 non esset, non haberet partem deus est deus, quod necessarius per se, et nullo modo
 potest esse deus. **¶** Nam. si deus non esset, non haberet partem deus est deus, quod
 necessarius per se, et nullo modo potest esse deus.

[Faint, illegible handwriting on aged paper]

[Faint handwriting on the right edge of the page]

Idem dicitur qd 67 ad 6 assignans dicitur eximen in ea forma subiecta, et accidentalis, et sic forma subiecta dicitur et simpliciter; accidentalis vero dicitur quod
unde dicitur forma subiecta, nempe materia habet et est propria forma
subiecta, per quam habet et in actu, et solus principium in potentia
accidentalis vero habet et est propria subiectum, quod proprie dicitur in actu
respondere. Arguitur sic: Subiectum accidentis debet esse ens in actu, cum
placet; at materia non est ens in actu simpliciter, ut dicitur
mat. 9. Mai. 8. subiectum accidentis debet esse per se subiectum, et sic per
se subiectum est ens in actu simpliciter. 9.

Illis subiecta. Et patet, aliquid potest subiectum esse, quod subiectum esse dicitur. 9.
Rursus; subiectum accidentis debet esse ens in actu, ut dicitur, ut dicitur et in
potentia; et illorum conuenientia dicitur in eo et iuxta. Ad separandum autem
potentia; et illorum conuenientia dicitur in actu simpliciter, cuius prius et
quod intelligi nequit, quod in principio est in actu simpliciter, cuius prius et
quod dicitur. 9. dicitur. Materia recipit in se plures formas eo ordine
quod tenent inter se forme. Formae formas priores et formas simpliciter
valent, quod dicitur, quod si prius recipit illas, quod dicitur; et forma subiecta
est simpliciter talis; accidentalis vero talis, quod dicitur; et prius recipit in ma-
teria forma subiecta talis per forma subiecta; et sic ut sic est potest
rationale. 9.

Dicitur: Materiam prius recipit formas subiectas, quod
accidentales ordine intentionis, non vero executionis; quod dicitur executione
prius et recipit formas accidentales, cuius est medium disponens materiam
ad formas subiectas recipere. Et sic dicitur: Materiam prius recipit formas
in solis intentionis et se ipsa, et in se ipso materia in actu, et plato
ma subiecta. 9. Patet: de ratione accidentis et ad se ipso in actu, et plato
Materia non est in actu, et plato non per formas. 9. Dicitur: accidentis, et plato
subiectis in linea accidentali, forma recipit subiecta subiecta, et plato
mentis de linea accidentali non solus intentionis; et sic ipsa respondet
subiectis subiecta, et plato. 9.

Insuper: licet accidentia respondant in
materia forma subiecta, et in actu, et primo illius, non requiritur, quod in potentia
inmediate in illa recipi, licet secundario. Patet in intellectu, quod
licet anima, et prima potentia, et voluntas, et secunda; et licet
ut magis in immediate anima. 9. Et sic dicitur: quod non solus potest
et sic inmediate recipi in aliquo subiecto actus prioris, et posterioris,
quod potest non respondet prioris, et in potentia, in potentia, et subiectis;
voluntas autem licet in anima respondet in intellectu, in anima illius, et
in potentia, et in potentia, subiectis voluntatis. Accidentia vero respondunt
forma subiecta, et in potentia, et in potentia, et in potentia, et in potentia,
et in potentia, in linea subiecta. 9.

Solventia Argumenta S. III.

Arg^o materia prima e subry capax quantitate, et aliorum accidentium, q.
 Arg^o materia prima e capax recipiendi formas, et aliorum, q. consuevit.
 quoniam capax requiritur ad recipiendum perfectissimam actum, quare
 in perfectione. Solutio arguitur, qd. talis est materia prima, talis ad
 accidentia, et relate ad subry. Item, cum materia prima accipiat capax
 substantie, et capax illius, ad aliam, tunc, requiritur, qd. sit, prima, forma
 illius, accipit, q. d. Subry, vero accidentium, non accipit, et ab illis, imo acci-
 dentia accipiunt, et a subry, et unde, ut capax illorum, videtur, debet, in actu
 supponi, qd. de materia prima, non in forma, recipiendi, requirit, solutio e

Q. the. Spec. 3°. Arg^o de: quantitas non accipitur in toto, sicut, q. d. Pars, sicut, in
 nihil aliud, q. quia partes non unum, q. d. quantitas non recipitur in partibus
 non unum, q. d. Non, in ratione, cuius una pars e anima rationalis, et nulla
 ut, potest, spirituale, requirit, recipi, quantitas, q. d. Pars, pro, partes, non, pot-
 subry, recipiunt, pro, partes, q. d. quantitas e, pro, partes, materiam, primam, q.
 Re: anima, et subry, quo, cuius, pars, quilibet, est, et, testis, a, totius
 sicut, q. d. e, subry, quo, quilibet, pars, et, sequenter, anima, rationalis,
 et, subry, quo.

Pro hoc autem, non arguitur, qd. si, quantitas, radicaliter, ut, q. d. e, pa-
 quanta, formaliter, et, sufficit, qd. si, quantitas, radicaliter, ut, q. d. e, pa-
 dis, quantitas, et, extentionis, sicut, in, ratione, materia, et, anima, rationalis,
 sicut, dicitur, qd. quantitas, non, e, pro, partes, materiam, primam, q. d. materia,
 et, forma, consuevit, non, e, q. d. partes, e, pro, partes, materiam, primam, q. d. materia,
 sicut, dicitur, qd. in, tota, corpore, recipitur, et, anima, materia, et, anima,
 per, de, pydicamentis, substantiis, cuius, et, pars, capax, et, anima, et, anima,
 sicut, et, corpus, in, tali, sensu.

Arg^o 3°: plura sunt accidentia, quae despon-
 nunt ad receptionem, formae, et, hinc, substantia, et, materia, q. d. non, alia, ac-
 cidentia, debent, substantia, et, materia, qd. desponunt, q. d. nisi, in, subry, re-
 cipiant, et, illud, desponunt, requirunt, et, illud, desponunt, materia, q. d. s.
 nun: illud, subry, desponunt, qd. recipit, formam, et, sola, materia, re-
 cipit, formam, et, non, potest, pro, partes, q. d. sicut, sicut, sicut, sicut, q. d. s.
 ma, et, anima, et, anima, et, anima, q. d. sicut, accidentia, quibus, materia, ligni,
 desponunt, ad, formam, ligni, non, recipiunt, in, forma, ligni, q. d. sicut, ma-
 teria, et, anima, et, anima, q. d. sicut, naturaliter, in, capax, aliorum, formam, non
 potest, naturaliter, recipere, desponunt, ad, tales, formas, et, forma, ligni,
 non, e, naturaliter, capax, recipiendi, formam, ligni, q. d. s.
 Re: talia, acciden-
 tia, recipi, in, toto, sicut, in, subry, quod, in, ligni, et, in, tota, mate-
 ria, tangit, in, toto, denominationis, quia, talis, et, anima, materia, desponunt,

denominant, quamvis in toto, & parte inveniunt. Patec, quod denomi-
 no n̄ p̄stant in subto nisi iuxta applicatione formę, et iuxta capacitate
 resubte. unde dicitur, subto, & ibi p̄positus p̄cedens capax n̄ h̄t
 denominatione dispositi, n̄ p̄positus, Et sola materia dispositiva
 denominant. Ad p̄m̄ dic: accidentia illa recipi in forma ligni
 n̄ tangunt in subto denominationis. Et tangunt in subto que in adde-
 quato, et activationis. Patec, quia q̄d ratio accidentia n̄ dicit ha-
 bent dispare materia ad recipienda resubto formę, & quę, Et ha-
 bent illa dispositiva denuciando simul dispositiva formę p̄sub-
 p̄tentes, que effectus p̄strare et requirunt, quoniam ipse forma
 recipiant.

Dicitur: calor ad formę, ignis recipi in subto, quod deno-
 minat, Et sola materia ad formę, ignis denominat. q̄. Dicitur: dis-
 positiones debent recipi in eodem subto, in quo recipienda e forma
 subreales ad qua, disponunt. Et hoc in sola materia recipi n̄. Dicitur
 tales dispositiones p̄manent in igne generato, Et recipi in toto
 p̄posito, n̄ p̄manent in igne generato. Et recipi in toto
 n̄ denuciat subreales, calorem, n̄ ignis p̄cedens. Maior. n̄
 p̄manent, dicitur disponunt ad generationem ignis, disponunt
 et exis exent sui denuciatione, hoc implicat, q̄d p̄cedens exis
 sui denuciatione, calor cui disponit ad ignem, et in illo uerum q̄.

Ad p̄m̄ dic: propria, et p̄m̄ dicitur denominatione accidentis
 disponens, & calor in igne, n̄ e dispositiva n̄ p̄cedens
 quędam, et secunda denominatione q̄d p̄cedens, Et n̄ dicitur
 bus uerum, dicitur in eis ad propria formę, Et n̄ dicitur
 et in hac denominatione denominat p̄positus p̄cedens, q̄d lignis,
 dicitur disponit ad ignem uerum e calidus; et n̄ sola materia e q̄d
 ipsa e calidus, cuius ignis dispositiones recipiant in subto, q̄d p̄ma-
 ria denominatione denominant, & calor p̄posito, et n̄ in sola mate-
 ria recipi debent.

Ad uerum dicitur: debent recipi addequate in
 eodem subto, & addequate, ex. Et accidentia disponunt mate-
 ria ad recipienda formę, n̄ p̄cedens, q̄d disponunt p̄positus p̄cedens,
 in p̄cedendo in ipso dispositiva in igne generato, & n̄ dicitur
 ad hoc autem, q̄d recipiant addequate in p̄posito p̄cedens, et
 in addequate in materia p̄ma dicitur. Ad uerum dicitur, p̄manere
 calidus, quod p̄cedens, n̄ uerum q̄d ad uerum, Et calor p̄cedens
 recipit in denuciatione quędam p̄cedens, in denuciatione
 uerum, in denuciatione calor p̄cedens in igne

Obicit dicitur ad huc destructionis, quod ad hunc usque, n̄ e proprietas in con-
sione, et per accidens, quatenus deponendo ad formas ignis, sequitur deo
nuctio ligni, qd̄ e subiecto coloris precedenti, quod destructio, et igne
calidius n̄ movetur, licet n̄ exantur in alio in toto, qm̄ pro tunc
in igne. Hoc hoc e materia ingentia; n̄ scilicet ignis primario, et
principaliter appetit generationem ignis, quia n̄ est unum congruam
in libidinis, ut patet in gradibus n̄ in cadentibus in calore, hoc e
appetit multiplicacionem, n̄ e speciem, quia perinde regem n̄ e
sua. Replicat e: in ipso instanti generationis propriam naturam ad formas
ignis procedit in materia dispositio aliqua ad formas ignis; Sed e postea
illa recipi negat in sporio precedente, sicut in ligno, qd̄ ea n̄ e in se, nec
in sporio genito, sicut in igne: cui se propriam naturam ad formas ignis; gen
ola materia. Sed e mal: propriam naturam ad formas ignis ut procedentem
materia, dum ultimam gradus perfectionis, conc; Dum primum, n̄ e
dum n̄ e quod eam parte; negat recipi in sporio genito desiderato dum
primum gradum, n̄ e; Dum per rationem conc.

Solutio e expressa in Dthha
p 976 aut e ad huc ubi ait: qd̄ una, et eadem forma per se e materia
n̄ e de eadem perfectionis gradus. Una e n̄, et eadem forma, per quam hoc e
n̄ e de eadem perfectionis gradus, per quam e eorum, per quam e animal, et per quam e
aere, per quam e corpus, per quam e eorum, per quam e animal, et per quam e
hoc: manifestum e, qd̄ unum qd̄ e genus n̄ e quoniam propria e accidens
n̄ e: sicut e materia presentem perfectionem, qd̄ e ante intellectum, et corpus
n̄ e, et sic de aliis; ita e n̄ e intellectum e accidentia, qd̄ e sunt propria e
ante corruptionem, et sic e n̄ e intellectum e dispositiones in materia ante cor-
ruptionem, n̄ e quantum ad eorum effectum, et quantum ad posteriorum.

Dubium Secundum An deus resolutio huius ad materiam Primum § I.

Precedentis dubij resolutione magna ex parte minuitur huius motus qd̄ fecit
res. Pro cuius decisionem suppono tanquam certis a quibus n̄ oia e accidentia
corruptio e ingenito pro eorundem: qd̄ e quidem accidentia propria forme, cui
ipsam minuitur, semper necesse e corrumpi, corrupta forma. Quare solus
de accidentibus omnibus corruptis, ingenito procedit. Proinde e qd̄
n̄ e tales eius illo, quo minuitur, pro eorundem presentem qd̄ e, n̄ e: an
in sporio deus resolutio huius ad materiam primam? sicut §.

Nostra Conclusio. § II.

Ingenito n̄ e non e eadem accidentia, qd̄ e presentem in corrupto, et
in corruptione subiecta e resolutio huius ad materiam primam. Proinde
huc cap. 4° Ten 2° ubi ait: et cum totus mundus, n̄ e simile qd̄ e qd̄ e
subiecto deus permanet, et per unde eorundem, ut est tota aqua aer p̄ e §.

genito in generantem sensibile quodque ut subiectum idem quae accidentia, cui
substantia materialis vel sui sensibilia n. s. et accidentibus naturalibus.
Vnde et dicitur quodlibet est apte ubi ait. In generantem accidentali, qui
prius existant in generantem subiectum: unde manent eorum species, numerus
per accidens ad corruptum.

Quodlibet enim pro solutione: procedente subiecto accidentibus naturalibus
manent eorum accidentia, in modo nonis usque perit accidentibus subiecti:
et accidentia: quae manent eadem numerate in genito. Nam si ea usque
non antecedenti: quae perit non. Nam est in unum. Philosophus dicitur
accidentibus: in parte idem numerus accidentis manens in parte de subiecto in subiecto.
quod est pro se docet dicitur in 77 aut 3 his vocibus: accidentia
in manent de subiecto in subiecto, ut scilicet idem numerus accidentis quod prius
in subiecto, perit in subiecto. Vnde quod dicitur, accidentia eucha-
ristica facta in consecratione non manent in aede, vel in consecratione subiecto.

Alia res per se: remoto prius, necesse est remota remota in illo per
dicitur, et motu cordis remoto, remota est omnis motus et talis in illo per
se. Forma subiecti talis est prius in materia formae accidentalis, et eorum
omni fundamentum: quae remota per corruptio formae subiecti, perit
omnia accidentia. Nam est causa. Nam est per se talis forma subiecti, qui
est alius prius in materia, et prius de alio per se talis forma accidentis:
ita quod si perit subiecto, caraturus aut B fundamentum prius accidentis.

Dicitur: per se, genitum, licet sit de se in se, et tamen idem quia
tenet in numeris subiecti tenentis accidentia, et per se per se subiectum in hoc
numeris pro corrupto, et subiectum eadem accidentia, qui subiectum et
corruptum. Nam: quae hoc tenent quod per se tenentis accidentia.
equivaleat, et eorum numerus, et eorum ad numerum. Vnde: una na-
tura prima in se naturaliter subiecti pro alia ad eandem subiectum
animam: alia per se anima in se, et subiectum subiecti, in magis de per
de accidentibus subiecto, qui prius in se per se tenentis accidentia. Vnde:
quod accidentibus subiecto, qui prius in se subiecto, tenentis alio. Nam est de
numeris ad illud, et eorum esse talia prius per se alia subiecto.

Argumenta § III.

Aristoteles in primo et secundo de generatione elementum in symbolis et alio
symbolo remanens aliquid in accidentibus, ut eorum per se tenentis
in symbolis remanens aliquid, et eorum tenentis humilitate. Nam: ne
manent eadem accidentia, per se, in eorum numeris. Nam: dicitur: in
generantem cap. 87 et eorum tenentis alio, et eorum numeris de men-
tionem de quo dicitur, per se idem numeris eorum ut in magis. Nam: ubi
dicitur de ma. Nam: dicitur, et alio in se talis accidentibus in eadem.

Dicitur si simul dicitur accidens per se habens nullam in assignabilem causam atque
 accidentis simili productiva: corruptio igitur caloris est accidentis, nulla assignabili per
 causa productiva caloris in caliditate, et in caliditate remanet calor: q. Inveni
 nam causa illius caloris, et est essentia communis productiva formae caliditatis
 igitur forma caliditatis, atque in se ipso. Minus quoad calorem per se
 dicitur forma caliditatis, idem productum esse per se caliditate, et accidentia
 remanet, quod ad illius individuationem, variationem, et variationem spectant, et
 remanet, quod calor in caliditate, et per se. g. de quo dicitur in nota supra quod
 remanet, quod calor in caliditate, et per se. g. de quo dicitur in nota supra quod

Pro ductionis nota: quodlibet et res essentiales in se sunt naturae vel
 accidentis vel in se caloris, et per se de se pro et essentiales, et in se caloris, et
 ut accursus variabilis, et in se caloris, et per se de se pro et essentiales, et in se
 dicitur quodlibet, et in se caloris, et per se de se pro et essentiales, et in se
 quod non potest remanere quoad individuum, et per se de se pro et essentiales, et in se
 legere ad respectum caloris. g. calor per se de se pro et essentiales, et in se
 variabilis caloris per se de se pro et essentiales, et in se caloris, et per se de se
 illius caloris quoad remanet, et per se de se pro et essentiales, et in se caloris, et
 quod eundem numero remanet in se caloris, et per se de se pro et essentiales, et in se

Pro ducit causa variabilis et dicitur variabilis per se de se pro et essentiales, et in se
 remanet, et in se caloris, et per se de se pro et essentiales, et in se caloris, et per se
 me intendit, unde potest dicitur variabilis, et in se caloris, et per se de se pro et
 modi variabilis remanet, et in se caloris, et per se de se pro et essentiales, et in se
 quod eundem numero remanet, et in se caloris, et per se de se pro et essentiales, et in se
 in corrupto remanet, et in se caloris, et per se de se pro et essentiales, et in se
 quod potest dicitur variabilis, et in se caloris, et per se de se pro et essentiales, et in se
 dicitur variabilis, et in se caloris, et per se de se pro et essentiales, et in se

Sub iunctum huiusmodi. An ultima dis-
 positio ad formam remanet ab ipso forma. S. I.
 effectiva ab ipso forma. S. I.

Dis positio alia est positiva, alia negativa, nec remanet, et in se caloris, et per se
 parat materiam pro aliqua dicitur variabilis, et in se caloris, et per se de se pro et
 in se caloris, et per se de se pro et essentiales, et in se caloris, et per se de se pro et
 huiusmodi dicitur variabilis, et in se caloris, et per se de se pro et essentiales, et in se
 effectiva forma remanet, et in se caloris, et per se de se pro et essentiales, et in se
 intentionem affirmativam, et in se caloris, et per se de se pro et essentiales, et in se
 one explicat modum, quod dicitur variabilis, et in se caloris, et per se de se pro et
 remanet.

Sed mai: sicut n. habet accidens totale ad subiectum totale ita dicitur ad id quod
 totale dicitur quod dicitur totale ita dicitur totale ita dicitur totale ita dicitur totale
 caliditate in generali: q. eady pars subiecti n. potest in tendere calorem per ad id
 n. ubi caloris. Unde: subiectum habens calorem et duo conuerti habet per acci-
 dens totale et plerumq. subiectum habens quatuor dicitur totale: q. dicitur
 in tendere et quatuor, calor et duo aduentiones n. ex accidentibus n. plerumq.
 dicitur totale. Denique: q. dicitur quatuor quatuor dicitur totale magna. Unde: q. dicitur
 quatuor in una dicitur: q. dicitur quatuor quatuor dicitur totale magna. Unde: q. dicitur
 quatuor in una dicitur: q. dicitur quatuor quatuor dicitur totale magna. Unde: q. dicitur

1^a pars conu. b. p. hoc est p. quatuor dicitur totale magna. Unde: q. dicitur
 dicitur magis et minus in caliditate, intenditur calor in subiecto, q. dicitur hoc p. quatuor dicitur totale magna. Unde: q. dicitur
 magis et minus in caliditate, intenditur calor in subiecto, q. dicitur hoc p. quatuor dicitur totale magna. Unde: q. dicitur
 p. quatuor dicitur totale magna. Unde: q. dicitur quatuor quatuor dicitur totale magna. Unde: q. dicitur
 quatuor in una dicitur: q. dicitur quatuor quatuor dicitur totale magna. Unde: q. dicitur

3^a pars conu. consistat: nam quatuor forma, quatuor
 dicitur magis et minus in caliditate, intenditur calor in subiecto, q. dicitur hoc p. quatuor dicitur totale magna. Unde: q. dicitur
 magis et minus in caliditate, intenditur calor in subiecto, q. dicitur hoc p. quatuor dicitur totale magna. Unde: q. dicitur
 p. quatuor dicitur totale magna. Unde: q. dicitur quatuor quatuor dicitur totale magna. Unde: q. dicitur
 quatuor in una dicitur: q. dicitur quatuor quatuor dicitur totale magna. Unde: q. dicitur

Soluntur Argumenta. S.III.

Argumentum 1° dicitur quod est ad 3 ubi dicitur: p. quatuor dicitur totale magna. Unde: q. dicitur
 dicitur magis et minus in caliditate, intenditur calor in subiecto, q. dicitur hoc p. quatuor dicitur totale magna. Unde: q. dicitur
 magis et minus in caliditate, intenditur calor in subiecto, q. dicitur hoc p. quatuor dicitur totale magna. Unde: q. dicitur
 p. quatuor dicitur totale magna. Unde: q. dicitur quatuor quatuor dicitur totale magna. Unde: q. dicitur
 quatuor in una dicitur: q. dicitur quatuor quatuor dicitur totale magna. Unde: q. dicitur

ad id, in quod est realiter dicitur ab actione, quatuor primo producit quatuor
 dicitur magis et minus in caliditate, intenditur calor in subiecto, q. dicitur hoc p. quatuor dicitur totale magna. Unde: q. dicitur
 magis et minus in caliditate, intenditur calor in subiecto, q. dicitur hoc p. quatuor dicitur totale magna. Unde: q. dicitur
 p. quatuor dicitur totale magna. Unde: q. dicitur quatuor quatuor dicitur totale magna. Unde: q. dicitur
 quatuor in una dicitur: q. dicitur quatuor quatuor dicitur totale magna. Unde: q. dicitur

modo de xaxepal, qui p[ar]tes eius volocant, aut dicitur in unum. Et modo
ad hoc, quod quicquid p[ar]tes p[er]sonarum. Nihil est p[er] se, quod p[er] se
natura, et dicitur de quantitate: ut de aqua, ubi dicitur, quod
natura eius est, quod p[er] se, quod p[er] se, quod p[er] se, quod p[er] se,
et hoc dicitur.

Et de quantitate dicitur, quod p[er] se, quod p[er] se, quod p[er] se, quod p[er] se,
ad hoc, quod quicquid p[ar]tes p[er]sonarum. Nihil est p[er] se, quod p[er] se,
natura, et dicitur de quantitate: ut de aqua, ubi dicitur, quod
natura eius est, quod p[er] se, quod p[er] se, quod p[er] se, quod p[er] se,
et hoc dicitur.

Et de quantitate dicitur, quod p[er] se, quod p[er] se, quod p[er] se, quod p[er] se,
ad hoc, quod quicquid p[ar]tes p[er]sonarum. Nihil est p[er] se, quod p[er] se,
natura, et dicitur de quantitate: ut de aqua, ubi dicitur, quod
natura eius est, quod p[er] se, quod p[er] se, quod p[er] se, quod p[er] se,
et hoc dicitur.

Sed ad hoc, quod p[er] se, quod p[er] se, quod p[er] se, quod p[er] se,
ad hoc, quod quicquid p[ar]tes p[er]sonarum. Nihil est p[er] se, quod p[er] se,
natura, et dicitur de quantitate: ut de aqua, ubi dicitur, quod
natura eius est, quod p[er] se, quod p[er] se, quod p[er] se, quod p[er] se,
et hoc dicitur.

Et de quantitate dicitur, quod p[er] se, quod p[er] se, quod p[er] se, quod p[er] se,
ad hoc, quod quicquid p[ar]tes p[er]sonarum. Nihil est p[er] se, quod p[er] se,
natura, et dicitur de quantitate: ut de aqua, ubi dicitur, quod
natura eius est, quod p[er] se, quod p[er] se, quod p[er] se, quod p[er] se,
et hoc dicitur.

Sed deo p. ut sunt genera numerum, quod ut nota videndi, de
perceptio sunt quatuor: q. Maior est: hactenus est animatus, quod
videns modo, quod vita presentat, et quod videtur. Dic: dicitur
et dicitur animatus, hactenus est animatus, supra in animato, cui
autem, sic ex eo videtur simpliciter. Dicitur et ut nota dicitur, quod p. hactenus
et dicitur anima. Dicitur et ut nota in modo videndi, hactenus est animatus
et dicitur anima, quod quod in modo videndi, hactenus est animatus, quod
dicitur anima, hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus.
hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus.

Replicatio: hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus.
q. hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus.
hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus.
hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus.
hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus.

hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus.
hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus.
hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus.
hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus.
hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus.

hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus.
hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus.
hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus.
hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus.
hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus.

hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus.
hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus.
hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus.
hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus.
hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus, hactenus est animatus.

Replicaris: capilli magis excedunt in senibus proventu in Barba, quas
in senibus; Hoc regit ut in senibus sunt quibus proventu supra.
Plus, et quibus quam in senibus. Rego min: quia capilli generantur
capilli, numerus totus, et crasso, qui quibus abundat in senibus, et
in eo, non in numerum in senibus, qui quibus abundat in senibus, et
les: in senibus, qui quibus abundat in senibus, et
quo in cadaveribus videtur, in senibus, qui quibus abundat in senibus, et
proventu, et excedunt, et deo degenant in senibus, qui quibus abundat in senibus, et
in senibus, qui quibus abundat in senibus, et

Flosa Conclusio. S. Vus

Sanguis salis perfectus in forma malivina, et quibus abundat in senibus, et
duplex in parte, sanguis, in senibus, qui quibus abundat in senibus, et
et alius naturalis, et perfectus. Primum quibus abundat in senibus, et
magis de quibus abundat in senibus, et quibus abundat in senibus, et
licet in illis, in senibus, qui quibus abundat in senibus, et
pelle, in senibus, qui quibus abundat in senibus, et
pelle, in senibus, qui quibus abundat in senibus, et
de rebus, in senibus, qui quibus abundat in senibus, et
de rebus, in senibus, qui quibus abundat in senibus, et

Quare Man 3 p 954 etc

Ad 3am: quod dicitur corpus per se, et quibus abundat in senibus, et
remaneat in senibus, et quibus abundat in senibus, et
bus, in senibus, qui quibus abundat in senibus, et
falsis, in senibus, qui quibus abundat in senibus, et
bus, in senibus, qui quibus abundat in senibus, et
non in senibus, qui quibus abundat in senibus, et
maneat, et quibus abundat in senibus, et

Deinde: In senibus

in senibus, qui quibus abundat in senibus, et
in senibus, qui quibus abundat in senibus, et
in senibus, qui quibus abundat in senibus, et
in senibus, qui quibus abundat in senibus, et
in senibus, qui quibus abundat in senibus, et
in senibus, qui quibus abundat in senibus, et
in senibus, qui quibus abundat in senibus, et

Pr: sanguis in senibus, qui quibus abundat in senibus, et

excedit: quia in senibus, qui quibus abundat in senibus, et
modo in senibus, qui quibus abundat in senibus, et
modo in senibus, qui quibus abundat in senibus, et
ad senibus, qui quibus abundat in senibus, et
partes: Primum modo in senibus, qui quibus abundat in senibus, et
numerum in senibus, qui quibus abundat in senibus, et
in senibus, qui quibus abundat in senibus, et
gentia alimentis.

Obstantia Arguta SA=

Arg: in senibus, qui quibus abundat in senibus, et
in senibus, qui quibus abundat in senibus, et
in senibus, qui quibus abundat in senibus, et
in senibus, qui quibus abundat in senibus, et

inquire cause efficiens principalis. Nos reduunt rursus in materia
natura, et ab alijs per illas materias, in intellectus agentis. Hic dicitur causa
exemplaris in de hanc materiam principalem in intellectu agentis.

Deo q. 3. p. 1.
cum sit nec ut causa principalis, nec ut numerabilis. Sed ut in se habet
ex principia de hanc materiam principalem ad producendum per speciem in
intellectu. **Primo p. causa efficiens principalis dicitur esse causa ordinis
efficiens, et species in hanc materia existens, et sequuntur eum eodem ordine
in speciebus intelligibili. cum materialiter alterius ordinis sit et per se multi:
in speciebus intelligibili. ut in materia et in materia, et aliqua dicitur causa
q. 3. p. 1. si in materia et in materia, et aliqua dicitur causa
natura elevatio, et nulla agens. q. 3. p. 1. si in materia et in materia, et aliqua dicitur causa
natura agens materia et in materia, et aliqua dicitur causa.**

Primo p. causa efficiens principalis dicitur esse causa ordinis efficiens, et species in hanc materia existens, et sequuntur eum eodem ordine in speciebus intelligibili. cum materialiter alterius ordinis sit et per se multi: in speciebus intelligibili. ut in materia et in materia, et aliqua dicitur causa q. 3. p. 1. si in materia et in materia, et aliqua dicitur causa natura elevatio, et nulla agens. q. 3. p. 1. si in materia et in materia, et aliqua dicitur causa natura agens materia et in materia, et aliqua dicitur causa.

Primo p. causa efficiens principalis dicitur esse causa ordinis efficiens, et species in hanc materia existens, et sequuntur eum eodem ordine in speciebus intelligibili. cum materialiter alterius ordinis sit et per se multi: in speciebus intelligibili. ut in materia et in materia, et aliqua dicitur causa q. 3. p. 1. si in materia et in materia, et aliqua dicitur causa natura elevatio, et nulla agens. q. 3. p. 1. si in materia et in materia, et aliqua dicitur causa natura agens materia et in materia, et aliqua dicitur causa.

Primo p. causa efficiens principalis dicitur esse causa ordinis efficiens, et species in hanc materia existens, et sequuntur eum eodem ordine in speciebus intelligibili. cum materialiter alterius ordinis sit et per se multi: in speciebus intelligibili. ut in materia et in materia, et aliqua dicitur causa q. 3. p. 1. si in materia et in materia, et aliqua dicitur causa natura elevatio, et nulla agens. q. 3. p. 1. si in materia et in materia, et aliqua dicitur causa natura agens materia et in materia, et aliqua dicitur causa.

Primo p. causa efficiens principalis dicitur esse causa ordinis efficiens, et species in hanc materia existens, et sequuntur eum eodem ordine in speciebus intelligibili. cum materialiter alterius ordinis sit et per se multi: in speciebus intelligibili. ut in materia et in materia, et aliqua dicitur causa q. 3. p. 1. si in materia et in materia, et aliqua dicitur causa natura elevatio, et nulla agens. q. 3. p. 1. si in materia et in materia, et aliqua dicitur causa natura agens materia et in materia, et aliqua dicitur causa.

in actu secundo, et quod modo dicitur ad intellectum et primum, scilicet non vero species
impressa, quod est contrarium omnium ad obiectum ad quod respicitur et ideo formalis
et talis elevanda, id est in intellectu intelligentes in actu primo.

Quod ista non manifestat in specie expressa, quod est accidit, et tamen formalis
natura per se talis subiecto in intellectu. Sed de rationibus. Quod de obiecto dicitur
non requiritur formalis similitudo, sed talis in se ipso, tunc in intentionali
et in actu. Dicitur in se ipso. Dicitur in se ipso. Dicitur in se ipso. Dicitur in se ipso.
Dicitur in se ipso. Dicitur in se ipso. Dicitur in se ipso. Dicitur in se ipso.

Quod ista non manifestat in specie expressa, quod est accidit, et tamen formalis
natura per se talis subiecto in intellectu. Sed de rationibus. Quod de obiecto dicitur
non requiritur formalis similitudo, sed talis in se ipso, tunc in intentionali
et in actu. Dicitur in se ipso. Dicitur in se ipso. Dicitur in se ipso. Dicitur in se ipso.

Quod ista non manifestat in specie expressa, quod est accidit, et tamen formalis
natura per se talis subiecto in intellectu. Sed de rationibus. Quod de obiecto dicitur
non requiritur formalis similitudo, sed talis in se ipso, tunc in intentionali
et in actu. Dicitur in se ipso. Dicitur in se ipso. Dicitur in se ipso. Dicitur in se ipso.

**Ca. 4^a. Quodnam sit obiectum adequatum in-
tellectus nostri?**

Quodnam sit obiectum adequatum intellectus nostri. Quodnam sit obiectum adequatum
intellectus nostri. Quodnam sit obiectum adequatum intellectus nostri. Quodnam sit obiectum
adequatum intellectus nostri. Quodnam sit obiectum adequatum intellectus nostri.

4

Et hoc iam n̄ ut imperare dico, sed ut filios meos Charitate
 mori doceo. Sit semper scientia vestra humilis, talis quoque mo-
 dicitate vestra nova sit omnibus, ut hi qui coram deo sunt, nihil
 vobis dicere de nobis. Vos quoque adeo maxime opere gratulor et
 vestro iudicio, quippe ad praequam liberalitatem semper vos in-
 veni paratos, et ad civitatem propensos. Attamen bona
gaudij luctus occupat, quia simul resonat nostris auxilium
 karibilibus, et accipis sermo, quo nobis omnibus precipitur,
 quo in ^{iniquam} declinante viam, cuncti ad iustitiam, regressumur.

Non ita ego vobis separata amara mors, qualiter vos a velle
 amari videtur hoc praeceptum. Sed quamvis hoc ita sit, praevaleret
 adversus absentiam praesens Amor. Valeret quidem ab oculis
 corporeis mei vos omnes solvere. Porro autem a vobis
 accipere Cordis? Nequaquam. Hoc ergo superest mihi sicut
 unicum solatum meum, quod in Anima semper vestra praesens
 praesentia; Semper enim si verum est, quod ibi potius est Anima, ubi
 amat, quam ubi amatur. In vestro uniuscuiusque cordis penetra-
 bus adeo. Ita confido, sic spero, quod per Ma praesentem sine
 face habentes, inexcitantem pro me oratis hoc unicum a vobis effla-
 gite. Etiam vos Rogo, et ab invicem diligentes, mutuam fraterni-
 tatem, et fidem servetis, Sanctumque Dei unioem, quem

ab omnibus commendavi, quemque nunc etiam com-
 mando, sicut magis doctrinae Compendium alibi
 retineatis. Si istud exaraveritis ex vobis
 semper, n̄ iam in Magistrum, Fin Ani-
 cum fidelissimum, immo in vobis cum
 minimum. Semper vobis obsequi-
 um, inobstantem vestram utilitatem
 querentes. Iam igitur Delationem,
Dives sit vobiscum. Vos igitur
 et fiat, nec in corda vestra, et
 intelligentias vestras in Christo
 pro seculo nro usque Indis
 itur, quo vos ~~etiam~~
~~etiam~~ ~~etiam~~
 etiam de deo
 spero, non tantum

Presentialiter junctis, quae Dei Charitate Unitis in Caesare Aula
sternon.

Hunc autem quidquid hactenus labo-
 ravimus, Religioso, et humili affectu offerimus in hono-
 rem S. S. Trinitatis, nec non Patris, V. Ma-
 riæ à macula, et umbra peccati à primo suo con-
 ceptionis instanti immaculatis; Carissimus eius Spon-
 si Josephi. Benedicti Parentis, Omnium Mona-
 chorum Ducis. Sororisque eius Scholasticæ & Electæ
 sponsæ Gerardæ, Cuius nomen significat P.
 Anselmum, eiusque Discipuli D. Thomæ, nec
 non et S. Martini Tuxonensis Episcopi,
 cuius gloriosum, Cuius infans Simula-
 xum condidit In natale mane reco-
 verimus, Cuiusque Cælon-
 is Cuius Cuius; quibus
 omnibus Beneficis cola-
 ris gratias debitas
 repetentes altex-
 tantibus no-
 dulis de-
 canemus.

Te Deum Laudamus, te Domi-
 num Confitemur, te æternum &
 Ad maiorem gloriam, et honorem Deo nostro.

2
Index Quaestionum, Tractatorum, necn
et aliorum, quae tam in Logica, Metaphisica,
et Philosophia continentur.

Tractatus primus, De prae-
mialibus logicis, fol. 3.

Q. 1. Utrum logica sit scientia,
notanda aliqua, et sententia
referuntur? fol. ibidem.

Q. 2. Utrum habitus logicus da-
centis, et scientis realiter di-
stinguantur, vel idem per
rationem? fol. 17.

Q. 3. Utrum logica sit ars?
notanda aliqua et sententia
referuntur. fol. 24.

Q. 4. Utrum sit practica, et con-
suetudinis? fol. 31.

Q. 5. An logica sit simpliciter
pragmatica, et speculativa, ut
dicitur. fol. 35.

Q. 6. Utrum logica praec-
tialis sit simpliciter na-
tura ad alias scientias
adquirendas? fol. 44.

Q. 7. Utrum logica, metaphi-
sicaliter concepta sit directiva,
an vero effectiva ad actus
aliorum scientiarum? fol. 57.

Tractatus secundus.
De objecto logicis, fol. 61.

Q. 1. Utrum sit obiectum
primarium, et adequa-
tum logicis? fol. 64.

Q. 2. Utrum modus
sciendi, an formalis, an
vero obiectivus sit obiectum
primarium, et adequatum
logicis. fol. 75.

Q. 3. An obiectum pri-
mum, et adequatum
logicis aliquid reale sit, et
quod? fol. 83.

Tractatus Tertius.
De ente rationis, fol. 91.

Q. 1. An sententia realis, fol. 92.

Q. 2. In quo consistat essentia
entis rationis. fol. 96.

Q. 3. An essentia deo-
minatio sit reale, et realis? fol. 98.

Q. 4. An alia potentia
praeferat intellectum effor-
mare potest ens reale. fol. 102.

9. 3. An Deus cogit
cat, et efficiat entia xxi. f. 105.

Tractatus Quintus, de Ente
in mundi. folio, No.

9. 1. Num a parte rei
naturae, que vult valent de-
nominari. fol. 111.

9. 2. Num natura a parte
rei habeat aliquam unitatem
inveniendi pluribus positivam,
et negativam actu, et abstrahendo.
Notanda aliqua. fol. 114.

9. 3. An natura in se habet
aliquam unitatem
pluribus positivam, et negativam
inveniendi. fol. 119.

9. 4. Num sit materia,
genus, et forma vult
logus. fol. 124.

9. 5. Num gradus, et pe-
riores de eorum quibus forma
vult ex natura rei ab infen-
sibus. fol. 126.

9. 6. An intellectus
natura rei est eorum in
dubidum de ratione obice-
ria. fol. 133.

9. 7. Per quam intellectus
operationem fiat vult con-
logium, quod magis. fol. 137.

Tractatus Sextus.
De vultibus in parte
vultus, seu de
vultibus. fol. 143.

Capitulum primum de
vultibus in mundi. ibid.
9. 1. Num quod sit in
dicabilia. ibi.

Capitulum secundum de
vultibus. fol. 145.

9. 1. An definitio gene-
ris et species materia
sit bona. ibi.

9. 2. Num in se de
vultem in definitione ge-
neris. fol. 147.

9. 3. An modo generis
dicitur de vultibus. fol. 151.

9. 4. Num vult sit
vult ad quod predicabilia
folio. 155.

Capitulum tertium de
vultibus. fol. 157.

Q. V. Qualiter se habeant in spe-
cie respectus subiecti-
tatis, et predicabilitatis. fol. 160.

Q. 2. An natura Angelica sit
sive species vales. fol. 162.

Quid et quotuplex sit indivi-
duum. fol. 166.

Caput quantum de Dependencia
fol. 167.

Q. 1. An Dependencia utriusque
vales per ordinem ad speciem
quam utriusque, an per ordinem
ad inferioritatis speciem. fol. 168

Q. 2. An Dependencia inferiora in-
cludat genus, et Dependenciam sub-
alternam. fol. 169.

Caput quantum de Propria. fol. 170.

Q. Unica, An Proprium in quatuor
accceptione sit stricte proprium hoc
predicabile utriusque. fol. 171.

Caput sextum de Accidenti. fol. 172.

Q. Unica, Quid sit accidens hoc pro
dicabile utriusque. ibi.

Caput VII. de Actuali
Predicatione. fol. 173.

Finis Logice.

Tactatus Primus.

De Ante-Predica-
mentis. fol. 1.

Caput primum. De Uni-
vocis, Equivocis, et de Homi-
natis. fol. ibi.

Caput secundum de Ana-
logis. fol. 2.

Caput III. De Complexis et
incomplexis. ibi.

Caput IV. De Ante-predi-
camentibus. ibi.

Caput V. De Ente, et eius divi-
sionibus. fol. 3.

Caput VI. De Amibivocis,
seu Synonymis utriusque entis. ibi.

De Uno. ibi.

De Negativo. ibi.

De Vero. ibi.

De Bono. ibi.

Q. 1. An Omnes diferen-
tias, et modos transcendat
non solum identice, sed etiam
in sensu formali. fol. 4.

Q. 2. Unum ens sit univo-
cum, et analogum respectu
seu inferiorum. fol. 5.

Q. 3. Quomodo potest sum-
priea p[ro]cedere a suis inf[er]io-
ribus. fol. 7.

Q. 4. An materia prima possit
de potentia dei absoluta existeret
sine forma. fol. 9.

Q. 5. An materia prima ape-
rat omnes formas, et quo ape-
ritur. fol. 10.

Disputatio II. De forma sub-
stantiali secundo entis naturalis
principio. fol. 12.

Q. 1. An forma substantialis
vis sit tota quidditas ipsius. f. 13.

Q. 2. Quid sit forma educi
ex potentia materiae, et quibus
veniat educi. fol. 14.

Caput II. De predicamento
substantiae. fol. 19.

Q. 1. Quomodo sit ratio formalis
in materia substantiae. ibi.

Q. 2. Quid sit substantia, et
quid adet supra naturam.
fol. 20.

Caput III. De accidenti in
materia. Q. unica. Quomodo sit
ratio formalis in materia acci-
dentis. fol. 22.

Caput IV. De predicamento
quantitatis. fol. ibi.

Q. 1. Quomodo sit ratio formalis in
materia quantitatis. ibi.

Q. 2. An substantia materialis
antecedente ad quantitatem habeat
partes distinctas, et essentias. fol. 24.

Q. 3. Quomodo sunt species quanti-
tatis. fol. 25.

Q. 4. An numerus predicamen-
talis sit vera species quantitatis
continua. ibi.

Caput V. De predicamento
ad aliquid, seu de relatione. fol. 28.

Q. 1. An dicitur relatione realis
huius predicamenti. ibi.

Q. 2. An essentia relationis vis
sit in referentia, an in actu
expectatio referendi. ibi.

Q. 3. An relatio predicamen-
talis realis distinguitur a funda-
mento, et mo. fol. 31.

Q. 4. An relatio predi-
camentalis determinetur ad
absolutum, an respectu sui.
fol. 33.

Caput VI. De Iustitia. f. 33.
Quomodo sit substantia. ibi.

Compositio prima species
Qualitates. fol. 36

Compositio secunda species
Qualitates. fol. ibi.

Compositio tertia species
Qualitates. ibi.

Compositio quarta species
Qualitates. ibi.

Caput VII. De sex ultimis
Predicamentis. ibi.

Tractatus III. De Pot
Predicamentis. fol. 37.
Finis Metaphysica

Proemium
Cosmologia. fol. 1.

Sibex Primus
Cosmologia. ibi.

I. Unica. Quod, et quoniam
sine principio entis natu-
ralis. ibi.

Disputatio I. De primo
principio entis naturalis,
nempe de materia prima. f. 3.

I. 1. An materia prima
prima, et quod. ibi.

I. 2. An materia prima
ita se habeat potentia, ut
nullam includat actum. f. 4.

I. 3. An materia prima
habeat propriam existen-
tiam, distinctam ab existen-
tia formae, et oppositi. fol. 5.

Caput VIII. De
statibus entis. fol. 8.

I. 1. Omne essentia
compositum ab ordine, seu
in parte positivitate habeat
aliquid reale positivum
actuale. fol. 2.

I. 2. Unum essentia rei
create realiter distinguitur
ab eius existentia. fol. 11.

Tractatus II. De Predica-
mentis. fol. 13.

Caput I. De Predicamentis
in genere. I. 1. Ignam
entia in predicamento sub
locantur. ibi.

I. 2. Qualiter entia sub
locantur in predicamento
locantur. f. 15.

Disputatio prima. De rebus
principio entis naturalis, responde
to Aristoteli. fol. 16.

Disputatio quarta, De Compo-
sitis substantialibus. ibi.

1. 1. An materia et forma seip-
sis uniantur, et per unionem ab-
spiciuntur. ibi.

1. 2. An compositum substan-
tiale realiter distinguitur a par-
tibus, et unis. fol. 18.

Libro secundus Philo-
sophorum. fol. 19.

Disputatio prima, De Natura,
ante, et violentis. ibi.

1. 1. Quorum definitio re-
runga Philo tradita sit vera. p. 20.

1. 2. In quibus veniat ratio na-
tura. ibi.

Disputatio secunda, de causa
inveniunt. fol. 22.

1. 1. Quod, et quotuplex sit cau-
sa. ibi.

1. 2. An omnis causa sit prin-
cipalis, et per se operatur suo effectui
ibi.

1. 3. An inter causas ponenda
sunt media causalitatis. fol. 23.

1. 2. An idem numerus
effectus possit provenire a du-
plici causa locali, et adaequata
eiusdem generis, et ordinis. f. 25.

Disputatio secunda, De
Causa materiali et formali
fol. 26.

1. Unica. Inquam sit ma-
terialis, et formis causalitatis
et qui effectus. ibi.

De causa exemplari. f. 27.

Disputatio quinta, De
Causa efficiente. Caput
primum, Quod, et quotu-
plex sit causa efficiens,
et quomodo causalitatis.

Caput II. De causa prima
fol. 28.

1. Unica. An causa secunda
in suis operationibus remaneat
eque concurrens, et multum
fol. 29.

Caput III. De causa secunda
fol. 31.

1. 1. An substantia creata sit
medialiter operativa. fol. ibi.

Q. 2. In quibus sit demonstratio pro
prectatum ab essentia. fol. 34.

Disputatio quinta, De Causa
nati. fol. 35.

Q. Unica. Quamvis causalitas
fines. fol. 36.

Disputatio Sexta De potentia
causa et facti. fol. 37.

Libra Sextus Physico-
rum. fol. 38.

Disputatio Prima, De motu actio
re, et passione. Q. 1. Quod sit motus,
quodnam sit eius effectus. ibi.

Q. An motus, actio, et passio des-
tinguantur realiter. fol. 39.

Q. 3. Quodnam sit natura actio-
nis in se secures. fol. 40.

Disputatio Secunda De actibus. fol. 41.

Libra Quintus Physicorum.

Disputatio I De natura loci.

Q. 1. Quod sit locus. fol. 43.

Q. 2. Utrum, duo corpora po-
sint esse simul in eodem loco. fol. 44.

226
Q. 3. Utrum idem numero cor-
pus possit esse in duobus, et pluri-
bus locis concurrentibus. fol. 45.

Disputatio II De Nacite
Q. Unica. An dix. et possit dici
in rerum natura. fol. 49.

Disputatio III. de tempore. fol. 50.

Q. Unica. Nac cuius existat, utpote
præterit in tempus. fol. 51.

Mors Philosophorum prope
nitentia. ibi.
Mors Jesuitarum prope nitentia. fol. 52.

Libra Quarta Physicorum. ibi.

Libra Sextus Physicorum fol. 54.
Q. 1. Per quod dicitur Annuus. ibi.

Q. 2. Comodo res incipiunt et
desinant. fol. 58.

Libra Septimus Physicorum
fol. 59.

Libra Octavus Physico-
rum. fol. 60.

Q. Unica. An Mundus po-
tuit esse ab æternis. ibi.

De Vita, et intellectu, sive de
Generatio, et Corruptione. f. 4.

Libri primus.

Disputatio prima de generatio-
ne Substantiali.

Dubium primum. Quod sit genera-
tio, et corruptio Substantiali. ibi.

Dubium secundum. Quodnam
sit subiectum accidentium. f. 2.

Dubium tertium. An deca Re-
solutio huiusmodi materiam Pri-
mam. fol. 4.

Dubium quartum. An ultima
dispositio ad formam substan-
tialiam habeat effectum ad pri-
mam. fol. 6.

Disputatio Secunda De Re-
generatione. fol. 8.

I. Unica. Conodo fiat intentio
qualitatis. ibi.

Disputatio tertia. De For-
matione, amentatione, conden-
satione, et rarefactione. fol. 9.

Libri Secundus.

Disputatio Unica. De Clemen-
tis, eorumque qualitatibus, et
mixture. fol. 11.

Commentaria in libros de
Anima, sive de hinc animato.

Disputatio prima de Anima
communis. I. 1. Quod sit anima. fol. 12.

I. 2. Quod sit vita. fol. 13.

I. 3. Quot sunt animarum gene-
ra, quot gradus, et quot potentie
vitalis. fol. 14.

I. 4. Quod sit anima vegetati-
va, insensitiva, et ultraquam Ra-
tionali continetur. fol. 15.

I. 5. Quae partes Corporis hu-
mani informet. fol. 16.

Disputatio Secunda De Anima
Vegetativa, eiusque potentia. fol. 17.

Disputatio tertia. De Anima in-
sensiva, eiusque potentia. fol. 18.

Disputatio quarta. De Anima
Rationali. fol. 19.

Capitulum primum De Anima Poten-
tialis Rationalis in particulari,
et primo de intellectu

I. 1. Unum intellectus specibus
imprais indiget ad intelligendum. ibi.

I. 2. De intellectu Agente de mi-
nistrio eius, de identitate eius,
et distinctio eius a seipso. fol. 20.

I. 3. An species imprais sit for-
malis similitudo obiecti qualiter
cum intellectu. De intellectu con-
curat. fol. 22.

Q. 4. Quodnam sit obiectum adequatum intellectus nostri. fol. 22.

Q. 5. De intellectu, et verbo mentis, etiam intellectio distinguam additione, et verbo mentis. fol. 23.

Caput vltimum
De Voluntate. fol. 24.

¶ ¶ finis

~~_____~~
~~_____~~

~~_____~~
~~_____~~
~~_____~~

uenta y raron

~~_____~~
~~_____~~

~~_____~~
~~_____~~

~~_____~~
~~_____~~

Carta de Excomulgacion

mandada, y de las Misesas a que
p. ella estoy obligado Yo Fr Gregorio

Hernandez

Lorenz ~~El~~ Yffmo S. D. N. Fr Pedro Marum ^{Reg.}

Ona N. P. Nro Fr Ynigo Terrazas. P. General ^{Reg. in pace}

Arlanza N. P. Nro Fr Ysidoro Rubio. ^{Reg.}

Arlanza P. Nro, y Lector. Fr Miguel Quevedo ^{Reg.}

Santiago P. Nro, y Parante 1.º Fr Ruperto Castro ^{Reg.}

Santiago P. Nro, y Par. 2.º Fr Fernando Calder ^{Reg.}

Arlanza P. Nro Fr Ysidoro Romero ^{Reg.}

Arlanza P. Nro Fr Francisco Alvarez ^{Reg. in pace}

Arlanza P. Nro Fr Joseph Cecudero ^{Reg. in pace}

Conar P. Nro Fr Placido Nro ^{Reg. in pace}

Condiscipulos

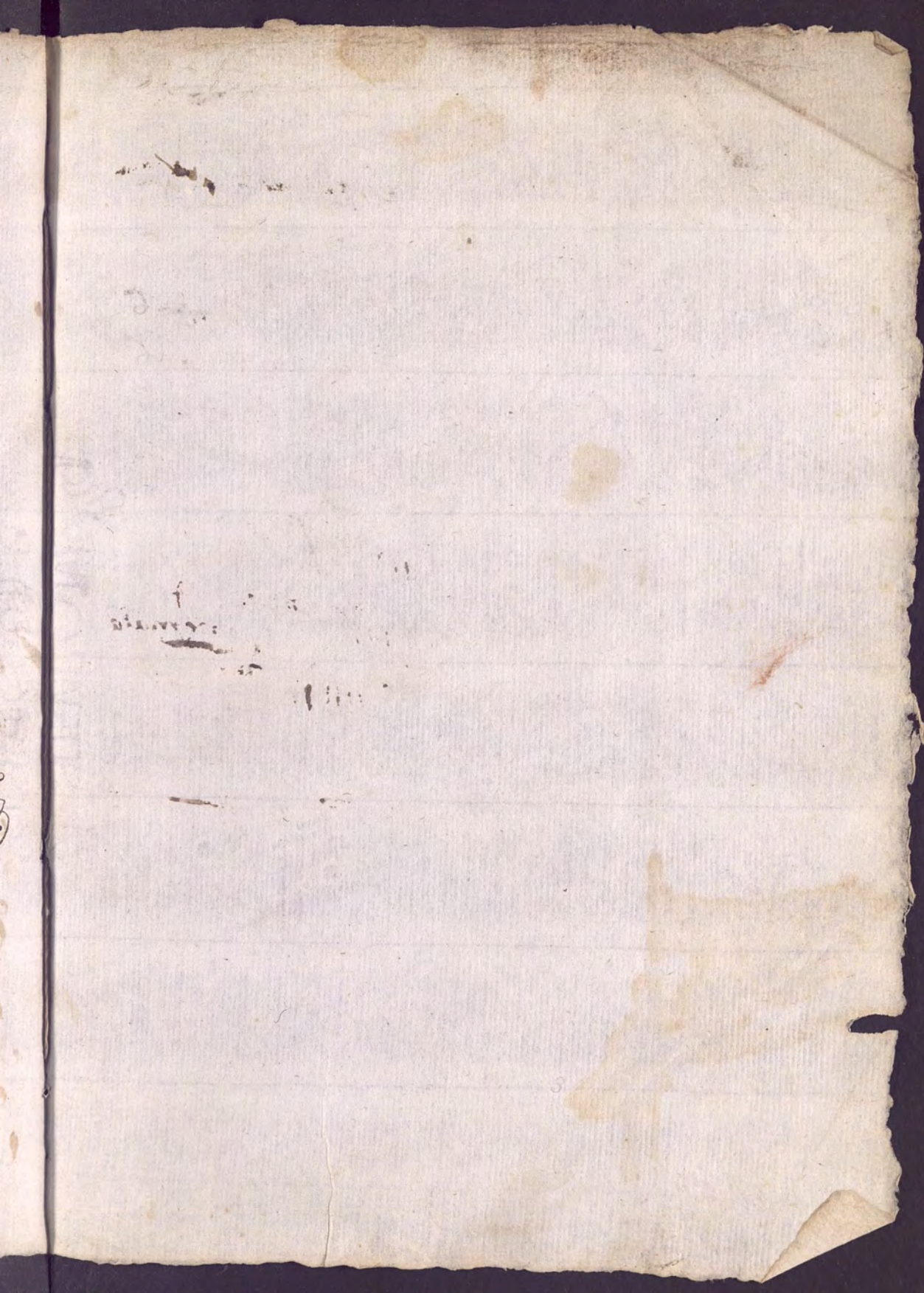
Monseaxate P. Nro Fr Juan Perez ^{Requiescat in pace}

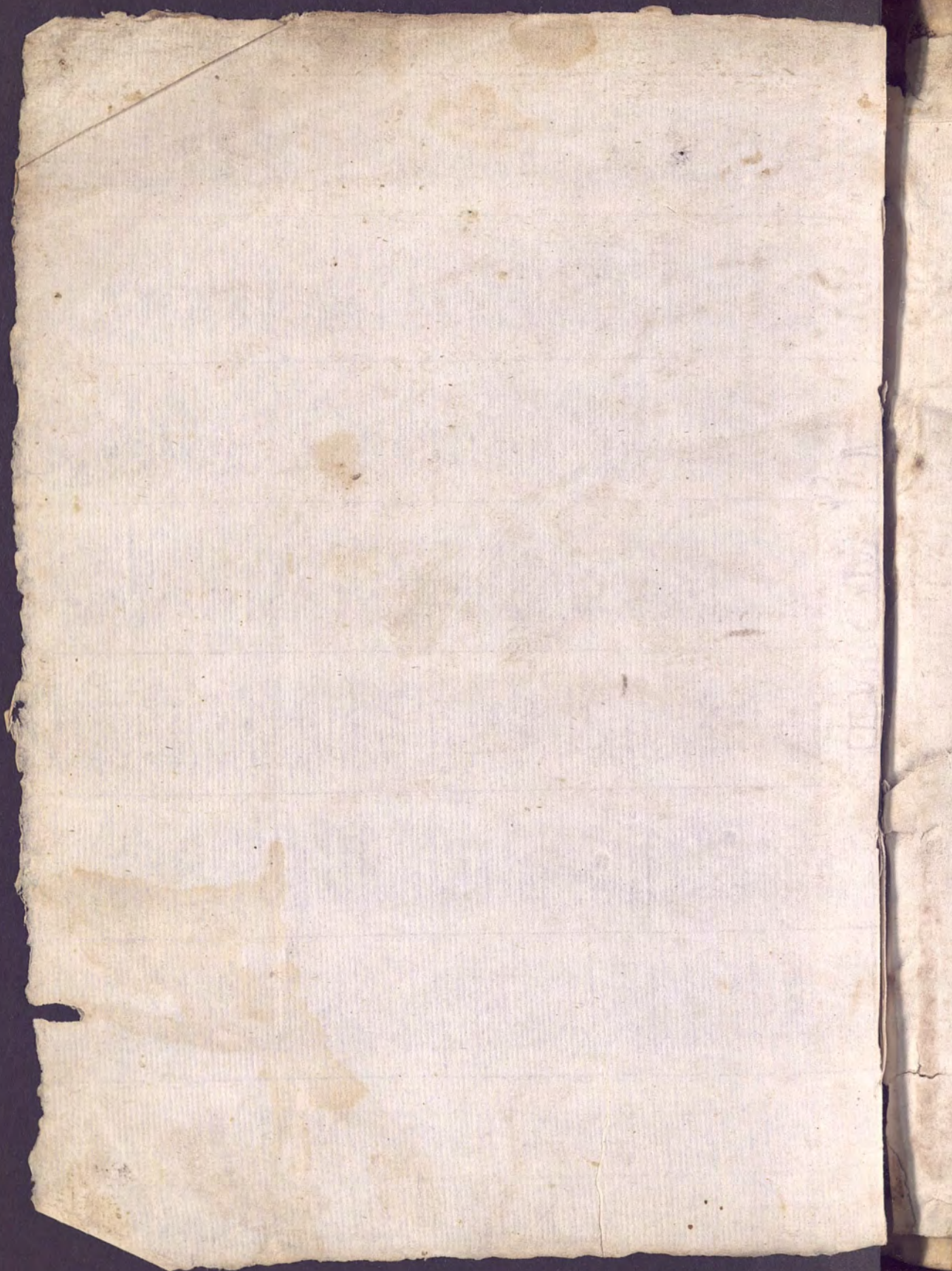
Monseaxate P. Nro Fr Ysidoro Cecudero ^{Feb.º de 1787 Reg.}

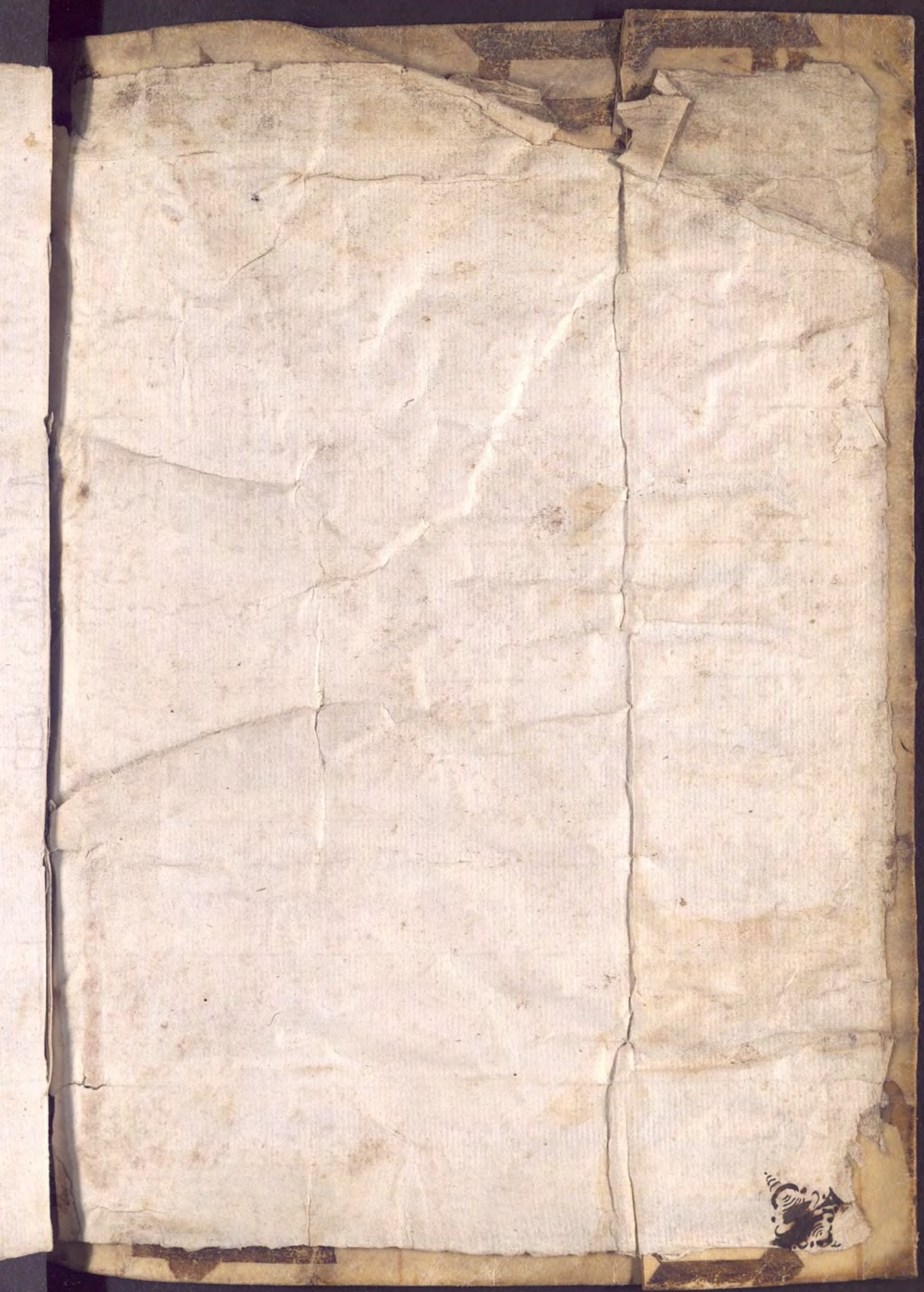
Samos P. Nro Fr Manuel Plan ^{Reg.}

Santiago P. Nro Juan Gomez ^{Requiescat in pace.}

Handwritten text in a stylized, blocky script, likely a form of Arabic or Persian calligraphy, arranged in a vertical column on the right side of the page.

Handwritten text in a stylized, blocky script, likely a form of Arabic or Persian calligraphy, arranged in a vertical column in the center of the page.

Handwritten text in a stylized, blocky script, likely a form of Arabic or Persian calligraphy, arranged in a vertical column on the left side of the page.